STEPHEN KING

NEMIGA

PIRMA KNYGA

Skiriu Tebei... ir Elui Kuperiui,
kuris žino žaidimo taisykles.
Manęs nekaltinkit.

Stephen King

NEMIGA

Romanas

Pirma knyga

Iš anglų kalbos vertė
ERIKA BUJOKAITĖ

eridanas
Kaunas
1998

Stephen King. Rinktiniai raštai, 10 tomas

INSOMNIA
New York, Signet Books, 1995

ISBN 9986-486-74-2 (Pirma knyga)
ISBN 9986-486-75-0 (Dvi knygos)

Prologas:
Užsuktas mirties laikrodis
(I)

Senyvas amžius - tai sala, apsupta mirties.

Chuanas Montalvo
"Apie grožį"

1

Niekas - tuo labiau daktaras Ličfildas - nepranešė Ralfui Robertsui, kad jo žmona miršta, tačiau atėjo laikas, kai jis viską suprato pats. Nuo kovo iki birželio Ralfo galva tiesiog staugė nuo įvykių gausumo: pokalbių su gydytojais, vakarinių Karolinos lankymų, kelionių į kitų valstijų ligonines specialiems tyrimams (Ralfas tik dėkojo Dievui, kad medicininis Karolinos draudimas padengė visas kelionių išlaidas) ir asmeninių tyrinėjimų Derio viešojoje bibliotekoje, iš pradžių norint rasti atsakymus, kurių specialistai galbūt nepastebėjo, vėliau tik ieškant vilties ir stveriantis šiaudo.

Per tuos keturis mėnesius Ralfui atrodė, kad jį girtą tempia per kažkokį pragaištingą karnavalą, kur žmonės, besisupantys karusele, klykia, kiti tikrai klaidžioja veidrodžių labirinte, o Iškrypėlių alėjos gyventojai žvelgia su netikra šypsena lūpose ir siaubu akyse. Visa tai išdygo prieš Ralfo akis gegužės viduryje, tačiau, atėjus birželiui, jis pradėjo suvokti, kad medicinos šviesuliai tėra tik gatvės šarlatanai, o iškilminga, ritminga melodija nebegali nuslėpti, jog iš garsiakalbio sklinda "Laidotuvių maršas". Taip, tai buvo karnavalas - prarastų sielų karnavalas.

1992 metų vasaros pradžioje Ralfas vis dar stengėsi paneigti šiuos baisius vaizdus, - ir netgi dar baisesnes už jų besislepiančias mintis, - tačiau, atėjus liepai, jis pasidavė. Centriniame Meine įsivyravo vasaros karščiai, kokių jau nebuvo nuo 1971-ųjų, ir Deris užvirė migloto karščio, siekiančio daugiau nei trisdešimt du laipsnius, bei drėgmės vonioje. Miestas, kurio ir taip nepavadinsi triukšminga metropolija, visiškai apmirė, ir šioje įkaitusioje tyloje Ralfas Robertsas pirmą kartą išgirdo mirties laikrodžio tiksėjimą bei suprato, jog per laiko tarpą nuo vėsios birželio žalumos iki kepinančios liepos ramumos paskutiniai Karolinos šansai išgyventi visiškai išgaravo. Ji turėjo mirti. Galbūt dar ne šią vasarą: gydytojai tvirtino, kad jiems liko keli triukai, paslėpti rankovėse, - ir Ralfas jais nė kiek neabejojo, - tačiau tai jau galėjo nutikti rudenį ar žiemą. Jo gyvenimo kompanionė, vienintelė moteris, kurią jis kada nors mylėjo, turėjo mirti. Ralfas bandė paneigti šias mintis, vadindamas save įtariu senu kvailiu, tačiau ilgų karštų

dienų dusinančioje tyloje jis ėmė girdėti tą tiksėjimą visur - netgi sienose.

Tačiau visų garsiausiai jis sklido iš pačios Karolinos, o kai ji pasukdavo savo ramų baltą veidą Ralfo link, turbūt norėdama paprašyti, kad šis įjungtų radiją, kol ji aižys pupeles vakarienei, arba kad jis nueitų į "Raudonąjį obuolį" ir nupirktų ledų ant pagaliuko, vyras suprasdavo, kad Karolina taip pat girdi šį tiksėjimą. Ralfas matė tai iš jos juodų akių, iš pradžių tik jai pažvelgus tiesiai į jį, bet vėliau to nebenuslėpdavo net skausmą malšinančios tabletės. Tiksėjimas tapo daug garsesnis, ir tomis tvankiomis vasaros naktimis, kai Ralfas gulėdavo šalia Karolinos, kai net plonutė antklodė atrodė tesverianti dešimtį svarų, o visi Derio šunys lojo, pakėlę galvas į mėnulį, jis klausėsi, kaip tiksi mirties laikrodis, ir jautė, kad širdis tuoj tuoj sprogs iš širdgėlos ir siaubo. Kiek jai dar lemta kentėti? Kiek *jam* dar lemta kentėti? Ir kaip jis išgyvens be jos?

Būtent šio keisto laikotarpio metu Ralfas pradėjo ilgalaikius pasivaikščiojimus tvankiais vasaros vidurdieniais ir ramiais, ūkanotais vakarais ir grįždavo taip nusivaręs nuo kojų, kad net valgyti nebenorėdavo. Jis laukė, kol Karolina ims plūstis: "Kodėl negali liautis, kvailas seni? Pats save pribaigsi, jei ir toliau vaikštinėsi tokiame karštyje!" Tačiau ji neištarė nė žodžio, ir Ralfas suprato, kad Karolina net nenutuokia apie tai. Taip, ji žinojo, kad jis išeina laukan, bet kad nutepsena tiek mylių, o grįžęs dreba iš nuovargio vos neištiktas saulės smūgio! Kažkada Ralfui atrodė, kad Karolina pastebi viską: netgi jei jis perskirtų plaukus per pusę colio nuo įprastos sklastymo vietos. Tačiau tik ne dabar. Galvos auglys atėmė šią pastabumo galią bei taikėsi atimti ir patį gyvenimą.

Tad Ralfas tęsė savo pasivaikščiojimus, mėgaudamasis karščiu, nors kartais nuo jo imdavo suktis galva, o ausys - zvimbti. Tačiau čia ir buvo visa mėgavimosi *esmė* - zvimbimas ausyse. Kartais ausyse taip garsiai zvimbdavo, o galva taip stipriai tvinkčiodavo, kad jis nebegirdėdavo Karolinos mirties laikrodžio tiksėjimo.

Tomis tvankiomis birželio dienomis Ralfas išvaikščiojo beveik visą Derį. Jis buvo senyvas vyras siaurais pečiais, plonais pražilusiais plaukais ir didelėmis rankomis, kurios vis dar tiko fiziniams darbams.

Ralfas ėjo nuo Vičemo link Barenso gatvės, nuo Kanzaso link Neibolto gatvės, nuo Pagrindinės gatvės link Kisingo tilto, tačiau dažniausiai jo kojos nešdavo jį į vakarus, į Hariso aveniu, kur vis dar graži ir mylima Karolina Roberts leido paskutinius savo metus galvos skausmų ir morfijaus ūke; į Hariso aveniu atšaką ir Derio apskrities oro uostą. Jis eidavo atšaka, prie kurios neaugo nė medelis, todėl negailestinga saulė galėjo kepinti niekieno netrukdoma, kol atrodydavo, jog tuoj tuoj susmuks ant žemės, o tada grįždavo atgal.

Ralfas dažnai stabteldavo atgauti kvapą poilsio aikštelės šalia tarnybinio oro uosto įėjimo pavėsyje. Naktimis ši vieta virsdavo paauglių pasilinksminimo plotu, iš kurios sklisdavo garsi repo muzika, tačiau dieną čia karaliaudavo senukų būrelis, kurį Ralfo draugas Bilis Makgovernas vadino "Hariso aveniu sukriošėliais". Sukriošėliai rinkdavosi sužaisti šachmatais, išlenkti džino taurelę ar šiaip paplepėti. Ralfas daugelį jų gerai pažinojo (o su Stenu Eberliu kartu ėjo net į vidurinę mokyklą) ir jautėsi gerai jų būryje... kol šie neimdavo per daug smalsauti. O taip būdavo retai. Dauguma jų išaugo jankių moralės aplinkoje, kuri skelbė, kad jei žmogus nenori kalbėti, tai tik jo vieno reikalas.

Per vieną tokį pasivaikščiojimą Ralfas pirmąkart pastebėjo, kad jo gatvės kaimynui Edui Dypno atsitiko kažkas negera.

2

Tą dieną Ralfas nuėjo Hariso aveniu atšaka daug toliau, kadangi juodi audros debesys užtemdė saulę ir ėmė pūsti vėsus vėjas. Ralfas žingsniavo negalvodamas apie nieką, įsistebeilijęs į dulkėtus savo sportinių batelių galus, kai besileidžiantis lėktuvas reisu 16:45 iš Bostono praskriejo tiesiai jam virš galvos ir reaktyvinių variklių drebinantis ūžesys sugrąžino jį realybėn. Ralfas stebėjo, kaip lėktuvas praskrenda virš senųjų tramvajaus bėgių ir tvoros, kuri žymėjo oro uosto ribas, o po to paliečia nusileidimo takelį, išleisdamas mėlynų dūmų kamuoliukus, ratams palietus asfaltą. Tada Ralfas žvilgtelėjo į savo laikrodį, suprato, kad jau vėlu, ir nukreipė žvilgsnį į oranžinį Hovardo Džonsono baro stogą. Taip, jis tikrai prarado nuovokumą, nes pražingsniavo daugiau nei penkias mylias, net negalvojęs apie laiką.

Karolinos laiką, - sumurmėjo balsas jo galvoje.

Taip, Karolinos laiką. Ji sėdi bute ir skaičiuoja minutes, kada vėl reikės gerti vaistus, o jos vyras valkiojasi kažkur tolimiausiame oro uosto gale... tiesa pasakius, jau pusiaukelėje į Niūportą.

Ralfas pakėlė galvą į dangų ir pirmą kartą išvydo tamsiai purpurinius audros debesis, susikaupusius virš oro uosto. Tai dar nereiškė, kad tuoj pat prasidės lietus, tačiau jei *imtų* lyti, Ralfui jokiu būdu nepavyktų likti sausam, nes aplinkui iki pat poilsiavietės prie trečiojo pakilimo-nusileidimo tako nebuvo jokios pastogės, o ir ten galėjai rasti tik mažą pavėsinę, kuri visuomet dvokė alumi.

Ralfas dar kartą žvilgtelėjo į oranžinį stogą, tada įkišo ranką į dešinę kišenę ir užčiuopė banknotų pundelį, suspaustą sidabriniu pinigų spaustuku, kurį Karolina padovanojo jam šešiasdešimt penktojo gimtadienio proga. Niekas jam netrukdė nueiti į Džonsono barą ir išsikviesti taksi... išskyrus mintį, kaip taksistas į jį pažiūrės. Kvailas seniokas, bylos akys užpakalinio vaizdo veidrodėlyje. Kvailas seniokas nušlepseno daug toliau, nei turėtų tokią karštą dieną. Jei būtum plaukęs, jau būtum nuskendęs.

Nebūk paranojikas, Ralfai, - tarė balsas iš vidaus, ir jo kvaksintis, truputį išdidus tonas priminė Bilį Makgoverną.

Galbūt taip, o gal ir ne. Tačiau Ralfas nusprendė numoti ranka į lietų ir grįžti namo pėsčiomis.

O jei ims ne tik lyti? Praeitą rugpjūtį praūžė tokia kruša, kad net išbarškino langus visoje vakarinėje miesto dalyje.

"Tegu bus kruša, - nusprendė Ralfas. - Mane ne taip jau lengva sumušti".

Ralfas ėmė lėtai kurnėti atgal atšaka miesto link, savo senais sportbačiais sukeldamas lengvus dulkių debesėlius. Jis išgirdo pirmąjį griaustinio dundesį, kur debesys buvo tirščiausi. Saulė, nors ir nustumta į antrą planą, nežadėjo pasiduoti be kovos. Ji nuspalvino audros debesų kraštus spindinčiu auksiniu apvadėliu ir prasiveržbeing pro tarpus it milžiniško kino projektoriaus fragmentinis spindulys. Ralfas apsidžiaugė, kad nusprendė grįžti pėsčiomis, numojęs ranka į maudžiančias kojas ir pastovų dilgčiojimą pusiaujyje.

Bent jau šiandien išsimiegosiu, - mastė jis. - *Miegosiu kaip užmuštas.*

Oro uosto pakraštys - nudžiūvusios rudos žolės plotai su įaugusiais surūdijusiais tramvajaus bėgiais, primenančiais senos katastrofos pėdsakus - liko kairėje. Tolumoje prie tvoros matėsi "United 747", panašus į vaikišką žaislinį lėktuvėlį, kuris slinko terminalo link, kurį dalijosi "United" ir "Delta" kompanijos.

Ralfo žvilgsnis sugavo dar vieną transporto priemonę, šįkart mašiną, išvažiuojančią iš "General Aviation" terminalo, esančio šiame oro uosto gale. Ji gudronuotu plentu judėjo mažo tarnybinio įvažiavimo link, kuris vedė į Hariso aveniu atšaką. Pastaruoju metu Ralfas matė daugybę mašinų, įvažiuojančių ir išvažiuojančių pro šį įvažiavimą, kadangi jis buvo tik per septyniasdešimt jardų nuo poilsiavietės, kurioje rinkosi "Hariso aveniu sukriošėliai". Kai mašina pasiekė vartus, Ralfas atpažino, kad tai Edo ir Elenos Dypno "Datsunas"... ir jis iš tikrųjų judėjo. Ralfas užlipo ant šaligatvio, nesuvokdamas, jog suspaudė kumščius, kai maža ruda mašinytė prisiartino prie uždarytų vartų. Norint iš išorės atrakinti vartus, reikėjo turėti kortelę-raktą, o iš vidaus šį darbą atlikdavo elektrinės akies spindulys. Tačiau jis buvo įtaisytas taip arti vartų, o "Datsunas" lėkė tokiu greičiu..

Paskutinę akimirką (bent jau Ralfui taip pasirodė) maža ruda mašinytė smarkiai pristabdė ir iš po padangų pakilo mėlynų dūmų kamuolėliai, privertę Ralfą prisiminti "United 747" nusileidimą. Vartai pamažu pradėjo vertis - Ralfas atleido kumščius.

Pro langą iš vairuotojo pusės išlindo ranka ir ėmė maskatuoti, tarsi ragindama vartus ir liepdama jiems paskubėti. Vaizdas pasirodė toks absurdiškas, kad Ralfas net nusišypsojo. Tačiau šypsena užgeso, dar nespėjus sužibti dantims: vėjas iš vakarų, kur kaupėsi audros debesys, stiprėjo, atnešdamas "Datsuno" vairuotojo išrėktus žodžius:

- *Kalės vaike*! *Šunsnuki*! *Pabučiuok tu man į šikną*! *Paskubėk*! *Paskubėk, susmirdusi šiknaskyle*! *Pašvinkęs snargly*! *Nususi žiurke*! *Dugnaskyle*!

- Tai ne Edas Dypno, - sumurmėjo Ralfas. Jis vėl ėmė žingsniuoti be nuovokos. - Negali būti.

Edas dirbo chemiku-tyrinėtoju Hokingo laboratorijoje Freš Harbore. Tai buvo vienas švelniausių vaikinų, kokius tik Ralfas kada nors matė. Ir jis, ir Karolina labai žavėjosi Edo žmona Elena ir jų naujagi-

me Natali. Kai į namus ateidavo Elena su Natali, Karolina iškart pagyvėdavo, ir tai žinodama Elena kartu su savo dukrele kuo dažniau užsukdavo į svečius. Edas niekada nesiskųsdavo. Pasaulyje yra vyrų, kurie neprieštarauja, jei jų žmonos bėga pas senukus per visą gatvę, kai tik kūdikiai iškrečia ką nors nauja, ypač kai senutė dar ir sunkiai serga. Ralfui atrodė, kad jei Edas pasiųstų ką nors po velnių, tai po to praleistų bemiegę naktį, bet...

- *Prakeikta šliundra*! *Judink savo apšiktą subinę, girdi mane?*! *Pederastas*! *Ožys*!

Bet juk tai kalbėjo Edas. Netgi iš dviejų trijų šimtų jardų girdėjosi, kad tai kalba Edas.

"Datsuno" vairuotojas nuspaudė akceleratorių it vaikis sportiniame modelyje, laukdamas, kol užsidegs žalia šviesa. Iš išmetamojo vamzdžio pasipylė dūmų kamuoliai. Kai tik vartai pakankamai prasivėrė, mašina šovė į priekį, kirsdama tarpą kriokiančiu varikliu, ir tada Ralfui pavyko aiškiai įžiūrėti vairuotoją. Jis negalėjo apsirikti. Tai buvo Edas.

"Datsunas" šoktelėjo ant neasfaltuoto tarpo tarp vartų ir Hariso aveniu atšakos. Staiga pasigirdo signalas, ir Ralfas išvydo, kaip mėlynas "Fordas Reindžeris", važiuojantis atšaka į vakarus, metėsi į šoną, bandydamas išvengti susidūrimo su "Datsunu". Furgono vairuotojas per vėlai pastebėjo pavojų, o Edas tikriausiai jo išvis nematė (tik vėliau Ralfui šovė į galvą, kad Edas tyčia taranavo "Reindžerį"). Akimirką sucypė padangos, po to pasigirdo pokštelėjimas, kai "Datsuno" sparnas įsirėžė į "Fordo" šoną. Furgonas atsidūrė ant linijos, skiriančios priešingos krypties juostas. "Datsuno" kapoto dangtis išsikreipė ir atsidarė, priešakinių šviesų stiklas pasklido ant asfalto. Dar po akimirkos abi mašinos sustingo kelio viduryje, sukibusios kartu lyg kokia keista skulptūra.

Ralfas stovėjo lyg įbestas, stebėdamas, kaip plečiasi tepalo balutė po "Datsuno" priekiu. Per savo septyniasdešimt gyvenimo metų jam teko matyti nemažai avarijų, iš kurių tik kelios buvo rimtesnės, ir jį visada apstulbindavo avarijų greitumas, be jokio dramatizmo. Tai ne filmas, kur kamera gali sulėtinti veiksmą, ir ne vaizdo juosta, kur, jei tik nori, gali stebėti ir stebėti, kaip mašina skrenda nuo uolos. Gy-

venime viskas baigdavosi neaiškių vaizdinių, palydimų praskriejančių garsų, serija, toliau - padangų cypimas, duslus pokštelėjimas, metalui įsirėžus į metalą, stiklo skambesys. *Voilà - tout fini** .

Egzistavo net nerašytos taisyklės: "Kaip asmuo turi elgtis, įvykus MAŠINŲ SUSIDŪRIMUI". *O kaipgi kitaip,* - mastė Ralfas. Per dieną Deryje tikriausiai įvykdavo tuzinas avarijų, o žiemą galbūt net dvigubai daugiau, kai pašaldavo ir keliai tapdavo slidūs. Išlipi, sutinki savo oponentą, taip pat išlipantį iš mašinos (dažniausiai sukibusios su tavąja), abu apsidairote, papurtote galvas. Kartais - tiesą pasakius, dažnai - ši dalis palydima karštais žodeliais: nustatomas kaltininkas (labai šiurkščiai), iškoneveikiami vairavimo įgūdžiai, grasinama teismu. Ralfas manė, kad vairuotojai paprasčiausiai nedrįsdavo tiesiai šviesiai viens kitam pasakyti: "Klausyk, kvaily, tu mane beprotiškai išgąsdinai!"

Paskutinis žingsnis šiame nelaimingame šokyje būdavo pasikeitimas "šventais Draudimo raštais", po kurio vairuotojai nurimdavo... įsitikinę, kad nė vienas nesužeistas, kaip kad šiuo atveju. Kartais vairuotojai net baigdavo savo "ritualą" rankos paspaudimu.

Ralfas jau pasiruošė stebėti iš savo patogios padėties, esančios per šimtą - šimtą penkiasdešimt jardų nuo įvykio vietos, kaip visa tai įvyks, tačiau kai atsidarė "Datsuno" durelės, jis suprato, jog nieko panašaus nebus. Atrodė, kad avarija tęsiasi. Aišku kaip dieną, kad *šių* linksmybių pabaigoje niekas net nemanys paduoti viens kitam ranką.

Durelės ne *atsivėrė*, o tiesiog *atšoko*. Edas Dypno išniro iš mašinos ir sustingo šalia jos. Jis dėvėjo nutrintus džinsus ir sportinius marškinėlius. Ralfas prisiminė, kad dar niekada nematė Edo su marškinėliais, kurie nėra susegami per priekį. Kažkas karojo jam ant kaklo: kažkas ilgas ir baltas. Šalikėlis? Jis buvo *panašus* į šalikėlį, tačiau kas gi nešios šalikėlį tokią tvankią dieną?

Edas akimirką pastovėjo prie savo sudaužytos mašinos, apžvelgdamas viską aplinkui, išskyrus susidūrimo vietą. Staigūs galvos posūkiai Ralfui priminė gaidį, tyrinėjantį savo valdas ir beieškantį įsibrovėlio. Kažkodėl dėl šio palyginimo Ralfas pasijuto nesmagiai: tokio

---

* Štai ir viskas baigta *(pranc.)*.

Edo jis dar niekada nematė - tačiau ir tai dar buvo ne *viskas*. Paprasčiausiai jam išvis niekada *neteko* matyti šitaip besielgiančio žmogaus.

Vakaruose sudundėjo griaustinis. Šįkart garsiau ir arčiau. Žmogus, besiropščiantis iš "Reindžerio", buvo kaip du ar netgi trys Edai Dypno. Didžiulis pilvas karojo virš diržo, juosiančio žalias darbines kelnes. Lėkštės dydžio prakaito dėmės bolavo baltų atviru kaklu marškinėlių pažastyse. Jis nusuko beisbolo kepuraitės snapelį atgal, norėdamas atidžiau pažvelgti į žmogų, pastojusį jam kelią. Plačiaburnis veidas buvo mirtinai išbalęs, išskyrus raudonį žanduose.

Potencialus kandidatas į infarktą, - pagalvojo Ralfas. - *Jei būčiau arčiau, tai, be abejo, išvysčiau raukšles ant ausų spenelių.*

- Ei! - sušuko sunkiasvoris Edui. Balsas, sklindantis iš plačios krūtinės, buvo absurdiškai plonas ir beveik spiegiantis. - Kur gavai teises? Gal pirkai pirmoje pasitaikiusioje parduotuvėje?

Kinkuojanti Edo galva tarsi valdomas radaro lėktuvas iškart pasisuko ton pusėn, iš kur sklido storulio balsas, ir Ralfui pirmą kartą pavyko pažvelgti Edui tiesiai į akis. Pajutęs krūtinėje pavojaus signalą, jis pasileido avarijos link. Tuo tarpu Edas ėmė artėti prie žmogaus permirkusiais baltais marškiniais ir beisbolo kepuraite. Jis išdidžiai žingsniavo nelenkdamas kojų, nors paprastai jo eisena pasižymėjo lengvumu.

- Edai! - sušuko Ralfas, tačiau stiprėjantis vėjas - dabar jau šaltas ir žadantis lietų - pagavo ir nunešė žodžius, jiems net nespėjus palikti burnos.

Žinoma, Edas neatsisuko. Ralfas ėmė bėgti dar greičiau, užmiršęs pusiaujo ir kojų skausmą. Plačiose, nemirksinčiose Edo Dypno akyse jis išvydo žmogžudystę. Ralfas niekada nebuvo matęs tokios akių išraiškos, tačiau negalėjo apsirikti, regėdamas jo atvirą žvilgsnį. Taip viens į kitą žvelgia gaidžiai, pašiaušę plunksnas ir pasirengę pulti.

- Edai! Ei, Edai, palauk! Tai aš, Ralfas!

Edas neatsisuko, tačiau Ralfas jau buvo visai arti, todėl, nepaisant vėjo, jis turėjo išgirsti žodžius. Storulis atsisuko, ir Ralfas išvydo baimę bei netikrumą jo akyse. Tada jis vėl atsigręžė į Edą ir geraširdiškai iškėlė rankas.

- Paklausyk, - tarė storulis. - Galime susitarti...

Tik tiek ir spėjo ištarti. Edas metėsi į priekį, pakėlė savo mažą kumštį - sutemose jis pasirodė toks akinančiai baltas - ir vožė storuliui į plačią burną. Pasigirdo garsas, panašus į šūvį iš vaikiško orinio pistoleto.

- Kiek jau nužudei? - paklausė Edas.

Storulis atsirėmė į savo furgono šoną išsižiojęs ir išplėtęs akis. Edas ta pačia nenatūralia eisena prisigretino prie jo ir nekreipdamas dėmesio, kad furgono vairuotojas keturiais coliais už jį aukštesnis ir visu šimtu svarų sunkesnis, pakėlė ranką ir vėl smogė storuliui.

- Na ką? Prisipažink, drąsuoli, *kiek jau nužudei*?

Jo klyksmas dingo pirmame stipriame griaustinio dundesy. Storuliui pasisekė jį atstumti - tai buvo ne pykčio, o baimės gestas, ir Edas nulėkė tiesiai prie sumaigytos "Datsuno" nosies. Jis kaipmat pašoko, suspaudęs kumščius, vėl ruošdamasis pulti storulį, kuris gūžėsi prie savo furgono nukritusia ant šono kepuraite ir išpeštais marškiniais. Prieš akis Ralfas išvydo vaizdą: nebylus kino filmas, kuriame broliai Maksai vaidino kuoktelėjusius dažytojus, - ir staiga jis pajuto begalinę užuojautą storuliui, tokiam beviltiškam ir mirtinai išsigandusiam.

Tačiau Edas Dypno anaiptol neatrodė beviltiškas. Pravėręs burną ir išplėtęs sustingusias akis, jis kaip niekad buvo panašus į gaidį peštuką.

- Žinau, ką tu darai, - Edas šnibždėjo storuliui. - Ir kas gi tai per komedija? Galvojai, kad tau ir tavo draugeliams mėsininkams visada pavyks išsi...

Šią akimirką pribėgo Ralfas, šnopuodamas kaip nuvarytas arklys, ir uždėjo ranką Edui ant peties. Karštis po plonais sportiniais marškinėliais buvo tiesiog nepakeliamas. Atrodė, lyg jis būtų uždėjęs ranką ant įkaitusios viryklės, ir kai Edas atsisuko, akimirksnį (tačiau to neužmirši visą gyvenimą) Ralfui pasirodė, kad jis ir žiūri būtent į ją. Jis dar niekada nematė tokio begalinio nesąmoningo pykčio žmogaus akyse; netgi neįtarė, jog toks pyktis apskritai gali egzistuoti.

Instinktyviai Ralfas panoro atšokti atgal, bet susitvardė ir liko stovėti. Jam atrodė, kad jei jis pasitrauks, Edas puls jį lyg įniršęs šuo, kandžiodamas ir draskydamas. Žinoma, tai buvo gryna nesąmonė. Juk Edas - chemikas-tyrinėtojas; Edas - "Mėnesio knygos" klubo narys

(kuris geriau pirkdavo dvidešimt svarų sveriančią Krymo karo istoriją nei populiarią seriją); Edas - Elenos vyras ir Natali tėvas. Velnias, juk Edas - draugas.

...tik tai nebuvo Edas, ir Ralfas tai žinojo.

Ralfas ne atšoko atgal, o palinko į priekį, sugriebė Edą už pečių (Viešpatie, koks karštis sklido iš po sportinių marškinėlių!) ir nukreipė Edo veidą šalin nuo storulio.

- Edai, liaukis! - tarė Ralfas. Jis kalbėjo garsiu, bet tvirtu balsu, kokiu žmonės kalba su tais, kuriuos ištinka isterijos priepuolis. - Tau gi nieko neatsitiko! Tad liaukis!

Akimirką Edo žvilgsnis nepakito, paskiau jo akys ėmė judėti Ralfo veidu. Ne tokia jau didelė pergalė, tačiau Ralfas vis tiek pajuto palengvėjimą.

- Kas jam atsitiko? - paklausė storulis, stovėdamas už Ralfo. - Ar nemanote, kad jis kuoktelėjęs?

- Esu tikras, kad nieko jam neatsitiko, - atsakė Ralfas, tačiau manė visai atvirkščiai. Jis kalbėjo beveik nepraverdamas lūpų ir nenuleisdamas akių nuo Edo. Ralfas paprasčiausiai *nedrįso* nuleisti nuo jo akių - tai buvo vienintelis būdas išlaikyti vyruką, nors ir labai nepatikimas.

- Turbūt jį ištiko poavarinis šokas. Reikia tik kelių sekundžių, ir jis nusira...

- Paklausk, ką jis veža po tuo brezentu! - staiga sušvokštė Edas ir nukreipė ranką per Ralfo petį.

Dangų nutvieskė žaibas, ir vieną akimirką randeliai nuo paauglystės spuogų ant Edo veido išryškėjo it keistas lobių žemėlapis. Nudundėjo griaustinis.

- Ei, ei, Siuzana Dei! - jis ėmė dainuoti aukštu vaikišku balsu, nuo kurio Ralfo rankų plaukeliai atsistojo piestu. - Kiek vaikų šiandien nužudei?

- Jam ne šokas, - tarė storulis. - Jis - pamišėlis. Ir kai tik atvyks farai, aš pasirūpinsiu, kad jis atsidurtų savo vietoje.

Ralfas apsižvalgė ir pamatė mėlyną brezentą, užtemptą ant furgono kėbulo ir pririštą ryškiai geltona virve. Po juo pūpsojo kažkokie apvalūs daiktai.

- Ralfai? - pašaukė kuklus balsas.

Ralfas pasisuko į kairę ir išvydo Dorensą Marstelarą, - vieną seniausių "Hariso aveniu sukriošėlių", perkopusį jau į devintą dešimtį, - stovintį šalia storulio furgono. Savo vaškinėse rankose jis laikė knygelę, kurią ištisai maigė. Ralfas spėjo, jog tai poezijos rinkinys, kadangi jis niekada nematė Dorenso skaitant ką nors kita. O galbūt jis iš viso neskaitydavo; galbūt jam patiko laikyti knygas savo rankose ir grožėtis meistriškai sudėliotais žodžiais.

- Ralfai, kas atsitiko?

Vėl danguje tvykstelėjo žaibas. Dorensas pažvelgė į jį, tarsi nebūtų tikras, kas jis toks, kur jis yra ir ką mato. Ralfas atsiduso.

- Dorensai... - ištarė jis, tačiau tuo tarpu jį užgriuvo Edas - tarsi laukinis žvėris, kuris apsiramino tik norėdamas atgauti jėgas.

Ralfas spėjo išsisukti ir nublokšti Edą prie sulamdyto "Datsuno" kapoto dangčio. Ralfas sumišo, nežinodamas ką ir kaip daryti.

Viskas vyko pernelyg jau greitai. Jis jautė, kaip po jo pirštais įnirtingai kaukia Edo rankų raumenys, tarsi jis būtų prarijęs žaibą, dabar jau dažnai pasirodantį danguje.

- Ralfai? - kreipėsi Dorensas tuo pačiu ramiu, bet susirūpinusiu balsu. - Tavo vietoje aš daugiau jo neliesčiau. Aš nebematau tavo rankų.

Labai ačiū. Tik dar vieno bepročio čia betrūko. Dabar Ralfui to labiausiai ir reikėjo.

Ralfas pažvelgė į savo rankas, o tada į senioką.

- Apie ką čia dabar kalbi, Dorensai?

- Apie tavo rankas, - ramiai atsakė Dorensas. - Aš nebematau tavo...

- Tau čia ne vieta, Dorai. Tai gal geriau išnyk iš čia?

Seniokas nudžiugo.

- Taip! - tarė jis, tarsi ką tik būtų atradęs tiesų tiesą. - Kaip tik ketinau tai padaryti!

Jis ėmė trauktis. Kai griaustinis vėl sudrebino miestą, Dorensas susigūžė, knyga prisidengdamas galvą. Ralfas perskaitė raudonomis raidėmis užrašytą pavadinimą: "Apmokamo šokėjo pasirinkimas".

- Tau taip pat patarčiau padaryti tą patį, Ralfai. Nesikišk į Ilgalaikių reikalus. Taip gali ir nukentėti.

- Ką tu čia...

Tačiau Ralfui nespėjus baigti, Dorensas apsisuko ir nusliūkino poilsiavietės link. Balti plaukai, ploni lyg naujagimio, pleveno artėjančios audros vėjyje.

Viena problema mažiau, bet Ralfas atsikvėpė neilgam. Dorensas tik trumpam sustabdė Edą. Dabar jis vėl svaidė žaibus į storulį.

- Subinlaižys! - suriko Edas. - Dulkini savo motiną ir laižai jai subinę!

Storulio milžiniški antakiai nusileido.

- *Ką?*

Edas vėl pasisuko į Ralfą, kurį jau spėjo atpažinti.

- Paklausk jo, ką veža po šiuo brezentu! Ne, geriau tegul šis kruvinas pederastas pats parodo!

Ralfas pažvelgė į storulį.

- Ką tu ten veži?

- Kas tau darbo! - atkirto storulis, bandydamas atrodyti šiurkštus. Jis įvertino Edo Dypno žvilgsnį ir dėl viso pikto pasitraukė du žingsnius atgal.

- Man tai jokio, bet jis kažką įsikalė sau į galvą, - atsakė Ralfas, smakru mosteldamas Edo pusėn. - Padėk man jį nuraminti, gerai?

- Ar pažįsti jį?

- Žmogžudys! - pakartojo Edas, ir šįkart jam pavyko truputėlį pastumti Ralfą.

Čia kažkas vyko. Ralfas pastebėjo, kaip baugus ir tuščias Edo žvilgsnis tampa sąmoningesniu... o galbūt jam tik pasirodė.

- Žudikas! *Kūdikių* žudikas!

- Viešpatie, o kas čia per nesąmonė? - išlemeno storulis, bet vis tiek atsitraukė prie furgono galo, atrišo vieną virvę ir atitraukė brezento kraštą. Ten stovėjo keturios medinės statinaitės su užrašu "NUO PIKTŽOLIŲ".

- Organinės trąšos, - pakomentavo storulis. Jo akys lakstė nuo Ralfo prie Edo ir atgal. Jis palietė savo kepuraitės snapelį. - Visą dieną dirbau prie gėlių lysvių Derio psichiatrinėje ligoninėje... kur *galėtum* trumpam pailsėti, drauguži.

- Trąšos? - paklausė Edas. Atrodė, kad jis kalbasi pats su savimi. Kairė ranka pakilo prie smilkinio ir ėmė jį trinti. - *Trąšos?*

Jis tarsi bandė suabejoti paprastu, bet vis dėlto neįtikėtinu moksliniu atradimu.

- Trąšos, - patvirtino storulis. Jis vėl pažvelgė į Ralfą ir tarė: - Šiam vyrukui galvoj negerai. Ar jums tai naujiena?

- Jis tik sutrikęs, - nejaukiai atsakė Ralfas. Jis persisvėrė per furgono bortą ir stuktelėjo į statinaitės dangtį. - Statinės su trąšomis. Ar dabar nusiraminsi?

Edas neatsakė, tik pakėlė dešinę ranką ir ėmė trinti kitą smilkinį. Atrodė, jog jį kankina baisi migrena.

- Ar nusiraminsi? - švelniai pakartojo Ralfas.

Edas užmerkė akis, o kai vokai vėl pakilo, Ralfas pastebėjo spindesį jose ir palaikė jį ašaromis. Edas iškišo liežuvį ir apsilaižė. Tada sugriebė šalikėlio galą ir nusišluostė kaktą. Ralfas spėjo pastebėti raudonus kiniškus hieroglifus truputį aukščiau krašto.

- Galbūt... - ištarė Edas ir nutilo. Akys vėl išsiplėtė, ir Ralfas iš naujo sunerimo. - Kūdikiai! Ar girdi? *Kūdikiai*!

Ralfas dar sykį prispaudė jį prie mašinos, jau nebežinodamas, kelintą kartą buvo priverstas taip padaryti.

- Ką tu čia kalbi, Edai?

Staiga į galvą šovė mintis.

- Ar tai Natali? Ar tu jaudiniesi dėl Natali?

Gudri šypsenėlė nuvilnijo Edo lūpomis. Jis pažvelgė į storulį.

- Trąšos, sakai? Jei taip, tai gal galėtum atidaryti vieną statinaitę?

Storulis sumišęs žvilgtelėjo į Ralfą.

- Jam reikia gydytojo.

- Galbūt. Bet jau maniau, kad jis baigia apsiraminti. Gal *galėtumėte* atidaryti vieną statinę? Galbūt tada jis nurims.

- Žinoma, kokios problemos!

Dangų perskrodė žaibas ir pasigirdo griaustinis - šįkart nušvito visas dangus. Šalti lietaus lašai tekštelėjo ant prakaituoto Ralfo kaklo. Jis pažvelgė kairėn ir išvydo Dorensą Marstelarą, stovintį su knyga prie įėjimo į poilsiavietę ir susirūpinusiu žvilgsniu stebintį trijulę.

- Atrodo, kad tuoj prapliups stiprus lietus, - tarė storulis, - o šios trąšos negali sušlapti. Antraip įvyks cheminė reakcija. Tad žiūrėkite greičiau.

Jis pagrabaliojo tarp statinių ir borto ir ištraukė laužtuvą.

- Turbūt aš toks pat kuoktelėjęs kaip ir jis, jei sutikau su jumis, - storulis kalbėjo Ralfui. - Važiavau sau namo, galvodamas apie savo reikalus. Juk tai *jis* trenkėsi į mane.

- Paskubėkite, - paragino Ralfas. - Tai užtruks tik minutę.

- Taip, - surūgusiu balsu atsakė storulis ir užkišo laužtuvą už arčiausiai stovinčios statinės dangčio. - Tačiau aš to neužmiršiu visą gyvenimą.

Griausmas dar kartą sudrebino miestą, todėl storulis neišgirdo Edo Dypno žodžių. Tačiau juos išgirdo Ralfas, ir jam net suspaudė pilvą.

- Tos statinės prikimštos kūdikių lavonėlių, - kalbėjo Edas. - Pats pamatysi.

Storulis nuvožė statinės dangtį, ir po tokių įtikinamų Edo žodžių Ralfas buvo pasiruošęs išvysti susipynusias rankas, kojas ir mažas beplaukes galveles. Tačiau jis pamatė tik žydrų ir rudų kristalų mišinį. Iš statinės sklido durpių su chemikalų priemaišomis kvapas.

- Na ką, dabar patenkintas? - storulis kreipėsi tiesiai į Edą. - Aš tau ne koks Rėjus Žuberas ar tas maniakas Dameris! Tai ką dabar pasakysi?

Edo veide vėl atsispindėjo sumišimas. Griaustiniui eilinį kartą sudrebinus miestą, jis susigūžė, po to pasviro į priekį, ištiesė ranką statinės pusėn, o tada klausiamai pažiūrėjo į storulį.

Šis linktelėjo jam. Ralfui pasirodė, kad storulio veide šmėstelėjo užuojauta.

- Jei nori, gali paliesti. Tačiau jei trąšos tavo rankoje ištirps nuo lietaus, imsi šokti kaip Džonas Travolta, nes nudegsi.

Edas įkišo ranką į statinę, paėmė saują miltelių ir leido jiems išbyrėti pro pirštus. Tada metė gluminantį žvilgsnį į Ralfą (jame taip pat atsispindėjo sąmyšis) ir sukišo ranką į statinę iki pat alkūnės.

- Ei! - išsigandęs suriko storulis. - Čia tau ne krekerių pakelis!

Akimirką Edo veide nušvito gudri šypsenėlė, kuri bylojo: "Žinau aš tavo fokusus" - tačiau tuoj pat ji virto sumišimu, kadangi statinėje buvo vien trąšos. Edas ištraukė ranką, aplipusią milteliais. Sužaibavo tiesiai virš oro uosto. Pasigirdo kurtinantis griaustinio dundesys.

- Perspėju, geriau nusivalyk miltelius nuo odos, kol nepradėjo lyti, - tarė storulis.

Jis įkišo ranką į "Reindžerio" saloną ir ištraukė išsinešamą "Makdonaldo" maišelį. Tada pasirausė jame, ištraukė porą servetėlių ir ištiesė jas Edui. Tas lyg per sapną ėmė purtyti trąšų liekanas nuo savo rankų.

Tuo tarpu storulis vėl uždarė statinaitę, didžiuliu šlakuotu kumščiu stukteldamas per dangtį ir vis žvilgčiodamas į apsiniaukusį dangų. Edui palietus jo baltų marškinių petį, šis įsitempė ir pasitraukė, neramiai nužvelgdamas vaikiną.

- Manau, turiu jūsų atsiprašyti, - išlemeno Edas.

Pirmą kartą Ralfas išgirdo aiškų ir sąmoningą jo balsą.

- Na, su tavim išties nenuobodu, - nusiraminęs tarė storulis.

Jis vėl užtraukė brezentą ir keliais greitais, kapotais judesiais surišo jį virve. Tai matydamas, Ralfas pagalvojo, kad laikas - klastingas vagis. Kažkada ir jis taip mikliai galėjo pririšti brezentą. Dabar tam prireiktų mažiausiai dviejų minučių ir trijų riebiausių keiksmažodžių.

Storulis patapšnojo per brezentą ir atsisuko į juos, sukryžiuodamas rankas ant savo plačios krūtinės.

- Ar jūs matėt avariją? - jis kreipėsi į Ralfą.

- Ne, - iškart atsakė Ralfas. Jis nesuprato, kodėl pamelavo, tačiau tai nusprendė net negalvodamas. - Aš žiūrėjau, kaip leidžiasi "United" lėktuvas.

Dideliam jo nustebimui, storulis pradėjo rausti.

Tu taip pat jį stebėjai, - staiga suprato Ralfas. - *Ir ne tik patį nusileidimą, nes antraip nebūtum taip paraudęs... tu stebėjai, kaip lėktuvas slenka terminalo link!*

Tada viskas tapo aišku: storulis manė, kad jis avarijos kaltininkas, arba kad farai, atvykę į įvykio vietą, taip pagalvos. Jis sekė lėktuvą ir nepastebėjo, kaip Edas šovė pro tarnybinius vartus tiesiai į atšaką.

- Aš *tikrai* labai atsiprašau, - nuoširdžiai kalbėjo Edas. Jo akyse atsispindėjo baimė.

Staiga Ralfas pajuto, jog abejoja tos išraiškos tikrumu ir ar išvis

(*Ei, ei, Siuzana Dei*)

nutuokia, kas čia įvyko.. ir kas, po velnių, ta Siuzana Dei?

- Aš atsitrenkiau galva į vairą, - tęsė Edas, - ir manau... man protas pasimaišė, patys žinote.

- Taip, tikriausiai taip ir buvo, - sutiko storulis.

Jis pasikrapštė galvą, pažvelgė į juodą apniukusį dangų ir tada vėl atsisuko į Edą.

- Noriu tau šį bei tą pasiūlyti, drauguži.

- O ką gi?

- Gal geriau tik pasikeiskime vardais bei telefono numeriais ir užmirškime apie draudimą. O tada abu patrauksime kas kur.

Edas neužtikrintu žvilgsniu pažvelgė į Ralfą, kuris tik patraukė pečiais, o tada vėl atsigręžė į vyrą su beisbolo kepuraite.

- Jei kreipsiuosi į policiją, - tęsė storulis, - aš įklimpsiu į mėšlo krūvą. Pirma, išaiškės, jog praeitą žiemą buvau patekęs į panašią padėtį ir dabar važinėju su laikinomis teisėmis. Farai prisikabins prie manęs, nors tai aš važiavau pagrindiniu keliu. Ar suvokiate, ką aš kalbu?

- Taip, tačiau avarija įvyko tik dėl mano kaltės. Aš važiavau per greitai...

- Pati avarija ne tokia jau svarbi, - tarė storulis ir neramiai pažvelgė į artėjantį furgoną, kuris ruošėsi užlipti ant šaligatvio. Jis vėl atsisuko į Edą ir paskubomis prabilo:

- Pastebėjau, kad jums išbėgo šiek tiek tepalo, bet dabar jau nebelaša. Esu tikras, kad sugebėtumėte grįžti namo... jei, žinoma, gyvenate mieste. Ar jūs gyvenate mieste?

- Taip, - atsakė Edas.

- O aš jums sumokėsiu už nuostolius. Duosiu penkiasdešimt dolerių.

Ralfas dar sykį praregėjo. Tik taip jis galėjo paaiškinti staigų storulio nuotaikos pasikeitimą: nuo agresyvumo iki kažko panašaus į meilikavimą. Autoavarija praeitą žiemą? Galbūt. Tačiau Ralfas niekada negirdėjo apie laikinąsias teises ir manė, jog storulis tik nori apdumti akis. Ponas beisbolo kepuraitės savininkas važinėjo be teisių! Ir buvo tik viena bėda: Edas sakė tiesą - avarija įvyko dėl jo kaltės.

- Jei tik susitartume, - toliau tarškė storulis, - man nereikėtų dar kartą aiškinti apie aną autoavariją, o *jūs* galėtumėte pasilikti sau pasi-

teisinimus, kodėl iššokote iš mašinos, ėmėte mane mušti ir rėkti, jog vežu pilną priekabą lavonų.

- Ar aš taip ir pasakiau? - nustebęs paklausė Edas.

Pasigirdo balsas su šnypščiančiu Kanados prancūzų akcentu.

- Ar viskas gerai, draugužiai? Niekas nenukentėjo?.. Ralfai, čia tu?

Ant privažiavusio furgono šono puikavosi užrašas "DERIO SAUSAS CHEMINIS VALYMAS", ir Ralfas atpažino vieną iš brolių Vašonų, tikriausiai Trigerį, jauniausiąjį, iš Old Keipo.

- Taip, tai aš, - atsakė Ralfas ir instinktyviai priėjo prie Trigerio, uždėjo ranką jam ant peties bei palydėjo atgal prie furgono.

- O tiems vyrukams nieko neatsitiko?

- Nieko, nieko.

Ralfas atsisuko atgal ir išvydo, kaip Edas su storuliu suglaudę galvas stovi prie furgono. Šalti lietaus lašai it nekantrūs pirštai ėmė barbenti į brezentą.

- Truputį susikibo, ir tiek. Jie susitars.

- Gerai, - nuoširdžiai ištarė Trigeris Vašonas. - O kaip tavo gražuolė žmona, Ralfai?

Ralfas sudrebėjo tarytum žmogus, pietaudamas prisiminęs, jog rytą namuose paliko neužsuktas dujas.

- Viešpatie! - šūktelėjo jis ir žvilgtelėjo į laikrodį - tikėjosi, jog dabar bus ne daugiau kaip pusė šešių.

Tačiau rodyklės rodė dešimt minučių po šeštos. Jau prieš dvidešimt minučių jis turėjo atnešti Karolinai dubenėlį sriubos ir pusę sumuštinio. Ji turbūt jau nerimavo. O žaibui ir griaustiniui kiaurai varstant tuščią butą, ji tikriausiai tūnojo visiškai įbauginta. Jei *pradės* lyti stipriau, Karolina nepajėgs nė langų uždaryti: jėgos beveik apleido jos rankas.

- Ralfai? - paklausė Trigeris. - Kas atsitiko?

- Nieko. Tik per daug prisivaikščiojau ir užmiršau apie laiką. O tada įvyko ši avarija... gal gali parvežti mane namo, Trigeri? Aš tau užmokėsiu.

- Nereikia mokėti - juk man pakeliui. Lipk vidun, Ralfai. Ar manai, kad tie vyrukai patys susitvarkys? Ar jie nesusipeš?

- Ne, aš taip nemanau. Tik palauk sekundėlę.

- Žinoma.

Ralfas priėjo prie Edo.

- Ar baigiate susitarti?

- Taip. Mes patys viską išspręsime. O kodėl gi ne? Juk visa avarija - tik keletas pasklidusių šukių.

Edas vėl tapo pačiu savimi, ir dičkis baltais marškiniais dabar žvelgė į jį kone su pagarba. Ralfas vis dar jautėsi nesmagiai dėl paskutinių įvykių, tačiau nusprendė liautis apie tai galvoti. Jis labai mėgo Edą Dypno, bet turėjo kuo pasirūpinti ir be jo: namuose laukė Karolina. Karolina ir tas tiksintis daiktas, sklindantis iš miegamojo sienų - ir iš pačios Karolinos - nakties glūdumoje.

- Puiku, - Ralfas tarė Edui. - Važiuoju namo. Pastaruoju metu ruošiu Karolinai vakarienę, o šiandien jau tikrai vėluoju.

Jis jau sukosi eiti, kai storulis sustabdė jį, tiesdamas ranką:

- Džonas Tendis.

- Ralfas Robertsas. Malonu su jumis susipažinti, - tarė Ralfas, paspausdamas storuliui ranką.

Tendis nusišypsojo.

- Abejoju, kad tokiomis aplinkybėmis... bet aš tikrai jums dėkingas, kad pasirodėte. Akimirką pamaniau, jog teks rimtai su juo susiimti.

Aš taip pat, - pagalvojo Ralfas, bet balsu neprasitarė. Jis atsisuko į Edą, neramiomis akimis peržvelgdamas nematytus Edo marškinėlius, prilipusius prie siauros krūtinės, bei baltą šilkinį šalikėlį su išsiuvinėtais raudonais kiniškais hieroglifais. Ralfui nepatiko Edo žvilgsnis: turbūt jis dar kaip reikiant neatsigavo.

- Ar tu tikrai gerai jautiesi? - dar kartą paklausė Ralfas.

Jis norėjo grįžti pas Karoliną, tačiau kažkodėl delsė. Įkyriai piršosi mintis, jog iki geros savijautos dar toli gražu.

- Taip, gerai, - paskubomis atsakė Edas ir plačiai nusišypsojo, tačiau jo tamsiai žalios akys tylėjo.

Jos atidžiai stebėjo Ralfą, tarsi klausdamos, kiek šis matė... ir kiek

(ei, ei, Siuzana Dei)

išliks jo atminty.

3

Trigerio Vašono furgono kabina kvepėjo švariais, ką tik išlygintais skalbiniais. Šis kvapas Ralfui kažkodėl priminė šviežios duonos kvapą. Kabinoje nebuvo sėdynės keleiviui, tad teko stovėti viena ranka įsikibus į durų rankenėlę, o kita - į skalbinių krepšį.

- Klausyk, vis dėlto ten įvyko kažkas keista, - tarė Trigeris, pažvelgdamas į išorinį veidrodėlį.

- Tu nė pusės nematei, - atkirto Ralfas.

- Vieną vyruką aš pažinau. Tai Dypno. Jis turi gražutę žmonelę. Ir pats jis šaunus vyrukas.

- Šiandien jis nebuvo panašus į save.

- Vabalas įlindo į šikną?

- Ne vabalas, o visas skruzdėlynas!

Trigeris skaniai nusijuokė, spausdamas seną furgono vairą.

- Visas skruzdėlynas! Puikumėlis! Šitai aš prisiminsiu!

Trigeris nusišluostė ištryškusias ašaras stalo staltiesės dydžio nosine.

- Man pasirodė, kad ponas Dypno išlėkė pro tarnybinius oro uosto vartus.

- Taip ir buvo.

- Bet tam reikia specialaus leidimo. Kaip jam pavyko jį gauti?

Ralfas susimąstė, bet po to tik papurtė galvą.

- Nežinau. Visai apie tai nepagalvojau. Reikės jo paties paklausti.

- Taip ir padaryk. Ir dar paklausk, kaip laikosi skruzdėlynas.

Tai sukėlė naują juoko priepuolį, kurį dar labiau pagyvino komiška nosinaitė.

Jiems išsukus iš atšakos į Hariso aveniu, prasidėjo audra. Kruša nepasirodė, tačiau vasarinis lietus pliaupė kaip iš kibiro, ir Trigeris buvo priverstas slinkti vėžlio greičiu.

- Oho! Tai man primena 85-ųjų audrą, kai pusė miesto gatvių virto upių kanalais. Ar atsimeni?

- Taip, tikėkimės, kad tai nepasikartos.

- Ne, - markstydamasis tarė Trigeris, stengdamasis įžvelgti kelią pro užpiltą vandeniu stiklą. - Dabar drenažo sistema jau sutvarkyta. Puikumėlis!

Nuo šalto lietaus ir šilumos kabinoje apatinė stiklo dalis aprasojo. Ralfas nesąmoningai priglaudė prie jo pirštą ir nupiešė ženklą:

神

- Kas tai? - paklausė Trigeris.

- Tiksliai nežinau. Atrodo kaip kiniškas hieroglifas. Toks buvo išsiuvinėtas ant Edo Dypno šalikėlio.

- Man jis kažką primena, - tarė Trigeris, dar kartelį pažvelgdamas į piešinį. Tada prunkštelėjo ir spragtelėjo pirštais. - Paklausyk! Kiniškai moku tik vieną žodį: mū-gū-gaifan!

Ralfas šyptelėjo, tačiau juoktis visai nenorėjo. Prisiminus Karoliną, visos kitos mintys neteko prasmės. Prieš akis stovėjo vienas paveikslas, kurio neįstengė nuvyti šalin: atsilapojęs langas ir tarsi vaiduoklio rankos lietuje besiplaikstančios užuolaidos.

- Vis dar gyveni tame dviaukštyje priešais "Raudonąjį obuolį"?

- Taip.

Trigeris sustojo prie šaligatvio, iš po ratų ištryško didžiuliai vandens fontanai. Vis dar pliaupė kaip iš kibiro. Žaibai skrodė dangų, dundėjo griaustinis.

- Geriau truputį palauk čia su manimi, - tarė Trigeris. - Po poros minučių lietus aprims.

- Nieko man neatsitiks.

Ralfas jautė, kad netgi antrankiai jo ilgiau nesulaikytų.

- Ačiū, Trigai.

- Palauk sekundę! Duosiu tau polietileno gabalėlį - galėsi prisidengti galvą!

- Ne, ačiū, nereikia. Aš tik...

Ralfas nebežinojo, kaip užbaigti sakinį, nes staiga pajuto paniką. Tad atidarė duris iš savo pusės ir iššoko iš furgono, iki kauliukų panirdamas į šaltą vandenį, bėgantį nutekamuoju grioveliu. Ralfas atsisveikindamas pamojavo Trigeriui ir neatsigręždamas nuskubėjo prie namo, kurį jis ir Karolina dalijosi su Biliu Makgovernu, kišenėje lytė-

damas raktus nuo laukujų durų. Pasiekęs verandos laiptelius, jis suprato, kad jų neprireiks - durys buvo praviros. Bilis, gyvenantis pirmame aukšte, dažnai užmiršdavo jas užrakinti; todėl Ralfas net nemanė pagalvoti, jog Karolina išėjo jo ieškoti ir buvo užklupta audros. Tokios net prielaidos negalėjo būti!

Ralfas nuskubėjo fojė, susigūždamas nuo kurtinančių griaustinio smūgių, laiptų aikštelės link. Šičia stabtelėjo, užsikibęs už turėklų.

Girdėjosi, kaip vandens lašai tiška nuo permirkusių kelnių ir marškinių ant medinių grindų. Tada greitais žingsniais ėmė kopti viršun, kadangi bėgti jau nebeįstengė. Širdis daužėsi krūtinėje, peršlapę sportbačiai tapo papildoma našta, o prieš akis sustingo vaizdas, kaip juda Edo Dypno galva, jam išlipus iš "Datsuno" - griežti, staigūs judesiai, primenantys gaidį peštuką.

Kaip visada garsiai sugirgždėjo trečias laiptelis, todėl viršuje pasigirdo skubūs žingsniai. Nuo to nė kiek nepalengvėjo, nes Ralfas iškart atpažino, jog vaikšto ne Karolina. Kai Bilis Makgovernas persisvėrė per turėklus, Ralfas nenustebo išvydęs išbalusį ir susirūpinusį kaimyno veidą, paslėptą po panama. Juk visą kelią nuo pat atšakos jis jautė, jog kažkas ne taip. Tačiau šiems pojūčiams nuojautos vardas netiko. Ralfas ėmė suprasti, kad kai pasiekiamas tam tikras blogumo laipsnis, jo nebegalima pakeisti: situacija tik dar labiau blogėja ir blogėja. Ši mintis visada buvo su juo. Vienintelio dalyko neįmanoma buvo įminti: kada šis blogio kelias baigsis?

- Ralfai! - pašaukė Bilis. - Ačiū Dievui! Karolinai turbūt prasidėjo kažkoks priepuolis. Aš ką tik iškviečiau greitąją.

Dabar Ralfui pavyko užbėgti laiptais į viršų.

4

Ji gulėjo ant virtuvės slenksčio, išsidraikiusiais ant veido plaukais. Kažkodėl dėl to Ralfui pasidarė baugu: Karolina atrodė apsileidusi, o kaip tik apsileidimo ji labiausiai ir nekentė per visą savo gyvenimą. Ralfas priklaupė šalia jos ir nubraukė plaukus nuo veido. Oda po jo pirštais buvo tokia pat šalta kaip ir jo pėdos peršlapusiuose sportbačiuose.

- Norėjau paguldyti ją ant sofos, tačiau ji man per sunki, - nervingai tarė Bilis, glamžydamas rankoje savo panamą. - Žinai, mano nugara...

- Žinau, Bili. Viskas gerai.

Ralfas pakišo rankas po Karolinos nugara ir ją pakėlė. Ji jam pasirodė labai lengva - lengva kaip pienės pūkelis, pasiruošęs šokti vėjyje.

- Ačiū Dievui, kad tu buvai šalia.

- Ne visai, - atsakė Bilis, nusekdamas Ralfui iš paskos į svetainę ir vis dar glamžydamas savo skrybėlę. Pažvelgęs į jį, Ralfas kažkodėl prisiminė Dorensą Marstelarą su poezijos knyga rankoje. "Tavo vietoje aš jo daugiau neliesčiau, - tada ištarė Dorensas. - Nebematau tavo rankų".

- Jau buvau beišeinąs, kai išgirdau tą prakeiktą griaus... tikriausiai tai ji nukrito...

Bilis apsižvalgė aptemusioje svetainėje, lyg ieškodamas kažkokio nebūto daikto. Staiga jo akys prašviesėjo.

- Durys! Galiu lažintis, kad jos dar iki šiol atviros. Turbūt lyja vidun. Aš tuojau grįšiu, Ralfai!

Bilis išskubėjo. Ralfas beveik neatkreipė į tai dėmesio; diena ir taip tapo košmaru. Labiausiai iš proto varė tiksėjimas. Dabar netgi griaustinis nebegalėjo užgošti šio iš sienų sklindančio garso.

Ralfas paguldė Karoliną ant sofos ir priklaupė šalia. Ji kvėpavo labai tankiai, o iš burnos sklido nemalonus kvapas. Tačiau Ralfas nenusisuko.

- Laikykis, širdele.

Jis pakėlė vieną žmonos ranką - ji buvo tokia pat šalta kaip ir kakta - ir švelniai pabučiavo.

- Laikykis. Viskas bus gerai.

Tačiau nieko panašaus: tiksėjimas pranašavo visai ką *kita*. Tik jis sklido visai ne iš sienų, o iš pačios Karolinos. Jo žmona slydo Ralfui iš rankų, o jis negalėjo įsivaizduoti gyvenimo be jos.

- Paprasčiausiai laikykis. Ar girdi mane?

Ralfas vėl pabučiavo žmonos ranką ir priglaudė ją sau prie skruosto. Išgirdęs greitosios pagalbos sireną, jis pravirko.

5

Karolina atsigavo greitojoje, lekiančioje per Derį (vėl švietė saulė, o drėgnas gatvių asfaltas garavo), ir ėmė kalbėti tokias nesąmones, jog Ralfas patikėjo, kad ją ištiko insultas. Kai ji vėl ėmė protingai reikšti mintis, prasidėjo antrasis priepuolis, ir Ralfas dviese su gydytoju vos įstengė ją suvaldyti.

Tą vakarą trečiojo aukšto laukiamajame Ralfą aplankė ne daktaras Ličfildas, o daktaras Džamalis, neurologas. Lėtu monotonišku balsu jis pranešė, kad Karolinos būklė stabilizavosi, tačiau namo ji galės grįžti tik rytoj ryte. Reikėjo išbandyti naujus vaistus, labai brangius, bet efektyvius.

- Vis dar nereikia prarasti vilties, pone Robertsai, - tarė daktaras Džamalis.

- Taip, žinoma, taip. O ar tokie priepuoliai dar pasikartos?

Džamalis nusišypsojo. Jis kalbėjo ramiu balsu, kurį dar labiau sušvelnindavo indiškas akcentas. Nors Džamalis tiesiai šviesiai neprasitarė, kad Karolina miršta, tačiau jis beveik vienintelis priartėjo prie tiesos tais ilgais paskutiniais metais, kai Karolina kovojo už teisę gyventi. Pasak Džamalio, nauji vaistai užkirs kelią naujiems priepuoliams, tačiau dabar jau niekuo negali būti tikras. Nelaimei, auglys plėtėsi, nepaisant visų išbandytų priemonių.

- Dabar gali atsirasti ir judesių koordinacijos problemų, - ramiu balsu tęsė daktaras Džamalis. - Ir bijau, kad sutriko regėjimas.

- Ar galiu su ja praleisti naktį? Šalia manęs ji geriau miega.

Tada palaukęs dar pridūrė:

- Aš irgi.

- Žinoma! - džiaugsmingai sutiko Džamalis. - Puiki mintis!

- Taip, - niūriai atsakė Ralfas. - Aš irgi taip manau.

6

Tad Ralfas prisėdo prie savo miegančios žmonos ir klausydamasis tiksėjimo, sklindančio tikrai ne iš sienų, mąstė: *Greitai - galbūt šį rudenį, o gal žiemą - aš vėl sėdėsiu šalia jos šioje palatoje.* Mintis at-

rodė pranašiška. Ralfas pasilenkė ir padėjo galvą ant baltos paklodės, dengiančios žmonos krūtinę. Ašaros pasirodė pačios.

Tiksėjimas. Toks garsus ir nesiliaujantis.

Norėčiau surasti, kas sukelia šį garsą. Aš suplėšyčiau jį į mažus gabalėlius ir išbarstyčiau ant grindų. Prisiekiu Dievu, taip ir padaryčiau.

Po vidurnakčio savo kėdėje užmigo ir Ralfas. Rytą oras buvo jau atvėsęs, o Karolina - jau nubudusi, sveiko proto ir spindinčiomis akimis. Atrodė, kad ji visiškai sveika. Ralfas parsivežė ją namo ir stengėsi, kad paskutiniai žmonos gyvenimo mėnesiai būtų kuo malonesni. Praėjo daug laiko, kol jis vėl prisiminė Edą Dypno. Net išvydęs mėlynes ant Elenos Dypno veido, Ralfas vis dar nemanė susigrąžinti prisiminimų apie Edą.

Vasarai tapus rudeniu, o rudeniui - paskutine Karolinos žiema, Ralfas be perstojo mąstė apie mirties laikrodį, kuris, netgi sulėtinęs greitį, tiksėjo vis garsiau ir garsiau.

Tačiau Ralfas miegojo gerai.

Nemiga dar laukė priešaky.

I DALIS:

Maži pliki daktariūkščiai

Tarp tų, kurie gali užmigti, ir tų, kurie - ne, yra didelis tarpeklis. Tai vienas didžiausių žmonijos skirstymų.

Airisė Merdok
"Vienuolės ir kareiviai"

1 Skyrius

1

Praėjus beveik mėnesiui po žmonos mirties, Ralfą Robertsą pirmą kartą gyvenime pradėjo kankinti nemiga.

Iš pradžių beveik nieko nesijautė, tačiau problema pamažu vis didėjo. Šeštą mėnesį nuo pirmo ir taip jau ne pačio maloniausio miego pertraukimo Ralfas pasiekė tokią kančios stadiją, kad vos galėjo ją pakelti. 1993-iųjų pabaigoje jis pradėjo įsivaizduoti, kaip praleis savo likusį amžių atmerktomis akimis. *Žinoma, taip neatsitiks,* - nuramino jis save, - *niekada.*

Bet ar tai tiesa? Ralfas nežinojo, ir tai labiausiai jį siutino. Nepadėjo net knygos, kurių Maikas Henlonas pasiūlė jam pasiieškoti Derio viešojoje bibliotekoje. Ralfas rado keletą apie nemigą, tačiau jos prieštaravo viena kitai. Kai kurios vadino nemigą simptomu, kitos - liga, o viena netgi pavadino mitu. Tačiau tai tik paaštrino situaciją: iš knygų Ralfas sužinojo, kad niekas tiksliai nenumano, kas yra miegas. Kaip jis veikia ar kokį jis turi poveikį.

Ralfas suprato, kad metas baigti žaisti tyrinėtoją mėgėją ir kreiptis į gydytoją, tačiau tai buvo sunku padaryti. Jis iki šiol negalėjo atleisti daktarui Ličfildui. Tai jis iš pradžių nustatė, kad Karolinos galvos auglys tėra pastovūs galvos skausmai (tik Ralfas manė, kad Ličfildas, užkietėjęs senbernis, tikėjo, jog jei Karoliną ir kankina kas nors, tai tik begalinė fantazija), ir būtent Ličfildas stengėsi kuo rečiau pakliūti jam į akis, kai Karolinai tikrai *buvo* nustatytas auglys. Ralfas neabejojo, kad jei būtų jį paklausęs, kodėl šis taip stengiasi jo išvengti, Ličfildas būtų atsakęs, jog viską perdavė Džamaliui, specialistui... Viskas pagal taisykles. Taip. Tik Ralfui pavyko keletą kartų pažvelgti jam tiesiai į akis, kai matėsi su juo tarp pirmųjų Karolinos konvulsijų liepą ir mirties kovo mėnesį, ir tai buvo ne kas kita, kaip nerimo ir kaltės mišinys. Žvilgsnis priklausė žmogui, kuris iš visų jėgų bandė pamiršti, jog šlykščiai susimovė.

Ralfui atrodė, jog vienintelė priežastis, sulaikanti jį nuo trenkimo Ličfildui į snukį, buvo ta, kad daktaras Džamalis konstatavo, esą ankstesnė ligos diagnozė nieko nebūtų pakeitusi: prasidėjus Karolinos galvos skausmams, auglys jau buvo gerokai įsisenėjęs ir plėtėsi vis toliau.

Balandžio pabaigoje daktaras Džamalis išvyko į pietinį Konektikutą, norėdamas užsiimti asmenine praktika, ir Ralfui ėmė jo trūkti. Jis manė, jog būtų galėjęs jam pasipasakoti apie savo nemigą, o Džamalis tikrai būtų išklausęs jį ne taip, kaip Ličfildas būtų norėjęs ... ar galėjęs.

Vasarai įpusėjus, Ralfas tiek prisiskaitė apie nemigą, kad jau žinojo, jog jo ligos tipas, nors ne toks jau retas, tačiau buvo neįprastas, palyginus su pernelyg paviršutinišku miegu. Žmonės, kurių neveikia nemiga, paprastai nuo septynių iki dvidešimties minučių išbūna pirmoje miego stadijoje, kol tikrai užmiega. Antra vertus, tiems, kurie sunkiai užmiega, kartais prireikia ir trijų valandų, kad nugrimztų į miegus, ir kai normalūs žmonės jau po 45 minučių pasiekia trečią miego stadiją (kurią knygos autoriai vadina teta miegu), sunkiai užmiegantiems tenka pasikankinti dar valandėlę ar dvi, kol pasiekiamas šis lygis... o būna naktų, kai trečioji miego stadija taip ir lieka nepasiekta. Jie pabunda nepailsėję, kartais su miglotais prisiminimais apie nemalonius, painius sapnus; dar dažniau jiems atrodo, jog visą naktį nebuvo sumerkę akių.

Po Karolinos mirties Ralfas pradėjo per anksti pabusti. Jis eidavo gulti po vienuoliktos valandos žinių ir iškart nugrimzdavo į miegus, tačiau užuot pabudęs šešios penkiasdešimt penkios - penkios minutės prieš žadintuvo čirškimą, Ralfas ėmė keltis šeštą. Iš pradžių jis suvertė kaltę nežymiai padidėjusiai prostatai ir septyniasdešimtmečiams inkstams, tačiau prabudus iš tikrųjų *nebūdavo* tokio jau didelio noro šlapintis, o atlikus reikalus, vis tiek tapo praktiškai neįmanoma užmigti. Ralfas gulėdavo lovoje, laukdamas penkių (ar penkiolikos) po septynių, kad galėtų atsikelti. Pagaliau jis liovėsi bandyti vėl užmigti, tik gulėdavo sunėręs savo ilgapirštes rankas ant krūtinės ir spoksodavo į šešėlių apgaubtas lubas didelėmis it apvalios durų rankenos

akimis. Kartais Ralfas galvodavo apie daktarą Džamalį, esantį kažkur Vestporte, kalbantį savo švelniu, maloniu indišku akcentu ir bandantį įkūnyti savo amerikietišką svajonę. Kartais prisimindavo vietas, kur jiedu su Karolina kadaise lankėsi, ir dažniausiai jis grįždavo prie karštos popietės Sand Byče Bar Harbore, kai jie abu, vilkėdami tik maudymosi kostiumais, sėdėjo prie iškylos stalo po dideliu ryškiu skėčiu, mėgavosi saldžiais keptais moliuskais, gėrė alų iš ilgakaklių butelių ir gėrėjosi, kaip jachtos skrodžia tamsiai mėlynus vandenyno vandenis. Kada tai buvo? 1964-aisiais? 1967-aisiais? Ar tai svarbu? Turbūt ne.

Tokie miego tvarkaraščio pokyčiai būtų nieko nereiškę, jei tai būtų buvę viskas: Ralfas būtų ne tik lengvai, bet ir su dėkingumu prie jų prisitaikęs. Visos vasarą perskaitytos knygos tvirtino tą patį liaudies išminties perliuką, kurį Ralfas ir taip gerai žinojo: su amžiumi žmonės miega vis mažiau. Jei miego valandos praradimas tėra vienintelis užmokestis už dviprasmį malonumą būti septyniasdešimtmečiu jaunuoliu, jis mielai užmokėtų ir liautųsi nerimavęs dėl savo sveikatos.

Tačiau viskas tuo *nesibaigė*. Pirmą gegužės savaitę Ralfas ėmė prabusti nuo paukščių giesmių 5:15 ryto. Jis keletą kartų pabandė įsidėti ausų kamštukus, nors iš pat pradžių abejojo, ar bus iš to nauda. Ne parskridę paukščiai žadino jį, ir ne tiekėjų sunkvežimių signalas Hariso aveniu. Ralfas visada pasižymėjo tuo, kad galėjo miegoti žygiuojančio orkestro viduryje, ir ši savybė niekur nedingo. Tačiau kažkas pasikeitė jo galvoje. Ten tūnojo jungiklis, kurį kiekvieną dieną kažkas ėmė įjunginėti truputį anksčiau, ir Ralfas nenutuokė, kaip tai sustabdyti.

Birželį Ralfas pašokdavo iš miegų 4:30 ryto (vėliausiai 4:45), o liepos - ne tokios karštos kaip 1992-aisiais, tačiau pakankamai tvankios - vidury jis pabusdavo jau apie keturias. Ir tomis ilgomis tvankiomis naktimis, besivartydamas lovoje, ant kurios kartu su Karolina tiek kartų mylėjosi karštomis (ir šaltomis) naktimis, Ralfas pradėjo suprasti, kad jo gyvenimas pavirs tikru pragaru, jei miegas jį visiškai apleis. Dienos metu jis dar bandė iš to juoktis, tačiau Ralfui vis aiškiau prieš akis vėrėsi niūri tiesa apie tamsiąją F.Skoto Ficdžeraldo aprašytą sie-

los naktį, kuri teigė nenuginčijamą tiesą: bet kas atrodė įmanoma 4:15 ryto. *Bet kas.*

Dienomis Ralfas įtikinėjo save, kad tai ne jo miego ciklo pokyčiai, kad jo kūnas puikiai atlaikė daugybę gyvenimo posūkių: išėjimas į pensiją ir žmonos praradimas kaip tik du didžiausi iš jų. Kartais Ralfas vartodavo žodį "vienatvė", galvodamas apie savo naująjį gyvenimą, tačiau jis laikėsi atokiau nuo baisiojo žodžio iš "D" raidės, nustumdamas jį į giliausią pasąmonės užkampį, kai tik šis sublizgėdavo jo mintyse. Su vienatve dar buvo galima taikytis, bet tik ne su depresija.

Galbūt tau reikia daugiau sportuoti, - mąstė Ralfas. - *Pavaikštinėk kaip kad praeitą vasarą. Labai jau sėslus tavo gyvenimas: atsikeli, suvalgai sumuštinį, perskaitai knygą, pažiūri televizorių, nusiperki sumuštinį pietums iš "Raudonojo obuolio", patupinėji sode, nueini į biblioteką, aplankai Eleną ir jos kūdikį, jei jos būna kieme, pavakarieniauji, kartais pasėdi verandoje ir aplankai Makgoverną ar Luizą Čeis... O tada? Dar truputį paskaitai, pažiūri televizorių, nusiprausi ir į lovą. Taip, labai sėslu. Nuobodu. Tad nėr čia ko stebėtis, kad pabundi anksčiau.*

Tik visa tai šlamštas. Jo gyvenimas *atrodė* sėslus, tačiau iš tikrųjų toks nebuvo. Sodas - kaip tik toks pavyzdys. Na, medalio Ralfui už darbus sode tikrai niekas nebūtų įteikęs, tačiau vis dėlto "tupinėjimu" nepavadinsi. Popietėmis jis ravėdavo sode, kol prakaitas upeliais pasrūdavo per marškinius ir pažastyse atsirasdavo didelės drėgnos dėmės, o pats visas tirtėdavo iš nuovargio, eidamas vidun. "Bausmė" labiau tiko jo veiklai apibūdinti nei "tupinėjimas", tačiau bausmė už ką? Už tai, kad prabundi dar prieš auštant?

Ralfas nežinojo, bet jam ir nerūpėjo. Darbas sode užimdavo didesnę popietės dalį ir leisdavo užmiršti nereikalingus dalykus, ir to pakako, kad pateisintų skaudančius raumenis ir retkarčiais pasirodančius juodus taškelius priešais akis. Ralfas vis ilgiau pasilikdavo sode po liepos ketvirtosios ir taip darė per visą rugpjūtį, kai ankstyvasis derlius jau buvo nuimtas, o vėlyvąjį sužlugdė lietaus trūkumas.

- Turi liautis, - vieną vakarą jam tarė Bilis Makgovernas, kai jiedu sėdėjo verandoje ir gėrė limonadą. Tai buvo rugpjūčio viduryje,

kai Ralfas atsibusdavo apie pusę keturių ryto. - Tai kenkia tavo sveikatai. Be to, tu tapai panašus į pamišėlį.

- Galbūt toks aš ir *esu*, - atkirto Ralfas, ir jo tonas arba žvilgsnis turbūt tik patvirtino šiuos žodžius, nes Makgovernas pakeitė pokalbio temą.

2

Ralfas vėl atnaujino pasivaikščiojimus, - ne tokius kaip 1992-ųjų maratonas, - tačiau nueidavo dvi mylias per dieną, jei tik nelydavo. Jo maršrutas vedė Derio viešosios bibliotekos link, o tada - "Back Pages" knygyno ir spaudos kiosko Vičemo ir Pagrindinės gatvių kampe link.

"Back Pages" knygynas stovėjo šalia netvarkingos sendaikčių krautuvėlės, vadinamos "Padėvėta rožė, padėvėti drabužiai". Vieną rugpjūčio dieną Ralfas, eidamas pro krautuvėlę, pastebėjo naują skelbimą tarp senų, kviečiančių pigiai papietauti ar užeiti į bažnyčios susirinkimą žinučių, kuris pusiau uždengė pageltusį plakatą, skelbiantį "RINKITE PATĄ BUKANENĄ Į PREZIDENTUS".

Moteris, žvelgianti iš dviejų nuotraukų skelbimo viršuje, buvo graži keturiasdešimtmetė blondinė, tačiau nuotraukų pobūdis - rimtas veidas kairėje ir rimtas, nesišypsantis profilis dešinėje baltame fone - privertė Ralfą sustoti. Tokios nuotraukos kabėdavo paštuose, ir būdavo rodomos kriminalinėse kronikose... ir jokio čia sutapimo.

Nuotraukos sustabdė Ralfą, tačiau moters vardas privertė jį užtrukti ilgėliau.

IEŠKOMA DĖL ŽMOGŽUDYSTĖS
SIUZANA EDVINA DEI

didelėmis juodomis raidėmis buvo užrašyta viršuje, o žemiau kažkieno prikergtas raudonas prierašas:

LAUK IŠ MŪSŲ MIESTO!

Pačioje skelbimo apačioje matėsi smulkaus šrifto eilutė. Ralfo regėjimas labai susilpnėjo nuo Karolinos mirties - "nuėjo šuniui ant uodegos" būtų tikslesnis pasakymas - ir jis turėjo palinkti į priekį, kol antakiai prisiglaudė prie dulkėtos krautuvėlės vitrinos. Tik tada jam pavyko perskaityti:

"Apmokėjo Meino "gyvybės sergėtojų" komitetas".

Sąmonės gilumoje Ralfo balsas sušnibždėjo: *Ei, ei, Siuzana Dei! Kiek vaikų šiandien nužudei?*

Ralfas atsiminė, kad Siuzana Dei - politinė aktyvistė iš Niujorko ar Vašingtono, daug kalbanti moteris, varanti taksistus, kirpėjus ir skrybėlių meistrus iš proto. Ralfas niekaip negalėjo suprasti, kodėl būtent tas kalambūras atėjo jam į galvą: jis buvo susijęs su kažkokiais neaiškiais prisiminimais. Galbūt jo pavargęs nusenęs protas ką tik užklupo šešiasdešimtųjų protesto prieš Vietnamo karą dainelę, prasidedančią: "Ei, ei, El Bi Džei! Kiek vaikų šiandien nužudei?"

Ne, ne tai, - mąstė Ralfas. - *Panašu, bet ne tai. Tai buvo...*

Protui dar nespėjus išduoti Edo Dypno vardo ir veido, už Ralfo pasigirdo kitas balsas:

- Žemė šaukia Ralfą! Užeik, Ralfai, drauguži!

Pažadintas iš savo minčių, Ralfas atsisuko į tą pusę, iš kur sklido balsas. Jis labai nustebo, supratęs, jog beveik užmigo stovėdamas. *Viešpatie,* - pamanė Ralfas. - *Niekada nesusimąstai, koks svarbus yra miegas, kol tau nepradeda jo trūkti. Tada visos grindys ima drebėti, o visi daiktų kampai užsiapvalina.*

Į jį kreipėsi Hamiltonas Deivenportas, knygyno savininkas. Jis kaip tik dėliojo knygas ryškiais viršeliais ant reklaminės lentynėlės knygyno priekyje. Jo sena, padaryta iš kukurūzų burbuolės koto pypkė - Ralfui ji visada buvo panaši į modelinio garlaivio kaminą - kyšojo iš burnos, leisdama mėlynų dūmų kamuolėlius į skaidrų, karštą orą. Vinstonas Smitas, senas pilkas katinas, tupėjo knygyno tarpdury, uodega apvijęs savo letenas. Jis žvilgtelėjo į Ralfą savo geltonų akių abejingumu, tarsi sakydamas: "Manai, kad žinai, ką reiškia būti senam, drauguži? Tik pažvelk į mane ir suprasi, jog nė velnio tu nežinai!"

- Viešpatėliau, Ralfai, - tarė Deivenportas. - Aš tave pašaukiau mažiausiai tris kartus.

- Turbūt skraidžiau padebesiais, - atsakė Ralfas.

Jis aplenkė reklaminę lentyną, pasviro durų link (Vinstonas Smitas su karališku abejingumu ir toliau sėdėjo savo vietoje) ir sugriebė du kasdien perkamus laikraščius: bostonietišką "Globe" ir "USA Today". Derio "News" paslaugus laiškanešys Pitas atnešdavo tiesiai į namus. Ralfas kartais užsimindavo, jog vienas iš trijų laikraščių jį tikrai pralinksmina, tik niekaip negalėjo suprasti kuris.

- Ar ne...

Ralfas užsičiaupė, nes prieš akis išniro Dypno veidas. Tai Edas praeitą vasarą dainavo tą negražią dainelę prie oro uosto, todėl nenuostabu, kad taip ilgai negalėjo prisiminti: juk iš ko tik nori, tik ne iš Edo Dypno lūpų tikiesi išgirsti tokius žodžius.

- Ralfai? Tu vėl atsijungei.

Ralfas sumirksėjo.

- Atleisk, aš tik norėjau pasakyti, kad pastaruoju metu ne kaip miegu.

- Ne kas... tačiau tai dar ne pasaulio pabaiga. Prieš eidamas gulti, išgerk stiklinę šilto pieno ir pusvalandį pasiklausyk ramios muzikos.

Šią vasarą Ralfas išsiaiškino, jog kiekvienas Amerikoje žino savo nuosavą vaistą nuo nemigos tarsi sapnų magiją, kurią it šeimyninę Bibliją perduoda iš kartos į kartą.

- Tiktų Bachas, Bethovenas arba Viljamas Ekermanas. Bet svarbiausia, - Deivenportas reikšmingai pakėlė pirštą, - *neatsikelti iš krėslo* visą pusvalandį. Jokiu būdu. Neatsiliepk į telefono skambučius, nevyk šuns, neužspausk žadintuvo ir nesumanyk išsivalyti dantų. *Nieko nedaryk*! O tada, kai tik *pasieksi* lovą... plumpt! Bematant atsijungsi!

- O jeigu besėdėdamas patogiame krėsle staiga pajusi, jog gamta šaukia? - paklausė Ralfas. - Tokie dalykai atsitinka visai netikėtai, kai esi mano amžiaus.

- Varyk į kelnes, - atkirto Deivenportas ir nusikvatojo.

Ralfas šyptelėjo, bet tik iš mandagumo. Per nemigą jis beveik prarado humoro jausmą.

- *Į kelnes*! - sukikeno Hemas. Jis patapšnojo per lentynėlę ir pakratė galvą.

Ralfas žvilgtelėjo į katiną. Vinstonas Smitas taip pat pakėlė į jį akis, ir Ralfui pasirodė, kad jo ramus geltonų akių žvilgsnis bylojo: "Taip, jis - kvailys, bet jis - mano kvailys".

- Neblogai, ar ne? Hamiltonas Deivenportas - įmantrių patarimų meistras. Varyk į...

Jis vėl prapliupo juoktis, papurtė galvą ir paėmė Ralfo ištiestus du dolerius. Įsidėjo juos į trumpos raudonos prijuostės kišenę ir atidavė grąžą.

- Teisingai?

- Taip. Ačiū, Hemai.

- Aha. Ir rimtai, pabandyk pasiklausyti muzikos. Tikrai padės. Atpalaiduos smegenis ar panašiai.

- Būtinai.

Juokingiausia, kad Ralfas tikrai ketino pabandyti, kaip jau bandė ponios Rapaport citrinos su karštu vandeniu receptą ar Šonos Maklua patarimą, kaip atsipalaiduoti, sulėtinant kvėpavimą ir susikoncentruojant ties žodžiu "vėsu" (tik kai pati Šona tardavo jį, žodis skambėdavo: "vhėėsuuuuuu"). Kai bandai susitvarkyti su lėtai, tačiau užtikrintai nykstančiu miegu, net liaudies priemonės ima atrodyti išsigelbėjimas.

Ralfas jau sukosi eiti, tačiau vėl atsigręžė į Deivenportą.

- Kas tai per skelbimas ana ten, ant durų?

Hemas Deivenportas suraukė nosį.

- Deno Daltono krautuvėlėje? Stengiuosi ten nežiūrėti. Gadina apetitą. Ar iškabino ką nors nauja ir šlykštaus savo vitrinoje?

- *Manau*, kad skelbimas naujas - jis ne toks pageltęs kaip kiti ir neapdergtas musių. Tai "ieškomo nusikaltėlio" skelbimas, tik jame Siuzanos Dei nuotraukos.

- Siuzanos Dei? Kalės vaikas! - Hemas metė piktą ir rimtą žvilgsnį krautuvėlės link.

- Kas ji? Valstybinės moterų organizacijos prezidentė?

- Eksprezidentė ir "Ginklo seserų" įkūrėja. "Mano mamos šešėlis" ir "Slėnio lelijos" autorė. Pastaroji knyga apie sumuštas moteris ir

apie tai, kodėl daugelis iš jų atsisako pateikti ieškinį jas mušusiems vyrams. Už tai ji gavo Pulicerio premiją. Siuzana Dei - viena iš trijų ar keturių politiškai įtakingiausių moterų Amerikoje, ir ji gali rašyti tai, ką galvoja. Tas klounas *žino*, kad turiu vieną iš jos peticijų, užkištą už kasos aparato.

- Kokią peticiją?

- Mes norime pasikviesti ją čia, - tęsė Deivenportas. - Tu juk žinai, kad per praeitas Kalėdas "Gyvenimo draugai" bandė sudeginti "Pagalbos moterims" centrą?

Ralfas atsargiai atsuko atmintį iki tos juodos duobės, kurioje jis gyveno 1992-ųjų pabaigoje, ir tarė:

- Prisimenu, kad farai pagavo kažkokį vyruką ligoninės mašinų parkavimo aikštelėje su benzino skardine rankoje, bet nežinau...

- Tai buvo Čarlis Pikeringas. Jis - "Kasdienės duonos", vienos "Gyvenimo draugų" grupuotės, organizuojančios piketus, narys. Tai jie liepė jam taip padaryti, gali manim neabejoti. Šiais metais jie nebesiterlios su benzinu. Jie bandys priversti Miesto tarybą pakeisti teritorijos dalijimo taisykles ir sunaikinti "Pagalbą moterims". O Taryba gali taip ir padaryti. Juk tai Deris, Ralfai - esame ne pačiame liberalizmo lopšyje.

- Tai jau ne, - blankiai šyptelėjo Ralfas. - O niekada ir nebuvome. "Pagalba moterims" - juk klinika, kurioje atliekami abortai, ar ne?

Deivenportas nervingai dėbtelėjo į jį ir krestelėjo galvą "Padėvėtos rožės" link.

- Taip galvoja tik tokie šikniai kaip *jis*. Tačiau vietoj žodžio "klinika" jie mėgsta sakyti "fabrikas". Jie nekreipia dėmesio į visą kitą "Pagalbos moterims" veiklą.

Ralfui Deivenportas tapo panašus į televizijos diktorių, kuris reklamuoja nemokamas petnešas per sekmadienio popietės kino seansą.

- Klinika užsiima šeimos teisės reikalais, mušamomis žmonomis ir vaikais bei turi įsteigusi prieglobstį mušamoms moterims prie Niūporto kelio. Ji turi centrą išprievartautoms moterims šalia ligoninės ir visą parą veikiančią pagalbos telefonu liniją moterims, kurias išprievartavo ar sumušė. Trumpai tariant, ji užsiima tokia veikla, nuo ku-

rios tokie "Marlboro" reklamos gražuoliai kaip Daltonas mauna į krūmus.

- Tačiau klinikoje *atliekami* abortai, - tarė Ralfas. - Ir dėl to vyksta piketai, tiesa?

Ralfas prisiminė, kad metai iš metų vyko demonstracijos su daugybe plakatų prieš žemą ir kuklų plytinį pastatą, kuriame buvo įsikūręs "Pagalbos moterims" centras. Piketuotojai jam atrodė per daug išbalę, per daug įsitempę, per daug išdžiūvę arba per daug išpampę ir per daug užtikrinti, kad Dievas jų pusėje. Ant jų plakatų puikavosi užrašai: "NEGIMĘ TAIP PAT TURI TEISES" ir "GYVYBĖ - KOKS NUOSTABUS PASIRINKIMAS!" bei tas senasis "ABORTAS - TAI ŽMOGŽUDYSTĖ!". Kartais moterys, besinaudojančios klinikos paslaugomis (kuri stovėjo visai šalia Derio ligoninės, tik neturėjo su ja nieko bendra) taip pat buvo viešai įžeidinėjamos.

- Taip, ji daro abortus, - patvirtino Hemas. - Ar turi ką nors prieš?

Ralfas pagalvojo apie visus tuos metus, kai jiedu su Karolina bandė susilaukti vaikų, tačiau viskas baigėsi tik keliais melagingais parodymais ir vienu persileidimu penktame nėštumo mėnesyje, ir patraukė pečiais. Staiga diena tapo per tvanki, o jo kojos - per daug pavargusios. Mintis apie kelionę namo - ypač kopimą į kalną - pakibo sąmonėje it ant kabliuko.

- Dieve, aš nežinau. Aš tik noriu, kad žmonės taip... taip netriukšmautų.

Deivenportas suniurnėjo, priėjo prie kaimyno vitrinos ir įsistebeilijo į skelbimą. Jam beskaitant, aukštas išbalęs vyriškis smailia barzdele - visiška "Marlboro" reklamos gražuolio priešingybė - išniro iš krautuvėlės glūdumos nelyg vodevilio vaiduoklis su apipelijusiais kraštais. Jis pastebėjo, į ką įsispoksojo Deivenportas, ir paniekinanti šypsenėlė iškreipė jo lūpas. Ralfui pasirodė, kad už tokią šypsenėlę galima netekti poros dantų ir likti suknežinta nosimi. Ypač tokią velniškai tvankią dieną.

Deivenportas bedė į skelbimą ir griežtai papurtė galvą.

Daltono šypsena tik dar labiau praplatėjo. Jis pamojo ranka Deivenportui - "Ir kam įdomi tavo nuomonė?" bylojo šis gestas - ir vėl pranyko krautuvės tamsoje.

Deivenportas grįžo pas Ralfą įraudusiais žandais.

- To žmogaus nuotrauka turėtų būti šalia žodžio "pimpalas" žodyne, - tarė jis.

Tą patį jis galvoja ir apie tave, - pamanė Ralfas, bet, žinoma, balsu neprasitarė.

Deivenportas stovėjo apkrautos knygomis lentynos priekyje, susikišęs rankas į kišenes, aiškiai mąstydamas apie

(ei, ei)

Siuzanos Dei skelbimą.

- Na, - ištarė Ralfas, - aš turbūt jau...

Deivenportas paliko savo neramias mintis.

- Palauk. Gal pirma pasirašysi peticiją? Praskaidrink mano aptemusį rytą.

Ralfas nepatogiai pasimuistė.

- Paprastai aš nesikišu į tokius prieštaringus reikalus, kaip...

- Na ką tu, Ralfai, - įkalbinėjo Deivenportas. - Niekas nekalba apie prieštaravimus. Mes tik norime užtikrinti, jog tokie pakvaišėliai kaip "Kasdienės duonos" nariai - ir tokie politiniai neandartaliečiai kaip Daltonas - neuždarys tikrai naudingo moterų centro. Aš gi neprašau pasirašyti už cheminio ginklo bandymus su delfinais.

- Ne, tikrai ne.

- Mes tikimės iki rugsėjo pirmos nusiųsti penkis tūkstančius parašų Siuzanai Dei. Turbūt nieko neišeis, nes Deris - tik mažas miesteliūkštis, o ji jau sudariusi vizitų sąrašą iki kito amžiaus, tačiau vis tiek verta pabandyti.

Ralfas norėjo pasakyti Hemui, kad vienintelė peticija, kurią jis noriai pasirašytų, būtų adresuota miego dievams, prašant grąžinti tris valandas nakties poilsio, tačiau jis dar kartą pažvelgė į žmogaus veidą ir nusprendė nutylėti.

Karolina būtų pasirašiusi tą prakeiktą peticiją, - mąste Ralfas. - *Ji nepritarė abortams, tačiau ji taip pat nepritarė ir vyrams, kurie parėję namo iš baro savo žmonas ir vaikus paversdavo futbolo kamuoliu.*

Tiesa, tačiau tai ne pagrindinė priežastis. Karolina būtų pasirašiusi, kad tik galėtų iš arti pasiklausyti tokios kiršintojos kaip Siuzana Dei. Ji būtų taip pasielgusi tik dėl paprasto smalsumo, kuris tapo pa-

grindiniu jos bruožu: netgi smegenų auglys nepajėgė jo sunaikinti. Dvi dienas prieš mirtį ji ištraukė bilietą į kiną, kurį Ralfas naudojo kaip knygos, paliktos šalia lovos, skirtuką, kad paprasčiausiai pasmalsautų, kokį filmą jis ėjo pažiūrėti. Tiesą sakant, tai buvo "Keletas šaunių vyrukų", ir Ralfas nustebo ir kartu nusiminė, jog šie prisiminimai taip žeidė. Netgi dabar velniškai žeidė.

- Žinoma, - jis tarė Hemui. - Mielai pasirašysiu.

- Puikumėlis! - sušuko Deivenportas ir patapšnojo jam per petį. Susimąsčiusį žvilgsnį pakeitė šypsnis, tačiau Ralfui nuo to nepasidarė geriau. Šypsnis nebuvo ypatingai žavus.

- Prašau į mano tamsųjį urvą.

Ralfas nusekė jam iš paskos į tabaku trenkiančią parduotuvę, kuri pusę dešimtos ryto nebuvo jam tokia jau tamsi. Vinstonas Smitas tipeno priekyje, tik vieną kartą sustodamas pažvelgti į juos savo senomis geltonomis akimis. "Jis - kvailys, o tu - dar vienas", bylojo šis atsisveikinimo žvilgsnis. Šiomis aplinkybėmis Ralfas nė nemanė su juo ginčytis. Jis pasikišo laikraščius po pažastimi, pasilenkė ties popieriaus lapu ant prekystalio už kasos aparato ir pasirašė peticiją, prašančią, kad Siuzana Dei atvyktų į Derį ir pasisakytų "Pagalbos moterims" naudai.

3

Ralfas užkopė į Ap Mailo kalvą lengviau nei tikėjosi ir pasiekė Vičemo ir Džeksono gatvių sankryžą galvodamas: "Štai taip, visai neblogai".

Staiga jis pajuto, jog ausyse zvimbia, o kojos dreba iš nuovargio. Ralfas stabtelėjo Vičemo gatvėje ir pridėjo ranką prie širdies. Ji stipriai daužėsi krūtinėje. Ralfas išgirdo popieriaus šlamėjimą ir išvydo, kaip reklaminė kortelė iškrito iš bostonietiško "Globe" bei apsisukusi nusileido į nutekamąjį griovelį. Jis jau norėjo pasilenkti ir pasiekti ją, bet susilaikė.

Nelabai protinga, Ralfai. Jei pasilenksi, tai tikrai nukrisi. Manau, geriau palik ją šlavėjui.

- Gerai jau, gerai, - sumurmėjo Ralfas ir vėl atsitiesė.

Akyse ėmė suktis juodi taškeliai lyg nerealus varnų būrys, ir akimirką Ralfas neabejojo, jog tuoj vošis ant tos pačios reklaminės kortelės.

- Ralfai? Ar viskas gerai?

Ralfas atsargiai pakėlė galvą ir išvydo Luizą Čeis, kuri gyveno kitoje Hariso aveniu pusėje, už pusantro kvartalo nuo namo, kuriame Ralfas gyveno kartu su Biliu Makgovernu. Ji sėdėjo ant suoliuko šalia Strofordo parko ir turbūt laukė autobuso, važiuojančio į centrą.

- Taip, viskas gerai, - atsakė Ralfas ir pajudino kojas.

Atrodė, kad jis eina per sirupą, bet vis dėlto jam visai neblogai pasisekė pasiekti suoliuką. Tik nepavyko sulaikyti palaimingo atodūsio, kai atsisėdo šalia Luizos.

Luiza Čeis turėjo dideles juodas akis, kokias žmonės vadindavo "ispaniškomis", kai Ralfas dar buvo vaikas. Be to, Ralfas neabejojo, kad jos vedė iš proto ne vieną vaikiną vidurinėje mokykloje. Tos akys iki šiol išliko geriausiu Luizos bruožu, tačiau dabar Ralfui nelabai rūpėjo atsispindintis jose rūpestis. Jis buvo... koks? "Truputį per artimas" šovė į galvą mintis, bet Ralfas nebuvo užtikrintas, ar *teisingai* suprato.

- Gerai, - pakartojo Luiza.

- Žinoma.

Ralfas išsitraukė nosinę iš užpakalinės kišenės, patikrino, ar ji švari, ir tada nusišluostė kaktą.

- Tikiuosi, nesupyksi, jei pasakysiu, jog tu neatrodai, lyg viskas būtų gerai.

Ralfui, žinoma, tai *nepatiko*, tačiau jis nežinojo, kaip tai pasakyti Luizai.

- Tu išbalęs, prakaituoji ir, be to, šiukšlini gatvę.

Ralfas susijaudinęs pažvelgė į ją.

- Kažkas iškrito iš tavo laikraščio. Manau, kad reklaminė kortelė.

- Tikrai?

- Ir pats gerai žinai, kad iškrito. Atsiprašau sekundėlei.

Luiza atsistojo, pasiekė šaligatvį, pasilenkė (Ralfas pastebėjo, kad nors jos klubai ir platūs, kojos kaip šešiasdešimt aštuonerių metų mo-

ters išliko pakankamai dailios) ir pakėlė kortelę. Tada grįžo prie suoliuko ir atsisėdo.

- Štai. Dabar jau tu nebešiukšlini gatvių.

Ralfas nenorom nusišypsojo.

- Ačiū.

- Nėr už ką. Turbūt šiandien leisiu sau suvalgyti mėsainį ir išgerti dietinės kokakolos. Aš taip *sustorėjau* po pono Čeisio mirties.

- Tu ne stora, Luiza.

- Ačiū, Ralfai, tu - tikras džentelmenas, bet nekeiskime temos. Tau juk apsisuko galva, ar ne? Tiesą pasakius, tu vos neapalpai.

- Aš tik norėjau atgauti kvapą, - atkirto Ralfas ir nusisuko pažiūrėti, kaip parke vaikų būrelis žaidžia beisbolą. Jie buvo labai įsijautę į žaidimą, juokėsi ir šokinėjo. Ralfas pavydėjo jų oro kondicionavimo sistemų efektyvumo.

- Norėjai atgauti kvapą?

- Taip.

- Tik norėjai atgauti kvapą?

- Luiza, tu tampi panaši į užsikirtusią plokštelę.

- Tai štai, ši užsikirtusi plokštelė nori tau šį tą pasakyti. Tu turbūt *pakvaišai*, jei kopei į Ap Mailo kalvą per tokį karštį. Jei nori pasivaikščioti, tai ko nesuki į atšaką, kur lygu, kaip kad darydavai anksčiau?

- Kadangi ten prisimenu Karoliną, - Ralfui nepatiko jo šiurkštus balsas, tačiau nieko negalėjo sau padaryti.

- Velnias, - Luiza palietė jo ranką. - Atsiprašau.

- Ne, viskas gerai.

- Ir nieko čia gera. Turėjau anksčiau apie tai pagalvoti. O tavo išvaizda irgi ne per geriausia. Tu juk nebe dvidešimtmetis jaunuolis, Ralfai. Ir netgi ne keturiasdešimtmetis. Aš nesakau, jog tu blogai atrodai - tu puikiai atrodai kaip septyniasdešimtmetis - tačiau turi daugiau rūpintis savimi. Karolina būtų norėjusi, jog pasirūpintum savimi.

- Žinau, bet tikrai...

"...puikiai jaučiuosi", norėjo užbaigti Ralfas, bet tada pakėlė akis nuo savo rankų ir vėl pažvelgė į juodas Luizos akis. Jų žvilgsnis neleido užbaigti sakinio. Luizos akyse atsispindėjo liūdesys... o galbūt

vienatvė? Galbūt ir viena, ir kita. O svarbiausia, kad jose Ralfas išvydo save.

Tu - kvailys, - bylojo į jį žvelgiančios akys. - *O galbūt mes abu tokie. Tau - septyniasdešimt ir, be to, esi našlys, Ralfai. O man - šešiasdešimt aštuoneri, ir taip pat esu našlė. Kiek dar sėdėsime vakarais tavo verandoje kartu su Biliu Makgovernu, panašiu į seniausią pasaulyje palydovą? Tikiuosi, ne per ilgai, nes laiko mums abiems liko ne per daugiausiai.*

- Ralfai? - susirūpinusi paklausė Luiza. - Ar gerai jautiesi?

- Taip, - atsakė Ralfas, vėl nukreipdamas žvilgsnį į savo rankas. - Tikrai taip.

- Tavo veido išraiška buvo tokia... na, nežinau kokia.

Ralfas išsigando, ar tik karštis ir kopimas į kalvą nebus *susukę* jam galvos, nes tai juk buvo Luiza, kurią Makgovernas visada vadindavo (juokingai pakėlęs kairį antakį) "Mūsų Luiza". Ir, beje, ji tikrai puikiai atrodė: dailios kojos, iškili krūtinė, nuostabios akys. Ralfas tikriausiai su malonumu įsiverstų ją į lovą, o ji tikriausiai visai neprieštarautų. Bet kas po to? Jei ji pastebėtų bilietą, kyšantį iš knygos, ar jį ištrauktų smalsaudama, kokį filmą jis žiūrėjo, norėdamas pabūti vienas? Ralfas taip negalvojo. Luizos akys tikrai buvo nuostabios, o ir pats Ralfas dažnai susizgribdavo žvilgsniu slenkąs į jos iškirptę, kai jie trise sėdėdavo verandoje, gerdami atšaldytą arbatą vėsiais vakarais, tačiau jis neabejojo, jog mažoji galva gali užtraukti bėdą didelei, net jei tau ir septyniasdešimt. Jei sensti, dar nereiškia, kad tampi nerūpestingesnis.

Ralfas atsistojo, žinodamas, kad Luiza stebi jį, todėl pasistengė nesuklupti.

- Ačiū, kad rūpinies. Nori palydėti seną draugužį?

- Ačiū, kad pakvietei, bet važiuoju į centrą. Girdėjau, kad atvežė gražių raudonų siūlų į "Siuvimo ratą", o aš jau seniai norėjau nusimegzti šalikėlį. Geriau pasėdėsiu, palauksiu autobuso ir peržiūrėsiu savo kuponus.

Ralfas išsišiepė. Jis vėl pažvelgė į žaidžiančius vaikus. Tuo tarpu vienas berniūkštis su ekstravagantišku raudonu plaukų kuodu ištrūko iš trečios eilės, metėsi į priekį... ir su trenksmu rėžėsi į vieną iš keče-

rio gynėjų. Ralfas sumirksėjo, įsivaizduodamas žybčiojančias greitosios pagalbos šviesas ir klykiančią sireną, tačiau "papūgiukas" atsistojo ir nusijuokė.

- Prašovei pro šalį, sukčiau! - sušuko jis.

- Norėtum! - piktai atkirto kečeris, bet ir pats pradėjo juoktis.

- Svajoji vėl tapti jaunu, Ralfai? - paklausė Luiza.

Ralfas susismąstė.

- Retkarčiais. Tačiau man tai atrodo per sunku. Ateik šį vakarą, Luiza, pasėdėsi su mumis.

- Tikriausiai, - atsakė ji, ir Ralfas nužingsniavo Hariso aveniu, jausdamas nukreiptą į jį nuostabių juodų akių žvilgsnį, todėl pasistengė kuo tiesiau išlaikyti nugarą.

Ralfas tikėjo, kad jam pavyko, nors teko gerokai paprakaituoti. Jis dar niekada gyvenime nesijautė toks pavargęs.

2 Skyrius

1

Ralfas užsiregistravo pas daktarą Ličfildą, nepraėjus nė valandai po pokalbio su Luiza ant parko suoliuko. Sekretorė šaltu, seksualiu balsu pranešė, kad gali įsprausti jį kitą antradienį dešimtą valandą ryto, ir Ralfas sutiko. Jis padėjo ragelį, nuėjo į svetainę, atsisėdo į supamąją kėdę, atsuktą į Hariso aveniu, ir prisiminė, kaip Ličfildas gydė jo žmonos smegenų auglį tailenoliu - 3 ir brošiūromis apie įvairias atsipalaidavimo technikas. Po to Ralfas prisiminė Ličfildo veido išraišką, kai testai patvirtino diagnozę... tą kaltės ir nerimo kupiną žvilgsnį.

Kitoje gatvės pusėje būrelis vaikų, kurie greitai vėl kibs į mokslus, išėjo iš "Raudonojo obuolio" su saldainiais ir bulvių traškučiais rankose: stebėdamas, kaip jie sėda ant dviračių ir neria į vienuoliktos valandos karštį, Ralfas, kaip visada prisiminęs Ličfildo žvilgsnį, pagalvojo, jog tai - klaidingi prisiminimai.

Svarbiausia, drauguži, kad tu pats norėjai, jog Ličfildas jaustų nerimą... o dar labiau - kaltę.

Tikriausiai taip ir buvo, tikriausiai Karlas Ličfildas - tikras šaunuolis ir puikus gydytojas, tačiau Ralfas po pusvalandžio vėl skambino jam. Jis paaiškino sekretorei, kalbančiai seksualiu balsu, esą jis ką tik peržvelgė savo kalendorių ir pastebėjo, kad kitą antradienį ateiti negalės. Tą dieną jis jau susitaręs su pedikiūrininku, tik buvo apie tai pamiršęs.

- Mano atmintis jau nebe ta, - teisinosi Ralfas.

Sekretorė pasiūlė užregistruoti antradienį antrą valandą.

Ralfas pažadėjo paskambinti.

Šlykštus melagis, - pagalvojo Ralfas, padėjęs ragelį. Jis vėl atsisėdo į savo supamąją kėdę. - *Tu juk neisi pas jį.*

Tikra tiesa. Žinoma, daktaro Ličfildo neims dėl to kamuoti nemiga. Jei jis iš viso pagalvos apie Ralfą, tai tik tiek, kad vienu senioku mažiau maišysis jo akyse per prostatos tyrimus.

Gerai, bet ką darysi dėl nemigos, Ralfai?

- Ramiai pasėdėsiu pusvalandį prieš miegą ir pasiklausysiu klasikinės muzikos, - balsu tarė jis. - Tik reikės nusipirkti sauskelnes, kad nevargintų gamtos šauksmas.

Toks paveikslas jį prajuokino. Juoke girdėjosi isteriška gaidelė, tačiau Ralfas nekreipė dėmesio: tiesa pasakius, garsas buvo klaikus. Prireikė laiko, kol Ralfas nusiramino.

Vis dėlto jis pasiryžo išbandyti Hamiltono Deivenporto pasiūlymą (tik, ačiū Dievui, sauskelnių dar neprireikė), kaip kad jau išbandė daugybę kitų liaudiškų receptų. Ralfas prisiminė pirmuosius *bona fide** liaudiškus vaistus ir vėl prunkštelėjo.

Tai buvo Makgoverno idėja. Vieną vakarą jis sėdėjo verandoje, kai Ralfas grįžo iš "Raudonojo obuolio" nešinas makaronais ir spageti padažu. Bilis pažvelgė į savo kaimyną, pliaukštelėjo liežuviu ir liūdnai pakratė galvą.

- Ir ką gi tai turėtų reikšti? - paklausė Ralfas, sėsdamasis šalia.

Gatvės tolumoje maža džinsuota mergaitė su per dideliais baltais marškinėliais šokinėjo per virvutę ir dainavo tirštėjančiose sutemose.

- Tai, kad atrodai sugniuždytas, sublogęs ir sudarkytas, - atsakė Makgovernas. Nykščiu jis pasmaukė savo panamą aukštyn ir dar atidžiau pažvelgė į Ralfą. - Vis dar negali išsimiegoti?

- Vis dar.

Makgovernas sekundę patylėjo. Po to prabilo absoliučiai užtikrintu balsu:

- Viskis tau padės.

- Atsiprašau?

- Padės atsikratyti nemigos, Ralfai. Nesakau, kad turi jame maudytis. Paprasčiausiai sumaišyk valgomąjį šaukštą medaus su puse stikliuko viskio ir išmauk penkiolika dvidešimt minučių prieš miegą.

- Tu taip mainai? - su viltimi paklausė Ralfas.

- Man tai padeda, o mane irgi kankino nemiga, kai buvau keturiasdešimties. Dabar galėčiau pasakyti, kad tai tebuvo mano pusamžio krizė: šeši nemigos mėnesiai ir metus trukusi depresija dėl nuplikimo.

---

* Sąžiningi, tikri *(lot.)*.

Nors visos Ralfo perskaitytos knygos teigė, kad alkoholis, kad ir populiarus vaistas, tačiau nemigos neišgydys, - dažnai jis tik pablogindavo padėtį, - Ralfas vis tiek nusprendė pabandyti. Jis niekada nebuvo didelis gėrėjas, todėl iš pradžių sumažino Makgoverno rekomenduotą pusę stikliuko iki ketvirčio, tačiau nepadėjus po savaitės jis padidino dozę iki pilno stikliuko. Po to iki dviejų. Vieną rytą Ralfas pabudo keturios dvidešimt dvi ryto bjauriai skaudančia galva bei viskio skoniu burnoje ir suprato, jog pirmą kartą per penkiolika metų jį ėmė kankinti pagirios.

- Gyvenimas per trumpas, kad liktų laiko tokiam mėšlui, - tarė jis tuščiam butui.

Taip baigėsi didysis eksperimentas su viskiu.

2

Gerai, - mąstė Ralfas, žvelgdamas į padriką pirkėjų srautą, įeinantį ir išeinantį iš "Raudonojo obuolio". - *Apsvarstykime padėtį: Makgovernas sako, kad atrodau siaubingai, šį rytą vos neapalpau prie Luizos Čeis kojų, o aš ką tik atšaukiau susitikimą su "senuoju šeimos gydytoju". O kas toliau? Palikti viską likimo valiai?*

Mintis sužavėjo savo rytietišku pobūdžiu: likimas, karma, - tačiau jam prireikė daugiau nei žavesio, kad ištvertų ilgus ankstyvus rytus. Knygos teigė, kad pasaulyje yra žmonių, netgi labai daug, kurie labai gerai jaučiasi, naktį išmiegodami tris keturias valandas. Yra ir tokių, kuriems užtenka vos dviejų valandų. Tokių yra tik nežymi mažuma, bet vis dėlto jie egzistuoja. Tačiau Ralfas Robertsas jiems nepriklausė.

Jis nelabai rūpinosi savo išvaizda, - rytinio gražinimosi laikai jau seniai praėjo, - tačiau jam rūpėjo jausmai: jis jautėsi ne blogai, o tiesiog siaubingai. Nemiga pradėjo skverbtis į visą jo gyvenimą it kepamo penktame aukšte česnako kvapas, kuris greitai užpildo visą pastatą. Daiktai ėmė prarasti savo spalvas. Pasaulį aptraukė laikraščių nuotraukų blankumas.

Paprasti sprendimai - ar pasišildyti pietus pačiam, ar nusipirkti sumuštinį "Raudonajame obuolyje" ir nušliaužti į poilsiavietę prie trečiojo pakilimo-nusileidimo tako - tapo nepakeliamai sunkūs. Per pas-

tarąsias dvi savaites Ralfas vis dažniau grįždavo iš "Deivo video nuomos" tuščiomis rankomis, ir ne todėl, kad nerasdavo to, ką norėtų pažiūrėti, bet dėl to, kad nebegalėdavo nuspręsti, ar norėtų paspoksoti į vesterną, komediją, o gal "Žvaigždžių kelius". Po kelių tokių nesėkmingų apsilankymų Ralfas susmuko toje pačioje supamojoje kėdėje vos neverkdamas iš nevilties... ir tikriausiai baimės.

Dėl nemigos kilo ne tik siaubingas jausmų paralyžius ir dingo sugebėjimas nuspręsti. Trumpalaikė atmintis taip pat ėmė šlubuoti. Nuo to laiko, kai išėjo į pensiją, baigęs darbą spaustuvėje kaip buhalteris ir vyriausiasis kontrolierius, Ralfas paprastai eidavo į kiną vieną ar dukart per savaitę. Iki praeitų metų jiedu su Karolina keliaudavo kartu, kol ji nebepajėgė išeiti iš namų. Po jos mirties Ralfas vaikščiojo vienas, tik vieną ar du kartus prie jo prisijungė Elena Dypno, nes Edas sutiko pasaugoti kūdikį (Edas nevaikščiojo į kiną, teigdamas, kad nuo filmų jam skauda galvą). Ralfas buvo pripratęs taip dažnai skambinti į kino centro autoatsakiklį, norėdamas pasitikrinti seansų laiką, kad atmintinai žinojo jo telefono numerį. Tačiau po kiek laiko jis vis dažniau turėjo pasitikrinti numerį "Geltonuosiuose puslapiuose", nes nebuvo įsitikinęs, ar keturi paskutiniai skaičiai yra 1317, ar 1713.

- 1713, - tarė sau. - Žinau, kad taip.

Bet ar tikrai žinojo? Ar tikrai?

Paskambink Ličfildui. Nagi, Ralfai, liaukis žarstyti nuolaužas. Imkis tikrų veiksmų. O jei nevirškini Ličfildo, paskambink kam nors kitam. Telefonų knygoje pilna gydytojų adresų.

Tiesa, bet esant septyniasdešimties jau tikriausia truputį per vėlu rinktis naują gydytoją skaičiuotės pagalba. O Ličfildui jis daugiau nebeskambins. Taškas.

Gerai, o kas toliau, tu senas užsispyręs žąsine? Dar keletas liaudiškų receptų? Tikiuosi, kad ne, nes tokiais tempais greitai krimsi tritonus ir rupūžių liežuvėlius.

Atsakymas buvo tarsi šaltas brizas karštą dieną... ir tai buvo absurdiškai paprastas atsakymas: visi šios vasaros knygų skaitymai padėjo suprasti pačią problemą, bet visiškai negelbėjo ieškant sprendimo. Todėl Ralfas pasikliovė viskiu ir medumi, netgi kai knygos tvirtino, jog tai nepadės ar suveiks tik trumpam. Nors knygos *siūlė* kele-

tą santykinai patikimų metodų, kaip kovoti su nemiga, Ralfas išbandė tiktai vieną, patį paprasčiausią: jis pradėjo eiti miegoti anksčiau. Tai nepadėjo; Ralfas tik gulėdavo lovoje iki pusės dvylikos, tada užmigdavo ir atsibusdavo naujuoju ankstyvu laiku. Tačiau kas nors juk galėjo padėti.

Buvo verta pabandyti.

3

Užuot popietę sunkiai dirbęs sode, Ralfas nuėjo į biblioteką dar kartą perversti knygų, kurias jau anksčiau buvo skaitęs. Sprendimas liko vienas: jei ankstyvesnis ėjimas gulti nepadėjo, tai gal padės vėlyvesnis. Ralfas grįžo namo (prisiminęs ankstesnius savo nuotykius, jis palaukė autobuso) kupinas nepatikimos vilties. Galbūt padės. Jei ne, jis dar turi Bachą, Bethoveną ir Viljamą Ekermaną.

Pirmasis šio recepto išbandymas, naudojant tekstą "uždelstas miegas", buvo išties komiškas. Jis atsibudo dabar jau įprastu laiku (laikrodis ant svetainės židinio rodė 3:45) skaudančia nugara ir kaklu, nesuprasdamas, kaip jis atsidūrė supamojoje kėdėje prie lango ir kodėl veikė televizorius, čirkšdamas ir nieko nerodydamas.

Tik atsargiai atlenkęs galvą, sustirusiu delnu prilaikydamas kaklą, Ralfas suprato, kas atsitiko. Jis ruošėsi išsėdėti iki trijų keturių ryto. Tada būtų nugriuvęs į lovą ir palaimingai išsimiegojęs. Bent jau toks buvo planas. Tačiau "Nuostabusis Hariso Aveniu Nemiegantysis" atsijungė it vaikas, kuris nemiega tik tam, kad sužinotų, ką tai reiškia, Džefui Leno sakant dar tik pirmąjį monologą. Ir tada, žinoma, jo nuotykis baigėsi, kai Ralfas atsibudo toje prakeiktoje kėdėje. Problema ta pati, tik vieta pasikeitė. Ralfas beviltiškai tikėdamasis vis tiek nulingavo į lovą, tačiau noras (jei tik ne poreikis) miegoti praėjo. Pragulėjęs valandą, jis vėl grįžo į supamąją kėdę, tik šįkart pasikišo pagalvę po kaklu ir gailiai nusišypsojo.

4

Antras bandymas kitą naktį visiškai nebuvo juokingas. Mieguistumas apėmė Ralfą kaip įprasta apie vienuolika dvidešimt, kai Pitas

Čeris skaitė rytdienos orų prognozę. Šįkart Ralfui pavyko miegą atbaidyti ir pražiūrėti Vupio šou (nors vos nepasidavė per Vupio pokalbį su vakaro viešnia Rozana Arnold) ir naktinį seansą po jo. Tai buvo senas filmas su Edžiu Merfiu, kur jis triumfavo kare kažkur Ramiajame vandenyne, kovodamas beveik vienas. Kartais Ralfui atrodė, kad tarp vietinių televizijos stočių buvo nerašyta taisyklė ankstyvomis ryto valandomis rodyti filmus tik su Edžiu Merfiu arba Džeimsu Brolinu. Edžiui sutriuškinus paskutinį japonų štabą, antrasis kanalas išsijungė. Ralfas ėmė ieškoti kito filmo, bet nieko nerado. Tikriausiai jis būtų galėjęs žiūrėti filmus per visą naktį, jei būtų turėjęs kabelinę televiziją kaip Bilis ar Luiza. Ralfas atsiminė, kaip jis įtraukė tai į kitais metais būtinų atlikti darbų sąrašą. Bet tada mirė Karolina, ir kabelinė televizija tapo nebereikalinga.

Ralfas rado "Sports Illustrated" žurnalą ir ėmė skaityti anksčiau praleistą straipsnį apie moterų tenisą, vis dažniau žvilgčiodamas į laikrodį, rodyklėms artėjant prie 3:00 ryto. Ralfas jau patikėjo, kad viskas bus gerai. Jo vokai taip apsunko, lyg būtų aplieti betonu, ir nors jis atidžiai skaitė straipsnį apie tenisą, - žodis į žodį, - jam taip ir nepavyko suprasti, ką autorius norėjo pasakyti. Sakiniai nesustodami skrodė smegenis lyg kosminiai spinduliai.

Šiąnakt aš miegosiu. Jokių abejonių. Pirmąkart po tiek mėnesių saulei teks pakilti be mano pagalbos. Ir tai ne tik gerai - tai nuostabu.

Tačiau iškart po trečios valandos malonus snaudulys ėmė trauktis. Jis nedingo kaip iššautas šampano kamštis, bet ėmė slysti it smėlis pro smulkų sietelį ar vanduo pro pusiau užsikimšusį vamzdį. Kai Ralfas suprato, kas čia vyksta, jis pajuto ne paniką, o liguistą baimę. Šį jausmą jis galėjo apibūdinti kaip pačią vilties priešingybę.

Kai Ralfas nusverdėjo į miegamąjį apie ketvirtį po trečios, jis jautė tokią gilią depresiją, kokios dar niekada nebuvo jautęs. Atrodė, kad jis tiesiog dūsta joje.

- Viešpatie, prašau nors keturiasdešimties minučių, - sumurmėjo Ralfas, išjungdamas šviesą, tačiau jausdamas, kad į šią maldą niekas neatsakys.

Taip ir atsitiko. Nors jau parą nebuvo nė bluosto sudėjęs, apie keturias mieguistumas visiškai paliko protą ir kūną. Ralfas jautėsi vel-

niškai pavargęs, - toks pavargęs jis dar niekada nebuvo, - tačiau jis jau suprato, jog kartais nuovargis ir mieguistumas - du visiškai skirtingi poliai. Miegas, nieko neišskiriantis draugas, geriausia ir patikimiausia žmonijos slaugė nuo pat pasaulio atsiradimo, vėl paliko Ralfą.

Apie keturias Ralfas ėmė nekęsti lovos - kaip ir visada, kai ši niekuo negalėdavo jam padėti. Jis pastatė pėdas ant grindų ir pakasė beveik žilus plaukus, styrančius iš prasegtos pižamos. Ralfas įsispyrė į šlepetes, nulingavo į svetainę ir susmukęs supamojoje kėdėje įsistebeilijo į Hariso aveniu. Ji buvo panaši į sceną, kur vienintelis matomas aktorius nepriklausė žmonijos rasei. Ralfas matė benamį šunį, lėtai judantį Hariso aveniu Strofordo parko ir Ap Mailo kalvos link. Jis laikė savo dešinę užpakalinę koją kuo aukščiau pakeltą ir stengėsi kuo geriau išsilaikyti ant kitų trijų.

- Sveika, Rozali, - sumurmėjo Ralfas ir pasitrynė akis.

Buvo ketvirtadienio rytas - šiukšlių išvežimo iš Hariso aveniu diena, todėl Ralfas nenustebo, pamatęs Rozali, kuri šniurinėjo kaimynystėje jau apie metus. Ji tingiai tepeno gatve, apuostydama skardines su blusų turgaus prekeivio išrankumu.

Rozali, šlubuojanti smarkiau negu bet kada ir atrodanti tokia pat pavargusi kaip ir Ralfas, rado kažką panašų į didelį jautienos kaulą ir įsikandusi jį nubėgo šalin. Ralfas stebėjo, kaip ji tolsta, o po to padėjo rankas ant kelių ir pažvelgė į apmirusią kaimynystę, kur oranžiniai žibintai tik patvirtino, kad Hariso aveniu - scena, apleista po vakarykščio spektaklio, aktoriams išėjus namo. Žibintai švietė lyg teatriniai prožektoriai tobula, mažinančia, į haliucinaciją panašia perspektyva.

Ralfas Robertsas sėdėjo supamojoje kėdėje, kurioje pastaruoju metu praleido tiek daug ankstyvo ryto valandų, ir laukė, kol šviesa ir judesys vėl užlies apmirusį pasaulį. Pagaliau ant scenos iš dešinės pasirodė pirmasis aktorius - žmogus, laiškanešys Pitas. Jis pravažiavo gatve, traukdamas suvyniotus laikraščius iš savo kuprinės, permestos per petį, ir ypatingai tiksliai mesdamas juos į verandas.

Ralfas paspoksojo į jį, tada atsiduso taip, lyg ką tik būtų laiptais užlipęs iš rūsio, ir nuėjo virti arbatos.

- Neprisimenu, kad būčiau skaitęs apie tai savo horoskope, - dusliai ištarė Ralfas ir atsukęs čiaupą pripylė į arbatinuką vandens.

5

Šis nesibaigiantis antradienio rytas, perėjęs į nesibaigiančią antradienio popietę, vertingai pamokė Ralfą Robertsą: nėra reikalo šaipytis iš trijų keturių miego valandų vien dėl to, kad visą gyvenimą klaidingai galvojai, jog turi teisę ilsėtis ne mažiau kaip šešias septynias valandas. Be to, Ralfas pajuto ir paslėptą perspėjimą: jei padėtis nepagerės, visą likusį gyvenimą jam teks ne kaip jaustis. Velnias, *visą* gyvenimą. Jis pabandė atsigulti dešimtą ryto, po to pirmą valandą po pietų, tikėdamasis nors šiek tiek snūstelėti, - netgi pusvalandis būtų tapęs išsigelbėjimu, - tačiau atsijungti niekaip nepavyko. Ralfas jautėsi beprotiškai pavargęs, bet vis tiek nė kiek nenorėjo miego.

Apie tris jis nusprendė išsivirti sultinio iš pakelio. Ralfas pripylė į arbatinuką vandens, pastatė ant ugnies ir atidarė spintelę, kur laikė prieskonius ir vokelius su maistu, kuris tiko tik astronautams ir pensininkams: tereikėjo viską užpilti verdančiu vandeniu.

Ralfas be tikslo stumdė skardines ir buteliukus, o po to trumpam įsistebeilijo į spintelę, tarsi tikėdamasis, kad dėžutė su sriubos pakeliais pati pasirodys jai atlaisvintoje vietoje. Kai taip neatsitiko, Ralfas pradėjo viską iš naujo, tik dabar sudėdamas viską atgal į savo vietas ir vėl įsispoksodamas visiškai suglumusiu žvilgsniu, kuris pamažu tapo (ačiū Dievui, pats Ralfas net nenutuokė apie tai) vyraujančia jo veido išraiška.

Kai arbatinukas ėmė triukšmauti, Ralfas nukėlė jį nuo ugnies ir vėl įsistebeilijo į spintelės vidų. Pamažu nušvito protas: vakar ar užvakar jis išgėrė paskutinį pakelį, nors galėjo prisiekti gyvybe, kad to nedarė.

- Ir nieko čia nuostabaus, - kreipėsi jis į dėžutes ir buteliukus spintelėje. - Aš toks pavargęs, kad net savo vardo neprisimenu.

Prisimenu, - pagalvojo Ralfas. - *Aš esu Leonas Redbonas. Va taip.*

Anoks čia juokas, tačiau Ralfas šyptelėjo: lengva it plunksnelė šypsena palietė jo lūpas. Jis įžengė į vonią, susišukavo plaukus ir nulipo žemyn. *Štai Edis Merfis, žengiantis į priešo teritoriją, ieškodamas maisto,* - mąstė Ralfas. - *Pirminis taikinys - dėžutė vištienos sul-*

tinio su ryžiais. Jei pirmojo taikinio nepavyks rasti, pereisiu prie antrojo: jautienos su makaronais. Tai tikrai rizikinga misija, bet...

- ... bet geriau dirbsiu vienas, - jis užbaigė garsiai, pasiekęs verandą.

Tuo tarpu pro šalį ėjo senoji ponia Perin, kuri aštriai nužvelgė Ralfą, tačiau neištarė nė žodžio. Ralfas palaukė, kol ji truputį nutolo - jis tikrai jautėsi per silpnas bendrauti su kuo nors ir mažų mažiausiai su ponia Perin, kuri būdama aštuoniasdešimt dvejų vis dar dirbo pas jūrų pėstininkus Perio saloje. Ralfas apsimetė, kad apžiūrinėja vijoklį, nusileidusį nuo verandos lubų, kol ji pasiekė, jo nuomone, saugų atstumą, tada perėjo į kitą Hariso aveniu pusę ir įžengė į "Raudonąjį obuolį". Būtent čia ir prasidėjo visos dienos nelaimės.

6

Ralfas įėjo į parduotuvę, dar kartą apsvarstydamas visišką atidėto miego eksperimento nesėkmę ir abejodamas, ar tik knyginis patarimas nebus liaudiškų receptų, kuriuos jo pažįstami taip noriai jam grūdo, variantas. Nelabai maloni mintis, tačiau atrodė, jog protas (arba jėga, esanti už proto ribų - Ralfo lėto kankinimo kaltininkė) siunčia dar nemalonesnę žinią: *Tu turi langą į miegus, Ralfai. Jis jau ne toks didelis kaip kadaise ir su kiekviena savaite ir toliau mažėja, todėl geriau džiaukis tuo, ką turi, kadangi mažas langelis geriau negu nieko. Tikiuosi, supratai mane?*

- Taip, - suburbuliavo Ralfas, eidamas prie centrinio prekystalio su sriubų pakeliais. - Puikiai supratau.

Sju, kasininkė, dirbanti po pietų, linksmai nusijuokė:

- Turbūt laikai pinigus banke, Ralfai.

- Atsiprašau?

Ralfas neatsisuko. Jis studijavo raudonąsias dėžutes. Štai - svogūnų sriuba... žirnelių... jautienos su makaronais... o kur, po velnių, vištienos su ryžiais?

- Mama visada sako, kad žmonės, kurie kalbasi su savimi, turi *Dieve mano*!

Akimirką Ralfas pagalvojo, kad ji pasakė kažką per daug sudėtinga jo pavargusiam protui, todėl šis iškart nesuvokė prasmės; kažką,

kad žmonės, kurie kalbasi su savimi, rado Dievą. Tada Sju suriko. Ralfas buvo pasilenkęs, norėdamas peržvelgti dėžutes apatinėje lentynoje, bet riksmas jį taip staigiai atitiesino, kad net keliai sulinko. Jis metėsi į parduotuvės priekį, alkūne podraug stukteldamas į viršutinę lentyną su sriubos dėžutėmis ir numesdamas tuziną ant praėjimo tako.

- Sju? Kas atsitiko?

Sju nekreipė dėmesio. Ji žvelgė į gatvę pro duris, prispaudusi kumščius prie lūpų ir išplėtusi savo rudas akis.

- Viešpatie, pažiūrėk į kraują! - sušvokštė ji.

Ralfas pasisuko, numesdamas dar kelias dėžutes ant praėjimo, ir pažvelgė pro murziną "Raudonojo obuolio" vitriną. Vaizdas užgniaužė kvapą. Ralfui prireikė gal kokių penkių minučių, kol jis suvokė, jog kruvina, sumušta moteris, svirduliuojanti "Raudonojo obuolio" link, yra Elena Dypno. Ralfas visada manė, kad Elena - gražiausia moteris vakarinėje miesto dalyje, tačiau anaiptol ne šiandien. Viena akis buvo užtinusi, prie kairio smilkinio žiojėjo žaizda, kurią jau taikėsi apglėbti didžiulė pabrinkusi mėlynė; sutinusios lūpos ir žandai skendėjo kraujyje. Iš nosies vis dar lašėjo kraujas. Elena it girtuoklis lingavo per mažą parduotuvės parkavimo aikštelę durų link. Atrodė, kad sveikoji akis nematė nieko: ji tik be tikslo žvelgė į priekį.

Tačiau dar baisiau buvo žiūrėti, kaip Elena nešė Natali. Spiegiantis ir įbaugintas kūdikis buvo prispaustas prie klubo tarsi vadovėliai, kuriuos tikriausiai Elena taip nešiodavo į mokyklą prieš dešimt dvylika metų.

- *Viešpatie, ji tuoj išmes vaikelį*! - suklykė Sju, tačiau nors ir stovėjo dešimčia žingsnių arčiau durų nei Ralfas, vis tiek nepajudėjo: taip ir liko stovėti, prispaudusi rankas prie lūpų ir išpūtusi akis.

Ralfui kaipmat dingo nuovargis. Jis pribėgo prie durų, atplėšė jas ir išlėkė laukan. Ralfas kaip tik pribėgo laiku ir sučiupo Eleną už pečių, kadangi ši trinktelėjo klubu į ledų šaldiklį - ačiū Dievui, ne tuo, prie kurio spaudė Netę - ir metėsi į priešingą pusę.

- Elena!- šūktelėjo Ralfas. - Dieve mano, Elena, kas atsitiko?

- Ką? - paklausė ji abejingu balsu, kuris visiškai neatitiko gyvybingos jaunos moters, kuri kartais palydėdavo jį į kiną ir eidavo iš proto dėl Melo Gibsono balso.

Sveikoji akis pasisuko į Ralfą, ir šis suprato, jog Elena net nesuvokia, kas ji tokia, kur ji besanti, ar kas atsitiko ir kada.

- Ką? Ral? Ką?

Kūdikis ėmė slysti. Ralfas paleido Eleną ir sugriebė Natali už vienos kombinezono petnešos. Netė suklykė, sumojavo rankomis ir įbedė į jį savo milžiniškas žydras akis. Ralfas spėjo pakišti ranką tarp kūdikio kojų, dar prieš petnešai nutrūkstant. Akimirką verkianti Netė suposi ant Ralfo rankos it gimnastas ant skersinio, ir Ralfas pajuto, kad jos vystyklai visiškai peršlapę. Tada jis apkabino ją kita ranka ir prispaudė prie krūtinės. Ralfo širdis smarkiai plakė, ir netgi saugiai laikydamas rankose kūdikį jis vis dar matė, kaip Natali slysta, o jos šviesi galvelė trenkiasi į purviną šaligatvį su pasibjaurėtinu trenksmu.

- A? Ką? Ral?

Elena pamatė Natali Ralfo rankose, ir bukas abejingumas ėmė sklaidytis jos sveikoje akyje. Ji ištiesė rankas į kūdikį, o Netė kaipmat pamėgdžiojo šį motinos gestą savo putniomis rankytėmis. Staiga Elena susverdėjo, trenkėsi į pastato kampą ir metėsi atgal. Kojos susipainiojo (Ralfas pastebėjo kraujo dėmes ant baltų sportinių batelių), ir Elena būtų parkritusi, jei tuo metu Sju nebūtų pagaliau pasiryžusi palikti parduotuvę. Tad Elena tik atsitrenkė į atsiveriančias duris ir liko ten stovėti it girtuoklis prie stulpo.

- Ral?

Akys truputį pagyvėjo. Ralfas suprato, kad jose atsispindėjo ne tiek smalsumas, kiek nepasitikėjimas. Elena giliai įkvėpė ir įtempusi visas pastangas pabandė išspausti sąmoningus žodžius pro išpampusias lūpas.

- Duo. Duo man mano vai-kąą. *Vai*-ką. Duo man... Na-li.

- Ne dabar, Elena. Kol kas dar netvirtai stovi ant kojų.

Sju vis dar laikė duris iš kitos pusės, kad Elena nenuvirstų. Jos skruostai ir kakta buvo išbalę, o akys pilnos ašarų.

- Eik iš ten ir prilaikyk ją, - sukomandavo Ralfas.

- Negaliu! - sumurmėjo Sju. - Ji visa kru-kru-*kruvina*!

- Dėl Dievo meilės, liaukis! Juk tai Elena! Elena Dypno iš mūsų gatvės!

Nors Sju ir pati tai gerai žinojo, ištartas vardas padėjo jai atsikvošėti. Ji apėjo stiklines duris ir apkabinusi Eleną per pečius tvirtai

suspaudė, nes ši vėl susverdėjo. Nepasitikėjimo išraiška vis dar nedingo nuo veido. Ralfui vis sunkiau darėsi pažvelgti į Eleną, kadangi jį pradėjo pykinti.

- Ralfai? Kas atsitiko? Ar avarija?

Ralfas atsigręžė ir išvydo Bilį Makgoverną, stovintį mašinų parkavimo aikštelėje. Jis vilkėjo vienus iš savo tvarkingų žydrų marškinių su užlygintais rankovių kantais, pridėjęs ilgapirštes rankas prie kaktos, kad prisidengtų nuo saulės. Atrodė keistai - lyg būtų nuogas, tačiau Ralfui nebuvo kada laužyti galvą kodėl: aplink darėsi karšta.

- Nebuvo jokios avarijos, - atsakė Ralfas. - Ją sumušė. Štai, paimk vaiką.

Ralfas perdavė Netę Makgovernui, kuris iš pradžių atsitraukė, bet po to vis tiek paėmė kūdikį. Natali iškart pradėjo klykti. Makgovernas, kuriam tarsi ką tik būtų įteiktas perpildytas popierinis maišelis, naudojamas ypatingais atvejais lėktuve, laikė ją nukarusiomis kojomis per ištiestas rankas. Už jo jau rinkosi būrelis žmonių, daugiausia paaugliai beisbolo uniformomis, einantys namo po rungtynių aikštelėje už kampo. Jie žiopsojo į ištinusį ir kruviną Elenos veidą su nemaloniu goduliu, todėl Ralfas prisiminė biblijinę istoriją apie tai, kaip Nojus nusigėrė. Gerieji sūnūs nusisuko nuo nuogo senio, gulinčio savo palapinėje, o blogasis žiūrėjo...

Ralfas švelniai pakeitė Sju ranką savąja. Sveikoji Elenos akis vėl nukrypo jo pusėn. Šį kartą ji ištarė jo vardą daug aiškiau, ramiau, o atsispindintis dėkingumas vos nepravirkdė Ralfo.

- Sju, paimk kūdikį. Biliui nelabai sekasi.

Sju švelniai ir sumaniai perėmė Natali į savo rankas. Makgovernas dėkingai nusišypsojo, ir pagaliau Ralfas suprato, ko Biliui trūko. Makgovernas stovėjo be savo panamos, kuri atrodė it priaugusi prie kūno (bent jau vasaros metu) kaip ir karpa ant nosies.

- Ei, pone, kas čia atsitiko? - paklausė vienas iš paauglių.

- Nieko tokio, kad galėtum kišti savo nosį.

- Atrodo, lyg ji būtų prasigrūmusi kelis raundus su Ridiku Boviu.

- Ne, su Taisonu, - pataisė kitas vaikėzas, ir visi nusikvatojo.

- Dinkit iš čia! - ūmai supyko Ralfas. - Neškit muilą namo ir nesikiškit, kur nereikia!

Vaikai pasitraukė kelis žingsnius atgal, bet nė nemanė skirstytis. Jie spoksojo į kraują ne kino ekrane!

- Elena, ar gali paeiti?

- Taip. Mm.. *Manau*, kad taip.

Ralfas praleido ją pro atviras duris į "Raudonojo obuolio" vidų. Elena slinko iš lėto, vilkdama kojas it iškaršusi senė. Prakaito ir išsiskyrusio adrenalino tvaikas sklido iš jos porų, ir Ralfas vėl pajuto norą vemti. Ir ne kvapas buvo dėl to kaltas: paprasčiausiai Ralfas neįstengė pripažinti, jog tai Elena - ta pati gyvybinga ir seksuali moteris, su kuria vakar šnekėjosi, kai ji ravėjo gėlių lysves.

Staiga Ralfas prisiminė dar šį tą iš vakar dienos. Elena dėvėjo mėlynus šortus, ir jis pastebėjo keletą mėlynių ant jos kojų: didelę geltoną dėmę aukštai ant kairės šlaunies bei šviežesnę ir tamsesnę ant dešinės blauzdos.

Jis nuvedė Eleną į personalo vietą už kasos aparato, pažvelgė į apsauginį veidrodį prieš vagis ir išvydo Makgoverną, praleidžiantį Sju pro duris.

- Užrakink duris, - Ralfas metė per petį.

- Ką tu, Ralfai. Aš negaliu...

- Tik kelioms minutėms. Prašau.

- Na... gerai.

Ralfas išgirdo spynos žvangtelėjimą, sodindamas Eleną į kietą plastmasinę kėdę prie užversto stalo. Tada jis sugriebė telefoną ir surinko 911. Dar nespėjus telefonui suskambėti kitame laido gale, krauju pasruvusi ranka nuspaudė pilkąjį atjungimo mygtuką.

- Nereik... Ral.

Elena pasistengė įkvėpti ir vėl prabilo.

- *Nereikia.*

- Reikia, - atsakė Ralfas. - Ir aš tai padarysiu.

Dabar sveikoje akyje atsispindėjo tik baimė.

- Ne, - ištarė Elena, - Prašau, Ralfai. Nereikia.

Ji pažvelgė pro Ralfą ir ištiesė rankas. Nuolanki ir maldaujanti veido išraiška privertė Ralfą krūptelėti iš siaubo.

- Ralfai? - paklausė Sju. - Ji nori savo kūdikio.

- Žinau. Gali jai atiduoti.

Sju ištiesė Netę Elenai. Ralfas stebėjo, kaip kūdikis - kuriam jau buvo truputį daugiau nei vieneri metukai - apkabino motinos kaklą ir prispaudė savo veidelį prie jos peties. Elena pabučiavo Natali į viršugalvį. Jai aiškiai skaudėjo, tačiau ji pakartojo tai dar kartą. Ralfas matė sukrešėjusį kraują, panašų į purvą nežymiose raukšlelėse ant Elenos kaklo. Taip bežiūrint, pyktis ėmė kunkuliuoti jo viduje.

- Juk tai Edas? - paklausė Ralfas.

Žinoma, kad taip, nes juk neatjungsi telefono, kai kažkas bando surinkti 911, o tu guli sumuštas nepažįstamojo. Tačiau Ralfas turėjo įsitikinti.

- Taip, - atsakė Elena.

Jai pavyko tik sušnibždėti, o atsakymas paslaptingai išsisklaidė šviesiame jos mažutės dukrelės plaukų debesėlyje.

- Taip, tai Edas. Tačiau tu negali skambinti policijai.

Elena pakėlė galvą. Sveikosios akies žvilgsnis buvo kupinas baimės ir kančios.

- Prašau, Ralfai, nekviesk policijos. Negaliu pagalvoti, jog Natali tėvelis sės į kalėjimą už... už...

Elena pravirko. Natali nustebusi pažvelgė į motiną ir prisijungė prie jos.

7

- Ralfai? - abejodamas paklausė Makgovernas. - Ar nori, kad atneščiau jai tailenolio ar dar ko nors?

- Geriau nereikia. Mes nežinome, kas jai iš tikrųjų yra.

Ralfo žvilgsnis nukrypo vitrinos link. Jis tikėjosi, kad niekas nepamatys už jos, bet deja: godūs veidai aplipo stiklą iki tos vietos, kur alaus šaldiklis užstojo vaizdą. Kai kurie buvo pridėję rankas prie veido, kad neatsispindėtų.

- Ką dabar darysime? - paklausė Sju. Ji žvelgė į žioplius, nervingai tampydama pardavėjos prijuostės kraštą. - Jei kompanija sužinos, kad uždariau parduotuvę per darbo valandas, galiu prarasti darbą.

Elena patempė Ralfą už rankos.

- Prašau, Ralfai, - kartojo ji, tik pro ištinusias lūpas sklido kažkas panašaus į "pašau, Rafai", - niekam neskambink.

Ralfas dvejodamas pažvelgė į ją. Per savo gyvenimą jam teko matyti daugybę moterų su mėlynėmis, o keletą (tačiau tik keletą) sumuštų daug žiauriau nei Elena. Tačiau dar niekad vaizdas nebuvo toks klaikus. Jo sąmonė ir moraliniai principai susiformavo dar tais laikais, kai žmonės tikėjo, jog nedera kištis į vyro ir žmonos tarpusavio reikalus, net jei vyras duoda valią savo rankoms, o žmona - aštriam liežuviui. Bandymas pakeisti žmonių elgesį, kištis į jų reikalus - netgi su geriausiais ketinimais - dažniausiai paversdavo draugus priešais.

Bet tada prieš Ralfo akis vėl iškilo vaizdas, kaip Elena neša Netę, svirduliuodama per parkavimo aikštelę, prispaudusi ją prie savo klubo it mokyklinius vadovėlius. Jei ir būtų išmetusi kūdikį aikštelėje ar kirsdama Hariso aveniu, Elena nebūtų to net pastebėjusi. Ralfas spėjo, jog Elena pagriebė kūdikį tik instinktyviai. Ji nenorėjo palikti Natali vyrui, kuris taip ją sumušė, kad ši begalėjo matyti viena akimi ir kalbėti neaiškiais, stringančiais skiemenimis.

Ralfas taip pat prisiminė dienas po Karolinos mirties. Tada jį nustebino gilus jo sielvartas: juk ši mirtis nebuvo netikėta. Ralfas manė, kad spėjo išsiverkti, kai Karolina dar buvo gyva, tačiau sielvartas taip jį pribloškė, jog jis nepajėgė tvarkyti laidotuvių reikalų. Jis tik sugebėjo paskambinti "Brookings-Smith" laidotuvių rūmams, o Elena paėmė nekrologo formą iš Derio "News" ir padėjo ją užpildyti; Elena (Makgovernas, kuris nekentė mirties ir visko, kas ją primena, stengėsi nesipainioti Ralfo kelyje) išrinko karstą; Elena padėjo išsirinkti centrinį vainiką su užrašu "Mylimai žmonai". Ir, žinoma, Elena suorganizavo nedidukus gedulingus pietus su sumuštiniais iš "Frank's Catering" ir gėrimais iš "Raudonojo obuolio".

Štai ką padarė Elena jo labui, kai jis nesugebėjo pasirūpinti pats. Argi jis dabar neprivalo atsidėkoti tuo pačiu gerumu, net jei Elenai ši paslauga visai neatrodo panaši į gerumą?

- Bili? - paklausė Ralfas. - O ką tu manai?

Makgovernas pasisuko nuo Ralfo į Eleną, sėdinčią raudonoje plastmasinėje kėdėje su nuleistu sumaitotu veidu, o po to vėl į Ralfą. Jis išsitraukė nosinę ir drebančia ranka nusivalė lūpas.

- Nežinau. Man tikrai patinka Elena, todėl noriu pasielgti teisingai, tačiau... kas žino, kas šiuo atveju yra "teisinga"?

Staiga Ralfas prisiminė, ką Karolina sakydavo, kai jis pradėdavo išsisukinėti, nenorėdamas atlikti kokio nors darbo ar pareigos: "Iki Rojaus dar tolimas kelias, mielasis, tad liaukis prakaituoti dėl menkniekių".

Ralfas ištiesė ranką prie telefono ir šįkart, kai Elena pabandė sugriebti jo riešą, jis paprasčiausiai ją atstūmė.

- Derio policijos skyrius, - atsakė automatas. - Spauskite vienetą, jei reikia skubios pagalbos. Spauskite du, jei kviečiate policiją. Spauskite tris dėl tolimesnės informacijos.

Ralfas, staiga supratęs, jog jam reikėtų spausti iškart visus tris, minutėlę padvejojo ir tada paspaudė du. Ragelyje trakštelėjo, ir pasigirdo moteriškas balsas.

- Policija 911, kuo galiu jums padėti?

Ralfas giliai įkvėpė ir atsakė:

- Kalba Ralfas Robertsas. Esu prie "Raudonojo obuolio" parduotuvės kartu su gatvės kaimyne. Jos vardas Elena Dypno. Ją gerokai sumušė.

Ralfas švelniai pridėjo ranką prie Elenos veido ir ši įrėmė kaktą jam į delną. Jis jautė jos šilumą per savo marškinius.

- Prašau atvažiuokite kuo greičiau.

Ralfas padėjo ragelį ir susmuko šalia Elenos. Natali pastebėjo jį, nudžiugo ir draugiškai plekštelėjo per nosį. Ralfas šyptelėjo, pakštelėjo į jos mažą delniuką, o tada pažvelgė į Elenos veidą.

- Atleisk, Elena, bet aš privalėjau. Negalėjau kitaip. Ar supranti? Kitaip negalėjau.

- Aš *nieko* nesuprantu! - atsakė ji.

Iš nosies liovėsi tekėti kraujas, tačiau Elena net susiraukė iš skausmo, pajutusi savo pirštų prisilietimą, kai bandė nusibraukti kraujo likučius.

- Elena, kodėl jis taip padarė? Kodėl Edas tave šitaip sumušė?

Ralfas pradėjo prisiminti ir kitas mėlynes - jas visas. Dėl Karolinos mirties Ralfas nepastebėjo jų eiliškumo. Ir, žinoma, dėl nemigos, kuri atėjo iškart po Karolinos mirties. Kaip ten būtų, Ralfas netikėjo, kad tai pirmas kartas, kai Edas užsipuolė savo žmoną. Šiandien galbūt jis gerokai persistengė, tačiau tai anaiptol ne pirmas kartas. Ral-

fas protu puikiai suvokė šią logišką mintį, bet vis dėlto negalėjo prisiversti pamatyti, kaip Edas visa tai *daro*. Ralfas gerai įsivaizdavo staigią Edo šypsenėlę, gyvas akis, be perstojo judančias rankas, kai jis kalbėdavo. Tačiau kad ir kaip stengėsi, nepavyko pamatyti, kaip Edas tomis pačiomis rankomis negailestingai muša savo žmoną.

Tada sugrįžo prisiminimai, kaip Edas nelanksčiomis kojomis artinasi prie vyruko, kuris vairavo mėlyną furgoną, - regis, "Fordą Reindžerį", - o tada ploja storuliui per žandikaulį. Šis prisiminimas buvo lyg Fiberio Makdži, seno radijo spektaklio personažo, spintos durų atidarymas. Tik iš jos iškrito ne susikaupusio šlamšto krūva, o visa virtinė ryškių paveikslų iš tos liepos dienos. Žaibai, varstantys dangų virš oro uosto. Edo ranka, išlindusi pro "Datsuno" langą, mojuojanti aukštyn žemyn, tarsi taip vartai atsidaro greičiau. Šalikėlis su kiniškais hieroglifais.

Ei, ei, Siuzana Dei, kiek vaikų šiandien nužudei? - mąstė Ralfas. Tačiau galvoje skambėjo Edo balsas. Ralfas puikiai žinojo, ką atsakys Elena, jai dar nespėjus praverti burną.

- Tai kvaila, - liūdnai ištarė ji. - Jis sudavė man, nes aš pasirašiau peticiją. Štai ir viskas. Ją platina visame mieste. Kažkas man pakišo ją, kai užvakar ėjau į parduotuvę. Jis kažką suburbėjo apie naudą "Pagalbai moterims". O be to, kūdikis ėmė muistytis, todėl aš...

- Tu paprasčiausiai pasirašei, - švelniai užbaigė Ralfas.

Elena linktelėjo ir pravirko.

- Kokią peticiją? - paklausė Makgovernas.

- Kad Siuzana Dei atvažiuotų į Derį, - atsakė Ralfas. - Ji - feministė...

- Pats žinau, kas ji tokia, - susierzinęs nutraukė Makgovernas.

- Žmonių grupelė nori, kad ji viešai pasakytų kalbą mieste "Pagalbos moterims" naudai.

- Šiandien Edas parėjo namo gerai nusiteikęs, - pro ašaras ištarė Elena. - Taip visada būna ketvirtadieniais, nes jis dirba tik pusę dienos. Jis kalbėjo, jog apsimes, kad visą popietę skaito knygą, o iš tikrųjų sėdės ir nieko neveiks... Žinai, koks jis...

- Taip, - sutiko Ralfas, prisimindamas, kaip Edas įkišo ranką į storulio statinę su klastinga šypsenėle veide.

(Žinau aš tokius pokštus)

- Taip, žinau, koks jis.

- Nusiunčiau, kad parneštų kūdikių maistelio... - Elenos balsas tapo baikštus. - Net nenutuokiau, kad jis taip susinervins... tiesą pasakius, jau buvau pamiršusi, kad pasirašiau tą prakeiktą peticiją... ir iki šiol nesuprantu, *ko* jis taip susinervino... bet.. bet kai jis sugrįžo...

Drebėdama Elena prispaudė Netę prie krūtinės.

- Ša, Elena, nurimk. Viskas gerai.

- *Ne*! - Ji pakėlė akis į Ralfą. Ašaros tekėjo iš sveikos akies ir veržėsi iš po užtinusio kitos akies voko. - Nn*ne*! Kodėl jis šįkart nebesustojo? O kas bus su manimi ir kūdikiu? Kur mes eisime? Neturiu pinigų, išskyrus bendrą sąskaitą banke... Neturiu *darbo*... Ralfai, kodėl tu iškvietei policiją? Nereikėjo taip daryti!

Ji trenkė jam į ranką mažu bejėgiu kumšteliu.

- Viską išgyvensi, - nuramino Ralfas. - Turi daugybę draugų kaimynystėje.

Ralfas beveik negirdėjo savo balso ir nepajuto silpno Elenos smūgio. Pyktis pulsavo krūtinėje ir smilkiniuose it antroji širdis.

Ji pasakė: "Kodėl jis šįkart nebesustojo?", o ne - "Kodėl jis nesustojo?"

Šįkart.

- Elena, kur dabar yra Edas?

- Tikriausiai namie, - liūdnai atsakė ji.

Ralfas patapšnojo jai per petį, tada apsisuko ir pajudėjo durų link.

- Ralfai? - šaukė Bilis Makgovernas. Jis atrodė sunerimęs. - Kur eini?

- Užrakink duris, kai išeisiu, - Ralfas įsakė Sju.

- Viešpatėliau, nežinau, ar galiu taip padaryti.

Sju dvejodama nužvelgė žioplių minią, vėpsančią pro murziną vitriną. Dabar jų buvo gerokai daugiau.

- Galėsi, - atsakė Ralfas ir pakėlė galvą, išgirdęs artėjančią sireną. - Girdi?

- Taip, bet...

- Farai pasakys, ką tau daryti, o tavo bosas visai ant tavęs nepyks - jis, ko gero, įteiks tau medalį, kad teisingai pasielgei.

- Jei taip, tai pasidalysiu jį su tavim, - tarė Sju ir vėl pažvelgė į Eleną. Sju skruostai truputį parausvėjo. - Velnias, Ralfai, tik pažvelk į ją! Nejau jis tikrai sumušė Eleną, nes ji pasirašė kažkokį kvailą popieriūkštį parduotuvėje?

- Tikriausiai, - atsakė Ralfas.

Jis žinojo, ką kalba, tačiau visa tai buvo kažkur labai toli. Pyktis sukosi daug arčiau: atrodė, kad savo deginančiomis rankomis jis sugniaužė Ralfo kaklą. Ralfas troško vėl būti keturiasdešimtmetis ar bent jau penkiasdešimtmetis, kad Edas galėtų paragauti jo kumščių skonio. Tačiau jo neapleido jausmas, kad taip gali atsitikti ir dabar.

Ralfas jau suko durų spynos užraktą, kai Makgovernas sugriebė jį už peties.

- Ką tu darai?

- Einu pas Edą.

- Juokauji? Jis ir tave sudoros, jei lįsi jam į akis. Ar nematai, ką jis padarė Elenai?

- Kuo puikiausiai.

Ralfas taip piktai atšovė, jog Makgovernas iš karto patraukė ranką.

- Tau septyniasdešimt sušiktų metelių, Ralfai, jei dar prisimeni. Gi Elenai dabar reikia draugo, o ne sulamdyto nukriošėlio, kurį galėtų lankyti ligoninėje, nes jo palata būtų tik už trejų durų nuo josios.

Žinoma, Bilis buvo teisus, tačiau dėl to Ralfas tik dar labiau supyko. Jis manė, kad nemiga irgi pasitarnavo, kurstydama pyktį ir temdydama teisingus sprendimus. Geriau jau taip, nei plaukti pasroviui tamsiai pilkame pasaulyje.

- Jei jis gerokai mane sumuš, gydytojai duos man dimedrolio, ir aš pagaliau galėsiu išsimiegoti, - tarė Ralfas. - O dabar, Bili, pasitrauk nuo manęs.

Greitu žingsniu Ralfas kirto "Raudonojo obuolio" parkavimo aikštelę. Policijos mašina su mirksinčiais mėlynais žibintais jau buvo čia pat. Ralfo klausė "Kas atsitiko? Ar jai viskas gerai?", tačiau jis net nesiteikė atsakyti. Jis sustojo ant šaligatvio, palaukė, kol policijos mašina įsuko į aikštelę, tada tuo pačiu skubiu žingsniu perėjo į kitą Hariso aveniu pusę. Išlaikydamas protingą atstumą, jam iš paskos sekė Makgovernas.

3 skyrius

1

Edas ir Elena Dypno gyveno per keturis namus nuo Ralfo ir Bilio Makgoverno mažame pieniško šokolado spalvos namelyje, kokius senos moteriškės vadindavo "meilučiais". Karolina mėgdavo sakyti, jog Dypno šeima priklauso "šiuolaikinių inteligentų bažnyčiai", tačiau ji net negalvojo taip jų įžeisti. Jie buvo *laissez-faire** vegetarai, kurie valgė žuvį ir pieno produktus. Dypno balsavo už Klintoną per praėjusius rinkimus, o ant mašinos - nebe "Datsuno", o naujo mikroautobusiuko - buferio buvo užklijuoti lipdukai: "SKALDYKIT MALKAS, NE ATOMUS" bei "KAILIS ANT ŽVĖRIŲ, O NE ANT ŽMONIŲ".

Beje, Dypno šeimyna turėjo visą plokštelių, supirktų dar septintajame dešimtmetyje, kolekciją, - Karolina manė, kad tai vienas mieliausių jos bruožų, - ir dabar, Ralfui artėjant prie namelio prispaustais prie šonų pirštais, jis girdėjo, kaip Greisė Slik niūniuoja seną San Francisko melodiją:

Viena tabletė - ir tu didesnis,
Kita tabletė - ir tu mažesnis,
O mamos tabletės
nieko nepadarys,
Paklausk Alisos**, kai ji nebetilps pro duris.

Muzika sklido iš garsiakalbio miniatiūrinėje verandoje. Lietintuvas sukosi pievelėje, išgaudamas "iša - iša - iša" garsus ir drauge paskleisdamas lašų vaivorykštę ore, kuri palikdavo spindinčią drėgną dryžę ant šaligatvio. Edas Dypno be marškinių sėdėjo sukryžiavęs kojas šezlonge betoninio takelio kairėje ir žvelgė į dangų it žmogus,

---

* duoti valią, laisvai veikti *(pranc.)*.
** Liuiso Kerolio "Alisa Stebuklų šalyje" pagrindinė veikėja.

bandantis įspėti, ar debesis virš galvos labiau panašus į arklį, ar į vienaragį. Nuoga pėda lingavo aukštyn žemyn į muzikos taktą. Atversta knyga, gulinti ant jo kelių, kuo puikiausiai tiko prie melodijos, sklindančios iš garsiakalbio. Tai buvo Tomo Robinso "Ramios piemenaitės mėgsta bliuzą".

Tobulas vasaros vaizdelis tarsi iš Normano Rokvelo paveikslo "Laisva popietė", vaizduojančio mažo miestelio ramybę. Tik nereikėjo kreipti dėmesio į kraują ant Edo krumplių ir raudono lašelio ant Džono Lenono stiliaus akinukų stiklo.

- Dėl Dievo meilės, Ralfai, nesumanyk su juo muštis! - sušnibždėjo Makgovernas, kai Ralfas nulipo nuo šaligatvio ir patraukė pievele. Ralfas net nepajuto šaltų lietintuvo lašų.

- Ei, Ralfai! Malonu tave matyti, vyruti!

Mintyse Ralfas matė save, atstumiantį Edo kėdę ir parbloškiantį jį ant pievelės. Jis įžvelgė, kaip Edo akys išsiplečia nuo šoko ir nustebimo už akinių stiklų. Reginys atrodė toks tikras, jog Ralfas išvydo, kaip saulė atsispindi ant Edo laikrodžio ciferblato, kai šis pabando atsistoti.

- Čiupk alaus skardinę ir sėskis šalia, - tęsė Edas. - Jei nori pažaisti šachmatais...

- Alaus? Pažaisti *šachmatais*? Dieve mano, Edai, kas tau darosi?

Edas iškart neatsakė, tik dėbtelėjo į Ralfą bauginančia bei siutinančia veido išraiška. Tai buvo sumišimo ir gėdos derinys, tarytum bylojantis: "Po velnių, nejau ir vėl užmiršau išnešti šiukšles?".

Ralfas mostelėjo ranka kalvos link pro Makgoverną, stovintį - jis būtų pasislėpęs, jei tik būtų radęs už ko, - šalia drėgnos lietintuvo paliktos dėmės ant šaligatvio ir nervingai stebintį juos abu. Privažiavo dar viena policijos mašina, ir per atdarus langus Ralfas galėjo girdėti racijos treškėjimą. Žioplių minia dar padidėjo.

- Policija atvažiavo dėl *Elenos*, - ištarė Ralfas, vis kartodamas sau, kad nereikia rėkti, nes nuo to tikrai nebus geriau. - Ji atvyko, nes tu sumušei savo *žmoną*. Ar suvoki tai?

- A, - numykė Edas ir smarkiai patrynė žandą. - *Štai kas*.

- Taigi, - beveik apkvaitęs nuo pykčio mestelėjo Ralfas.

Edas apžvelgė policijos mašinas, minią, apstojusią "Raudonąjį obuolį"... ir tada pastebėjo Makgoverną.

- Bili! - šūktelėjo jis. Makgovernas krūptelėjo. Edas to nepastebėjo ar bent apsimetė, kad ne. - Ei, vyruti! Čiupk kėdę! Nori alaus?

Kaip tik šią akimirką Ralfas pajuto, kad nebesusivaldys ir trenks Edui, sulaužys tuos kvailus apvalius akinius ir galbūt netgi suvarys stiklo šukę jam į akį. Niekas pasaulyje nebūtų galėjęs jį sustabdyti, tik vis dėlto kažkas sustabdė. Tai nebuvo Karolinos balsas, kuris šiomis dienomis gana dažnai ėmė skambėti Ralfo galvoje - kai tik jis pats sau nemurmėdavo panosėje. Nors ir kaip neįtikėtina, šis balsas priklausė Trigeriui Vašonui, kurį Ralfas gal tik dukart buvo sutikęs nuo tos dienos, kai šis išgelbėjo jį nuo audros ir kai Karoliną ištiko pirmasis priepuolis.

Ei, Ralfai! Būk velniškai atsargus! Šis jaunuolis gudrus kaip lapinas! Galbūt jis tik ir laukia, kol tu jam smogsi!

Turbūt taip ir yra, nusprendė Ralfas. Tikriausiai Edas to ir telaukia. Kodėl? Kas žino? Galbūt norėdamas truputėlį sudrumsti vandenis, o galbūt paprasčiausiai dėl to, kad jis pamišęs.

- Baik paistyti niekus! - beveik sušnibždėjo Ralfas.

Jis apsidžiaugė išvydęs, kad Edas vėl sutelkė savo dėmesį ties juo, o liūdno sumišimo išraiška dingo nuo veido. Ją pakeitė budrumas. Ralfui Edas pasirodė panašus į laukinį žvėrį, pasiruošusį lemiamam šuoliui.

Ralfas truputį pasilenkė, kad galėtų žiūrėti tiesiai į Edą.

- Ar tai dėl Siuzanos Dei? - jis paklausė tuo pačiu minkštu balsu. - Siuzanos Dei ir abortų? Dėl negyvų kūdikių? Tai dėl to užsipuolei Eleną?

Galvoje sukosi dar vienas klausimas: "Kas tu toks iš tiesų, Edai?", bet dar nespėjus prasižioti, Edas uždėjo ranką ant Ralfo krūtinės ir pastūmė. Ralfas pargriuvo ant šlapios žolės, atsiremdamas alkūnėmis ir pečiais. Jis gulėjo sulenkęs kelius ir stebėjo, kaip Edas staigiai pašoko nuo savo šezlongo.

- Ralfai, palik jį ramybėj! - pašaukė Makgovernas iš saugios vietelės ant šaligatvio.

Ralfas nekreipė dėmesio. Jis net nepasijudino iš vietos ir toliau atidžiai stebėjo Edą. Jis vis dar pyko ir jautė baimę, tačiau šiuos jaus-

mus ėmė temdyti keistas, šiurpus susidomėjimas. Ralfas žvelgė beprotybei tiesiai į akis: tai buvo kuo puikiausias jos pavyzdys. Prieš akis nestovėjo joks komiksų superpiktadarys, Normanas Beitsas ar kapitonas Ahabas. Jis žvelgė į Edą Dypno, kuris dirbo Hokingo laboratorijoje - "Vienas iš tų kiaušingalvių", taip būtų apibūdinęs bet kuris iš seniokų, žaidžiančių šachmatais poilsiavietėje šalia atšakos, - tačiau jis vis tiek buvo visiškai priimtinas demokratams žmogus. Dabar tas priimtinas demokratams žmogus atrodė visiškai išprotėjęs, ir tai atsitiko tikrai ne šią popietę, kai Edas pastebėjo savo žmonos parašą po peticija, kabančia "Bendruomenės skelbimų lentoje" vienoje iš Derio pardotuvių. Ralfas suprato, kad Edo beprotybė prasidėjo mažiausiai prieš metus, ir tada jis pagalvojo, kiek paslapčių Elena nešiojo už savo linksmos natūros ir spindinčios šypsenos ir kiek mažų signalėlių - tokių, kaip mėlynės - jis nepastebėjo.

O, Natali, - mąstė Ralfas. - *Ką ji matė? Ką jai teko patirti? Neskaitant jau, kaip ją mama nešė per Hariso aveniu ir "Raudonojo obuolio" parkavimo aikštelę, prispaudusi prie savo kruvino klubo.*

Ralfo rankos pašiurpo.

Tuo tarpu Edas ėmė žingsniuoti pirmyn ir atgal betoniniu takeliu, mindydamas Elenos pasodintas cinijas takelio kraštuose. Jis vėl tapo Edu, kokį Ralfas matė prieš metus prie oro uosto: tie patys staigūs galvos krestelėjimai ir aštrus, nieko nematantis žvilgsnis.

Tai štai ką turėjo nuslėpti svetingumas, - pagalvojo Ralfas. - *Jis dabar atrodo kaip tada, kai užsipuolė vyruką, vairuojantį furgoną. Tarsi gaidys, saugantis savo kiemą.*

- Sutinku, kad tai ne vien jos kaltė, - greitai tarškėjo Edas, daužydamas dešiniu kumščiu per kairį delną, kai ėjo pro lietintuvo vandens debesį.

Ralfas galėjo įžvelgti kiekvieną Edo šonkaulį. Atrodė, kad šis vyrukas jau kelis mėnesius normaliai nevalgė.

- Tačiau kai kvailumas pasiekia tam tikrą lygį, pasidaro sunku su juo taikstytis, - tęsė Edas. - Ji kaip tie išminčiai, atėję pas *Karalių Erodą* informacijos. Ir kaipgi galima tapti tokiu buku? "Kur jis, gimęs būti žydų karaliumi?" To jie paklausė *Erodo*. Na ir išminčiai! Sutinki, Ralfai?

Ralfas linktelėjo. Žinoma, Edai. Kaip pasakysi, Edai.

Edas irgi linktelėjo ir toliau mindė gėles, maudydamasis lietintuvo čiurkšlėje ir daužydamas kumščiu kairį delną.

- Viskas kaip "Rolling Stones" dainoje: "Pažiūrėkite į tą kvailą mergiūkštę". Turbūt jau jos neprisimeni.

Edas nusijuokė ir išleido garsą, kuris Ralfui priminė žiurkes, šokančias ant stiklo šukių.

Makgovernas suklupo šalia jo.

- Einam iš čia, - sumurmėjo jis.

Ralfas pakratė galvą, o kai Edas ėmė artėti jų link, Bilis greitai pašoko ant kojų ir pasitraukė atgal į savo vietą ant šaligatvio.

- Ji manė, kad sugebės tave apkvailinti, ar ne taip? - paklausė Ralfas. Jis vis dar gulėjo ant pievelės, pasirėmęs alkūnėmis. - Ji galvojo, kad tu nesužinosi, jog ji pasirašė peticiją.

Edas prišoko prie Ralfo ir pakišo suspaustus kumščius jam po nosimi it blogas vyrukas iš nebyliojo kino.

- Ne-ne-*ne*! - sušuko jis.

Makgovernas tyliai suriko, tikriausiai manydamas, kad Edas puls Ralfą, tačiau šis tik palinko šalia, įsiremdamas kairės rankos krumpliais į žolę it sprinteris, laukdamas, kada bus duotas startas. Jo veidas buvo nusėtas lašeliais, kuriuos Ralfas palaikė prakaitu, tačiau po to prisiminė, kaip Edas vaikščiojo pirmyn atgal pro lietintuvą. Ralfas negalėjo atitraukti akių nuo kraujo dėmelės ant kairio Edo akinių stiklo. Ji truputį plačiau pasklido, ir dabar atrodė, kad kairės akies vyzdis pasruvo krauju.

- Tai likimas, kad sužinojau, jog ji pasirašė peticiją! Paprasčiausias likimas! Argi nori pasakyti, kad to nesupranti? Neįžeidinėk mano proto, Ralfai! Gal tu ir sensti, bet anaiptol nekvailėji. Svarbiausia, kad nuėjau į parduotuvę nupirkti *kūdikių* maistelio - kaip ironiška! - ir sužinojau, kad ji pasirašė kūdikių *žudikų* naudai! Centurionų! Su Kruvinuoju karaliumi priešaky! Ir žinai ką? Aš... ką tik... mačiau... *kraują*!

- Kruvinasis karalius? Edai, kas jis?

- Ak, prašau, - Edas gudriai žvilgtelėjo į Ralfą. - "Erodas, pamatęs, kad jį išminčiai apvylė, baisiai įniršo ir pasiuntęs kareivius išžu-

dė Betliejuje ir jo apylinkėse visus berniukus, dvejų metų ir jaunesnius, pagal laiką, kurį buvo patyręs iš išminčių". Tai iš Biblijos, Ralfai. Evangelija pagal Matą, 2 skyrius, 16 pastraipa. Ar tuo abejoji? Ar tau dėl to kyla kokių nors *sušiktų klausimų*?

- Ne. Jei taip sakai, aš tavimi tikiu.

Edas linktelėjo. Jo gilus žaliaakis žvilgsnis lakstė į šalis. Tada jis lėtai palinko ties Ralfu, uždėdamas rankas jam ant pečių, tarsi ketindamas jį pabučiuoti. Ralfas užuodė prakaitą ir jau beveik išblėsusį losjoną po skutimosi bei dar kažką panašų į surūgusį pieną. Galbūt tai buvo Edo beprotybės kvapas?

Greitosios pagalbos mašina mirksinčiomis šviesomis, bet be sirenos skubėjo Hariso aveniu. Ji pasuko į "Raudonojo obuolio" parkavimo aikštelę.

- Jau *geriau*, - Edas kvėpavo Ralfui tiesiai į veidą. - Jau *geriau,* patikėk manim.

Jo akys liovėsi bėgioti ir susitelkė ties Ralfu.

- Jie masiškai žudo kūdikius, - tęsė Edas tyliu, neramiu balsu. - Išplėšia juos iš motinų įsčių ir uždengtuose sunkvežimiuose išveža iš miesto. Paklausk savęs, Ralfai, kiek kartų per savaitę tu matai tokius krovininius sunkvežimius, važiuojančius iš miesto? Sunkvežimius su užtemptu brezentu? Ar kada nors savęs klausei, ką tie sunkvežimiai veža? Ar pasmalsavai, kas galėtų būti po brezentu?

Edas išsišiepė ir pavartė akis.

- Jie sudegina embrionus Niūporte. Ženklas skelbia, jog ten *šiukšlynas*, tačiau iš tikrųjų ten krematoriumas. O dalį embrionų išsiunčia už valstijos ribų. Sunkvežimiuose, mažuose lėktuvuose. Kadangi embrionų audinys labai vertingas. Tai tau sakau ne tik kaip susirūpinęs pilietis, Ralfai, bet kaip ir Hokingo laboratorijos darbuotojas. Embrionų audinys... daug vertingesnis... už auksą.

Staiga jis pasuko galvą ir pažvelgė į Bilį Makgoverną, kuris prisėlino arčiau, norėdamas išgirsti Edo žodžius.

- TAIP, VERTINGESNIS UŽ AUKSĄ IR BRANGESNIS UŽ RUBINUS! - suriko Edas, ir Makgovernas šoktelėjo atgal, išplėtęs akis iš baimės ir sumišimo. - AR ŽINAI TAI, SENAS PEDERASTE!

- Taip, - atsakė Bilis. - Ko gero, žinau.

Jis mestelėjo žvilgsnį į gatvę, kur viena policijos mašina jau suko iš "Raudonojo obuolio" aikštelės jų link.

- Turbūt kažkada kur nors skaičiau apie tai. Tikriausiai "Scientific American" žurnale.

- "Scientific American"! - su akivaizdžia panieka nusijuokė Edas ir vėl nukreipė akis į Ralfą, tarsi norėdamas pasakyti: "Matai, su kuo man tenka susidurti". Tada jo veidas vėl susiraukė. - Masinės žudynės kaip Kristaus laikais. Tik dabar žudo dar negimusius. Ir ne tik čia, bet visame pasaulyje. Jie žudo juos tūkstančiais, Ralfai, *milijonais*, ir žinai kodėl? Ar žinai, kodėl mes vėl atsidūrėme šio naujojo tamsaus amžiaus Kruvinojo karaliaus dvare?

Ralfas žinojo. Nebuvo taip sunku susiprasti, jei turėjai už ko užsikabinti. Jei matei Edą, sukišusį rankas į cheminių trąšų statinaitę, negyvų kūdikių beieškant.

- Tik šįkart karalius Erodas turi šiokį tokį pranašumą, - tarė Ralfas. - Štai ką tu nori man pasakyti, tiesa? Tai susiję su Mesiju, ar ne?

Ralfas atsisėdo beveik tikėdamasis, kad Edas vėl nustums jį atgal. Pyktis ėmė grįžti. Nevalia kritikuoti iliuzinių bepročio fantazijų, nors filmuose dažnai taip atsitinka, - nepatartina netgi keiksnoti, - tačiau Ralfas dar labiau supyko, supratęs, jog Elena ir buvo sumušta kaip tik dėl šitokių blevyzgų.

Edas, neprisilietęs prie Ralfo, atsistojo ir dalykiškai nusivalė rankas. Atrodė, kad jis pamažu rimsta. Racijos treškesys sustiprėjo, kadangi policijos patrulis jau prisiartino prie šaligatvio krašto. Edas dėbtelėjo į mašiną, tada atgal į Ralfą, kuris taip pat kėlėsi nuo žemės.

- Gali tyčiotis, bet tai tiesa, - ramiai tęsė Edas. - Tik tai ne karalius Erodas, o Kruvinasis karalius. Erodas buvo tik vienas iš jo įsikūnijimų. Kruvinasis karalius keliauja iš kūno į kūną ir iš kartos į kartą it vaikigalis, šokinėjantis nuo akmens ant akmens per upelį. Ir visada ieškantis Mesijo. Iki šiol jis jo nerado, bet dabar viskas gali pasikeisti. Kadangi *Deris* - kitokia vieta. Čia ėmė telktis visos jėgos. Žinau, kad sunku tuo patikėti, bet tai tiesa.

Kruvinasis karalius, - mąstė Ralfas. - *Ach, Elena. Man taip gaila. Tikrai liūdnas reikalas.*

Du vyriškiai - vienas policininko uniforma, kitas - civiliniais drabužiais, tačiau vis tiek abu it nulieti farai - išlipo iš policijos mašinos ir priėjo prie Makgoverno. Prie parduotuvės Ralfas pastebėjo dar du vyrus baltomis kelnėmis ir marškiniais trumpomis rankovėmis, išeinančius iš "Raudonojo obuolio". Vienas buvo apkabinęs Eleną, kuri ėjo taip atsargiai, tarytum ką tik operuota. Kitas vyriškis nešė Natali. Sanitarai pasodino Eleną į greitosios pagalbos mašiną. Tas su kūdikiu įlipo paskui ją, o kitas atsisėdo šalia vairuotojo. Ralfui pasirodė, kad jie elgiasi kompetentingai, bet anaiptol ne taip, kaip pavojaus atveju, o tai reiškė, kad Elena neblogai laikosi. Galbūt Edas nesumušė jos per daug smarkiai... bent jau šįkart.

Policininkas civiliniais drabužiais - apkūnus, plačiais pečiais ir šviesiais ūsais bei žandenomis - priėjo prie Makgoverno, kurį tikriausiai atpažino. Jo veide pasirodė šypsena.

Edas apkabino Ralfo pečius ir pastūmė jį atokiau nuo vyrų ant šaligatvio. Jis beveik nesuprantamai sumurmėjo:

- Nenoriu, kad jie mus išgirstų.

- Esu tikras, kad nenorėtum.

- Tos būtybės... centurionai... Kruvinojo karaliaus tarnai... nesustos prieš nieką. Jie negailestingi.

- Tikiu.

Ralfas pažvelgė į Makgoverną kaip tik tada, kai šis rodė ranka į Edą. Apkūnus vyrukas ramiai linktelėjo. Jo rankos buvo sukištos į kelnių kišenes. Veide vis dar švietė maža, miela šypsenėlė.

- Negalvok, kad visa tai tik dėl abortų! Jau nebe! Jie atima negimusius kūdikius iš visokių motinų, ne tik iš narkomanių ir prostitučių. Centurionams nesvarbu, ar kūdikiams aštuonios dienos, aštuonios savaitės ar aštuoni mėnesiai. Derlius nuimamas ir dieną, ir naktį. Žudynės. Mačiau kūdikių kūnelius ant stogų, Ralfai, palei tvoras... kanalizacijos vamzdžiuose...

Jo didelės ir žalios akys, švytinčios kaip pigūs smaragdai, žvelgė kažkur į tolį.

- Ralfai, - sušnibždėjo Edas, - kartais pasaulis atrodo toks spalvotas. Aš matau spalvas nuo to laiko, kai *jis* atėjo ir atvėrė man akis. Tačiau dabar visos spalvos vėl baigia nublankti.

- Kas atėjo ir atvėrė tau akis, Edai?

- Apie tai pakalbėsim vėliau, - atsakė Edas per beveik sučiauptas lūpas it kalinys iš filmo apie kalėjimą. Kitomis aplinkybėmis tai būtų pasirodę netgi juokinga.

Platus šou vedėjo šypsnis iškreipė jo veidą, taip įtikimai nuvydamas šalin beprotybę kaip kad aušra naktį. Pokytis buvo toks netikėtas ir šiurpus, tačiau Ralfui vis tiek palengvėjo. Tad nereikia kaltinti Makgoverno, Luizos ir visų kitų, kurie pažinojo Edą, jog šie nepastebėjo jo beprotybės anksčiau. Kadangi Edas buvo puikus aktorius. Jo šypsnis buvo vertas "Oskaro". Netgi tokioje keistoje situacijoje jo šypsnis reikalavo atsako.

- Sveiki! - Edas tarė policininkams. Apkūnusis jau baigė pokalbį su Makgovernu ir dabar artėjo pievele. - Čiupkit kėdes, vyručiai!

Edas išlindo į priekį su ištiesta ranka.

Apkūnus faras civiliniais drabužiais paspaudė ją, vis dar šypsodamasis savo miela šypsenėle.

- Edvardas Dypno? - paklausė jis.

- Taip, tai aš.

Edas paspaudė antrajam policininkui ranką, kuris atrodė šiek tiek sutrikęs, o tada vėl atsisuko į apkūnų vyriškį.

- Detektyvas Džonas Leidekeris, - prisistatė šis. - O čia pareigūnas Krisas Nelis. Atrodo, kad turite problemėlę, sere.

- Na, taip. Tiesa. Problemėlę. O jei norite vadinti daiktus savo vardais, tai elgiausi kaip arklio subinė.

Pasigirdęs Edo kikenimas buvo pavojingai normalus. Ralfas prisiminė filmuose matytus žavingus psichopatus - Džordžas Sandersas ypač tiko tokiam vaidmeniui - ir pagalvojo, ar gali gudrus chemikas apmauti provincialų detektyvą, kuris, regis, dar neišaugo iš "Šeštadienio nakties karštligės" stadijos. Ralfas su baime pripažino, kad tikriausiai taip ir bus.

- Elena ir aš susiginčijome dėl pasirašytos peticijos, - tęsė Edas, - ir aš paleidau vadžias. Velnias, negaliu patikėti, kad jai sudaviau.

Edas sumosikavo rankomis, tarytum norėdamas įtikinti, koks jis susijaudinęs, sumišęs ir susigėdęs. Leidekeris šyptelėjo. Ralfas vėl

prisiminė Edo ir mėlyno furgono vairuotojo susidūrimą. Edas pavadino storulį žmogžudžiu, netgi sudavė jam per veidą, o tas vis tiek žiūrėjo į jį beveik su pagarba. Tai buvo panašu į hipnozę, ir Ralfas pamanė, kad dabar Edas bando panaudoti tą pačią galią.

- Sakote, kad paleidote vadžias? - su užuojauta paklausė Leidekeris.

- Kaip tik taip.

Edui buvo maždaug trisdešimt dveji, tačiau išpūstos akys ir nekalta veido išraiška pavertė jį bemaž paaugliu.

- Palaukit sekundėlę, - įsiterpė Ralfas. - Jūs negalite juo patikėti: juk jis - beprotis. Ir, be to, pavojingas. Jis ką tik man pasakė...

- Ar tai ponas Robertsas? - Leidekeris paklausė Makgoverno, visiškai nekreipdamas dėmesio į Ralfą.

- Taip, - atsakė Bilis. Ralfui jo balsas pasirodė pernelyg pasipūtęs. - Taip, tai Ralfas Robertsas.

- Aha, - pagaliau Leidekeris atsisuko į Ralfą. - Norėsiu pasikalbėti su jumis truputį vėliau, pone Robertsai. O dabar pageidaučiau, kad jūs atsistotumėte šalia savo draugo ir patylėtumėte. Gerai?

- Bet...

- *Gerai?*

Degdamas iš pykčio, Ralfas pasitraukė prie Makgoverno. Tai visai nesujaudino Leidekerio. Jis pasisuko į pareigūną Nelį.

- Ar negalėtum išjungti muzikos, Krisai, kad girdėtume vienas kitą?

- Gerai.

Uniformuotas faras nuėjo prie patefono, ištyrinėjo visus mygtukus ir jungiklius, o tada užčiaupė "The Who" per patį dainos apie aklą išminčių vidurį.

- Tikriausiai truputį *persistengiau*, - it nekaltas avinėlis teisinosi Edas. - Stebiuosi, kaip kaimynai nesiskundžia.

- Ką darysi, toks gyvenimas, - atsakė Leidekeris. Jis pakėlė savo giedrą šypsenėlę į debesis, plaukiančius per žydrą vasaros dangų.

Nuostabu, - mąstė Ralfas. - *Šis vyrukas - tikras Vilis Rodžeris.*

Tačiau Edas taip linktelėjo galvą, tarsi detektyvas būtų pažėręs šūsnį minties perliukų.

Leidekeris pasirausė savo kišenėje ir išsitraukęs dėžutę dantų krapštukų ištiesė juos Edui. Šis iš pradžių atsisakė, bet po to išsitraukė vieną ir įspraudė tarp lūpų.

- Taigi, - tarė Leidekeris. - Tik mažas šeimyninis kivirčas. Tiesa?

Edas pritardamas linktelėjo. Jis vis dar nuoširdžiai, truputį sumišęs šypsojosi.

- Daugiau ginčas. Politinis...

- Taip-taip-taip, - linkčiodamas ir šypsodamasis sutiko Leidekeris, - tačiau prieš jums pratęsiant, pone Dypno...

- Prašau vadinkite mane Edu.

- Prieš jums pratęsiant, pone Dypno, norėčiau priminti, kad viskas, ką pasakysite, vėliau gali būti panaudota prieš jus... žinote, teisme. Taip pat jūs turite teisę reikalauti advokato.

Edo draugiška, bet sumišusi šypsenėlė "Dieve, ką aš tokio padariau? Ar negalėtumėt man padėti tai išsiaiškinti?" minutėlei dingo. Ją pakeitė įvertinantis žvilgsnis. Ralfas žvilgtelėjo į Makgoverną, ir šio veide atsispindintis palengvėjimas atskleidė Bilio tikruosius jausmus. Galbūt Leidekeris ne toks jau ir naivuolis.

- Kam, po velnių, man tas advokatas? - paklausė Edas.

Jis pasisuko ir pabandė savo sumišusios šypsenėlės galią Krisui Neliui, vis dar stovinčiam prie patefono verandoje.

- Nežinau, o galbūt ir jūs nežinote, - vis dar šypsodamasis atsakė Leidekeris. - Tik sakau, kad galite jo reikalauti. Ir jei neįstengiate pasisamdyti, Derio miestas paskirs jums vieną.

- Bet aš ne...

Leidekeris linksėjo ir šypsojosi.

- Gerai, kaip norite. Bet tokios jūsų teisės. Ar supratote, kokias turite teises, po to, kai aš jums jas išdėsčiau, pone Dypno?

Akimirką Edas sustingo, akys staiga išblėso. Ralfui jis tapo panašus į žmogų - kompiuterį, bandantį apdoroti krūvą sudėtingų duomenų. Pagaliau jis ėmė suprasti, kad nepavyks apdumti akių. Pečiai sulinko. Akių tuštumos virto neabejotinu nelaimės žvilgsniu... tačiau Ralfas vis tiek suabejojo. Kitaip ir *negalėjo* būti: jis matė beprotybę Edo veide, prieš pat Leidekeriui ir Neliui atvykstant. Bilis Makgover-

nas taip pat matė. Tačiau abejonė ir netikėjimas - du skirtingi dalykai, todėl Ralfas vis dėlto tikėjo, kad Edas kažkiek gailisi sumušęs Eleną.

Taip, - mąstė Ralfas - *Kaip kad jis tiki, jog tie centurionai veža pilnus embrionų sunkvežimius į Niūporto šiukšlyną. Ir kad gėrio ir blogio jėgos renkasi Deryje tam, kad įvykdytų jo galvoje besisukantį planą. Galima tai pavadinti "Pranašystė V: Kruvinojo karaliaus dvare"*.

Vis dėlto Ralfas negalėjo sulaikyti gailesčio Edui Dypno, kuris taip nuoširdžiai lankydavo Karoliną triskart per savaitę Derio ligoninėje; kuris visada atnešdavo gėlių ir išeidamas pabučiuodavo ją į skruostą. Jis neatsisakė atsisveikinimo bučinio netgi tuomet, kai Karoliną apsupo mirties kvapas, o ši niekada nepamiršdavo prisiliesti prie jo rankos ir dėkingai nusišypsoti. "Ačiū, kad nepamiršti, jog vis dar esu žmogus, bylojo ta šypsenėlė, ir ačiū, kad elgiesi su manim kaip su tokiu". Toks Edas buvo Ralfo draugas, ir Ralfas vis dar tikėjosi, kad toks Edas vis dar egzistavo.

- Aš įklimpau, ar ne? - Edas ramiai paklausė Leidekerio.

- Na, pamąstykim, - su ta pačia šypsenėle atsakė šis. - Jūs išmušėte žmonai du dantis. Be to, regis, sulaužėte žandikaulį. Galiu lažintis iš savo senelio laikrodžio, kad jai dar ir smegenų sutrenkimas. Plius smulkios traumelės: įbrėžimai, mėlynės ir ta keista nulupta odos juostelė ties dešiniu smilkiniu. Ką jūs bandėte padaryti? Nuimti jai skalpą?

Edas tylėjo, nukreipęs savo žalias akis tiesiai į Leidekerį.

- Ji turės praleisti naktį ligoninėje tik todėl, kad kažkoks subingalvis bandė negyvai ją sudaužyti, ir visi tvirtina, kad tas subingalvis esate jūs, pone Dypno. Matau kraują ant jūsų rankų ir akinių ir esu linkęs manyti, kad tai, ko gero, buvote jūs. O *pats* ką manote? Atrodote protingas vyrukas. Ar *sutinkate,* jog įklimpote?

- Aš labai gailiuosi, kad jai sudaviau, - prašneko Edas. - Aš nenorėjau.

- Aha, jei gaučiau ketvirtį dolerio kiekvieną kartą, kai tai išgirstu, man nereikėtų gerti iš algos. Aš suimu jus, kaltindamas antro laipsnio smurto pavartojimu, pone Dypno. Kitaip tariant, smurtu šeimoje pagal Meino valstijos smurto šeimoje įstatymą. Noriu, kad dar kartą patvirtintumėte, jog aš supažindinau jus su jūsų teisėmis.

- Taip, - tyliu, nelaimingu balsu patvirtino Edas. Šypsena - nesvarbu, kokia ji buvo, - dingo. - Taip, jūs supažindinote.

- Jūs būsite pristatytas į policijos nuovadą ir užregistruotas, - tęsė Leidekeris. - Po to galėsite paskambinti ir susitarti dėl užstato. Krisai, nuvesk jį į mašiną, gerai?

Nelis priėjo prie Edo.

- Ar priešinsitės, pone Dypno?

- Ne, - tokiu pat tyliu balsu atsakė Edas, ir Ralfas išvydo ašarėlę, riedančią dešiniu Edo skruostu. Jis mechaniškai nubraukė ją. - Nesipriešinsiu.

- Na ir puiku! - nuoširdžiai mestelėjo Nelis ir nuvedė Edą į mašiną.

Kirsdamas šaligatvį, Edas žvilgtelėjo į Ralfą.

- Atleisk, seni, - ištarė jis ir įsėdo mašinon.

Pareigūnui Neliui dar nespėjus uždaryti durelių, Ralfas pastebėjo, kad vidinėje jų pusėje nėra rankenėlės.

2

- Na štai, - tarė Leidekeris, sukdamasis į Ralfą ir tiesdamas jam ranką. - Atleiskite, jei pasirodžiau truputį šiurkštokas, pone Robertsai, bet kartais tokie vyrukai gali būti nepastovūs. Man visada ypač neramu dėl tų, kurie dedasi ramūs, kadangi tada negali įspėti, ką jie bandys iškrėsti. Džonas Leidekeris.

- Džonis buvo mano studentas, kai dėsčiau bendruomenės koledže, - paaiškino Makgovernas. Edą Dypno uždarius policijos mašinoje, Bilis tiesiog svaigo nuo palengvėjimo. - Jis buvo geras studentas. Parašė nuostabų darbą apie vaikų gynimą.

- Malonu su jumis susipažinti, - ištarė Ralfas, spausdamas Leidekeriui ranką. - Ir nesijaudinkite. Aš nenukentėjau.

- Jūs turbūt išprotėjote, jei ryžotės ateiti čia ir pastoti jam kelią, - linksmai prakalbo Leidekeris.

- Buvau labai įpykęs. Ir *dabar* tebesu.

- Visiškai jus suprantu. Svarbiausia, kad jums nieko neatsitiko.

- Ne. Svarbiausia dabar *Elena*. Elena ir jos kūdikis.

- Sutinku. Papasakokite man, apie ką jūs ir ponas Dypno kalbėjotės, prieš mums atvažiuojant, pone Robertsai... Ar galiu jus vadinti Ralfu?

- Žinoma.

Ralfas trumpai perpasakojo savo pokalbį su Edu. Makgovernas, kuriam nepavyko išgirsti viso pokalbio, dabar klausėsi ausis ištempęs. Kai Ralfas žvilgteldavo į jį, vis pagalvodavo, kad geriau jau Bilis būtų su savo panama. Be jos jis atrodė daug senesnis. It koks senolis.

- Tikrai keistas pokalbis, - tepasakė Leidekeris, kai Ralfas baigė.

- O kas dabar bus? Ar jis sės į kalėjimą? Tačiau jį reikia sodinti ne į kalėjimą, o uždaryti į beprotnamį.

- Tikriausiai, - sutiko Leidekeris, - bet vis dėlto yra skirtumas tarp "reikia" ir "bus". Jis nesės į kalėjimą ir nebus uždarytas į Saniveilo psichiatrinę ligoninę: taip būna senuose kino filmuose. Galime tikėtis tik teismo paskirto priverstinio gydymosi.

- Bet ar Elena jums nesakė...

- Ponia išvis nieko nesakė, o mes ir nebandėme jos apklausti parduotuvėje. Ji buvo apnikta fizinių ir emocinių skausmų.

- O, taip, žinoma, - sutiko Ralfas. - Koks aš kvailys!

- Vėliau galbūt ji patvirtins jūsų žodžius, o galbūt ir ne. Dažniausiai šeimyninės prievartos aukos užsisklendžia savyje. Ačiū Dievui, kad pagal naują įstatymą tai visai nesvarbu. Mes jį jau beveik prikalėme prie sienos. Jūs ir ponia iš parduotuvėlės galite paliudyti apie ponios Dypno būklę ir apie tai, ką ji įvardijo kaip tokios būklės kaltininką. Aš galiu paliudyti, jog mačiau kraują ant aukos vyro rankų. O svarbiausia, kad jis pats ištarė burtažodį: "Velnias, negaliu patikėti, kad aš jai sudaviau". Norėčiau, kad jūs užeitumėte į nuovadą, - gal geriausia rytojaus rytą, jei jums patogu, - kad galėčiau oficialiai priimti jūsų parodymus, Ralfai. Tačiau tai tik formalumas, nes praktiškai byla jau baigta.

Leidekeris išsiėmė dantų krapštuką iš burnos, sulaužė jį ir išmetęs vėl išsitraukė dėžutę.

- Norite krapštuko?

- Ne, ačiū, - blankiai šypsodamasis atsakė Ralfas.

- Nekaltinu jūsų. Bjaurus įprotis, bet bandau mesti rūkyti, o tai juk dar bjauriau. Problema dėl tokių vyrukų kaip Dypno iškyla todėl, kad jie tampa velniškai gudrūs, kai reikalai ima suktis apie juos. Jie įsiaudrina, ką nors nuskriaudžia, o po to atsitraukia. Jei suspėji atvykti iškart po audros, kaip kad jūs, Ralfai, gali išvysti juos, stovinčius pakelta galva, besiklausančius muzikos ir bandančius atgauti pusiausvyrą.

- Taip ir buvo, - atsakė Ralfas. - *Kaip tik taip* ir buvo.

- Toks triukas pavyksta kuriam laikui: jie atrodo besigraužiantys dėl savo veiksmų ir pripažįstantys savo kaltę. Jie būna labai įtikinantys ir žavūs, todėl beveik neįmanoma įžvelgti, kad po cukriniu glaistu tūno nežabota beprotybė. Netgi tokiais išimtiniais atvejais kaip su tuo maniaku Tedu Bandžiu, jiems kelis metus pavyksta apgauti visus. Tik tiek guodžia, kad tokių Tedų Bandžių tėra vienetai, nepaisant visų psichopatiškų filmų ir knygų.

Ralfas giliai atsiduso.

- Tikras siaubas.

- Taip. Tačiau pažvelkime į šviesiąją pusę: mes nors kuriam laikui atitolinsim jį nuo Elenos. Jį jau vakarienei paleis už dvidešimt penkių dolerių užstatą, bet..

- Dvidešimt penkių dolerių? - ciniškai ir podraug apstulbusiai paklausė Makgovernas. - *Tik tiek*?

- Aha, - sutiko Leidekeris. - Apkaltinau Dypno antro laipsnio smurto panaudojimu, kadangi tai bauginančiai skamba, tačiau Meino valstijoje žmonos lupimas traktuojamas tik kaip nusižengimas, patraukiant baudžiamojon atsakomybėn.

- Tačiau įstatyme atsirado nauja pataisa, - Krisas Nelis prisijungė prie jų. - Jei Dypno norės būti paleistas už užstatą, jis turės sutikti, jog nepalaikys jokio ryšio su savo žmona, kol byla nebus apsvarstyta teisme: jis negalės grįžti namo, prieiti prie jos gatvėje ir netgi paskambinti jai telefonu. Jei jis nesutiks, sės į kalėjimą.

- O jei jis sutiks ir vis tiek grįš namo? - paklausė Ralfas.

- Tada mes jį pričiupsim, - atsakė Nelis, - kadangi tai jau *bus* kriminalinis nusikaltimas.... arba taps tokiu, jei rajono teisėjas nuspręs išpūsti reikalą. Kaip ten būtų, smurto šeimoje bylos užstato sąlygų pažeidėjas praleidžia kalėjime daug daugiau laiko nei vasaros popietę.

- Ir tikėkimės, kad pažeidėjo žmona bus vis dar gyva, kai prasidės procesas, - burbtelėjo Makgovernas.

- Tikėkimės, - sunkiai atsiduso Leidekeris. - Kartais tai ir yra svarbiausia.

3

Ralfas grįžo namo ir gal kokią valandą beprasmiškai vėpsojo į televizorių. Per reklaminę pauzę jis atsikėlė, norėdamas pasiimti šaltos kokakolos iš šaldytuvo, tačiau žengęs žingsnį turėjo atsiremti ranka į sieną, kad nepargriūtų. Jis visas drebėjo ir jautė, kad tuoj susivems. Ralfas suprato, kad tai tik pavėluota reakcija į įvykius, tačiau silpnumas ir šleikštulys vis tiek jį išgąsdino.

Ralfas vėl atsisėdo, kelis kartus giliai įkvėpė, nuleidęs galvą ir užmerkęs akis, o tada pakilo ir nusverdėjo į vonią. Jis prisileido karšto vandens ir mirko tenai, kol išgirdo, kad jau prasideda pirmasis popietinis komedijinis serialas. Per tą laiką vanduo visai atvėso, ir Ralfas apsidžiaugė, kad jau laikas lipti lauk. Jis nusišluostė, užsivilko naujus drabužius ir nusprendė, jog pats metas pavakarieniauti. Ralfas pašaukė Makgoverną, tikėdamasis, kad gal šis norės prie jo prisijungti, bet niekas neatsakė.

Ralfas užkaitė vandenį, kuriame ruošėsi virti kiaušinius, ir pakėlęs šalia viryklės stovinčio telefono ragelį susuko Derio ligoninės numerį. Į jo skambutį atsakė moteris iš priėmimo skyriaus ir patikrinusi duomenis kompiuteryje patvirtino, jog Elena Dypno tikrai *buvo* paguldyta į ligoninę. Jos būklė apibrėžta kaip "lengva". Seselė visiškai nenumanė, kas rūpinasi ponios Dypno dukrele. Ji tik nustatė, kad Natali Dypno ligoninėje neužregistruota. Be to, ji pabrėžė, kad Ralfas negali šįvakar aplankyti ponios Dypno, tačiau ne todėl, kad gydytojas uždraudė: ponia Dypno pati to paprašė.

"Kodėl ji taip padarė?" - norėjo paklausti Ralfas, bet nusprendė patylėti. Moteris iš priėmimo skyriaus tikriausiai būtų atsiprašiusi ir pareiškusi, jog tokios informacijos nėra jos kompiuteryje, tačiau šie duomenys, be abejo, tūnojo Ralfo kompiuteryje, esančiame tarp jo didelių ausų. Elena nenorėjo nieko matyti, nes jai buvo gėda. Viskas

įvyko ne dėl jos kaltės, bet Ralfas neabejojo, kad tai menka paguoda. Ją matė pusė Hariso aveniu gyventojų, kai ji svirduliavo it baisiai sumuštas boksininkas, teisėjui sustabdžius kovą; ją išvežė greitosios pagalbos mašina, o jos vyras ir jos dukrelės tėvas buvo už tai atsakingas. Ralfas tikėjosi, jog gydytojai suleis Elenai raminančiųjų, kad ji gerai išsimiegotų, o rytoj viskas galbūt atrodys nebe taip juoda. Blogiau atrodyti vis tiek jau negali.

Velnias, norėčiau, kad ir man kas nors padėtų užmigti, - pagalvojo Ralfas.

Tad nueik pas daktarą Ličfildą, prakeiktas idiote, - iškart išpyškino antroji sąmonės pusė.

Moteris iš priėmimo skyriaus paklausė, ar dar kuo nors gali būti naudinga Ralfui. Ralfas atsakė neigiamai ir jau norėjo padėkoti, kai ragelyje pasigirdo pypsėjimas.

- Gražu, - sumurmėjo Ralfas. - Labai gražu.

Jis taip pat padėjo ragelį, išsitraukė šaukštą ir nuleido kiaušinius į vandenį. Po dešimties minučių, kai Ralfas jau kirto kiaušinius, kurie atrodė it didžiausi deimantai pasaulyje, suskambo telefonas. Ralfas padėjo savo vakarienę ant stalo ir stvėrė ragelį.

- Alio.

Tyla, pertraukiama gilaus kvėpavimo.

- Alio, - pakartojo Ralfas.

Pasigirdo dar vienas kvėptelėjimas, šįkart panašus į pasikūkčiojimą, ir ryšys nutrūko. Ralfas padėjo ragelį ir akimirką liko prie jo stovėti. Sumišimas išvagojo tris raukšleles ant kaktos.

- Liaukis, Elena, - pratarė jis. - Paskambink man. Prašau.

Ralfas grįžo prie stalo, atsisėdo ir ėmė doroti savo kuklią viengungio vakarienę.

4

Kai po penkiolikos minučių Ralfas plovė indus, vėl suskambo telefonas.

Tai ne ji, - pamanė jis, šluostydamas į pašluostę rankas, bet vis tiek nuskubėjo prie telefono, persimetęs pašluostę per petį. - *Tai jo-*

kiu būdu ne ji. Tikriausiai Luiza arba Bilis. Tačiau antroji Ralfo pusė manė priešingai.

- Sveikas, Ralfai.

- Sveika, Elena.

- Tai aš tau prieš tai skambinau, - Elenos balsas skambėjo dusliai, tarytum ji verktų ar būtų išgėrusi, bet Ralfas neabejojo, kad ligoninėse alkoholis uždraustas.

- Aš jau supratau.

- Išgirdau tavo balsą ir aš... aš negalėjau...

- Nesijaudink, aš viską suprantu.

- Tikrai? - Elena giliai įkvėpė pro nosį.

- Manau, kad taip.

- Užsuko sesutė ir davė man nuskausminančių. Jie man ne pro šalį, nes labai skauda veidą. Tačiau prižadėjau sau neišgerti, kol dar kartą tau nepaskambinsiu ir nepasakysiu, ką turėčiau. Skausmas nepakeliamas, bet tik jo dėka dar galiu veikti.

- Elena, tau nebūtina ką nors aiškinti.

Tik Ralfas vis dėlto manė atvirkščiai ir be galo bijojo jos žodžių... bijojo, kad ji gali supykti ant jo, nesiryždama išsiskirti su Edu.

- Būtina. Noriu tau padėkoti.

Ralfas atsirėmė į duris ir minutėlę užmerkė akis. Jam palengvėjo, bet jis nežinojo, ką atsakyti. Jis buvo pasiruošęs atsakyti ramiausiu balsu: "Atleisk, kad taip jautiesi, Elena" - kadangi net neabejojo, jog Elena ims priekaištauti, ko jis įlindo į svetimus reikalus.

Tarytum perskaičiusi jo mintis ir norėdama jį nuramti, Elena tarė:

- Aš baisiausiai pykau ant tavęs važiuodama į ligoninę ir pirmąsias valandas joje. Paskambinau savo draugei Kendei Šumeiker iš Kanzaso gatvės, ir ji sutiko pagloboti Natali. Kendė pabus su ja šiąnakt. Ji taip pat norėjo sužinoti, kas atsitiko, bet aš jai nieko nepapasakojau. Norėjau tik gulėti ir pykti ant tavęs, kam paskambinai 911, nekreipdamas dėmesio į mano prieštaravimą.

- Elena...

- Leisk man pabaigti, kad po to ramiausiai galėčiau išgerti tabletę ir užmigti. Gerai?

- Gerai.

- Kai Kendė išėjo su kūdikiu, - ačiū Dievui, kad Netė neverkė, nes nebūčiau galėjusi to ištverti, - į palatą įėjo moteris. Pirmiausia pagalvojau, kad ji turbūt sumaišė palatas, nes aš nebuvau gyvenime jos mačiusi, tačiau supratusi, kad ji atėjo būtent pas mane, pasakiau, jog nepageidauju nieko matyti. Ji nekreipė dėmesio į mano žodžius, tik uždarė duris ir pakėlė sijoną, kad galėčiau įsižiūrėti į kairę šlaunį. Išvydau gilų randą, besitęsiantį nuo klubo iki kelio.

- Ji pasisakė besanti Grečen Tilburi, smurto šeimoje advokatė iš "Pagalbos moterims" centro. Ji paaiškino, kad 1978-aisiais jos vyras virtuviniu peiliu perpjovė jai šlaunį. Jei kaimynas iš apačios nebūtų laiku uždėjęs turniketą, ji būtų mirtinai nukraujavusi. Pasakiau, kad labai dėl jos apgailestauju, tačiau nenoriu kalbėti apie save, kol visko neapsvarsčiau.

Elena nutilo, bet po minutėlės tęsė toliau:

- Bet juk žinai, kad melavau. Turėjau marias laiko viską apsvarstyti, kadangi pirmąkart Edas man sudavė dar prieš dvejus metus, kai dar nesilaukiau Natali. Aš tik... stūmiau nuo savęs tas mintis.

- Puikiai tave suprantu, - įsiterpė Ralfas.

- Ši dama... tikriausiai jas ten moko, kaip pralaužti kitų gynybą.

Ralfas šyptelėjo.

- Esu tikras, kad tai dar ne viskas, ko jas ten moko.

- Ji pasakė, kad nebegaliu atidėlioti, kad turiu tučtuojau pradėti veikti. Tariau, jog, kad ir kaip man būtų sunku, neprivalau klausytis išvedžiojimų apie supjaustytą jos šlaunį. Aš netgi išpyškinau, jog tikriausiai vyras taip padarė, kadangi ji vis tarškėjo ir nedavė jam ramybės. Įsivaizduoji? Tačiau aš buvau taip įpykusi, Ralfai. Man skaudėjo... buvau sutrikusi... jaučiau gėdą... bet vis tiek labai pykau.

- Manau, kad tai visai įprasta reakcija.

- Ji paklausė, kaip aš pati jausiuosi, - *aš pati,* - jei vėl sugrįšiu pas Edą, o šis ir vėl mane sumuš. Ir dar paklausė, kaip aš jausiuosi, jei, man sugrįžus pas jį, jis sumuš ir Netę. Aš įniršau. Ir vis dar esu dėl to įniršusi. Edas niekada Natali net pirštu nepalietė, ir aš jai tai pasakiau. Ji linktelėjo galvą ir tarė: "Tai dar nereiškia, kad jis jos nepalies, Elena. Žinau, kad nenori apie tai net pagalvoti, bet vis dėlto privalai. Na, bet tarkime, kad tu teisi, ir jis neskriaus Natali. Nejau nori, kad ji

augtų ir matytų, kaip jis tave muša? Nejau nori, kad ji augtų ir matytų tokius dalykus, kokius regėjo šiandien?" Tai mane sustabdė ir atšaldė. Prisiminiau Edo žvilgsnį, kai jis grįžo... jo išblyškusį veidą... kaip krutėjo jo galva...

- Lyg gaidžio, - sumurmėjo Ralfas.

- Ką?

- Ne, nieko. Tęsk.

- Nesuprantu, kodėl jis paleido vadžias... tačiau iškart supratau, kad jis mane puls. Niekas jau nebepadeda, jei Edas pasiekia tam tikrą būseną. Norėjau pabėgti į miegamąjį, bet jis mane sučiupo už plaukų... ir išrovė nemažą kuokštą... aš surikau... o Netė sėdėjo čia pat savo kėdėje... ir stebėjo mus... kai surikau, *ji* taip pat suriko...

Elena graudžiai pravirko. Ralfas laukė, atrėmęs kaktą į duris, skiriančias virtuvę nuo svetainės. Jis beveik mechaniškai nusišluostė savąsias ašaras pašluostės, kurią turėjo persimetęs per petį, kraštu.

Susitvardžiusi Elena kalbėjo toliau:

- Aš beveik valandą prakalbėjau su ta moterimi. Tai vadinama patarimais aukoms, ir taip ji užsidirba pragyvenimui. Ar gali tuo patikėti?

- Taip, - atsakė Ralfas. - Tai visai neblogai, Elena.

- Aš susitiksiu su ja rytoj "Pagalbos moterims" centre. Ironiška, kad eisiu tenai. Turiu galvoje, jei nebūčiau pasirašiusi peticijos...

- Jei ne peticija, vis tiek Edas būtų radęs už ko užsikabinti.

Elena atsiduso.

- Taip, ko gero, tu teisus. Tačiau Grečen teigia, jog negaliu išspręsti Edo problemų, bet galiu pabandyti susidoroti su savosiomis.

Elena vėl pradėjo verkti, bet norėdama liautis giliai įkvėpė.

- Atleisk. Aš šiandien tiek prisiverkiau, kad daugiau nebegaliu. Pasakiau jai, kad myliu Edą. Buvo gėda taip sakyti, o aš ir nebegaliu teigti, jog tai tiesa, tačiau bent jau taip *atrodo*. Pasakiau, kad noriu suteikti jam dar vieną šansą. Ji atkirto, kad aš verčiu Natali irgi suteikti jam dar vieną šansą. Tada man prieš akis iškilo mano dukra, sėdinti virtuvėje, išsimozojusi veidą špinatų tyrele ir rėkianti visa gerkle, kai tuo tarpu Edas talžo mane. Dieve, kaip aš nekenčiu, kai tokie žmonės kaip Grečen įspraudžia tave į kampą ir neleidžia net pajudėti.

- Ji tik bando tau padėti.

- Šito aš taip pat nekenčiu. Aš labai sutrikusi, Ralfai. Tikriausiai apie tai net nenutuoki, bet aš tikrai labai sutrikusi, - ragelyje pasigirdo liūdnas kikenimas.

- Viskas gerai, Elena. Natūralu, kad esi sutrikusi.

- Prieš išeidama, ji prasitarė apie Hai Ridžą. Regis, kad ten man dabar būtų saugiausia.

- O kas tai?

- Panašu į pensioną - Grečen vis tvirtino, jog tai *namas*, o ne pastogė pabėgėlėms - sumuštoms moterims. O tokia, ko gero, dabar ir esu, - šįkart kikenimas tapo panašus į kūkčiojimą. - Kartu galiu pasiimti ir Netę, o tai svarbiausias pranašumas.

- O kur ta vieta?

- Už miesto. Kažkur pakeliui į Niūportą.

- Manau, kad žinau, kur tai.

Žinoma, kad žinojo: juk Hemas Deivenportas apšvietė jį, kalbėdamas apie "Pagalbą moterims": "Klinika užsiima šeimos teisės reikalais...mušamomis moterimis ir vaikais... bei turi įsteigusi prieglobstį mušamoms moterims prie Niūporto kelio". Staiga ėmė atrodyti, kad "Pagalba moterims" apsupo Ralfo gyvenimą. Edas, be abejo, būtų įžvelgęs čia piktavališką pranašystę.

- Ta Grečen Tilburi - tikrai kietas riešutėlis, - tęsė Elena. - Prieš išeidama ji tarė, jog nieko tokio, kad vis dar myliu Edą. "Taip ir *turi* būti, - kalbėjo ji, - nes meilė nebėga iš čiaupo, kurį atsuki ar užsuki kada nori". Tačiau, pasak jos, mano meilė nepagydys Edo ir netgi Edo meilė Netei jam nebepadės. O be to, jokia meilė negali pakeisti mano pareigos rūpintis savo vaiku. Gulėjau lovoje ir galvojau apie tai. Manau, kad man būtų buvę lengviau gulėti ir eiti iš proto. Tai būtų buvę žymiai lengviau.

- Taip, - atsakė Ralfas. - Numanau, kaip tai atrodo. Elena, o gal geriau išgerk tabletę ir atsipalaiduok?

- Būtinai. Tik pirma norėjau tau padėkoti.

- Žinai, jog tai nebūtina.

- Aš nebežinau, ką žinau,- atsakė Elena, ir Ralfas nudžiugo, išgirdęs jos balso jausmingumą: tai reiškė, kad tikroji Elena Dypno dar

gyva. - Vis dar pykstu ant tavęs, Ralfai, bet džiaugiuosi, kad nepaklausei manęs ir iškvietei policiją. Aš labai bijojau. Bijojau.

- Elena, aš... - Ralfas užsikirto, bet atsikrenkštęs vėl tęsė. - Aš tik nenorėjau, kad tave dar labiau nuskriaustų. Kai pamačiau tave, einančią per parkavimo aikštelę kruvinu veidu, aš taip išsigandau...

- Nekalbėk apie tai. Prašau. Aš vėl pravirksiu, o to jau fiziškai nepajėgiu.

- Gerai.

Ralfas norėjo daug ko paklausti apie Edą, tačiau dabar buvo ne itin geras laikas.

- Ar galiu tave rytoj aplankyti?

Elena padvejojo ir tada tarė:

- Ne. Ne dabar. Turiu daug ką apsvarstyti, o tai nebus lengva. Aš su tavim susisieksiu, Ralfai. Gerai?

- Žinoma. O kaip bus su namu?

- Kendės vyras užsuks ir jį užrakins. Daviau jam raktus. Grečen Tilburi sakė, kad Edui nebus leidžiama sugrįžti net dėl čekių knygelės ar kitos apatinių poros. Jei jam ko prireiks, jis pateiks reikiamų daiktų sąrašą kartu su raktais policininkui, ir šis viską atneš pats. Manau, kad Edas važiuos į Freš Harborą. Ten galima gauti namelį laboratorijos darbuotojams. Tie maži kotedžai. Tokie mieli...

Jausmingumas balse išblėso. Elena atrodė prislėgta depresijos, nelaiminga ir labai pavargusi.

- Elena, aš taip džiaugiuosi, kad paskambinai. Ir gali patikėti, man taip palengvėjo. O dabar pabandyk užmigti.

- O tu, Ralfai? - netikėtai paklausė Elena. - O tu ar nors truputį pamiegi?

Netikėtas temos pasikeitimas privertė Ralfą pasakyti tiesą, ko kitu atveju tikrai nebūtų daręs.

- Truputį... bet ne tiek, kiek norėčiau. Visiškai ne tiek, kiek norėčiau.

- Pasirūpink savimi. Šiandien buvai labai drąsus lyg riteris iš pasakojimų apie karalių Artūrą, tačiau ir Lanselotas kartais turi išsimiegoti.

Ralfą pakerėjo šie žodžiai. Prieš akis iškilo labai aiškus paveikslas: Ralfas Robertsas su šarvais ant sniego baltumo ristūno, už jo - Bi-

lis Makgovernas, jo ištikimas tarnas, ant savo ponio, vilkėdamas odinę striukę ir užsimaukšlinęs savo įmantrią panamą.

- Ačiū, brangioji, - padėkojo Ralfas. - Tai patys maloniausi žodžiai, pasakyti man nuo prezidento Lindono Džonsono laikų. Geros tau nakties. Pasistenk išsimiegoti. Gerai?

- Gerai. Ir tu taip pat.

Elena padėjo ragelį. Ralfas porą minučių akylai stebėjo telefoną, po to pagaliau padėjo ragelį. Galbūt jam *pavyks* gerai išsimiegoti. Po šiandieninių įvykių jis tikrai to nusipelnė. O dabar Ralfas nusprendė nusileisti žemyn, pasėdėti verandoje, palydėti saulę, o tada jau kas bus, tas bus.

5

Makgovernas jau buvo susirangęs savo mylimiausioje kėdėje verandoje. Jis spoksojo į kažką gatvėje, todėl ne iš karto atsisuko į pasirodžiusį kaimyną iš viršaus. Ralfas pasekė jo žvilgsnį ir pamatė žydrą furgoną, stovintį kiek toliau Hariso aveniu prie "Raudonojo obuolio" parduotuvės. Ant užpakalinių durų buvo matyti užrašas baltomis didelėmis raidėmis: "DERIO MEDICINOS TARNYBA".

- Sveikas, Bili, - prabilo Ralfas ir susmuko savo paties kėdėje.

Tarp jo ir Bilio stovėjo supamoji kėdė, kurioje visada sėdėdavo atėjusi jų aplankyti Luiza Čeis. Pūtė švelnus prieblandos vėjelis, toks malonus po karštos popietės. Supamoji kėdė tingiai siūbavo nuo jo silpnų gūsių.

- Sveikas, - atsakė Makgovernas, dabar jau pasisukęs į Ralfą. Jis vėl ruošėsi grįžti prie ankstesnio stebėjimo objekto, bet apsigalvojo. - Oi, vyruti, metas prisisegti maišelius po akimis, nes greitai jie tau ims maišytis po kojom.

Ralfas iš pradžių pamanė, jog tai turėjo nuskambėti kaip vienas iš tų aštrių juokelių, kuriais Bilis garsėjo visoje gatvėje, bet jo žvilgsnyje šįkart atsispindėjo akivaizdus susirūpinimas.

- Tikrai pragariška dienelė, - išlemeno Ralfas.

Jis papasakojo Makgovernui apie Elenos skambutį, praleisdamas frazes, kurių, jo nuomone, Elena nebūtų atskleidusi Biliui, kadangi šis neįėjo į mėgstamiausių jos žmonių sąrašą.

- Malonu girdėti, kad ji gerai jaučiasi, - atsakė Makgovernas. - Ir dar štai kas, Ralfai. Tu tikrai mane nustebinai šiandien, žygiuodamas gatve it koks Garis Kuperis iš filmo "Pats vidurdienis". Galbūt tai atrodė beprotiška, tačiau vis dėlto tu šauniai atrodei, - Bilis nutilo. - Tiesą sakant, aš net išsigandau.

Tai jau buvo antras kartas per penkiolika minučių, kai Ralfą pavadino beveik didvyriu. Jis pasijuto nejaukiai.

- Aš buvau taip įtūžęs, kad iškart nesuvokiau, ką bedarąs. Kur buvai dingęs, Bili? Skambinau tau prieš keliolika minučių.

- Buvau nuėjęs iki atšakos. Norėjau šiek tiek apsiraminti. Nuo tos akimirkos, kai Leidekeris ir tas kitas išsivežė Edą, man ėmė skaudėti galvą ir pykinti.

Ralfas linktelėjo.

- Aš irgi ne kaip jaučiuosi.

- Tikrai? - nustebo Makgovernas, nors balse nuskambėjo ir skepticizmo gaidelė.

- Tikrai, - su šypsenėle patvirtino Ralfas.

- Taigi, poilsiavietėje, kur tie seniokai renkasi karštomis dienomis, sutikau Fėjų Čapiną, ir tas mane įtraukė į šachmatų partiją. Ir kas tai per žmogus, Ralfai: jis mano, kad yra Rėjaus Lopeso reinkarnacija, nors iš tikrųjų žaidžia šachmatais, tarsi matytų juos pirmą kartą... ir dar *niekada* neužsičiaupia.

- Visai nieko vyrukas tas Fėjus, - tyliai sumurmėjo Ralfas.

Regis, Makgovernas neišgirdo.

- Be to, ten sutikau ir tą siaubingą Dorensą Marstelarą, - tęsė Bilis. - Jei jau mes seni, tai jis tikrai prieštvaninis. Jis paprasčiausiai stovėjo prie tvoros, skiriančios poilsiavietę nuo oro uosto, laikydamas rankoje poezijos knygelę, ir žiūrėjo, kaip kyla ir leidžiasi lėktuvai. Kaip manai, ar jis tikrai skaito tuos eilėraščius, ar tik šiaip nešiojasi dėl vaizdo?

- Geras klausimas, - tarė Ralfas, tačiau iš tiesų jis galvojo apie Makgoverno pasakytą žodį, kuriuo jis apibūdino Dorensą: "siaubingas".

Jis pats niekada nebūtų taip pasakęs, bet, be abejo, senasis Doras tikrai buvo retas egzempliorius. Ralfas nemanė, kad Dorensas - suvai-

kėjęs senis: tik jo kalbą veikė truputėlį į šoną nuklydęs protas bei tokie patys pojūčiai.

Ralfas prisiminė, kad jis sutiko Dorensą tą vasaros dieną, kai Edas susidūrė su furgonu. Tada Dorensas tapo paskutiniu potepiu įvykių beprotiškumui. Ir dar. Jis pasakė kažką juokinga. Ralfas pabandė prisiminti tuos žodžius, bet neįstengė.

Makgovernas vėl žvelgė į gatvę, kur pasirodė švilpaujantis jaunas vyrukas pilku kombinezonu, ką tik išėjęs iš namo, prieš kurį stovėjo "Medicinos pagalbos" furgonas. Kokių dvidešimt ketverių metų jaunuolis, kuriam tikriausiai niekada neprireikė gydytojo pagalbos, stūmė vežimėlį su pritvirtinta ilga žalia talpa.

- Jau tuščia, - prakalbo Bilis. - Nematei, kai jie atvežė pilną.

Antrasis jaunuolis tokiu pat pilku kombinezonu išėjo pro priekines namelio duris. Sekundę jis stabtelėjo, uždėjęs ranką ant durų rankenos - tikriausiai kalbėjosi su kažkuo, esančiu viduje. Tada jis uždarė duris ir lengvai nusileido žemyn, pačiu laiku suskubęs padėti savo kolegai, bekeliančiam vežimėlį su talpa į furgono galą.

- Deguonis? - paklausė Ralfas.

Makgovernas linktelėjo.

- Ponia Ločer?

Bilis dar kartą linktelėjo, stebėdamas, kaip "Medicinos tarnybos" darbuotojai užtrenkia furgono galines duris ir kalbasi tarpusavy sutemose.

- Aš mokiausi vidurinėje mokykloje kartu su Mėja Ločer. Kardvilyje, drąsuolių tėvynėje ir karvių žemėje. Baigiamojoje klasėje likome tik penkiese. Tais laikais Mėja buvo visų geidžiamiausia, na, o tokius kaip aš tada vadino "truputį žydrais". Tos nuostabios senosios eros metu gėjus buvo tas pat kaip papuošta Kalėdinė eglutė.

Ralfas nuleido akis žemyn į savo rankas, jausdamasis nejaukiai ir nežinodamas, ką pasakyti. Be abejo, jis jau seniai žinojo, kad Bilis - homoseksualistas, tačiau Makgovernas dar niekada garsiai nekalbėjo apie tai. Ralfui būtų buvę geriau, jei Bilis būtų pasilaikęs šią kalbą kitai dienai... kai pačiam Ralfui nebeatrodys, jog kažkas jo smegenis pakeitė pjuvenomis.

- Tai buvo prieš kokį tūkstantį metų, - tęsė Makgovernas. - Kas galėjo pamanyti, jog abu nusėsime ant Hariso aveniu kranto.

- Ji serga emfizema, tiesa? Bent jau tiek girdėjau.

- Aha. Tai viena iš nepagydomų ligų. Senatvė tikrai ne pats maloniausias dalykas.

- Tai jau tikrai ne, - sutiko Ralfas.

Staiga jis visu protu suvokė šių žodžių prasmę. Ralfas prisiminė Karoliną ir siaubą, kurį pajuto permirkusiais sportbačiais įžengęs į kambarį ir išvydęs savo žmoną, išsitiesusią virtuvės tarpduryje... kur šiandien stovėjo, kalbėdamas telefonu su Elena. Susirėmimas su Edu Dypno atrodė vieni niekai, palyginus su siaubu, kurį patyrė įsitikinęs, kad Karolina tikrai negyva.

- Anksčiau Mėjai atveždavo deguonį vienąkart per dvi savaites, - kalbėjo Makgovernas. - O dabar jį atveža kiekvieną pirmadienio ir ketvirtadienio vakarą, tiksliai kaip laikrodis. Aš užsuku pas ją, kai tik turiu laiko. Kartais jai paskaitau, - kokį tik įmanoma nuobodžiausią moteriškų žurnalų šlamštą, - o kartais mes tik šiaip pasikalbame. Mėja sako, kad jaučiasi taip, tarsi jos plaučius užpildytų jūros dumbliai. Jai jau nebedaug liko. Vieną dieną jie atvažiuos ir vietoj tuščios deguonio talpos įkiš pačią Mėją į furgono galą. Jie nuveš ją į Derio ligoninę ir baigta.

- Ar tai dėl rūkymo? - paklausė Ralfas.

Makgovernas pažvelgė tokiu svetimu jo švelniam veidui žvilgsniu, kad Ralfas iškart ir nesuprato, jog tai panieka.

- Mėja nesurūkė nė vienos cigaretės per visą savo gyvenimą. Tai tik reakcija į dvidešimties metų darbą dažykloje Korinoje ir dar dvidešimties metų rūšiuotojos darbą Niūporte. Ji bando kvėpuoti pro medvilnę, vilną ir nailoną, o ne jūros dumblius.

Du jaunuoliai iš "Derio medicinos tarnybos" įsėdo į furgoną ir nuvažiavo.

- Meinas - apalačių prieglobstis šiaurės rytuose, nors daugybė žmonių to nežino. Todėl Meinas kenčia nuo apalačių ligos. Gydytojai ją vadina "tekstiliniais plaučiais".

- Siaubas. Manau, kad esi jai neabejingas.

Bilis garsiai nusijuokė.

- Ne. Aš ją lankau tik todėl, kad ji - paskutinė apčiuopiama mano prarastos jaunystės dalis. Kartais aš jai paskaitau ir sugebu praryti vie-

ną ar du sudžiūvusius avižinius sausainius, bet tai ir viskas. Užtikrinu tave, jog lankau ją tik dėl savų egoistinių tikslų.

"Egoistinių tikslų", - pagalvojo Ralfas. - *Koks keistas pasakymas. Ir koks visiškai "makgoverniškas" pasakymas.*

- Velniai nematė tos Mėjos, - tarė Bilis. - Svarbiausias Amerikoje klausimas yra apie *tave*, Ralfai. Viskis nepadėjo?

- Ne, - atsakė Ralfas. - Nepadėjo.

- O ar išlaikei reikiamą santykį?

Ralfas linktelėjo.

- Tau tikrai reikia *pasirūpinti* maišeliais po akimis, nes antraip niekada neužkariausi gražiosios Luizos, - Makgovernas pažvelgė į Ralfo veidą ir atsiduso. - Nejuokinga, ar ne?

- Ne. Šiandien buvo sunki diena.

- Atleisk.

- Ne, nieko.

Jiedu draugiškai tylėdami ėmė stebėti žmones matomoje Hariso aveniu pusėje. Trys mergaitės žaidė "klases" "Raudonojo obuolio" parkavimo aikštelėje kitoje gatvės pusėje. Šalia jų tiesi it sargybinis stovėjo ponia Perin ir spoksojo į jas. Pro šalį ėjo berniukas, atvirkščai užsimaukšlinęs beisbolo kepuraitę, pasišokinėdamas į ausinėse skambančios muzikos taktą. Priešais Luizos namą du vaikigaliai spardė konservų dėžutę. Lojo šuo. Kažkur netoliese moteriškė šaukė Semui, kad šis susirastų sesutę ir parvestų ją namo. Tai buvo įprasta gatvinė serenada, tačiau Ralfui ji kažkodėl pasirodė keistai apsimestinė. Galbūt todėl, kad pastaruoju metu jis įprato žvelgti į ištuštėjusią Hariso aveniu.

Ralfas atsigręžė į Makgoverną ir tarė:

- Žinai, apie ką aš pirmiausia pagalvojau, kai pamačiau tave "Raudonojo obuolio" parkavimo aikštelėje? Nepaisant viso kito?

Bilis papurtė galvą.

- Aš pagalvojau, kad tu be skrybėlės. Be panamos. Tu atrodei taip keistai be jos. Beveik nuogas. Taigi išsiaiškinkim, sūneli, kur tu ją nukišai?

Makgovernas paglostė pakaušį, kur likę reti žili plaukai buvo kruopščiai sušukuoti iš kairės į dešinę.

- Nežinau, - atsakė jis. - Šįryt aš jos neberadau. Aš beveik visada sugrįžęs namo numetu ją ant staliuko prie laukųjų durų, bet jos ten nebuvo. Turbūt šį kartą padėjau ją kažkur kitur ir paprasčiausiai pamiršau. Dar keli metai, ir sklaidysiuos namuose vienais apatiniais, kadangi nebeatsiminsiu, kur nukišau savo kelnes. Tai vis ta nuostabioji senatvė, tiesa, Ralfai?

Ralfas linktelėjo ir nusišypsojo, pagalvojęs, jog iš visų pažįstamų senyvo amžiaus žmonių - o tokių jis pažinojo (bent jau iš matymo) kokius tris tuzinus - Bilis Makgovernas daugiausia skundėsi savo senatve. Atrodė, kad jo požiūris į praskriejusią jaunystę ir ką tik pasibaigusį "aukso amžių" buvo tarsi į generolo kareivius, dezertyravusius didžiojo mūšio išvakarėse. Žinoma, Ralfas nesiruošė apie tai užsiminti balsu. Kiekvienas turi savų keistenybių; na, o perdėtas reagavimas į senatvę, be abejo, buvo viena tokių, priklausančių Makgovernui.

- Ar ką juokinga pasakiau? - paklausė Bilis.

- Atsiprašau?

- Tu nusišypsojai, todėl pamaniau, kad gal pasakiau ką nors juokinga.

Bilis atrodė šiek tiek užsigavęs, nors tai ir nesiderino prie jo pastovių juokelių dėl gražuolės našlės, skirtų kaimynui iš viršaus, bet Ralfas priminė sau, kad Makgovernui šiandien irgi buvo sunki diena.

- Aš galvojau ne apie tave, - pamelavo Ralfas. - Prisiminiau, kad Karolina mėgdavo kartoti beveik tą patį: kad senatvė - tas pat, kaip gauti šlykštų desertą po tikrai skanių pietų.

Ralfas tik pusiau sumelavo. Karolina *tikrai* kartodavo šį palyginimą, tačiau taip ji apibūdindavo ją žudantį smegenų auglį, o ne senatvę. Be to, ji ir nebuvo tokia sena: Karolina mirė sulaukusi tik šešiasdešimt ketverių - o iki paskutinių šešių aštuonių savo gyvenimo savaičių ji tvirtino, kad jaučiasi perpus jaunesnė.

Priešais juos trys mergaitės, kurios žaidė "klases", priėjo prie šaligatvio krašto, apsidairė ir, susikibusios už rankučių, besijuokdamos perbėgo gatvę. Akimirką Ralfui pasirodė, kad jas apsupo šviesa - aureolė, kuri apšvietė jų skruostus, kaktas bei linksmas akis tarytum keista, visa apnuoginanti šventojo Elmo ugnis. Išsigandęs Ralfas užmerkė akis, o po to vėl atsimerkė. Pilkasis vokas, gaubęs tris mergai-

čiukes, dingo. Ralfui palengvėjo, tačiau, be abejo, šiąnakt jis *privalėjo* išsimiegoti. *Privalėjo.*

- Ralfai? - atrodė, kad Bilio balsas sklinda iš tolimiausios verandos kertelės, nors jis sėdėjo vis ten pat. - Ar gerai jautiesi?

- Žinoma, - atsakė Ralfas. - Tik užsigalvojau apie Edą ir Eleną. Ar tu bent numanei, Bili, kad jis kraustosi iš proto?

Makgovernas stipriai papurtė galvą.

- Nė trupučio. Ir nors kartais pastebėdavau mėlynes ant Elenos kūno, aš visada tikėdavau jos pasiteisinimais. Nenorėčiau vadinti savęs visišku lengvatikiu, tačiau tikriausiai teks.

- Kas, tavo nuomone, jiems bus? Kokios tavo spėlionės?

Bilis atsiduso ir pirštų galais pasikasė pakaušį, nesąmoningai jausdamas, kad nėra panamos.

- Tu mane pažįsti, Ralfai. Aš - tikras cinikas. Manau, kad paprasti žmogiški konfliktai sprendžiasi visai kitaip nei ekrane. Tikrovėje problemos grįžta, kol pagaliau besisukdamos ratu ima mažėti ir visiškai išnyksta. Tik iš tiesų jos ne išnyksta, o išgaruoja - kaip balos, pasirodžius saulei, - Makgovernas patylėjo, o tada tęsė toliau: - Tačiau daugelis iš jų palieka nemalonias liekanas ant asfalto.

- Viešpatie, - pasibaisėjo Ralfas. - Tu *iš tikrųjų* cinikas.

Makgovernas patraukė pečiais.

- Dauguma išėjusių į pensiją dėstytojų *yra* cinikai, Ralfai. Mes stebime jaunuklius, tokius pasitikinčius savimi, tokius įsitikinusius, kad jų gyvenimas bus visiškai kitoks, tačiau ir jie susikuria tas pačias problemas kaip jų tėvai bei seneliai ir bando iš jų išsikapanoti. Manau, kad Elena sugrįš pas Edą, šis trumpam apsiramis, o tada jis vėl ją sumuš, o ji ir vėl nuo jo pabėgs. Viskas kaip tose monotoniškose "kantri" dainose, kokios skamba Nikio kavinėje, o kai kurie žmonės klausosi jų labai ilgai, kol pagaliau nusprendžia, kad užteks. Tačiau Elena - protinga, jauna moteris. Manau, kad jai pakaks ir vieno tokios dainos posmo.

- Gali būti, kad toks posmas Elenai bus paskutinis jos gyvenime, - ramiai išpyškino Ralfas. - Kalbame juk ne apie kokį girtuoklį vyrą, parėjusį penktadienio vakarą ir sumušusį savo žmoną vien dėl to, kad jis pralošė savo algą, žaisdamas pokerį, o ji išdrįso dėl to jam priekaištauti.

- Žinau, - sutiko Bilis, - bet tu paklausei mano nuomonės, ir aš tau ją išklojau. Manau, kad Elena dar kartą grįš pas Edą, prieš užbaigdama šią komediją. Tačiau ir po to jie dažnai susidurs - juk Deris - labai mažas miesteliūkštis, - Bilis nutilo ir pažvelgė į gatvę. - Žiūrėk, - sušuko Makgovernas, pakeldamas kairį antakį. - Mūsų Luiza. Ateina mūsų gražuolė it tikra nakties valdovė.

Ralfas piktai dėbtelėjo į Makgoverną, tačiau šis arba nepastebėjo jo žvilgsnio, arba apsimetė nepastebėjęs. Bilis atsikėlė, dar kartą pirštais paliesdamas viršugalvį, kur turėtų būti panama, ir nusileido laipteliais žemyn pasitikti Luizos.

- Luiza! - sušuko Makgovernas, krisdamas ant vieno kelio prieš ją ir dramatiškai ištiesdamas rankas. - Te susijungia mūsų gyvenimai nežemiškais meilės saitais! Vesk savo likimą manojo link ir leisk man skrieti su tavim kartu auksiniame mano aistros automobilyje!

- Oho! Ar kalbi apie medaus mėnesį, ar tik apie vieną atsitiktinę naktį? - netvirtai šypsodamasi paklausė Luiza.

Ralfas patapšnojo Biliui per nugarą.

- Kelkis, kvaily, - tarė jis ir paėmė iš Luizos rankų mažą krepšelį. Jis pažvelgė vidun ir išvydo tris skardines alaus.

Makgovernas atsistojo.

- Atleisk, Luiza. Tai tik vasarinės prieblandos ir tavo grožio junginys. Kitais žodžiais tariant, akimirką man aptemo protas.

Luiza nusišypsojo jam ir atsisuko į Ralfą.

- Aš ką tik išgirdau, kas nutiko, ir atskubėjau kuo greičiausiai čia. Visą popietę buvau Ladlou ir žaidžiau mažąjį pokerį su mergaitėmis.

Ralfui net nereikėjo pažvelgti į Makgoverną, kad suprastų, jog jo kairys antakis - tas, kuris bylojo: "Pokeris su mergaitėmis! Tai tikrų tikriausia mūsų Luiza!" - pakeltas iki galimybių ribos.

- Ar Elena sveika?

- Taip, - atsakė Ralfas. - Na, gal ne visai sveika. Ji išgulės ligoninėje iki rytojaus ryto, tačiau jai negresia joks pavojus.

- O kūdikis?

- Viskas gerai. Netė su Elenos drauge.

- Gerai, lipkim į verandą ir viską kuo smulkiau man papasakokite.

Luiza įsikibo viena ranka į Makgoverną, kita - į Ralfą, ir visi trys patraukė laiptų link. Jie lipo į verandą kaip du pasenę muškietininkai

kartu su dama, meilę kuriai puoselėjo per visą savo gyvenimą. Kai Luiza atsisėdo į savo supamąją kėdę, visoje Hariso aveniu užsidegė gatvės žibintai, spindintys sutemose it dvigubas perlų vėrinys.

6

Tą naktį Ralfas nugrimzdo į miegus, tik padėjęs galvą ant pagalvės, ir atsibudo 3:30 penktadienio ryte. Jis iškart suprato, kad vėl užmigti nepavyks, todėl gali tiesiai šlepsėti į savo supamąją kėdę svetainėje.

Ralfas dar šiek tiek pagulėjo, žvelgdamas į tamsą ir bandydamas prisiminti ką tik nutikusį sapną. Deja, nepavyko. Jis tik prisiminė, jog sapne rodėsi Edas... ir Elena... ir Rozali, kalaitė, kurią Ralfas retkarčiais matydavo Hariso aveniu, prieš pasirodant laikraščių išnešiotojui Pitui.

Ten buvo ir Dorensas. Nepamirš ir jo.

Tiesa. Ir tarytum raktas būtų pasisukęs spynoje, staiga Ralfas prisiminė keistus Dorenso pasakytus žodžius, kai praeitais metais Edas susidūrė su storuliu... žodžius, kurių aną vakarą Ralfas niekaip neįstengė prisiminti. Jis, Ralfas, dėl visai akivaizdžių priežasčių laikė Edą suėmęs per pečius, bandydamas kuo ilgiau sulaikyti vaikiną prispaustą prie sulankstyto jo mašinos kapoto, o tada priėjo Dorensas ir tarė,

(Aš daugiau jo neliesčiau)

kad Ralfui nederėtų liesti Edo.

- Jis pasakė, kad nebegali matyti mano rankų, - sumurmėjo Ralfas ir permetė pėdas per lovos kraštą. - Štai ką jis pasakė.

Ralfas kurį laikė pasėdėjo nuleidęs galvą. Plaukai ant galvos styrojo kaip papuola, pirštai laisvai susivijo tarp šlaunų. Pagaliau jis užsimovė šlepetes ir nusvyravo į svetainę. Buvo pats metas pradėti laukti, kada pasirodys saulė.

4 skyrius

1

Nors cinikai visada teikė daugiau pasitikėjimo nei visi pasaulio optimistai, Ralfas tikėjo, kad ir jie retkarčiais klysdavo, todėl labai apsidžiaugė, sužinojęs, kad Makgovernas apsigavo dėl Elenos Dypno: jai pakako ir vieno "Sumušto kūno ir sudaužytos širdies bliuzo" posmo. Kitos savaitės trečiadienį, kai Ralfas jau ruošėsi susirasti moterį, su kuria Elena kalbėjosi ligoninėje (Tilburi, taip, ji buvo vardu Grečen Tilburi), ir įsitikinti, kad Elenai viskas gerai, jis gavo laišką nuo jos pačios. Atgalinis adresas buvo paprastas: "Elena ir Natali, Hai Ridžas" - tačiau to pakako, kad Ralfas nusiramintų. Jis įsitaisė savo kėdėje verandoje, nuplėšė voko kraštą ir ištraukė du liniuoto popieriaus lapus, išvagotus pakrypusia atgal Elenos rašysena.

> Brangus Ralfai,
>
> tikriausiai jau nusprendei, jog aš vis dėlto velniškai ant tavęs supykau, bet tai netiesa. Paprasčiausiai pirmosiomis dienomis privalau laikytis kuo toliau nuo išorinių kontaktų (telefono skambučių ir laiškų). Tokios namų taisyklės. Man ir Netei ši vieta labai patinka. Ypač Netei, nes čia dar yra kokie šeši jos amžiaus vaikai. Na, o aš sutikau daug daugiau moterų, kurios supranta, ką man teko patirti, nei tikėjausi. Noriu pasakyti, kad tu matai TV šou laidas, - Opra kalbasi su moterimis, kurių mylimi vyreliai laiko jas bokso kriaušėmis, - tačiau kai taip nutinka tau pačiai, imi galvoti, kad dar niekam pasaulyje to nebuvo nutikę. Palengvėjimas, supratus, jog tai netiesa - pats maloniausias dalykas, kurį patyriau per pastarąjį laiką...

Elena rašė apie jai paskirtus darbus: sodo darbelius, pagalbą, perdažant įrankių palėpę, langų plovimą su actu ir vandeniu - ir kaip Ne-

tė mokosi vaikščioti. Toliau laiške ji pasakojo apie praėjusius įvykius ir ką ji žada daryti. Būtent toje vietoje Ralfas pajuto, kad Eleną drasko abejonės, nerimas dėl ateities, tačiau viską nusvėrė ryžtas pasielgti taip, kaip bus geriau Natali... ir, be abejo, jai pačiai. Elena tik dabar pradėjo suprasti, kad ir ji turi teisę teisingai pasielgti: Ralfas džiaugėsi dėl to, bet nuliūdo pagalvojęs, kiek jai teko iškentėti, kol pagaliau suvokė šią paprastą tiesą.

Aš nusprendžiau išsiskirti su Edu. Viena mano proto dalis (ji taip panaši į mano mamą) net ima kaukti, kai taip griežtai nukertu, bet aš pavargau kvailinti save dėl savo padėties. Čia būna tokie terapijos seansai, kai žmonės susėda ratu ir sunaudoja po keturis pakelius popierinių servetėlių per valandą, tačiau tai padeda į viską pažvelgti realiai. Mano atveju tas realumas yra tai, kad vyras, už kurio ištekėjau, tapo pavojingu paranojiku. Kartais jis gali būti mylintis ir mielas, bet tai tik apgaulingas manevras. Privalau nepamiršti, kad vyras, nešdavęs man puokštes laukinių gėlių, dabar kartais sėdi verandoje ir kalbasi su žmogumi, kurio ten nėra ir kurį jis vadina "mažu pliku daktariūkščiu". Argi tai nenuostabu? Manau, kad žinau, kaip visa tai prasidėjo, Ralfai, ir kai tave vėl pamatysiu, papasakosiu, jei tik tu panorėsi.

Grįšiu į namelį Hariso aveniu (tik trumpam) rugsėjo vidury, jei tik pavyktų rasti darbą... tačiau dabar apie tai nekalbėsiu: ši tema mane mirtinai baugina! Gavau raštelį nuo Edo, - tik viena pastraipa, bet man vis tiek palengvėjo, - kuriame jis pranešė, kad apsigyveno kotedže Hokingo laboratorijų komplekse Freš Harbore ir kad laikysis punkto neturėti jokių ryšių su manimi, įrašyto į paleidimo už užstatą sutartyje. Jis rašė, jog gailisi dėl įvykio, tačiau kažkodėl to nepajutau. Žinoma, nesitikėjau ašarų dėmių ant laiško ar siuntinuko su nupjauta ausimi, bet... na, nežinau. Atrodė, kad jis ne atsiprašinėja, o tik atlieka formalumą. Ar supranti? Taip pat pridėjo 750 dolerių čekį, kuris turėjo parodyti, kad jis supranta savo pareigas. Aš tam neprieštarauju, bet geriau jau Edas spręstų savo sutrikusios psi-

chikos problemas. Pagal nuosprendį jam priklauso aštuoniolika mėnesių intensyvios terapijos. Tai pasakiau savo grupėje, ir keletas žmonių nusijuokė, tarytum aš būčiau pajuokavusi. Bet aš net nemaniau.

Kartais man prieš akis iškyla siaubingi vaizdai, kai imu mąstyti apie ateitį. Matau save ir Netę, stovinčias eilėje prie labdaringų pietų, arba kaip įeinu į Trečiosios gatvės benamių prieglaudą su Nete ant rankų. Kai apie tai pagalvoju, pradedu drebėti, o kartais ir verkti. Žinau, kad tai kvaila. Juk turiu bibliotekininkystės bakalauro laipsnį, bet vis tiek negaliu nusiraminti. Ir, žinai, kas mane sulaiko, kai tie košmariški vaizdai ima kauptis aplink mane? Tavo žodžiai, kuriuos ištarei pasodinęs mane už prekystalio "Raudonajame obuolyje". Pasakei, kad turiu daug draugų kaimynystėje, todėl viską išgyvensiu. Žinau, kad bent jau vieną draugą tai tikrai turiu. Labai gerą ir ištikimą draugą.

Su meile, Elena

Ralfas nusišluostė vokų kampuose susikaupusias ašaras - pastaruoju metu jis pernelyg greitai susijaudindavo (turbūt dėl nuovargio) - ir perskaitė pastabą, kurią Elena užrašė laiško pabaigoje bei dešinėje paraštėje:

Norėčiau, kad atvažiuotum manęs aplankyti, tačiau vyrai čionai neįleidžiami, ir tu tikriausiai suprasi kodėl. Aš net negaliu pranešti tau tikslaus savo adreso! E.

Ralfas porą minučių sustingo kėdėje su Elenos laišku ant kelių, žvelgdamas į Hariso aveniu. Rugpjūtis jau ėjo į pabaigą: vis dar vasara, bet tuopų lapai jau sublizgėdavo sidabru, kai vėjas sušlamindavo juos, o ore jautėsi pirmoji vėsa. "Raudonojo obuolio vitrinoje kabėjo skelbimas: "VISŲ RŪŠIŲ MOKYKLINĖS PREKĖS! PIRMIAUSIA UŽSUKITE PAS MUS!" O kažkur prie kelio į Niūportą, didelėje fermoje, kur sumuštos moterys bandė iš naujo pradėti gyvenimą, Elena valė langus, ruošdama juos ilgai ateinančiai žiemai.

Ralfas atsargiai įdėjo laišką atgal į voką, bandydamas prisiminti, kiek laiko Edas su Elena išgyveno kartu. Galbūt šešerius ar septynerius metus. Karolina būtų tiksliai žinojusi. *Kiek reikia drąsos, kad galėtum užvesti traktorių ir išarti javus, kuriuos brandinai šešerius ar septynerius metus?* - mąstė Ralfas. - *Kiek reikia drąsos nesustoti, kai tiek laiko mokeisi, kaip paruošti dirvą, kada sėti, laistyti ir pjauti? Kiek reikia drąsos, kad ištartum sau: "Reikia baigti su tais žirniais. Geriau pabandysiu pasėti kukurūzus ar pupas"?*

- Be galo daug, - pats sau atsakė Ralfas, vėl nusivalydamas akių kraštelius. - Manau, kad velniškai daug.

Staiga jis pajuto begalinį norą pamatyti Eleną, pakartoti tuos jau sakytus žodžius, kuriuos ir ji, ir jis labai gerai prisiminė: "Viskas bus gerai. Tu išgyvensi. Juk turi daug draugų kaimynystėje."

- Tikėkimės, kad taip ir bus, - sumurmėjo Ralfas.

Kai gavo laišką nuo Elenos, tarytum sunki našta nukrito nuo Ralfo pečių. Jis atsistojo, įsidėjo laišką į užpakalinę kišenę ir išėjęs į Hariso aveniu patraukė poilsiavietės atšakoje link. Jei pasiseks, galbūt ten Ralfas sutiks Fėjų Čapiną ar Doną Vyzį ir sužais su jais šachmatų partiją.

2

Deja, palengvėjimas, gavus laišką iš Elenos, anaiptol nesumažino Ralfo nemigos. Ankstyvasis pabudimas tęsėsi, ir per Darbo dieną Ralfas pramerkė akis apie 2:45 ryto. Rugsėjo dešimtą - dieną, kai Edas Dypno vėl buvo suimtas, tik dabar su penkiolika kitų asmenų - vidutinė Ralfo nakties miego trukmė sutrumpėjo iki trijų valandų, ir jis pradėjo jaustis it mažas taškelis ant skaidrės, žiūrint pro mikroskopą. *Esu tik vienišas pirmuonis, ir tiek,* - mąstė jis, sėdėdamas savo supamojoje kėdėje ir žvelgdamas į Hariso aveniu. Gaila, kad juoktis nebeįstengė.

Patikimų liaudies receptų sąrašas ir toliau augo, ir Ralfui jau kilo mintis, kad jis galėtų netgi išleisti nuostabią knygelę apie tai... jei tik pavyktų gerai išsimiegoti ir vėl atgaivinti mąstymą. Vėlyvą vasarą Ralfas dar rasdavo tinkamą kojinių porą, tačiau mintimis vis grįžda-

vo į tą dieną, kai pragariškomis pastangomis bandė surasti sriubos pakelį virtuvės spintelėje, kai buvo sumušta Elena. Nuo to laiko tokia situacija nebepasikartojo, nes Ralfui juk pavykdavo nors truputį pamiegoti, bet jis siaubingai bijojo, kad vėl gali nukristi iki tokio lygio ir netgi dar žemiau, jei tik reikalai nepagerės. Būdavo tokie momentai (dažniausiai besėdint supamojoje kėdėje pusę penkių ryto), kai Ralfui atrodydavo, kad jo smegenys išties džiūsta.

Liaudies patarimų buvo įvairiausių: nuo rimtų iki pačių kvailiausių. Geriausias pastarųjų pavyzdys - spalvota brošiūrėlė, reklamuojanti Minesotos Instituto miego studijų Sent Paule stebuklus. Vienas tokių buvo "Stebuklingoji akis" - amuletas, parduodamas per tokius bulvarinius laikraščius kaip "National Enquirer" ir "Inside View". Sju, kasininkė iš "Raudonojo obuolio", nupirko tokį amuletą ir padovanojo Ralfui. Jis dėbtelėjo žemyn į nekokybiškai nudažytą žydrą akį, žvelgiančią į jį iš medaliono (kuris kažkada tikriausiai buvo pokerio žetonas), ir pajuto, kaip viduje ima knibždėti juoko priepuolis. Ralfas sugebėjo jį nuslopinti, iki pasiekė saugų savo butą antrame aukšte. Orumas, kuris atsispindėjo Sju veide, kai ji įteikė Ralfui amuletą bei brangiai atrodančią auksinę grandinėlę, pervertą per viršų, pakuždėjo jam, kad Sju teko pakloti nemažą sumelę. Nuo tos dienos, kai jiedu išgelbėjo Eleną, ji žvelgė į Ralfą netgi su baime. Dėl to Ralfas jautėsi nesmagiai, tačiau nežinojo, kaip kitaip elgtis. O tada pasirodė, jog nieko neatsitiks, jei jis nešios medalioną, ir Sju galės matyti jo kontūrus po Ralfo marškiniais. Deja, užmigti jis nepadėjo.

Surašęs Ralfo parodymus Dypno byloje, detektyvas Džonas Leidekeris atstūmė kėdę, sunėrė pirštus ant sprando ir išklojo, kad Makgovernas papasakojo jam apie Ralfo nemigą. Ralfas tai patvirtino. Leidekeris linktelėjo, vėl prisistūmė kėdę prie stalo, padėjo delnus ant popierių, kuriais buvo nusėtas visas stalas, ir rimtai pažvelgė į Ralfą.

- Medaus korys, - ištarė jis.

Leidekerio balsas buvo toks panašus į Bilio, kai šis ištarė, jog viskis jam padės, kad Ralfas netgi atsakė tuo pačiu žodžiu.

- Atsiprašau?

- Mano senelis taip tvirtino, - tęsė Leidekeris. - Mažas korio gabaliukas prieš miegą. Išsiulpkite medų iš korio, pakramtykite vašką

kaip kramtomąją gumą, o tada išspjaukite. Bitės, gamindamos medų, išskiria kažkokius natūralius migdomuosius. Iškart atsijungsit.

- Aha, - burbtelėjo Ralfas, tuo pat metu manydamas, jog tai tikra nesąmonė, ir tikėdamas kiekvienu žodžiu. - O kur šiais laikais galima gauti medaus korių?

- "Nutroje", sveiko maisto krautuvėlėje prekybos centre. Pabandykit. Kitą savaitę tokiu pat metu jūsų problemos jau bus išgaravusios.

Ralfui patiko šis eksperimentas, - medus iš korių tarsi užliejo visą kūną savo maloniu saldumu, - tačiau po pirmo bandymo jis atsibudo 3:10, po antro - 3:08 ir 3:07 po trečio. Jo pirktas medaus korys pasibaigė, ir Ralfas susiruošė į "Nutrą" nusipirkti dar. Pasirodė, kad medaus migdančiosios savybės lygios nuliui, bet jis tapo mėgstamiausiu Ralfo užkandžiu: Ralfas gailėjosi, kad apie tai nesužinojo anksčiau.

Jis bandė šildyti kojas karštame vandenyje. Luiza nupirko jam specialų šalikėlį iš katalogo, kurį reikėjo apsivynioti aplink kaklą, ir jis išgydydavo nuo artrito, o taipgi padėdavo ir užmigti (deja, Ralfui ir tai nepadėjo - tiesa, jis artritu ir nesiskundė). Po susitikimo su Trigeriu Vašonu Nikio kavinėje Ralfas išbandė ramunėlių arbatą.

- Ramunėlės veikia nuostabiai, - patarinėjo Trigas. - Tu kuo puikiausiai išsimiegosi, Ralfai.

Taip ir buvo... tik iki 2:58 ryto.

Štai kokius liaudies receptus išbandė Ralfas. Iš sąrašo buvo išbraukti vitaminai, kurie pasirodė per brangūs Ralfo kišenei; jogos poza, pavadinta "Miegalius" (iš laiškanešio pasakojimo Ralfas susidarė vaizdą, kad susirangęs į "Miegaliaus" pozą gali pamatyti savo hemorojų); ir marichuana. Apie pastarąją Ralfas ilgai svarstė, kol nusprendė, kad tai ta pati, tik nelegali viskio, medaus korių ir ramunėlių arbatos versija. Be to, jei Makgovernas būtų užtikęs Ralfą, besismaginantį marichuana, nebūtų priėmęs jokių pasiaiškinimų.

Per visus šiuos eksperimentus Ralfą lydėjo vidinis balsas, kuris vis mėgino išsiaiškinti, ar Ralfas iš tikrųjų *paragaus* tritono akies ir rupūžės liežuvio dar prieš tai, kai pasiduos ir nuspręs apsilankyti pas gydytoją. Šis balsas skambėjo ne kritiškai, o paprasčiausiai smalsiai. Beje, ir pats Ralfas ėmė smalsauti.

Rugsėjo 10 dieną, kai buvo surengta pirmoji "Gyvenimo draugų" demonstracija prie "Pagalbos moterims" centro, Ralfas nusprendė paieškoti vaistų vaistinėje, tačiau ne "Rexall", kur pirkdavo Karolinai medikamentus pagal receptą. Ten jį gerai pažinojo, o Ralfas nepageidavo, kad "Rexall" vaistininkas Polas Derginas pastebėtų, kaip jis perka migdomuosius. Be abejo, tai buvo kvaila, - kaip kad pirkti trintukus kitame miesto gale, - tačiau Ralfas nieko negalėjo sau padaryti. Jis niekada nesilankė "Rait Eido" vaistinėje, kitoje Strofordo parko pusėje, todėl nusprendė nuvykti ten. Na, o jei ir vaistai nepadės, Ralfas būtinai *užsiregistruos* pas gydytoją.

Ar tikrai, Ralfai? Ar tik neapgaudinėji savęs?

- Ne, - garsiai patvirtino jis, šiltą rugsėjo dieną šlepsendamas Hariso aveniu. - Būsiu prakeiktas, jei ir toliau kentėsiu.

Oho, Ralfai, - skeptiškai atsakė balsas.

Bilis Makgovernas ir Luiza Čeis stovėjo šalia parko ir draugiškai šnekučiavosi. Bilis pakėlė galvą ir išvydęs Ralfą pakvietė prisijungti prie jų. Ralfas priėjo nepatenkintas dėl jų žvilgsnių: atviro susidomėjimo Makgoverno veide bei Luizos nerimo.

- Ar girdėjai apie įvykius prie ligoninės? - paklausė Luiza.

- Visai ne prie ligoninės, ir, beje, anoks čia įvykis, - paprieštaravo Bilis. - Tai demonstracija prie "Pagalbos moterims" centro, kuris yra *už* ligoninės. Grupelė žmonių buvo nugabenta į kalėjimą - gal šeši, o gal du tuzinai - niekas tiksliai nežino.

- O tarp jų ir Edas Dypno, - išpyškino Luiza, ir Makgovernas metė į ją nepatenkintą žvilgsnį. Jis buvo įsitikinęs, jog ši žinių dalis priklausė jam.

- Edas! - nustebęs pratarė Ralfas. - Juk jis Freš Harbore!

- Deja, ne, - nukirto Makgovernas.

Truputį aplamdyta ruda fetrinė skrybėlė, šiandien pūpsanti ant Bilio galvos, suteikė jam pasileidusio dabitos išvaizdą: Makgovernas tapo panašus į laikraščių išnešiotoją iš penktojo dešimtmečio kriminalinės dramos. Ralfas pabandė spėti, ar Bilis iki šiol nerado savo panamos, ar paliko ją rudeniui.

- Šiandien jis vėl vėsina savo smegenis mūsų išvaizdžiame miesto kalėjime.

- Papasakokite išsamiau, kas atsitiko.

Bet nei Bilis, nei Luiza šito nežinojo. Čia įvykiai virto gandais, kurie sklido per parką it užkrečiamas drebulys, kadangi Edas Dypno priklausė šiai miesto daliai. Marija Kalan papasakojo Luizai, kad demonstrantai ėmė mėtyti akmenis, todėl dalis jų buvo suimti. Pasak Steno Eberlio, kuris trumpai pasidalijo savo žiniomis su Makgovernu, dar prieš jam sutikus Luizą, kažkas - galbūt Edas, o galbūt ir kas nors kitas, - sumušė porą gydytojų, kai šie ėjo takeliu iš centro į ligoninę. Šis takelis priklausė visuomenei, todėl tapo mėgiamiausia demonstrantų prieš abortus vieta per tuos septynerius metus, kai "Pagalbos moterims" centras ėmė daryti abortus.

Šios dvi tos pačios istorijos versijos taip prieštaravo viena kitai, kad Ralfas turėjo pagrindą netikėti nė viena iš jų: tikriausiai suimti buvo tik per daug entuziastingai nusiteikę žmonės, peržengę neleistinas ribas. Tokiose vietose kaip Deris istorijos sklisdavo greitai tarsi kamuolys, perduodamas iš vienų rankų į kitas.

Tačiau viduje knibždėjo jausmas, kad šį kartą reikalai daug rimtesni, kadangi ir Bilis, ir Luiza paminėjo Edą Dypno, o jo nepavadinsi tik vidutinišku protestantu prieš abortus. Šis vyrukas išlupo plaukų kuokštą iš dešinio savo žmonos smilkinio, perkratė jos dantis ir sulaužė žandikaulį vien dėl to, kad rado jos pavardę peticijoje, ginančioje "Pagalbą moterims". Šis vyrukas buvo visiškai įsitikinęs, jog kažkoks Kruvinasis karalius - labai tinkamas vardas profesionaliam imtynininkui - bėgioja po Derį, o jo pavaldiniai sunkvežimiuose (ir furgonuose su trąšų statinėmis, pažymėtomis "NUO PIKTŽOLIŲ") veža negimusias aukas iš miesto. Ne, Ralfo nuomone, jei Edas dalyvavo demonstracijoje, tai tikrai nepanašu, jog kažkas netyčia sudavė plakatu kam nors per galvą.

- Einam pas mane, - staiga pasiūlė Luiza. - Paskambinsiu Simonai Kastongėj. Jos dukterėčia dirba "Pagalbos moterims" centro priėmimo punkte. Jei kas ir žino apie šio ryto įvykius, tai Simona - ji jau bus paskambinusi Barbarai.

- Aš ketinau eiti į parduotuvę, - atsiprašė Ralfas.

Žinoma, jis melavo, tačiau ne visai: parduotuvė buvo prekybos centre šalia "Rait Eido", visai netoli nuo parko.

- Gal galiu užsukti grįžtant?

- Žinoma, - šypsodamasi sutiko Luiza. - Lauksime tavęs sugrįžtant po kelių minučių, tiesa, Bili?

- Aha, - atsakė Makgovernas ir staiga sugriebė Luizą į glėbį. - O tuo tarpu aš pasilaikysiu tave tik sau. O, Luiza, kad tu žinotum, kaip pralėks šios saldžios minutės!

Parke grupelė jaunų moterų su vaikiškais vežimėliais (*mamytės - liežuvautojos,* - pagalvojo Ralfas) stebėjo juos. Tikriausiai jas pritraukė Luizos gestikuliacija, kuri itin išsiplėsdavo, kai ji susijaudindavo. Kai Makgovernas palenkė Luizą ir pažvelgė į ją apsimestinės aistros kupinu žvilgsniu parodomojo tango pabaigoje, viena mamytė kažką pakuždėjo kitai, ir abi nusijuokė. Šis čaižus garsas privertė Ralfą pagalvoti apie kreidą, rėžiančią mokyklinę lentą, ir šakutes, braižančias porcelianinį indų paviršių. "Pažvelkit į tuos juokingus senukus, - bylojo jų juokas. - Pažvelkit į tuos juokingus senukus, bandančius grįžti į jaunystę".

- Bili, liaukis! - paprašė Luiza.

Ją išmušė raudonis, ir ne vien dėl eilinio Bilio pokšto. Ji taip pat išgirdo juoką parke. Makgovernas, be abejo, irgi išgirdo, bet jis galėjo patikėti, jog mamytės juokiasi kartu su juo, o ne iš jo. *Kartais,* - mąstė Ralfas, - *per daug išpūstas ego gali tapti patikima apsauga.*

Makgovernas paleido Luizą, nusiėmė skrybėlę ir suraitė perdėtą reveransą. Luiza apžiūrinėjo, ar šilkinė palaidinukė vis dar užkišta už sijono juosmens, todėl nelabai atkreipė į jį dėmesį. Raudonis jau beveik išblėso, ir Ralfas pastebėjo, kad ji išbalusi ir ne kaip atrodo. Jis tikėjosi, kad Luiza rimtai neserga.

- Užsuk, jei galėsi, - ji tyliai tarė Ralfui.

- Būtinai, Luiza.

Makgovernas apkabino Luizą per juosmenį (tai buvo tik nuoširdus draugiškas gestas), ir jie abu patraukė gatve. Bestebint juos, staiga Ralfą apėmė stiprus *déjà vu** jausmas, tarytum šį vaizdą jis jau būtų matęs kažkur kitur. Galbūt kitame gyvenime. O kai Makgovernas atitraukė ranką, išsklaidydamas iliuziją, Ralfas prisiminė. Fredas

---

* Jau matyta *(pranc.).*

Asteras veda tamsiaplaukę stamboką Džindžer Rodžers į provincialų kino teatrą, kur jiedu ims šokti pagal Džeromo Kerno ar Irvingo Berlino melodiją.

Keista, - mąstė Ralfas, atsisukdamas į prekybos centrą Ap Mailo kalvos viduryje. - *Labai keista, Ralfai. Biliui Makgovernui ir Luizai Čeis taip toli nuo Fredo Astero ir Džindžer Rodžers, kaip tau n...*

- Ralfai? - pašaukė Luiza, ir jis atsisuko.

Juos skyrė plati gatvė. Mašinos zujo Elžbietos gatve, trukdydamos įžiūrėti vienas kitą.

- Ką?

- Tu geriau atrodai! Daugiau pailsėjęs! Ar pagaliau pradėjai išsimiegoti?

- Taip! - patvirtino Ralfas galvodamas: *Tik dar vienas menkutis, nekaltas melas.*

- Argi tau nesakiau, kad pasijusi geriau, kai pasikeis metų laikas? Pasimatysim vėliau!

Luiza pamojavo jam, ir Ralfas nustebo, išvydęs ryškiai mėlynus spindulius, plūstančius iš trumpų tvarkingų Luizos nagų. Jie buvo panašūs į lėktuvo paliktą dūmų uodegą.

Kas per velnias?..

Ralfas stipriai užmerkė akis, o tada atsimerkė. Nieko. Tik Bilis ir Luiza, atsukę į jį nugaras, einantys Luizos namo link. Jokių ryškai mėlynų spindulių, nieko panašaus...

Ralfas nukreipė žvilgsnį į šaligatvį ir pastebėjo, kad Luiza su Biliu palieka pėdsakus ant betono, panašius į tuos, kokius galėjai rasti užsisakomo paštu Artūro Miurėjaus šokių vadovėlyje. Luizos pėdsakai buvo pilki; Makgoverno - didesni ir tamsiai žali. Jie žibėjo ant šaligatvio, ir Ralfas, atvėpusiu žandikauliu stovintis kitoje Elžbietos gatvės pusėje, staiga suprato, jog mato spalvotus dūmelius, kylančius iš savo draugų. O gal tai buvo garas?

Pro šalį pralėkė miesto autobusas, akimirką uždengdamas vaizdą. Kai jis pravažiavo, pėdsakų nebeliko. Ant šaligatvio matėsi tik žodžiai, kreida įrašyti į nublukusią rožinę širdį:

SEMAS + DENĖ = AMŽIŲ AMŽIAMS

Tie pėdsakai nedingo, Ralfai. Pirmiausia jų ten niekada ir nebuvo. Ir pats gerai žinai.

Be abejo. Į galvą dingtelėjo mintis, kodėl Bilis ir Luiza panašūs į Fredą Asterą ir Džindžer Rodžers: logiška, kad tokios mintys virto vaiduokliškų pėdsakų ant šaligatvio, panašių į Artūro Miurėjaus šokių diagramą, haliucinacija. Tačiau vis tiek buvo baugu. Ralfo širdis ėmė per stipriai plakti, o kai norėdamas nusiraminti jis užmerkė akis, išvydo spindulius tarytum ryškiai mėlynus reaktyvinio lėktuvo paliktus dūmus, einančius nuo mojuojančių Luizos rankų.

Turiu išsimiegoti, - mąstė Ralfas. - *Privalau. Jei ne, kas žino, ką dar pamatysiu.*

- Tiesa, - sumurmėjo jis, pasukdamas vaistinės link. - Galas žino.

3

Po dešimties minučių Ralfas jau stovėjo priešais "Rait Eido" vaistinę ir žvelgė į iškabą, nuleistą ant grandinių nuo lubų. PASIJUSKITE DAUG GERIAU, APSILANKĘ "RAIT EIDE"! skelbė ji tarsi teigtų, jog kiekvienas čia apsipirkęs būtinai įgaus daugiau sveikatos. Ralfas kažkodėl tuo abejojo.

Šiaip, nusprendė jis, tai plati mažmeninė prekyba vaistais: "Rexall", kur Ralfas dažniausiai lankydavosi, palyginus su šia vaistine, atrodė tik mažas nuomojamas butelis. Fluorescencinėmis lempomis apšviestos eilės buvo ilgos it kėgelbanas, o ant lentynų galėjai rasti viską: nuo duonos skrudinimo krosnelių iki kartoninių galvosūkių. Truputį pagalvojęs, Ralfas nusprendė, kad trečioje eilėje ras, ko jam reikia. Jis praėjo pro lentynas su užrašu "VAISTAI NUO SKRANDŽIO UŽDEGIMO", trumpam apsilankė "ANALGETIKŲ" karalystėje ir greitai prabėgęs pro "VIDURIUS LAISVINANČIŲJŲ" valdas sustojo tarp pastarųjų ir "REGULIUOJANČIŲ KRAUJOSPŪDĮ".

Štai, brangieji, tai mano paskutinis šansas. Po to lauks tik daktaras Ličfildas, ir jeigu jis pasiūlys man pakramtyti medaus korį ar išgerti ramunėlių arbatos, aš tikriausiai taip įsiusiu, jog prireiks abiejų seselių ir sekretorės, kad mane nuo jo atplėštų.

"MIGDOMIEJI" - kabėjo užrašas virš šio trečiosios eilės skyriaus. Ralfas, kuris retai kada vartodavo tabletes (antraip jis būtų čia

apsilankęs gerokai anksčiau), tikrai nesitikėjo tokios žvėriškai didelės vaistų gausos. Jo akys klaidžiojo tarp dėžučių (daugiausia raminančios žydros spalvos), skaitydamos vaistų pavadinimus. Daugelis iš jų skambėjo keistai ir netgi grėsmingai: "Compoz", "Nytol", "Sleepinal", "Sominex", "Sleepinex", "Drow-Zee". Čia stūksojo ir to paties vaisto skirtingų rūšių krūvos.

Tu turbūt juokauji, - mąstė Ralfas. - *Nei vienas iš tų vaistų tau nepadės. Gal jau laikas liautis knisti sau protą? Kai pradedi matyti spalvotus pėdsakus ant šaligatvio, laikas liautis knisti sau protą ir apsilankyti pas gydytoją.*

Tačiau galvoje vis dar sukosi daktaro Ličfildo pasakyti žodžiai. Ralfas girdėjo juos taip aiškiai, tarytum jo viduje tūnotų įjungtas magnetofonas. "Jūsų žmonai padidėjęs kraujospūdis, todėl ir skauda galvą, Ralfai. Žinoma, tai nemalonu ir skausminga, bet gyvybei nepavojinga. Manau, kad aš pasirūpinsiu šia problemėle".

Tai nemalonu ir skausminga, bet gyvybei nepavojinga - taip, vyrukas būtent taip ir pasakė. Tada išsitraukė receptų blankus ir išrašė pirmąją niekam tikusių tablečių krūvą, o tuo tarpu svetimų ląstelių kumštelis Karolinos smegenyse ir toliau tęsė savo destruktyvų darbą. Galbūt daktaras Džamalis neklydo sakydamas, kad netgi tada jau buvo per vėlu, o galbūt daktaras Džamalis - tik netikėlis svetimšalis, nenorintis veltis į konfliktus. Tik viena aišku, jog Ličfildo nebuvo šalia, kai prieš juos su Karolina iškilo paskutiniai du jų santuokos įsipareigojimai: jai - numirti, o Ralfui - stebėti, kaip ji tai padarys.

Argi aš to noriu? Nueiti pas Ličfilą ir stebėti, kaip jis vėl išitraukia receptų blankus?

Galbūt šįkart bus kitaip, - Ralfas bandė ginčytis su savimi.

Tuo pat metu jo ranka it pati panorėjusi pakėlė "Sleepinex" dėžutę nuo lentynos. Ralfas atitraukė ją toliau nuo akių, kad galėtų perskaityti smulkias raideles ant šono, o po to peržvelgė vaistų sudėtį. Jis visiškai nenutuokė, kaip tarti tuos liežuvį laužančius žodžius, ir tuo labiau nežinojo, ar jie padeda užmigti.

Taip, - Ralfas atsakė savo vidiniam balsui. - *Galbūt šįkart jie padės. O galbūt paprasčiausiai reikėtų pasieškoti kito gyd...*

- Ar reikia pagalbos? - balsas sklido tiesiai iš už Ralfo peties.

Ralfas jau dėjo "Sleepinex" dėžutę atgal ant lentynos, norėdamas surasti vaistus, kurių pavadinimas skambėtų ne taip grėsmingai, kai staiga išgirdo šį balsą. Jis šoktelėjo ir numetė tuziną tvarkingai sudėtų dėžučių su migdomaisiais ant grindų.

- O, atleiskit, aš toks nerangus! - atsiprašė Ralfas ir pažvelgė per petį.

- Nieko, nieko. Tai tik mano kaltė.

Ralfui spėjus pakelti tik dvi "Sleepinex" dėžutes ir vieną "Drow-Zee" kapsulių dėžutę, vyriškis baltu chalatu sušlavė likusias ir mikliai it koks krupjė profesionalas išdėliojo ant lentynos. Pasak auksinės kortelės, prisegtos prie krūtinės, tai buvo "DŽO VAIZERIS, "RAIT EIDO" VAISTININKAS".

- O dabar, - kreipėsi Vaizeris, nusivalydamas rankas ir su draugiška šypsenėle atsisukdamas į Ralfą, - pradėkime iš pradžių. Ar galiu jums padėti? Atrodote pasimetęs.

- Na, nežinau, - ištarė Ralfas ir mostelėjo ranka migdomųjų link. - Ar kas nors iš jų tikrai padeda?

Vaizeris dar labiau išsišiepė. Tai buvo aukštas, vidutinio amžiaus vyras šviesia oda bei retėjančiais rudais plaukais, perskirtais per patį vidurį. Jis ištiesė ranką ir, Ralfui dar nespėjus atsakyti jam tuo pačiu, sugriebęs lankytojo dešinę, stipriai ją pakratė.

- Mano vardas Džo, - prisistatė vaistininkas ir laisva ranka patapšnojo per auksinę lentelę.

Ralfas tik mandagiai nusišypsojo. Jam ranką spaudė tikro stipruolio plaštaka, todėl Ralfas bijojo, kad gali tekti ją sugipsuoti, jei vaistininkas paspaus dar tvirčiau. Akimirką jis pagalvojo, kad jau geriau būtų užsukęs pas Polą Derginą prie savo namų. Vaizeris dar porą kartų spustelėjo jam ranką ir paleido.

- Ralfas Robertsas. Malonu susipažinti su jumis, pone Vaizeri.

- Man taip pat. Jūs klausėte apie šių vaistų efektyvumą. Leiskite man atsakyti jums kitu klausimu: ar meškos šika telefonų būdelėse?

Ralfas pratrūko juoktis.

- Manau, kad retai.

- Teisingai. Manau, daugiau klausimų nebus, - Vaizeris peržvelgė žydrą migdomųjų sieną. - Ačiū Dievui, kad esu vaistininkas, pone

Robertsai, o ne prekybos agentas. Tikriausiai mirčiau iš bado, jei tektų siūlyti vaistus, einant nuo durų prie durų. Ar jus kankina nemiga? Klausiu ne tik todėl, kad tyrinėjote migdomuosius, bet dar ir dėl to, kad jūsų žvilgsnis tuščias ir apgailėtinas.

- Pone Vaizeri, - tarė Ralfas, - būčiau pats laimingiausias žmogus pasaulyje, jei galėčiau išmiegoti nors penkias valandas per naktį, ir netgi nusileisčiau iki keturių.

- Kiek laiko jau taip kankinatės, pone Robertsai? O gal galiu vadinti jus Ralfu?

- Žinoma.

- Gerai. Tada vadinkite mane Džo.

- Tai prasidėjo balandžio mėnesį. Mėnuo ar pusantro po to, kai mirė mano žmona.

- Apgailestauju, kad praradai žmoną. Priimk mano užuojautą.

- Ačiū, - padėkojo Ralfas, o tada išpyškino senąją litaniją: - Man labai jos trūksta, tačiau džiaugiuosi, kad jos kančios pagaliau baigėsi.

- Tik dabar kenti tu. Jau... tuoj paskaičiuosiu, - Vaizeris greitai suskaičiavo ant pirštų. - Jau pusę metų.

Staiga Ralfą sudomino vaistininko pirštai. Šį kartą nesimatė reaktyvinio lėktuvo dūmų juostos, bet kiekvieno piršto galiuką lyg peršviečiama folija dengė sidabrinė migla. Ralfas vėl pagalvojo apie Karoliną ir prisiminė vaiduokliškus kvapus, dėl kurių ji skundėsi savo paskutinį rudenį: gvazdikėlių, srutų, sudegusio kumpio. Galbūt tai tik vyriškas ekvivalentas, o jo smegenų auglys pasireiškia ne galvos skausmais, o nemiga.

Tik kvailiai patys sau nusistatinėja diagnozes, Ralfai. Tad gal geriau baik šį žaidimą.

Ralfas vėl nukreipė akis į platų, bet malonų Vaizerio veidą. Apie jokią sidabrinę miglą negalėjai nė kalbėti. Ralfas beveik tuo neabejojo.

- Tiesa, - atsakė jis. - Jau pusę metų. Nors atrodo, kad ilgiau. Gerokai ilgiau.

- Kokie nors būdingi bruožai? Tokie būna. Noriu pasakyti, ar ilgai vartaisi, kol užmiegi, o gal...

- Aš atsikeliu per anksti.

Vaizeris suraukė antakius.

- Spėju, kad jau perskaitei kelias knygas apie šią problemą.

Jei tai būtų pasakęs Ličfildas, Ralfas būtų pajutęs nuolaidumo gaidelę, tačiau Džo Vaizeris kalbėjo su akivaizdžiu susižavėjimu.

- Perskaičiau viską, ką tik radau bibliotekoje, tačiau tai ne ką tepadėjo, - Ralfas nutilo, o po to pridūrė: - Tiesą pasakius, visiškai nepadėjo.

- Leisk man pasidalyti su tavim savo žiniomis apie tai, tik iškart pertrauk mane, kai imsiu kalbėti apie tau jau žinomus dalykus. Beje, kas tavo gydytojas?

- Ličfildas.

- Aha. O kur dažniausiai perki vaistus? "People's Drug" prekybos centre? "Rexall" miesto centre?

- "Rexall".

- Tad šiandien norėjai likti neatpažintas?

Ralfas paraudo... ir nusišypsojo.

- Na, galima sakyti ir taip.

- Aha. Manau, kad man nereikia klausti, ar jau lankeisi pas Ličfildą. Jei būtum, tai dabar netyrinėtum nuostabaus patentuotų vaistų pasaulio.

- Tai štai, kaip jie vadinami - patentuotais vaistais?

- Gali vadinti ir taip, nors aš mieliau pardavinėčiau šį šlamštą iš didelio raudono furgono su juokingais geltonais ratais.

Ralfas nusijuokė, išblaškydamas sidabrinį debesėlį, susitelkusį priešais Džo Vaizerio chalatą.

- Toks agento darbas man patiktų, - šypsodamasis tęsė Vaizeris. - Kartu vežiočiausi gražuolę, kuri šoktų viena blizgančia liemenėle ir haremiškomis šilkinėmis kelnėmis... vadinčiau ją mažyle Egiptiete kaip toje senoje dainoje... ji pritrauktų pirkėjus. O taipgi dar turėčiau muzikantą, grojantį bandža. Kiek žinau, niekas taip nesukelia pirkimo nuotaikos, kaip bandžos muzika.

Vaizeris peržvelgė vidurius laisvinančius vaistus ir analgetikus, žavėdamasis savo įmantria svajone, po to vėl atsigręžė į Ralfą.

- Šie vaistai beverčiai tokiam anksti atsibundančiam kaip tu, Ralfai. Geriau jau išmestum taurelę ar nusipirktum kokį masažuoklį iš katalogo, tačiau matau, kad visa tai jau praeity.

- Tu teisus.

- Taip pat jau išbandei ir dar kokį šimtą kitų liaudiškų receptų.

Ralfas vėl nusijuokė. Jam pradėjo patikti šis vyrukas.

- Dar keletas tokių receptų, ir atsidursiu kapinėse.

- Tu tikrai nenuilstantis kovotojas, - šyptelėjo Vaizeris ir dūrė pirštu į žydras dėžutes. - Tai tik antihistaminai, turintys šalutinį poveikį: antihistaminai migdo žmones. Perskaityk rekomendacijas ant "Comtrex" ar "Benadryl" dėžutės iš "Reguliuojančių kraujospūdį" vaistų skyriaus ir įsitikinsi, kad nerekomenduojama jų vartoti vairuojant ar dirbant su sunkiąja technika. Žmonėms, kurie tik retkarčiais neužmiega, "Somimex" gali ir padėti: jis suteikia stimulą. Tačiau tau jis netiks, kadangi nori ne užmigti, o išlikti miego būsenoje... ar aš teisus?

- Taip.

- Ar galiu užduoti delikatų klausimą?

- Manau, kad taip.

- Ar dėl to iškilo problemų tarp tavęs ir daktaro Ličfildo? Gal abejoji, jog jis nesupras, kaip šlykščiai jautiesi dėl kankinančios nemigos?

- Taip, - dėkingai atsakė Ralfas. - Kaip manai, ar privalau pas jį nueiti? Ir taip paaiškinti jam, kad šis suprastų?

Žinoma, į šį klausimą Vaizeris atsakys teigiamai, ir Ralfas pagaliau paskambins Ličfildui. Ir būtent Ličfildui. Būtų beprotybė tokiame amžiuje prasidėti su nauju gydytoju.

Ar gali papasakoti daktarui Ličfildui, kad matai daiktus? Ar gali papasakoti jam apie mėlynas juostas, besitęsiančias nuo Luizos Čeis nagų? Apie pėdsakus ant šaligatvio, panašius į Artūro Miurėjaus šokių diagramas? Apie sidabrinę miglą, supančią Džo Vaizerio pirštus? Negi pasiryši papasakoti Ličfildui apie visa tai? O jei ne - jei nepajėgsi - tai kam iš viso pas jį eiti, nepaisant šio vyruko patarimų?

Tačiau Vaizeris nustebino Ralfą, prabildamas absoliučiai priešinga linkme.

- Ar vis dar sapnuojate?

- Taip. Be galo daug, palyginus su tuo, kad miegu tik tris valandas.

- Ar tai nuoseklūs sapnai, kurie susideda iš suprantamų įvykių, priklausančių tam pačiam pasakojimo srautui, - nesvarbu, kad nesąmoningam, - ar tai tik atskiri vaizdiniai?

Ralfas prisiminė vakarykštį sapną. Jis, Elena Dypno ir Bilis Makgovernas mėtė skraidančią lėkštę pačiame Hariso aveniu vidury. Elena buvo apsiavusi didžiulius batus, o Makgovernas vilkėjo marškinėlius su buteliu degtinės ant priekio. "ABSOLIUČIAI geriausia" teigė prierašas ant marškinėlių. Lėkštė buvo ryškiai raudona su žaliomis juostomis. Staiga pasirodė Rozali. Išblukusi mėlyna skarelė parišta po kaklu plaikstėsi vėjyje, kai atšlubčiojo prie trijulės. Rozali pašoko į viršų, sugriebė lėkštę ir pabėgo, įsikandusi ją dantyse. Ralfas ketino ją vytis, bet Makgovernas tarė: "Atsipalaiduok, Ralfai, gausime visą partiją tokių per Kalėdas". Ralfas atsisuko į jį, norėdamas paprieštarauti, kad iki Kalėdų dar trys mėnesiai, tad ką jam daryti, jei užsimanys pamėtyti lėkštę jų belaukiant, tačiau sapnas staiga nutrūko arba perėjo į ne tokį aiškų proto sukamą filmuką.

- Jei gerai supratau, - atsakė Ralfas, - mano sapnai nuoseklūs.

- Gerai. Dar noriu sužinoti, ar tavo sapnai *aiškūs*. Aiškūs sapnai atitinka du reikalavimus. Pirma, žinai, kad sapnuoji. Antra, dažnai gali įtakoti sapno eigą - esi ne tik pasyvus stebėtojas.

Ralfas linktelėjo.

- Taip, maniškiai tokie ir yra. Pastaruoju metu tokius ir tesapnuoju. Ką tik prisiminiau vakarykštį sapną. Benamis šuo, kurį retkarčiais matau gatvėje, pabėgo su skraidančia lėkšte dantyse, kurią aš ir mano draugai mėtėme. Aš supykau, kad šuo nutraukė žaidimą ir bandžiau mintimis jam įteigti paleisti lėkštę. Lyg tai būtų telepatinis įsakymas.

Ralfas sumišęs sukikeno, bet Vaizeris tik suprantamai linktelėjo.

- Ar padėjo?

- Šį kartą ne, - atsakė Ralfas, - bet anksčiau man *pavykdavo*. Tik nelabai atsimenu, kadangi tik atsibudus sapnai kaipmat išblėsdavo.

- Taip būna visiems, - nuramino Vaizeris. - Smegenys elgiasi su sapnais kaip su vienkartiniu daiktu, todėl patalpina juos labai trumpoje atmintyje.

- Tu labai daug apie tai žinai.

- Nemiga mane labai domina. Studijuodamas koledže, parašiau du darbus apie ryšį tarp sapnų ir miego sutrikimų, - Vaizeris žvilgtelėjo į laikrodį. - Man jau pertrauka. Gal norėtum kartu su manimi išgerti puodelį kavos ir suvalgyti gabalėlį obuolių pyrago? Yra tokia vietelė visai netoliese, o pyragas ten - tiesiog fantastiškas.

- Būtų neblogai, tik aš apsiribosiu oranžado stikline. Stengiuosi gerti kuo mažiau kavos.

- Suprantama, bet visiškai be reikalo, - linksmai pakomentavo Vaizeris. - Kofeinas čia niekuo dėtas, Ralfai.

- Ko gero, ne... bet kas tada? - Ralfui jau buvo pavykę pašalinti kančią iš balso, bet dabar ji vėl įslinko.

Vaizeris patapšnojo jam per petį ir geranoriškai pažvelgė į jį.

- Apie tai mes ir pakalbėsime. Eime.

5 skyrius

1

- Tik pagalvok, - po penkių minučių pratęsė Vaizeris.

Jiedu sėdėjo naujo stiliaus kavinukėje "Saulėlydis". Ralfui ji pasirodė šiek tiek keistoka, kadangi jis buvo pripratęs prie senamadiškų kavinių su sidabro blizgesiu ir riebalų kvapu, tačiau pyragas buvo puikus, ir nors kava neatitiko Luizos Čeis standartų, - Luiza virė geriausią kavą, kokią tik Ralfas buvo ragavęs, - ji atrodė stipri ir karšta.

- Apie ką? - paklausė Ralfas.

- Yra dalykų, kurių žmonija siekė visais amžiais. Aš kalbu ne apie tai, kas surašyta civilizacijos istorijos vadovėliuse, o apie pačią esmę. Apie pastogę nuo lietaus. Apie valgį ir užsigėrimą. Apie natūralų seksualinį gyvenimą. Apie sveiką žarnyną. Bet galbūt pats esminis dalykas yra tai, ko tau trūksta, mano drauge. Kadangi, ko gero, niekas pasaulyje neprilygs geram nakties miegui.

- Oi, vyruti, pataikei tiesiai į dešimtuką, - sutiko Ralfas.

Vaizeris linktelėjo.

- Miegas - laukiamas herojus ir ligonio išsigelbėjimas. Kaip rašė Šekspyras, miegas - tai gija, kuri užtaiso paleistas rūpestingumo rankovės akis. Napoleonas pavadino jį palaiminga nakties pabaiga, o Vinstonas Čerčilis - vienas didžiausių dvidešimto amžiaus neužmiegančiųjų - tvirtino, kad tai vienintelė paguoda gilių depresijų metu. Paminėjau visa tai savo darbuose, tačiau visos šios citatos teigia tą patį: niekas pasaulyje neprilygs geram nakties miegui.

- Tu irgi turėjai tą pačią problemą? - staiga paklausė Ralfas. - Ir todėl tu... na... priglaudei mane po savo sparneliu?

Džo Vaizeris šyptelėjo.

- Tau atrodo, kad aš taip elgiuosi?

- Manau, kad taip.

- Tebūnie taip. Ir, beje, mane nuo trylikos metų tikrai kankino nemiga. Todėl ir parašiau ne vieną, o du darbus apie tai.

- O kaip dabar jautiesi?

Vaizeris patraukė pečiais.

- Šie metai buvo visai neblogi. Ne patys geriausi, bet aš nesiskundžiu. Porą metų, kai buvau dvidešimtmetis, baisiai kankinausi: gulda-vau dešimtą, užmigdavau apie ketvirtą, atsikeldavau septintą ir visą dieną jausdavausi kaip koks žaidėjas nevykėlis kažkieno kito košmare.

Visa tai Ralfui pasirodė taip pažįstama, kad net nugara ir rankos pasišiaušė.

- Dabar noriu tau, Ralfai, pasakyti, kas svarbiausia, tad paklausyk.

- Jau klausau.

- Reikia atkreipti dėmesį, jog nors ir šlykščiai jautiesi per visą dieną, vis dėlto atrodai visai sveikas. Ne visas miegas vienodas: jis gali būti geras ir blogas. Jei vis dar nuosekliai sapnuoji ir, be to, aiškiai, vadinasi, miegi gerai. Todėl tokiu atveju migdomieji būtų pats baisiausias dalykas, o aš pažįstu Ličfildą. Jis visai nieko vyrukas, bet labai jau mėgsta dalinti receptus.

- Kaip pirštu į akį, - sutiko Ralfas, pagalvodamas apie Karoliną.

- Jei papasakosi Ličfildui, ką papasakojai man, jis būtinai prirašys tau benzodiazepino - "Dalmane" arba "Restoril" - ar ko nors panašaus. Užmigsi, bet kokia kaina! Benzodiazepinas formuoja įpročius, kadangi yra kvėpavimą raminantis vaistas, o tokiems vyrukams kaip mudu jis žymiai sumažintų GAJ miegą, t.y. miegą su sapnais.

- Kaip pyragas? Klausiu, nes beveik jo nepalietei.

Ralfas įsidėjo didelį gabalą į burną ir mechaniškai sukramtė.

- Skanu, - atsakė jis. - Paaiškink, kodėl reikia sapnuoti, norint, kad miegas būtų geras.

- Jei galėčiau į tai atsakyti, liaučiausi pardavinėti tabletes ir tapčiau miego guru, - Vaizeris baigė doroti savo pyrago gabalą ir dabar smiliaus pagalvėle surinkinėjo didesnius trupinius. - GAJ reiškia "greitą akies judesį", o terminai GAJ miegas ir miegas su sapnais jau tapo sinonimais visuomenės mąstyme, bet iš tikrųjų niekas nežino, kaip miegančiojo akies judesiai yra susiję su jo sapnais. Neįmanoma akies judesių įvardyti "stebėjimu" ar "fiksavimu", kadangi miego ty-

rinėtojų testai parodė, jog akis juda ir statiškuose sapnuose, pavyzdžiui, apie pokalbį prie staliuko. Taipgi niekas nežino, kodėl yra aiškus ryšys tarp aiškių, nuoseklių sapnų ir sveiko proto: kuo daugiau žmogus sapnuoja tokius sapnus, tuo geriau jis atrodo, ir atvirkščiai. Tai reali skalė.

- Sveikas protas - gan bendra frazė, - skeptiškai mestelėjo Ralfas.

- Taip, - šyptelėjo Vaizeris. - Tai primena man užrašą ant buferio, kurį mačiau prieš kelis metus: "REMKITE SVEIKĄ PROTĄ, ARBA AŠ JUS UŽMUŠIU". Kaip ten būtų, kalbame apie pagrindų pagrindą: sugebėjimą pažinti, sugebėjimą spręsti problemas indukciniu ir dedukciniu metodu, sugebėjimą atrasti ryšį bei atmintį.

- Pastaruoju metu mano atmintis sušlubavo, - įsiterpė Ralfas. Jis prisiminė, kaip negalėjo tiksliai pasakyti kino teatro telefono numerio ir kaip rausėsi spintelėje, ieškodamas paskutinio sultinio pakelio.

- Tave tikriausiai kankina trumpalaikis atminties praradimas, tačiau tavo klynas užsegtas, marškiniai tvarkingi ir neišvirkšti, ir jei paklausčiau tavo antro vardo, be abejo, tuoj pat man jį pasakytum. Nemenkinu tavo problemos, bet prašau bent minutėlę pakeisti savo požiūrį. Pagalvok, ką dar puikiai sugebi atlikti.

- Gerai. Ar tie aiškūs ir nuoseklūs sapnai tik parodo, kokia žmogaus būsena lyg mašinos benzino matuoklis, ar jie padeda funkcionuoti?

- Niekas tikrai nežino, bet gali būti, jog ir viena, ir antra. Šeštajame dešimtmetyje, kai gydytojai dar lankstėsi prieš barbituratus, labai populiarus vaistas buvo "Thalidomide". Kai kurie mokslininkai netgi teigė, jog mūsų taip trokštamas geras miegas ir sapnai visiškai nesusiję tarpusavyje.

- Ir?

- Testai nepatvirtino šios hipotezės. Žmonės, kurie nustoja sapnuoti arba kurių sapnų nuoseklumas sutrinka, suserga įvairiausiomis ligomis, įskaitant sugebėjimo pažinti praradimą ir emocinį nestabilumą. Taipgi atsiranda pojūčių problemų, tokių kaip hiperrealumas.

Už Vaizerio, pačiame baro gale, sėdėjo jaunuolis ir skaitė Derio "News". Matėsi tik jo rankos ir viršugalvis. Ant kairės rankos piršto pūpsojo pretenzingas žiedas. Ralfas perskaitė pirmojo puslapio ant-

raštę: "TEISĖS Į ABORTĄ ADVOKATĖ SUTIKO KITĄ MĖNESĮ VIEŠAI PASISAKYTI DERYJE". Žemiau mažesniu šriftu buvo parašyta: "Gyvenimo draugų" grupės pažadėjo organizuotą protesto akciją". Puslapio centre puikavosi spalvota Siuzanos Dei nuotrauka, kurioje ji atrodė daug patrauklesnė nei tose, kabėjusiose "Padėvėtos rožės" vitrinoje. Tose ji niekuo neišsiskyrė iš kitų, atrodė netgi piktavalė, o šioje Siuzana Dei visa spindėjo. Ilgi balti plaukai buvo atmesti atgal. Blizgėjo tamsios, protingos ir įžvalgios akys. Regis, Hamiltono Deivenporto pesimizmas nepasitvirtino. Siuzana Dei ruošėsi aplankyti Derį.

Staiga netikėtas dalykas privertė Ralfą pamiršti apie Hemą Deivenportą ir Siuzaną Dei.

Pilkai mėlyna aura apgaubė vyriškio su laikraščiu ranką ir vos įžiūrimą viršugalvį. Ji itin išryškėjo ties oniksiniu žiedu. Tačiau aura ne užtemdė, o, atvirkščiai, išryškino žiedo akmenį, kuris dabar atrodė panašus į asteroidą iš labai tikroviško fantastinio filmo...

- Ką sakai, Ralfai?

- A? - Ralfas nenorom atitraukė akis nuo prašmatnaus žiedo. - Nežinau, ar tikrai kažką pasakiau? Tikriausiai klausiau, kas yra hiperrealumas.

- Padidintas jausminis jautrumas, - atsakė Vaizeris. - Lyg susileidus LSD.

- O, - išspaudė Ralfas, stebėdamas, kaip ryški pilkai mėlyna aura ima formuoti sudėtingus runiškus ornamentus aplink pirštą, kuriuo Vaizeris stengėsi surinkti trupinius. Iš pradžių ornamentai buvo panašūs į raides, išrašytas ant apšalusio stiklo... po to - į sakinius, išvedžiotus rūke... ir pagaliau - į keistus, dūstančius veidus.

Ralfas mirktelėjo, ir auros dingo.

- Ralfai? Ar girdi mane?

- Žinoma. Tačiau, paklausyk, Džo, jei liaudies medicina nepadės, vaistai iš trečios eilės - irgi, o gydytojo skirti preparatai tik dar labiau pablogins padėtį, tai kas tada lieka? Nieko?

- Ar baigsi savo pyragą? - paklausė Vaizeris, pirštu durdamas į Ralfo lėkštę. Šalta pilkai mėlyna šviesa sklido nuo piršto it arabiškos raidės, išrašytos sausame lede.

- Ne. Jau prisivalgiau. Gali pabaigti manąjį.

Vaizeris prisitraukė Ralfo lėkštę.

- Nepasiduok taip greitai. Noriu, kad grįžtum su manim į vaistinę, kur turiu keletą vizitinių kortelių. Mano, kaip draugiško vaistininko iš kaimynystės, patarimas: pabandyk kreiptis į tuos žmones iš kortelių.

- Kokius žmones? - Ralfas apstulbęs stebėjo, kaip Vaizeris išsižioja, norėdamas įsikišti paskutinį pyrago gabalą.

Kiekvieną jo dantį gaubė ryškiai pilka migla. Plombos spindėjo it mažutės saulutės. Pyrago ir obuolių įdaro gabalėliai ant liežuvio

(ramiai, Ralfai, ramiai)

taip pat spindėjo. Vaizeris pradėjo kramtyti, ir šviesa dingo.

- Į Džeimsą Roją Chongą ir Antonijų Forbesą. Chongas - akupunktūrininkas, turintis ofisus Kanzaso gatvėje. Forbesas - hipnotizuotojas, dirbantis Heserio gatvėje. Ir prieš apšaukiant juos šarlatanais...

- Nė nemaniau taip sakyti, - tyliai pratarė Ralfas. Jis palietė "Stebuklingąją Akį", kurią iki šiol dar nešiojo po marškiniais. - Patikėk, nė nemaniau.

- Puiku. Patarčiau pirmiausia kreiptis į Chongą. Adatėlės, žinoma, baugina, tačiau beveik visai neskaudės. Nežinau, kokį velnią jis ten daro, bet kai prieš porą metų mane kankino nemiga, jis labai man padėjo. Taip pat girdėjau, kad ir Forbesas - neblogas gydytojas, tačiau, mano nuomone, pirmiausia išbandyk Chongą. Jis velniškai užsiėmęs, bet turbūt čia galėsiu tau pagelbėti. Na kaip?

Ralfas pastebėjo, kaip ne storesnis už siūlą pilkas spindulys lyg kokia antgamtinė ašara ima sliuogti nuo Vaizerio akies kampučio per visą skruostą. Jis padėjo Ralfui apsispręsti.

- Ko gero, verta pabandyti.

Vaizeris patapšnojo jam per petį.

- Šaunuolis! Susimokam sąskaitą ir grįžtam į vaistinę.

Jis išsitraukė ketvirtuką.

- Neprieštarausi, jei sumokėsiu aš?

2

Pusiaukelėje Vaizeris stabtelėjo pažvelgti į skelbimą, kabantį parduotuvės vitrinoje tarp "Rait Eido" ir kavinukės. Ralfas tik užmetė akį, kadangi jau buvo tokį pat matęs "Padėvėtos rožės, padėvėtų drabužių" vitrinoje.

- Ieškoma dėl žmogžudystės, - nusistebėjo Vaizeris. - Ar tau neatrodo, kad pasaulis tiesiog kraustosi iš proto?

- Kurgi ne, - sutiko Ralfas. - Jei turėtume uodegas, manau, kad daugelis iš mūsų visą dieną bandytų jas sugauti ir nukąsti.

- Bjaurus skelbimas, - suirzęs pastebėjo Vaizeris, - tačiau pažvelk čia!

Jis rodė į žodžius šalia skelbimo, išvedžiotus ant purvino parduotuvės lango. Ralfas pasilenkė, norėdamas juos įskaityti.

UŽMUŠKITE ŠITĄ KALĘ!

Nuo žodžių buvo išvesta strėlė tiesiai į Siuzanos Dei fotografiją.

- Viešpatie, - tyliai sumurmėjo Ralfas.

- Aha, - sutiko Vaizeris.

Jis išsitraukė nosinę iš užpakalinės kišenės ir nuvalė žodžius, palikdamas ryškų sidabrinį pėdsaką, kurį, be abejo, matė tik vienas Ralfas.

3

Ralfas nusekė Vaizeriui iš paskos iki vaistinės užpakalinių durų ir stabtelėjo darbo kabineto, ne didesnio už viešojo tualeto kabiną, tarpduryje, laukdamas, kol Vaizeris, apžergęs vienintelį baldą - aukštą taburetę - paskambins Džeimsui Rojui Chongui, akupunktūrininkui. Vaizeris įjungė telefono garsiakalbį, kad Ralfas irgi galėtų girdėti pokalbį.

Chongo sekretorė (mergina, vardu Audra, kuri, akivaizdu, kad pažinojo Vaizerį daug artimiau nei eilinį pacientą) iš pradžių pareiškė, jog daktaras Chongas negalės priimti naujo paciento iki Padėkos die-

nos. Ralfo pečiai susmuko. Vaizeris tik pakėlė delną - "Minutėlę, Ralfai" - ir toliau įkalbinėjo Audrą, kad ši kaip nors rastų laisvą valandėlę Ralfui bent spalio pradžioje. Iki spalio dar buvo visas mėnuo, bet tai vis geriau nei Padėkos diena.

- Ačiū, Audra, - padėkojo Vaizeris. - Tai šį vakarą vakarieniausime kartu?

- Taip, - atsakė ji. - O dabar išjunk tą prakeiktą garsiakalbį, Džo, nes turiu šį tą tik tavo vieno ausiai.

Taip ir padaręs, Vaizeris klausėsi ir juokėsi iki ašarų (Ralfui jos atrodė panašios į nuostabius skystus perlus). Tada Džo du kartus pakštelėjo į ragelį ir baigė pokalbį.

- Na va, ir sutvarkėm, - tarė jis, paduodamas Ralfui kortelę su užrašyta pasimatymo data. - Spalis dar toli, bet tai geriausia, ką ji galėjo padaryti. Audra - tikrai nuostabus žmogus.

- Tiks ir spalis.

- O čia Antonijaus Forbeso vizitinė kortelė, jei per tą laiką norėtum susitikti ir su juo.

- Ačiū, - paimdamas kortelę, padėkojo Ralfas. - Lieku tau skolingas.

- Vienintelis dalykas, ko paprašysiu, tai kad užsuktum pas mane darkart ir papasakotum, kaip tau sekėsi. Man tai labai rūpi. Yra gydytojų, kurie niekada neskirs tau *jokių* vaistų nuo nemigos, kadangi jie mėgsta kartoti, jog dar niekas nemirė nuo miego stokos. Bet aš tvirtinu, kad tai absoliutus šlamštas.

Tikriausiai tokios naujienos turėjo išgąsdinti Ralfą, tačiau kol kas jis jautėsi visiškai ramus. Auros dingo: paskutinioji, kurią regėjo, pilka šviesa sklido iš Vaizerio akių, kai šis juokėsi iš Chongo sekretorės pasakojimo. Dabar jam pradėjo atrodyti, kad tai buvo tik sąmonės vaizdiniai, kilę iš visiško išsekimo ir Vaizerio kalbų apie hiperrealumą. Be to, buvo dar viena priežastis gerai jaustis: Ralfas užsiregistravo pas gydytoją, kuris padėjo *šiam* vyrukui atsikratyti tokios pat varginančios nemigos. Ralfas neabejojo, kad leistų Chongui badyti jį adatėlėmis, kol jis taptų panašus į dygliakiaulę, jei tik gydymas užtikrintų miegą ligi pat aušros.

Ir trečia: pilkos auros visai nebaugino. Jos kėlė... susidomėjimą.

- Visais amžiais žmonės mirdavo nuo miego stokos, - tęsė Vaizeris. - Nors ekspertai dažnai mirties priežasties grafoje užrašo "savižudybė", o ne *nemiga*. Nemiga ir alkoholizmas turi daug bendra, bet svarbiausia, kad tai - širdies ir proto ligos, kurios kerojasi ir pirmiausia sunaikina sielą, dar nespėjusios sunaikinti paties kūno. Tad, be abejo, žmonės *miršta* dėl miego stokos. Tai pavojingas metas tau, todėl turėtum pasisaugoti. Jei pasijusi labai silpnai, *paskambink Ličfildui.* Ar girdi mane? Nesilaikyk savo principų.

Ralfas išsiviepė.

- Jau geriau paskambinsiu tau.

Vaizeris linktelėjo, tarsi to ir būtų tikėjęsis.

- Mano telefono numeris taip pat ant kortelės, šalia Chongo.

Nustebęs Ralfas žvilgtelėjo į kortelę. Iš tikrųjų ten puikavosi antras numeris prie inicialų Dž. V.

- Dieną ar naktį, - tęsė Vaizeris. - Mano žmonos nesupykdysi, nes išsiskyriau dar 1983-aisiais.

Ralfas pabandė ištarti žodį, bet išleido tik suspaustą bereikšmį garsą. Jis pasistengė viską nuryti, bandydamas pašalinti šią kliūtį gerklėje.

Vaizeris pastebėjo jo pastangas ir sudavė per nugarą.

- Tik nelaidyk gerklės parduotuvėje, Ralfai, nes išgąsdinsi mano turtingus klientus. Ar paduot servetėlę?

- Ne, ačiū, jau viskas praėjo, - Ralfo balsas vis dar buvo kimus, bet puikiai suprantamas.

Vaizeris dėbtelėjo į jį kritišku žvilgsniu.

- Dar ne, tačiau, tikiuosi, kad greitai pasitaisysi, - antrąkart Vaizerio ranka "prarijo" Ralfo delną, tik šįkart Ralfas dėl to nebesuko sau galvos. - O dabar pasistenk atsipalaiduoti. Ir nepamiršk būti dėkingas už miegą, kuris vis dar tave *aplanko.*

- Gerai. Dar kartą ačiū.

Vaizeris linktelėjo ir sugrįžo prie savo prekystalio.

4

Ralfas kirto trečią praėjimą, pasuko į kairę ties didžiuliu įvairiausių prezervatyvų pasirinkimu ir išėjo lauk pro duris, ant kurių kabėjo

užrašas "AČIŪ, KAD PERKATE "RAIT EIDE". Iš pradžių jis pagalvojo, kad nieko čia neįprasto, kad dienos šviesa privertė jį prisimerkti - juk dabar pats vidurdienis, o vaistinėje tikriausiai buvo šiek tiek tamsiau nei atrodė. Tačiau, vėl atmerkęs akis, Ralfas sustabarėjo.

Jo veide sustingo neapsakomas nustebimas. Ralfas atrodė panašus į tyrinėtoją, kuris praskleidęs niekur nepažymėtą žemėlapyje krūmų raizginį išvydo nuostabų visų užmirštą miestą, deimantų kalną ar spiralinį krioklį.

Ralfas atsirėmė į žydrą pašto dėžutę prie įėjimo į vaistinę, vis dar sulaikydamas kvėpavimą. Jo sutrikusios akys lakstė iš kairės į dešinę, o smegenys tuo tarpu bandė suvokti nuostabias ir drauge siaubingas, ką tik gautas naujienas.

Auros sugrįžo, tačiau tai buvo tas pat it teigtum, kad Havajuose paltas nereikalingas. Šįkart šviesa sklido iš visur, tokia stipri ir nenutrūkstama, keista ir nuostabi.

Tik vieną kartą gyvenime Ralfui teko patirti kažką panašaus. 1941 metų vasarą, kai jam sukako aštuoniolika, jis autostopu ketino nukakti iš Derio pas dėdę, į už keturių šimtų mylių esantį Poukypsį, Niujorko valstijoje. Antros dienos pavakaryje netikėtai smarki audra privertė jį pasiieškoti artimiausios pastogės. Tai buvo nutriušęs kluonas, svyruojantis it girtas pačiame pievos gale. Tą dieną Ralfas daugiau nuėjo pėsčiomis nei važiavo, todėl užmigo viename apleistame arklio garde, griaustiniui dar nebaigus savo pasirodymo danguje.

Jis atsibudo vėlai kitą rytą, solidžiai išmiegojęs keturiolika valandų, ir neužtikrintai apsidairė, iš pradžių nesuvokdamas, kur besąs - Ralfas suprato, kad tai kažkokia tamsi, saldžiai kvepianti vieta, o visas pasaulis aplinkui skendi ryškioje saulės šviesoje. Tada jis prisiminė, kaip pasislėpė kluone nuo lietaus, ir iš karto pastebėjo, kad tokį keistą reginį sukėlė plyšiai kluono sienose ir stoge kartu su vasarinės saulės šviesa... tik tiek. Vis dėlto kokias penkias minutes jis išsėdėjo tylioje nuostaboje: išverstakis paauglys su šienu plaukuose ir spaliais aplipusiomis rankomis. Jis sėdėjo ir žiūrėjo, kaip auksinės dulkelės tingiai sukasi susipynusiuose saulės spinduliuose. Ralfas prisiminė, jog pasijuto, tarytum sėdėtų bažnyčioje.

Dabar viskas atrodė dešimteriopai ryškiau. O svarbiausia, kad Ralfas negalėjo tiksliai suvokti, kas atsitiko ir kodėl pasaulis staiga tapo toks nuostabus. Daiktai ir žmonės, ypač žmonės, turėjo auras, bet tai buvo tik šio neįtikėtino fenomeno pradžia. Daiktai dar niekad nebuvo tokie *spindintys* ir tokie *įžvelgiami*. Mašinos, telefono būdelės, prekių vežimėliai priešais supermarketą, gyvenamųjų namų kontūrai kitoje gatvės pusėje - visa tai tarytum išdygo prieš Ralfo akis trimatėje erdvėje. Per vieną akimirką niūrus prekybos centras Vičemo gatvėje virto stebuklų šalimi, ir nors Ralfas žvelgė tiesiai į jį, matė tik kažką prašmatnaus, kerinčio ir be galo keisto.

Ralfas valiojo atskirti tik auras, supančias pačius žmones, įeinančius ir išeinančius iš parduotuvių, grūdančius pirkinius į bagažines arba sėdančius į mašinas ir išvažiuojančius. Vienos auros buvo ryškesnės už kitas, bet ir pačios blyškiausios spindėjo labiau nei pirmieji fenomeno blyksniai.

Apie tai ir kalbėjo Vaizeris. Tai hiperrealumas, o tavo regimas fenomenas tėra haliucinacijos, nesvetimos žmonėms, vartojantiems LSD. Tu susidūrei tik su dar vienu nemigos simptomu ir tiek. Gali tai stebėti ir gėrėtis, Ralfai, - tai iš tiesų žavinga, - tik netikėk tuo, ką matai.

Nereikėjo nė leidimo gėrėtis - aplink dėjosi stebuklai. Kepyklos furgonas manevravo priešais "Saulėlydžio" kavinukę, o kaštoninis šleifas - beveik sukrešėjusio kraujo spalvos - virto iš išmetimo vamzdžio. Tai nebuvo panašu į dūmus ar garus, tačiau priminė abi medžiagas. Ryškumas plykstelėjo it elektrokardiogramos grafiko linija. Ralfas žvilgtelėjo į šaligatvį ir išvydo tokios pat kaštoninės spalvos furgono padangų pėdsaką, likusį ant betono. Išvažiavęs iš aikštelės, furgonas padidino greitį, ir permatomas išmetamųjų dujų šleifas nusidažė ryškiai raudona arterinio kraujo spalva.

Tokios keistenybės dėjosi aplinkui, ir Ralfas vėl prisiminė, kaip šviesa sklido pro plyšius senojo kluono sienose ir stoge. Tačiau didžiausi stebuklai supo žmones, kadangi būtent jų auros atrodė aiškiausios ir tikriausios.

Stumdamas pilną prekių vežimėlį iš supermarketo, išėjo pasiuntinukas, apsuptas tokio baltumo aureolės tarytum šviečiantis prožekto-

rius. Šalia einančios moters aura buvo palyginti blyški - pilkšvai žalia, lyg pradėjusio pelyti sūrio.

Jauna mergina pašaukė pasiuntinuką pro atdarą "Subaru" langą ir pamojavo. Kairės rankos judesiai paliko rožinio ledinuko spalvos pėdsaką, kuris dingo vos tik pasirodęs. Pasiuntinukas šyptelėjo ir taip pat pamojavo. Paskui ranką nusidriekė geltonai balta juosta. Ralfui ji pasirodė panaši į tropinės žuvies peleką. Juosta irgi ėmė blėsti, bet daug lėčiau.

Ralfo baimė, išvydus tokius trikdančius vaizdus, buvo visai pateisinama, tačiau kol kas ji atsitraukė į antrą planą, užleisdama vietą nuostabai ir paprasčiausiam susidomėjimui. Tokio grožio jis dar niekada nebuvo matęs. *Tai netikra,* - Ralfas bandė perspėti save. - *Atmink tai, Ralfai.* Jis pažadėjo sau to nepamiršti, tačiau šis perspėjantis balsas sklandė kažkur labai toli.

Ralfas pastebėjo dar šį tą: iš kiekvieno žmogaus viršugalvio į viršų kilo aiški ir ryški linija. Ji stiebėsi aukštyn lyg vėliavos ar spalvoto krepinio popieriaus juostelė, kol išnykdavo viršuje. Kai kurių žmonių juostelės išnykdavo penkių pėdų aukštyje, kitų - dešimties ar penkiolikos. Dažniausiai besiplaikstančios juostos spalva sutapdavo su visos auros: balta - pasiuntinuko, pilkšvai žalia - moters, einančios šalia jo - tačiau buvo ir išimčių. Ralfas pastebėjo tamsiai raudoną juostą, kylančią iš pagyvenusio vyriškio, paskendusio tamsiai mėlynoje auroje, bei moterį su šviesiai pilka aura, kurios juosta buvo įspūdingos (ir netgi gąsdinančios) fuksino spalvos. Ralfas taip pat pastebėjo du tris žmones su beveik juodomis juostomis. Jos jam nepatiko, o be to, ir žmonės, kuriems priklausė šie "baliono siūleliai" (taip paprastai ir greitai juosteles įvardijo Ralfo protas), atrodė nekaip.

Na, žinoma. Baliono siūleliai parodo sveikatos būklę... o kai kuriais atvejais ir ligą. Kaip kad Kirliano efektu išspinduliuotos auros, kuriomis taip žavėtasi septintajame dešimtmetyje ir aštuntojo pradžioje.

Ralfai, - perspėjo dar vienas balsas, - *tu iš tikrųjų nieko nematai. Aš nenoriu tau įgrįsti, bet...*

Bet argi nebuvo nė mažiausios galimybės, jog šis fenomenas tikras? Kad nesibaigianti nemiga kartu su aiškiais, nuosekliais sapnais

suteikė jam galimybę pažvelgti į neįtikėtiną erdvę, nepasiekiamą įprastų pojūčių pagalba?

Ralfai, liaukis ir tučtuojau. Turi nepasiduoti, nes antraip atsidursi toje pačioje valtyje su vargšeliu Edu Dypno.

Mintis apie Edą sukėlė asociaciją su kažkokiais žodžiais, kuriuos Edas ištarė tą dieną, kai buvo suimtas už žmonos sumušimą, tačiau dar Ralfui nespėjus jų prisiminti, jis išgirdo balsą tiesiai prie kairės alkūnės.

- Mama? Mamyte? Ar nupirksi man riešutinių ledų?

- Dar pažiūrėsim, brangusis.

Jauna moteris su mažu berniuku, susikibę už rankų, praėjo pro šalį. Ralfas išgirdo šio penkiamečio klausimą. Jo motiną gaubė akinančio baltumo aura. Baliono siūlelis, kylantis į viršų nuo jos baltų plaukų, taip pat buvo baltas ir labai platus - labiau panašus į kaspiną ant dovanų dėžutės nei į juostelę. Jis stiebėsi iki dvidešimties pėdų aukščio ir vingiavo iš paskos, kai ji ėjo. Ralfas pagalvojo apie jaunosios atributus: šleifą, šydą, permatomas sijono klostes. Jos sūnaus aura buvo sveikos tamsiai mėlynos, beveik violetinės spalvos, ir kai jie ėjo pro šalį, Ralfas pastebėjo nepaprastą dalyką. Auros ataugėlės taip pat kilo ir iš juodviejų susikibusių rankų: baltos - nuo motinos ir tamsiai mėlynos - nuo sūnaus. Ataugėlės besistiebdamos raitėsi į kiaulės uodegėlę, blyško ir dingdavo.

Motina ir sūnus, motina ir sūnus, - mąstė Ralfas. Persipynusios ataugėlės panašios į vijoklius, apsivijusius sodo tvorelę, atrodė labai simboliškai. Bežiūrint į tai, Ralfo širdį užliejo džiaugsmas - banalu, bet būtent taip jis ir pasijuto. - *Motina ir sūnus, balta ir mėlyna, motina ir...*

- Mama, į ką tas žmogus žiūri?

Baltaplaukė moteris trumpai dėbtelėjo į Ralfą, tačiau šis spėjo pamatyti, kaip susičiaupė jos lūpos, dar jai nespėjus nusisukti. Be to, Ralfas pastebėjo, kaip spindinti aura staiga patamsėjo, susitraukė, o vietomis pasirodė tamsiai raudonos dėmės.

Tai baimės spalva, - pagalvojo Ralfas. - *Arba pykčio.*

- Nežinau, Timai. Na, eime, užteks dykinėti.

Moteris paspartino žingsnį, temdama kartu ir sūnų. Jos plaukų uodegėlė maskatavo į šalis, palikdama pilkos ir raudonos spalvos pėdsaką ore. Ralfui jis pasirodė panašus į vaivorykštę, kokią kartais valytuvai palieka ant purvino mašinos stiklo.

- Mamyte, neskubėk taip! Ir netempk manęs! - berniukas buvo priverstas bėgti, kad suspėtų su motina.

Tai mano kaltė, - pagalvojo Ralfas, ir prieš akis iškilo paveikslas, koks jis turėjo pasirodyti tai jaunai moteriai: senukas išvargusiu veidu ir purpuriniais maišeliais po akimis, stovintis šalia pašto dėžutės prie pat "Rait Eido" vaistinės, įsistebeilijęs į ją ir jos sūnų, tarytum jie būtų pačios nuostabiausios būtybės pasaulyje.

O jūs beveik tokia ir esate, ledi, jei tik žinotumėte.

Tikriausiai jai Ralfas pasirodė panašus į didžiausią pasaulyje iškrypėlį. Reikėjo viso to nusikratyti: nesvarbu, ar tai tikrovė, ar haliucinacija. Jei Ralfas nesiliaus, kas nors tikrai iškvies policiją ar sanitarus su tramdomaisiais marškiniais. Jis buvo tikras, kad gražioji mamytė gali pasinaudoti pirmuoju parduotuvėje pasitaikiusiu telefonu.

Ralfui nespėjus užduoti sau klausimo, kaip atsikratyti to, kas dėjosi tik jo sąmonėje, viskas įvyko savaime. Psichologinis fenomenas ar jutiminė haliucinacija paprasčiausiai dingo, kai Ralfas mąstė, kokį įspūdį paliko jaunai mamytei. Diena vėl įgavo savo bobų vasaros skaidrumą, kuris vis dėlto gerokai skyrėsi nuo tos peršviečiamos, viską apimančios šviesos. Žmonės, kertantys prekybos centro parkavimo aikštelę, vėl tapo paprasčiausiais žmonėmis: be jokių aurų, baliono siūlelių ir fejerverkų. Žmonės, skubantys apsipirkti maisto parduotuvėje; žmonės, skubantys atsiimti paskutinę vasaros atostogų nuotraukų krūvą iš fotoateljė; žmonės, skubantys nusipirkti kavos išsinešimui "Saulėlydžio" kavinukėje. Kai kurie tikriausiai apsilankys "Rait Eide", ieškodami pakelio prezervatyvų arba - apsaugok, Viešpatie, - migdomųjų.

Tik paprasti Derio gyventojai, užsiimantys kasdieniais įprastais reikalais.

Ralfas giliai atsiduso. Jį tikrai užliejo palengvėjimas, tačiau ne potvyniu, kaip jis tikėjosi. Ralfas nesijautė, lyg ką tik būtų atsitraukęs

nuo beprotybės bedugnės krašto: atrodė, kad nebuvo jokio krašto. Visgi jis puikiai suprato, kad nesugebės ilgai išgyventi tokiame ryškiame ir nuostabiame pasaulyje, nepastatydamas savo sveiko proto į pavojų: tai būtų tas pats kaip orgazmas, besitęsiantis valandų valandas. Galbūt taip genijai ir menininkai suvokia pasaulį, bet tai - ne jam. Nuo tokio karščio gali perdegti saugikliai, todėl, atvykus sanitarams su tramdomaisiais marškiniais, Ralfas tikriausiai su džiaugsmu juos pasitiktų.

Dabar jis tegalėjo atpažinti ne palengvėjimą, o malonią melancholiją, kokia jį apimdavo pasimylėjus, kai jis dar buvo labai jaunas. Melancholija atrodė ne gili, bet plati, užliejanti visas kūno ir proto kerteles it atsitraukiantis potvynis derlingą dirvožemį. Ralfas pabandė spėti, ar tokia padrąsinanti Trijų karalių šventės akimirka kada nors pasikartos. Jo šansai tikrai neblogi... bent jau iki kito mėnesio, kai Džeimsas Rojus Chongas susmaigstys savo adatas arba kai Antonijus Forbesas ims siūbuoti savo kišeniniu auksiniu laikrodžiu jam prieš akis ir kartoti, kad jis tampa... labai... mieguistas. Gali būti, kad nei Chongas, nei Forbesas neišgydys jo nemigos, tačiau jei bus atvirkščiai, Ralfas neabejojo, kad visos auros ir baliono siūleliai išnyks jau po pirmos pilnaverčio miego nakties. O po kokio mėnesio, pailsint naktimis, jis pamirš, kad išvis kada nors taip buvo nutikę. Todėl nenuostabu, kad Ralfą apėmė melancholijos banga.

Geriau jau judinkis, drauguži. Jei tavo naujasis draugas netyčia žvilgtels pro vaistinės langą ir pastebės tave stovintį it kokį narkomaną, tai tikriausiai pats iškvies sanitarus su tramdomaisiais marškiniais.

- Ne, greičiausiai jis paskambins daktarui Ličfildui, - sumurmėjo Ralfas ir per parkavimo aikštelę patraukė Hariso aveniu link.

5

Ralfas įkišo galvą tarp laukųjų Luizos namelio durų ir pašaukė:

- Ei! Ar yra kas nors?

- Užeik, Ralfai! - atsiliepė Luiza. - *Mes* svetainėje!

Ralfas visada įsivaizdavo, kad hobitų* urvas ir yra Luizos Čeis namelio kopija, stovinčio per pusę kvartalo nuo "Raudonojo obuolio": patogaus, tvarkingai apstatyto, galbūt truputį per tamsaus, bet visada pedantiškasi švaraus. O toksai hobitas, kaip Bilbo Baginsas, kurio susidomėjimą protėviais nustelbdavo tik susidomėjimas vakariene, būtų likęs sužavėtas svetaine, kurioje nuo kiekvienos sienos žvelgė Luizos giminaičiai. Garbingiausioje vietoje, ant televizoriaus, stovėjo profesionaliai padaryta fotografija, kurioje pavaizduotą vyrą Luiza vadino "ponu Čeisiu".

Makgovernas, palinkęs į priekį, sėdėjo ant sofos, pasidėjęs lėkštę makaronų su sūriu ant kaulėtų kelių. Per televizorių rodė kažkokį žaidimą.

- Ką ji norėjo pasakyti, teigdama "mes svetainėje"? - paklausė Ralfas, tačiau dar Makgovernui nespėjus atsakyti, į kambarį įžengė Luiza su garuojančia lėkšte rankose.

- Štai, - tarė ji. - Sėskis ir valgyk. Kalbėjausi su Simona, ir ji patikino, kad įvykius parodys per "Vidurdienio žinias".

- O, Luiza, nereikėjo taip stengtis, - paprieštaravo Ralfas, bet jo skrandis stipriai suurzgė, pajutęs svogūnų ir "Šedaro" sūrio kvapą.

Jis žvilgtelėjo į sieninį laikrodį, vos matomą tarp vyro su meškėno kailiniais ir lengvabūdės moters fotografijų, ir nustebo išvydęs, kad jau be penkių dvylika.

- Nieko ypatinga, tik sukišau, ką turėjau, į mikrobangę krosnelę, - išsisuko Luiza. - Kada nors, Ralfai, gaminsiu valgį tik tau. O dabar sėskis.

- Tik ne ant mano skrybėlės, - burbtelėjo Bilis, neatitraukdamas akių nuo žaidimo. Jis pakėlė skrybėlę nuo sofos, numetė ją ant grindų šalia savęs ir toliau greitai žiaumojo savo makaronų porciją. - Labai skanu, Luiza.

- Ačiū.

Luiza baigė žiūrėti, kaip vienas žaidimo dalyvis išloše kelionę į Barbadosą bei naują mašiną, ir tada išskubėjo į virtuvę. Rėkiantį

---

* Anglų rašytojo J.R. Tolkino filosofinės pasakos personažas (labai nedidukas).

nugalėtoją pakeitė besivartantis lovoje vyriškis suglamžyta pižama. Jis atsisėdo ir pažvelgė į laikrodį. 3:18 ryto - Ralfui šis laikas jau seniai tapo pažįstamas.

- Negalite užmigti? - užjaučiamai paklausė diktorius. - Pavargote vartytis naktimis?

Pro miegamojo langą įlėkė maža spindinti tabletė. Ralfui ji pasirodė panaši į mažiausią pasaulyje skraidančią lėkštę, todėl jis visai nenustebo, kad ji buvo mėlynos spalvos.

Ralfas įsitaisė šalia Makgoverno. Nors abu vyrukai buvo gana ploni (Biliui labiau būtų tikęs žodis "kaulėtas"), jie užėmė beveik visą sofą.

Luiza atsinešė savo porciją ir įsitaisė savo supamajame krėsle prie lango. Už muzikos ir aplodismentų iš studijos, žyminčių žaidimo pabaigą, moters balsas pranešė:

- Kalba Lizetė Benson. Svarbiausias "Vidurdienio žinių" pranešimas - gerai žinoma moterų teisių gynėja sutinka viešai pasisakyti Deryje ir tuo sukelia protesto akciją. Šeši žmonės suimti prie vietinės klinikos. Taip pat žiniose: Krisas Altobergas supažindins jus su orų prognoze, o Bobas Maklanahanas - su sporto naujienomis. Likite su mumis.

Ralfas įsimetė burnon kąsnį makaronų su sūriu ir pakėlęs akis susidūrė su Luizos žvilgsniu.

- Ar skanu? - paklausė ji.

- Labai, - nemeluodamas atsakė Ralfas, tačiau jis su malonumu būtų sušveitęs ir šaltų konservuotų spageti skardinę. Jis ne tik tik buvo praalkęs - jis buvo alkanas kaip vilkas. Matytos auros tikriausiai sudegino daugybę kalorijų.

- Trumpai tariant, buvo taip, - prabilo Makgovernas, prarijęs paskutinį pietų kąsnį ir padėjęs lėkštę ant grindų šalia skrybėlės. - Šįryt maždaug pusę devynių apie aštuoniolika žmonių susibūrė prie "Pagalbos moterims" centro, kai personalas rinkosi į darbą. Luizos draugė Simona sakė, kad jie vadina save "Gyvenimo draugais", bet iš tiesų jų branduolį sudaro tie patys pamišėliai, kurie kažkada vadinosi "Kasdienė duona". Simona tvirtino, kad vienas iš jų - Čarlzas Pikeringas,

kurį pernai policija sučiupo, ketinantį susprogdinti centrą. Simonos dukterėčia sakė, kad policija suėmė tik keturis žmones. Regis, ji sumažino skaičių.

- Ar Edas buvo su jais? - paklausė Ralfas.

- Taip, - atsakė Luiza, - ir jį taip pat suėmė. Tačiau niekas nenukentėjo. Tai buvo tik gandai. Sužeistų nėra.

- *Šįkart*, - niūriai pridėjo Makgovernas.

Luizos hobito dydžio spalvoto televizoriaus ekrane pasirodė "Vidurdienio žinių" logotipas, o po to ir pati Lizetė Benson.

- Laba diena, - tarė ji. - Šios gražios vasaros dienos pagrindinė naujiena ta, kad žymi rašytoja ir moterų teisių gynėja Siuzana Dei sutiko kitą mėnesį pasakyti kalbą Visuomenės centre, tačiau ši žinia sukėlė demonstraciją prie "Pagalbos moterims", Derio moterų tyrimų centro ir abortų klinikos, kuri taip sutelkė...

- Štai, ir vėl jie šneka apie tą abortų kliniką! - sušuko Makgovernas - Viešpatie!

- Ša! - kategorišku balsu nukirto Luiza, nors tai visiškai nesiderino su jos įprastu murmesiu.

Makgovernas nustebęs pažvelgė į ją ir nutilo.

- ... Džoną Kirklendą prie "Pagalbos moterims" centro su dviem pirmaisiais reportažais, - Lizetė Benson baigė naujienas, ir ekrane pasirodė reporteris prie ilgo plytinio pastato.

Titrai ekrano apačioje skelbė žiūrovams, kad tai "TIESIOGINIS REPORTAŽAS". Vienoje centro pusėje matėsi langų eilė. Du iš jų buvo išdaužti, o kai kurie išteplioti panašiu į kraują skysčiu. Reporterį nuo pastato skyrė geltona policijos juosta. Atokiau stovėjo Derio policininkai ir vienas vyriškis civiliniais drabužiais. Ralfas visai nenustebo atpažinęs detektyvą Džoną Leidekerį.

- Jie vadina save "Gyvenimo draugais", Lizete, ir teigia, kad šio ryto demonstracija - spontaniškas pasipiktinimo prasiveržimas, sukeltas žinios, kad Siuzana Dei, kurią pačios radikaliausios grupuotės vadina "Amerikos kūdikių žudike numeris vienas", kitą mėnesį atvyksta į Derį pasisakyti Visuomenės centre. Tačiau ne vienas Derio policijos pareigūnas mano, jog tai ne visai tiesa.

Toliau Kirklendo reportaže pasirodė Leidekeris, kuris, regis, jau susitaikė su prikištu prie veido mikrofonu.

- Jokio spontaniškumo, - pakomentavo jis. - Visiškai akivaizdu, kad demostracijai buvo kruopščiai ruošiamasi. Tikriausiai jau prieš savaitę jie tikėjosi Siuzanos Dei sutikimo atvykti į Derį, todėl ruošėsi ir laukė, kol žinia pasirodys laikraščiuose, kaip kad atsitiko šįryt.

Kamera parodė abu vyriškius. Kirklendas metė veriantį žvilgsnį į Leidekerį.

- Ką jūs turite omeny, sakydamas "kruopščiai ruošiamasi"?

- Ant beveik visų jų nešamų plakatų puikavosi ponios Dei vardas. O taip pat radome tuziną *šitų*.

"Policininko, duodančio interviu" kaukė staiga nukrito, išduodama žmogiškuosius Leidekerio jausmus. Ralfui pasirodė, kad tai pasišlykštėjimas. Leidekeris pakėlė polietileninį įkalčių maišelį, ir akimirką Ralfas neabejojo, jog jame tūno sumaigytas ir kruvinas kūdikis. Tačiau po to jis suprato, kad tai tik lėlė, apipilta kažkokiu raudonu skysčiu.

- Galiu garantuoti, kad tokių supermarkete nenusipirksi, - Leidekeris atsisuko į TV reporterį.

Dabar kamera iš arti pritraukė sudaužytus ir ištepliotus langus, iš lėto pereidama nuo vieno prie kito. Skystis ant ištepliotų langų kaip niekad priminė kraują, todėl Ralfas atsisakė baigti savo makaronų su sūriu porciją.

- Demonstrantai su savimi turėjo lėles, į kurių minkštus kūnus buvo prileidę, kaip mano policija, Karo sirupo ir raudonų dažų mišinio, - už kadro kalbėjo Kirklendas. - Jie mėtė lėles į pastato sienas ir skandavo "antideiškas" eiles. Du langai išmušti, bet didelės žalos nepadaryta.

Kamera užakcentavo šlykščiai ištepliotą langą,

- Daugelis lėlių plyšo, - tęsė Kirklendas, - aptaškydamos langus panašia į kraują medžiaga ir išgąsdindamos darbuotojus, stebinčius "bombardavimą" iš vidaus.

Raudonai aptaškytą stiklą pakeitė maloni juodaplaukė moteris laisvomis kelnėmis ir megztiniu.

- O, žiūrėkit, tai Barbė! - sušuko Luiza. - Tikiuosi, Simona irgi žiūri! Galbūt reikėtų...

Dabar Bilis nutildė ją.

- Buvo siaubinga, - Barbara Ričards pasakojo Kirklendui. - Iš pradžių maniau, kad jie iš tikrųjų mėto negyvus kūdikius ar kažkokiu būdu gautus embrionus. Netgi kai gydytoja Harper atbėgo šaukdama, jog tai tik lėlės, aš vis dar negalėjau patikėti.

- Sakėte, kad jie skandavo.

- Taip. Aiškiausiai girdėjau skanduojant: "Neleiskite mirties angelui įžengti į Derį".

Ekrane vėl pasirodė Kirklendo figūra.

- Apie devintą valandą ryto demonstrantai buvo pervežti iš "Pagalbos moterims" centro į Derio policijos nuovadą Pagrindinėje gatvėje, Lizete. Kiek žinau, dvylika iš jų buvo apklausti ir paleisti, o šeši sulaikyti, apkaltinus iš anksto numatytu baudžiamuoju nusikaltimu. Taigi, regis, kad paleistas dar vienas šūvis nesibaigiančiame Derio kare dėl abortų. Džonas Kirklendas, ketvirtojo kanalo žinios.

- Dar vienas šūvis... - pradėjo Makgovernas ir mostelėjo rankomis.

Ekrane vėl pasirodė Lizetė Benson.

- Žodį suteikiame Anai Rivers, kuri mažiau nei prieš valandą kalbėjosi su vadinamaisiais "Gyvenimo draugais", kurie *buvo* suimti per šio ryto demonstraciją.

Ana Rivers stovėjo ant Pagrindinės gatvės nuovados laiptų tarp Edo Dypno ir aukšto, išblyškusio vyriškio smailia barzdele. Edas atrodė tvarkingai ir gan maloniai, vilkėdamas pilko tvido švarką ir plačias jūreiviškas kelnes. Aukštas vyriškis su barzdele, atvirkščiai, buvo tikras "Meino proletariato" pavyzdys: nutrinti džinsai, išblukę mėlyni marškiniai, plačios raudonos gaisrininko petnešos. Ralfas bematant jį atpažino. Tai buvo Denas Daltonas, "Padėvėtos rožės, padėvėtų drabužių" savininkas. Kai paskutinį kartą Ralfas jį matė, jis stovėjo už kabančių gitarų ir paukščių narvų ir ranka rodė Hemui Deivenportui, neva "kam rūpi, ką tu galvoji?".

Tačiau Ralfas negalėjo atitraukti akių nuo Edo, tokio tvarkingo ir susikaupusio.

Makgovernas jautė tą patį.

- Dieve mano, negaliu patikėti, jog tai tas pats žmogus, - sumurmėjo jis.

- Lizete, - kalbėjo gražioji blondinė, - šalia manęs stovi Edvardas Dypno ir Danielis Daltonas, abu Derio gyventojai, šįryt suimti per demonstraciją. Teisingai, džentelmenai? Jus suėmė?

Jie linktelėjo: Edas - ironiškai, o Daltonas - ryžtingai. Pastarojo žvilgsnis, nukreiptas į Aną Rivers - bent jau Ralfui - priminė vyriškį, besistengiantį prisiminti, į kokią abortų kliniką jis matė skubančią susigūžusią reporterę.

- Ar jus paleido už užstatą?

- Mes patys sumokėjome užstatą, - atsakė Edas. - Kaltinimai labai menki. Mes neketinome nieko sužeisti, ir, beje, niekas *nenukentėjo.*

- Mus suėmė tik todėl, kad bedievės valdžios struktūros panoro įrodyti, ką jos gali, - pridūrė Daltonas, ir akimirką Ralfui pasirodė, kad Edo veidas įsitempė. Jame atsispindėjo "ir vėl jis apie tą patį" išraiška.

Ana Rivers vėl pasisuko į Edą.

- Svarbiausia čia ne filosofinė, o praktinė pusė, - tarė šis. - Nors "Pagalbos moterims" centro valdytojai teikia konsultacines, terapines paslaugas, be jokio mokesčio šviečia krūtinę ir atlieka daugybę kitų naudingų funkcijų, bet yra ir kita medalio pusė. Kraujo upės teka iš "Pagalbos moterims" centro...

- *Nekalto* kraujo! - suriko Daltonas. Jo akys spindėjo pailgame liesame veide.

Ralfui dingtelėjo mintis: žmonės visame rytų Meine žiūrėjo žinias ir manė, kad vyras su raudonomis petnešomis visiškas pamišėlis, o jo kolega - visai protingas vyrukas. Tiesiog juokinga.

Edas reikšmingai patylėjo tarytum po choro sudainuoto "Aleliuja" ir tęsė toliau.

- Jau beveik aštuonerius metus šiame centre žudomi kūdikiai. Daugelis žmonių - ypač radikalios feministės, tokios kaip gydytoja Roberta Harper, "Pagalbos moterims" vyriausioji administratorė, - mėgsta dangstytis fraze "ankstyvasis nutraukimas", tačiau juk tai abortas, moterų įžeidimo seksistų visuomenėje aktas.

- Bet ar lėlių, pripildytų netikro kraujo, mėtymas į privačios klinikos langus - pats tinkamiausias būdas išreikšti savo nuomonę, pone Dypno?

Tik akimirką juokavimą Edo akyse pakeitė daug aštresnis ir šaltesnis žvilgsnis. Tą akimirką Ralfas vėl išvydo Edą Dypno, besiruošiantį pulti furgono vairuotoją, visu šimtu svarų sunkesnį už jį patį. Ralfas užmiršo, kad tai buvo tik vaizdo įrašas, nufilmuotas prieš valandą, todėl išsigando dėl lieknos blondinės, tokios panašios į duodančio interviu vyriškio žmoną. *Atsargiai, panele,* - mąstė Ralfas. - *Būk atsargi ir bijok. Tu stovi šalia labai pavojingo žmogaus.*

Žvilgsnis dingo, ir vyrukas tvido švarku vėl tapo sąžiningu jaunuoliu, pasakojančiu savo įkalinimo istoriją. Ir vėl Daltonas, nervingai tampydamas petnešas it kokias storas raudonas plaukų gumeles, tapo panašus į beprotį.

- Mes darome tą patį, ką ir vadinamieji gerieji vokiečiai ketvirtąjį dešimtmetį, tik jiems nepavyko, - atsakė Dypno. Jis kalbėjo kantriu pasakojančiu tonu lyg žmogus, kuris jau ne pirmą kartą turi pakartoti tą patį... jau ir taip seniai viską žinantiems žmonėms. - Jie tylėjo, o šeši milijonai žydų mirė. Šioje šalyje toks pat masinis naikinimas...

- Daugiau kaip tūkstantis kūdikių per dieną, - įsiterpė Daltonas. Buvęs nervingumas dingo. Dabar jis kalbėjo įbaugintu ir labai pavargusiu balsu. - Daugelis jų ištraukiami iš moters įsčių gabalais, protestuojantys savo mažytėmis rankelėmis netgi po mirties.

- Gerasis Dieve, - išlemeno Bilis. - Tokios kvailystės dar gyvenime ne...

- Ša, Bili! - sudraudė Luiza.

- ... šio protesto tikslas? - Rivers klausė Daltono.

- Kaip jau tikriausiai žinote, - kalbėjo Daltonas, - Miesto taryba sutiko peržiūrėti teritorijos dalijimo taisykles, kurios leidžia "Pagalbai moterims" užsiimti savo veikla. Dėl šito reikalo jie balsuos lapkričio mėnesį. Teisės į abortą rėmėjai bijo, kad Taryba gali sustabdyti tą mirties mašiną, todėl ir kreipėsi į Siuzaną Dei, įžymiausią teisės į abortą gynėją šalyje, kad ši pabandytų sulaikyti mašiną nuo sunaikinimo. Mes telkiame jėgas...

Mikrofonas vėl atsidūrė ties Edu.

- Ar dar bus protesto akcijų, pone Dypno? - paklausė Rivers, ir Ralfui šovė į galvą mintis, kad reporterė susidomėjo Edu ne tik profesiniais tikslais.

O kodėl gi ne? Edas atrodė šaunus vyrukas, o panelė Rivers negalėjo nutuokti, kad jis tiki, jog Kruvinasis karalius su savo centurionais jau Deryje ir bando sujungti savo pajėgas su kūdikių žudikais iš "Pagalbos moterims" centro.

- Protesto akcijos tęsis, kol bus ištaisyti įstatyminiai nukrypimai, kurie atvėrė kelią žmogžudystėms, - atsakė Edas. - Ir mes tikimės, kad kito amžiaus istorijoje bus įrašyta, jog ne visi amerikiečiai elgėsi kaip naciai šio tamsaus mūsų istorijos laikotarpio metu.

- *Smurtinės* akcijos?

- Mes kaip tik priešinamės smurtui.

Jiedu įsistebeilijo viens į kitą, ir Ralfas pagalvojo, ar tik Anai Rivers, kaip sakydavo Karolina, neįkaito klubai. Denas Daltonas visų užmirštas stovėjo pačiame kadro krašte.

- Ir kai Siuzana Dei atvyks kitą mėnesį į Derį, ar galėsite garantuoti jos saugumą?

Edas nusišypsojo. Prieš Ralfo akis vėl iškilo vaizdas iš tos karštos rugpjūčio dienos, kai Edas klūpėdamas, apglėbęs Ralfo pečius, kvėpavo jam į veidą: "Jie sudegina embrionus Niūporte". Ralfas nusipurtė.

- Šalyje, kur tūkstančiai vaikų išsiurbiami iš motinų įsčių medicininės dulkių siurblio kopijos pagalba, nemanau, kad kas nors gali ką nors garantuoti, - atsakė Edas.

Sekundę Ana Rivers neužtikrintai dėbtelėjo į Edą, lyg norėdama nuspręsti, ar dar paklausti vieną klausimą (galbūt jo telefono numerio?!), tada vėl atsisuko į kamerą.

- Ana Rivers, Derio policijos nuovada.

Vėl pasirodė Lizetė Benson, ir iš jos nustebusios veido išraiškos Ralfas suprato, jog tikriausiai ne tik jis vienas pajuto reporterės potraukį duodančiajam interviu.

- Mes ir toliau pranešinėsime iš įvykio vietos, - tarė Lizetė. - Nepamirškite šeštos valandos žinių. Augustoje gubernatorė Greta Pauers atsakė į jai mestus kaltinimus, neva ji...

Luiza pakilo ir išjungė televizorių. Minutėlę ji pastovėjo prie tamsėjančio ekrano, atsiduso ir vėl atsisėdo.

- Turiu mėlynių kompoto, - ištarė ji, - bet po tokio reportažo kažin ar norėsit.

Abu vyrai papurtė galvas. Bilis pažvelgė į Ralfą.

- Baisu.

Ralfas linktelėjo. Jis vis dar galvojo, kaip Edas vaikščiojo pirmyn ir atgal po pievos lietintuvo čiurkšle, spausdamas kumštį į delną.

- Kaip jie paleido jį už užstatą ir po to leido duoti interviu žinių laidai, tarytum jis būtų normalus žmogus? - nusistebėjo Luiza. - Po to, kai jis taip sumušė vargšelę Eleną? Dieve mano, atrodė, kad ta Rivers tuoj tuoj pakvies Edą pas save vakarienės!

- Arba žiaumoti krekerius kartu su ja lovoje, - sausai pridūrė Ralfas.

- Žmonos sumušimas ir šiandienos įvykiai neturi nieko bendra, - įsiterpė Bilis, - ir galit neabejoti, kad jo advokatas būtent tuo pagrįs savo gynybos liniją.

- O ir žmonos sumušimas tebuvo smulkus nusižengimas, - Ralfas priminė Luizai.

- Kaip tai gali būti? - paklausė Luiza. - Atsiprašau, bet šito tai jau *nesugebu* suprasti.

- Jei sumuši savo žmoną - tai tik paprastas nusižengimas, - ironiškai pakėlęs antakius, paaiškino Makgovernas. - Tokie Amerikos įstatymai, Lu.

Luiza sugniaužė rankas, po to, nukėlusi poną Čeisį nuo televizoriaus, pažvelgė į jį, pastatė atgal į vietą ir sugniaužė rankas.

- Įstatymai yra įstatymai, - prabilo ji, - bet aš turbūt būsiu pirmoji, pripažinusi, kad beveik jų nesuprantu. Tačiau kažkas privalo jiems pasakyti, kad jis - beprotis. Žmonos kūlikas ir beprotis.

- Tu net neįsivaizduoji, *kokio* laipsnio beprotis, - nebeišlaikė Ralfas ir pirmąkart išklojo apie tai, kas atsitiko praėjusią vasarą prie oro uosto. Pasakojimas užtruko net dešimt minučių. Kai baigė, Bilis ir Luiza nepratarė nė žodžio - tik išpūstomis akimis žvelgė į Ralfą.

- Na, ką? - sutrikęs paklausė Ralfas. - Netikite manim? Manote, kad viską išsigalvojau?

- Žinoma, aš tikiu tavim, - atsakė Luiza. - Aš tik... na... nustėrau. Ir išsigandau.

- Ralfai, galbūt reikėtų papasakoti ir Džonui Leidekeriui, - prabilo Bilis. - Nemanau, kad jis turės iš to kokios nors naudos, bet atsižvelgiant į naujuosius Edo draugelius Leidekeris privalo žinoti apie jo darbus.

Ralfas kruopščiai viską pergalvojo ir linktelėjęs atsistojo.

- Turbūt jau eisiu. Ar eisi kartu, Luiza?

Luiza sekundę pasvarstė ir papurtė galvą.

- Pavargau. Ir truputėlį - kaip dabar jaunimas sako - "apšalau". Tikriausiai pabandysiu nusnūsti.

- Būtinai, - patarė Ralfas. - Tikrai atrodai išvargusi. Ir ačiū už pietus.

Ralfas impulsyviai prie jos pasilenkė ir pakštelėjo į lūpų kamputį. Luiza su dėkingumu pažvelgė į jį.

6

Dar po šešių valandų Ralfas išjungė savo televizorių, kai Lizetė Benson baigė vakaro naujienas ir perdavė žodį sporto komentatoriui. Demonstracija prie "Pagalbos moterims" centro buvo nustumta į antrą vietą - vakaro naujienose pirmavo neargumentuotas teiginys, kad gubernatorė Greta Pauers vartojo kokainą, būdama paskutinio kurso studentė - be to, nepranešė nieko naujo, tik Deną Daltoną pavadino "Gyvenimo draugų" lyderiu. *Nominalus lyderis,* - pagalvojo Ralfas. Ar tik ne Edas buvo už viską atsakingas? Jei ne, tai, Ralfo nuomone, apie Kalėdas tikrai bus. Daug įdomiau sužinoti, ką Edo darbdaviai galvojo apie Edo nuotykius Deryje. Ralfas spėjo, kad šiandieniniai išpuoliai jiems daug labiau nepatiks nei smurtas šeimoje. Jis skaitė, kad netrukus Hokingo laboratorija taps penktuoju tyrimų centru šiaurės rytuose, tiriančiu embriono audinį. Jie tikriausiai neimtų ploti, sužinoję, kad vienas iš jų chemikų buvo suimtas už lėlių, pripildytų netikru krauju, mėtymą į abortus atliekančios klinikos sienas.

O jei tik jie žinotų, koks jis iš tiesų beprotis...

O kas jiems pasakys, Ralfai? Gal tu?

Ne. Tik ne dabar. Tai nebūtų tas pat, kaip nueiti kartu su Makgovernu į policijos nuovadą ir papasakoti Džonui Leidekeriui apie praeitos vasaros avariją - tai jau persekiojimas. Panašu į "UŽMUŠKITE ŠITĄ KALĘ" keverzonę šalia moters, su kurios nuomone nesutinki, nuotraukos.

Nesąmonė, ir pats tai žinai.

- Nieko aš nežinau, - sumurmėjo Ralfas, atsikeldamas ir prieidamas prie lango. - Esu per daug pavargęs, kad ką nors žinočiau.

Tačiau stebėdamas, kaip du vyriškiai išeina iš "Raudonojo obuolio", kiekvienas su šešiais krepšiais, jis staiga pajuto, jog kažką žino, ir nuo to per nugarą nuvilnijo šiurpulys.

Šįryt, kai Ralfas išėjo iš "Rait Eido" ir pasijuto apsuptas aurų ir jausmo, kad įžengė į kitą suvokimo lygį, jis vis kartojo sau, kad žavėtųsi vaizdu, bet juo nepatikėtų, antraip atsidurs toje pačioje valtyje su Edu Dypno. Jau tada ši mintis vos neatvėrė durų į ankstesnius prisiminimus, tačiau besikeičiančios auros parkavimo aikštelėje spėjo atitraukti Ralfą, kol jis dar nepasinėrė į juos. Dabar viskas tapo aišku: *Edas* taip pat minėjo auras.

Ne - jis tikriausiai turėjo *jas* omeny, *bet pavartojo žodį "spalvos". Beveik esu tuo įsitikinęs. Jis ištarė tai, paminėjęs, jog mato kūdikių lavonėlius aplink, netgi ant stogų. Jis pasakė...*

Ralfas sekė, kaip du vyrukai sušoka į aplamdytą seną furgoną, ir mąstė, kad niekada neįstengs prisiminti Edo pasakytų žodžių: jis buvo per daug pavargęs. Staiga, kai furgonas už savęs paliko išmetamųjų dujų debesį, kuris Ralfui priminė ryškiai kaštoninę medžiagą, paliktą kepyklos furgono šį vidurdienį, atsidarė dar vienos durys, ir atmintis pagaliau *sugrįžo.*

- Jis pasakė, kad kartais pasaulis atrodo toks spalvotas, - Ralfas ištarė tuščiam butui, - tačiau visos spalvos vėl baigia nublankti. *Manau,* kad tai ir viskas.

Panašu, bet ar tikrai viskas? Ralfas neabejojo, kad buvo dar kažkas, bet niekaip negalėjo prisiminti. Bet ar tai svarbu? Nervai atsakė į klausimą teigiamai, nes dabar apšalo visa Ralfo nugara.

Suskambo telefonas. Ralfas atsisuko ir išvydo jį, apsuptą grėsmingos tamsiai raudonos spalvos - bėgančio iš nosies kraujo ir

(gaidžių, besipešančių gaidžių)

gaidžio plunksnų spalvos.

Ne, - sustenėjo viena Ralfo proto pusė. - *O, ne, Ralfai, nepradėk vėl...*

Su kiekvienu skambučiu šviesos gaubtas tapdavo ryškesnis. Per tuos intervalus jis patamsėdavo. Ralfui pasirodė, kad žiūri į vaiduokliška širdį su telefonu viduje.

Ralfas stipriai užmerkė akis, o atsimerkus raudonos auros jau nebebuvo.

Ne, dabar jos neišvysi. Nesu tikras, bet turbūt tu nuvijai ją šalin. Kaip aiškiame sapne.

Eidamas prie telefono, Ralfas įtikinėjo save, kad ši mintis tokia pat absurdiška kaip ir aurų stebėjimas. Tačiau jis puikiai žinojo, kad taip nėra. Nes kaipgi tada, tik pažvelgęs į tą ryškiai raudoną šviesą, Ralfas suprato, kad skambina Edas Dypno?

Nesąmonė, Ralfai. Tu manai, kad tai Edas, nes nesiliauji apie jį galvoti... ir todėl, kad esi toks pavargęs, kad protas pradėjo krėsti juokus. Pakelk ragelį ir įsitikinsi. Tai ne išdavikė širdis ir netgi ne išdavikas telefonas. Ko gero, skambina koks laikraščių prenumeratos agentas arba kraujo banko darbuotoja, norėdama pasiteirauti, kodėl nesirodai pastaruoju metu.

Tačiau Ralfas žinojo ką kitą.

Jis pakėlė ragelį.

- Alio?

7

Niekas neatsakė. Tačiau *kažkas* delsė. Ralfas girdėjo jo kvėpavimą.

- Alio? - pakartojo Ralfas.

Skambintojas iškart neatsakė, todėl Ralfas jau ruošėsi burbtelėti "Aš dedu ragelį", bet Edas Dypno vis dėlto prabilo:

- Skambinu tau dėl tavo liežuvio, Ralfai. Jis gali pridaryti tau daug bėdos.

Dabar šaltis stingdė ne tik tarp menčių: jis apėmė visą nugarą nuo kaklo iki pat užpakalio.

- Sveikas, Edai. Mačiau tave per žinias.

Tai buvo pirmieji į galvą šovę žodžiai. Atrodė, kad ranka konvulsiškai suspaudė telefono ragelį.

- Nesiblaškyk, senuk, o paklausyk manęs. Pas mane buvo užėjęs detektyvas, kuris areštavo mane praeitą mėnesį - Leidekeris. Tiesą pasakius, jis ką tik išėjo.

Ralfo širdis nusmuko, bet kulnų nepasiekė. Juk nėr ko stebėtis, kad Leidekeris apsilankė pas Edą? Jis labai susidomėjo Ralfo pasakojimu apie susidūrimą prie oro uosto 1992-ųjų vasarą.

- Tikrai? - ramiai paklausė Ralfas.

- Detektyvas Leidekeris galvoja, kad man atrodo, jog žmonės - o galbūt ir kažkokios antgamtinės būtybės - veža embrionus iš miesto platforminiuose sunkvežimiuose ir furgonuose. Neblogai, ką?

Ralfas stovėjo prie sofos, nervingai tampydamas telefono laidą ir suvokdamas, kad vėl mato blyškią raudoną šviesą, lašančią iš laido it prakaitas. Šviesa pulsavo į Edo kalbos ritmą.

- Aš nesupykau, kad iškvietei policiją, kai pamokiau tą kalę - to ji tikrai nusipelnė, - tęsė Edas. - Pamaniau, kad tai... na, tėviškas susirūpinimas. O galbūt tikėjaisi, kad jei ji bus pakankamai dėkinga, sutiks su tavim pasidulkinti. Juk tau dar anksti į Juros periodo parką. Bent jau manei, kad ji leis tau pasmaigstyti ją pirštu.

Ralfas ir toliau tylėjo.

- Ar tiesą kalbu, senioke?

Nė žodžio.

- Manai, kad išgąsdinsi mane savo tylėjimu? Pamiršk tai.

Tačiau visgi Edas *buvo* išsigandęs ir išmuštas iš vėžių. Atrodė, kad šiam skambučiui jis turėjo paruošęs atitinkamą scenarijų, tik Ralfas atsisakė atlikti savo partiją.

- Tu negali... geriau jau ne...

- Mano skambutis į policiją po to, kai sumušei Eleną tavęs nenuliūdino, tačiau, akivaizdu, kad pokalbis su Leidekeriu supykdė tave. Kodėl, Edai? Gal pagaliau pradėjai suvokti savo elgesį? Ir mąstymo būdą?

Dabar nutilo Edas. Galų gale jis kimiai sušnibždėjo.

- Jei nepriimsi to už gryną pinigą, Ralfai, tai bus didžiausia tavo klaida...

- Nesijaudink, aš priimu tai už gryną pinigą, - pertraukė jį Ralfas. - Mačiau, ką šiandien padarei, mačiau, kaip pasielgei praeitą mėnesį su savo žmona... ir mačiau, ką išdarinėjai prieš metus prie oro uosto. O dabar visa tai žino ir policija. Aš išklausiau tavęs, Edai, dabar tavo eilė manęs išklausyti. Tu sergi. Tavo psichika sutriko, todėl kartais tave aplanko haliucinacijos...

- *Neprivalau klausytis šito šlamšto*! - beveik suklykė Edas.

- Neprivalai. Gali padėti ragelį. Juk tai tu paskambinai. Bet kol dar klausaisi, aš kalbėsiu toliau. Kadangi aš tave mėgau, Edai, ir noriu, kad tas jausmas sugrįžtų. Tu - protingas vyrukas, nesvarbu, ar matai tas haliucinacijas, ar ne, todėl mane suprasi.

- Ar vis dar matai spalvas? - paklausė Edas. Jo balsas nurimo.

Tą pačią akimirką raudonas spindesys, gaubęs telefono laidą, dingo.

- Kokias spalvas? - pagaliau perklausė Ralfas.

Edas nekreipė dėmesio į Ralfo klausimą.

- Sakei, kad mane mėgai. Na, tu man irgi patikai. Tu man *visada* patikai. Todėl duosiu tau vertingą patarimą. Tu plauki į gilius vandenis, o šalia į priešingą pusę plaukia daugybė dalykų, apie kuriuos net *nesuvoki*. Manai, kad esu beprotis, tačiau pasakysiu tau, kad tu net nenutuoki, kas yra beprotybė. Nė trupučio nenutuoki. Tačiau greit suprasi, jei ir toliau kišies į tavęs neliečiančius reikalus. Gali patikėti mano žodžiu.

- Kokie dalykai? - paklausė Ralfas. Jis bandė išlaikyti ramų balsą, bet jo pirštai net tvinkčiojo, vis dar spausdami telefono ragelį.

- Jėgos, - atsakė Edas. - Deryje sklando jėgos, kurių nenorėtum pažinti. Yra... sakykim, kad čia yra esybės. Kol kas jos tavęs nepastebėjo, bet jei ir toliau man trukdysi, būtinai atsidursi jų akiratyje. Ir patikėk manim, tu tikrai nebūtum tuo patenkintas.

Jėgos. Esybės.

- Klausei, kaip apie visa tai sužinojau. Kas mane apšvietė. Ar prisimeni, Ralfai?

- Taip.

Žinoma, jis nepamiršo. Tai buvo paskutinieji Edo žodžiai, prieš pasirodant veidmainiškai šypsenėlei. Tada Edas nuėjo pasisveikinti su policininkais. "Matau spalvas nuo tada, kai jis atėjo ir liepė man...pakalbėsim apie tai vėliau".

- Daktaras man pasakė. Mažas plikas daktariūkštis. Manau, kad būtent jam turėsi atsakyti, jei vėl įsikiši į mano reikalus. O tada - apsaugok tave, Viešpatie.

- Vadinasi, mažas plikas daktariūkštis, - pakartojo Ralfas. - Iš pradžių buvo Kruvinasis karalius ir centurionai, dabar - mažas plikas daktariūkštis. O toliau bus...

- Pasilaikyk savo sarkazmą sau, Ralfai. Paprasčiausiai laikykis atokiau nuo manęs ir mano reikalų, ar girdi? Laikykis atokiau.

Ragelyje pasigirdo pypsėjimas. Ralfas dar ilgai spoksojo į telefoną, po to iš lėto padėjo ragelį.

Paprasčiausiai laikykis atokiau nuo manęs ir mano reikalų.

Ir kodėl gi ne? Ralfas ir be Edo turėjo daug rūpesčių. Jis nutepeno į virtuvę, įkišo pikšos filė į orkaitę ir pabandė išmesti iš galvos protestus prieš abortus, auras, Edą Dypno ir Kruvinąjį karalių.

Tai padaryti pasirodė daug lengviau, nei jis tikėjosi.

6 skyrius

1

Vasara kaip ir visada Meine dingo nepastebimai. Ralfas ir toliau prabudinėjo labai anksti, o kai lapai ėmė gelsti palei Hariso aveniu, jo akys atsimerkdavo jau 2:15 ryto. Labai nemalonu, bet Ralfas dėjo viltis į pasimatymą su Džeimsu Rojumi Chongu. Be to, keistasis spalvingasis šou, kurį Ralfas išvydo po susitikimo su Džo Vaizeriu, daugiau nebepasikartojo. Kartais spalvos sumirkčiodavo aplink daiktų kraštus, tačiau Ralfas išmoko stipriai užmerkti akis ir suskaičiuoti iki penkių: atsimerkus visas spindesys jau būdavo dingęs.

Na... *paprasčiausiai* dingęs.

Siuzanos Dei pasisakymas turėjo įvykti penktadienį, spalio aštuntąją, tad, besibaigiant rugsėjui, protesto akcijos ir vieši debatai apie abortus paaštrėjo ir ėmė suktis apie Siuzanos Dei personą. Ralfas jau daugybę kartų matė Edą per TV žinias, kartais kartu su Denu Daltonu, bet vis dažniau vienut vienutėlį, prabylantį iš ekrano greitu, įtikinamu balsu, taip pat ir ta humoro ugnele, kuri dabar atsispindėjo ne tik jo akyse, bet ir balso išraiškoje.

Žmonėms jis patiko, todėl "Gyvenimo draugai" susilaukė daug pasekėjų, apie kuriuos "Kasdienė duona" - jų politinė įkvėpėja - tik galėjo pasvajoti. Lėlių niekas nebesvaidė ir neįvyko jokių smurto akcijų, tačiau vis dažniau buvo rengiami piketai, skanduojami vardai, grūmojama kumščiais ir rašomi pikti laiškai redaktoriui. Kunigai žadėjo prakeikimą; mokytojai siūlė tvardytis ir žvelgti į viską protingai; pustuzinis jaunų moterų, pasivadinusių "Jėzaus lesbietėmis", buvo suimta už demonstraciją priešais Derio pirmąją baptistų bažnyčią. Jos laikė iškėlusios plakatus su užrašu: "IŠIMKIT ŠITĄ ŠLAMŠTĄ MAN IŠ KŪNO". Derio "News" buvo cituojami vieno policininko žodžiai, jog jis tikisi, kad Siuzana susirgs gripu ar dar kuo nors ir bus priversta atšaukti savo pasisakymą.

Edas daugiau Ralfui nebeskambino, tačiau rugsėjo dvidešimt pirmąją jis gavo atviruką nuo Elenos su vienuolika žodžių, iškeverzotų kitoje jo pusėje:

Valio, darbas! Derio viešojoje bibliotekoje! Pradedu kitą mėnesį! Greit pasimatysim, Elena.

Pirmą kartą nuo tos dienos, kai Elena jam paskambino iš ligoninės, Ralfas pasijuto nudžiugęs, todėl nulipo žemyn, norėdamas parodyti atviruką Makgovernui, bet rado jo duris užrakintas.

Tada pas Luizą... tačiau ir ji galėjo būti išėjusi sužaisti kortomis arba išvažiavusi į centrą nusipirkti vilnos naujai skarai.

Truputį nusiminęs, kad visada negali rasti žmonių, su kuriais norėtum pasidalyti geromis naujienomis, kai tau tiesiog būtina išsipasakoti, Ralfas patraukė į Strofordo parką. Būtent ten jis išvydo Bilį Makgoverną, sėdintį ant suoliuko prie beisbolo aikštelės ir verkiantį.

2

Galbūt per stipriai pasakyta apie verkimą - Makgovernas tik truputį *ašarojo*. Jis sėdėjo sugniaužęs nosinę rankoje ir stebėjo, kaip motina ir jos sūnelis žaidžia kamuoliu beisbolo lauke, kur tik prieš dvi dienas pasibaigė didžiausias sezono turnyras.

Kartkartėmis Bilis pakeldavo kumštyje suspaustą nosinę ir nusišluostydavo akis. Ralfas, kuris niekada nematė verkiančio Makgoverno, - net per Karolinos laidotuves, - slampinėjo palei žaidimo aikštelę, bandydamas nuspręsti: prieiti prie Bilio ar paprasčiausiai pasišalinti. Pagaliau jis sukaupė visą savo drąsą ir patraukė prie suolelio.

- Sveiks, Bili, - pasisveikino Ralfas.

Makgovernas pažvelgė į jį paraudusiomis, ašarotomis ir sutrikusiomis akimis. Jis dar kartą jas nusišluostė ir pabandė nusišypsoti.

- Sveikas, Ralfai. Atleisk, kad užtikai mane paleidusį dūdas.

- Nieko tokio, - prisėsdamas šalia, atsakė Ralfas. - Aš savo jau išverkiau. Kas atsitiko?

Makgovernas patraukė pečiais ir vėl nusišluostė akis.

- Menkniekis. Paprasčiausiai išgyvenu paradoksą.

- Kokį paradoksą?

- Šis tas gero atsitiko vienam iš seniausių mano draugų. Jis pasiūlė man pirmąjį darbą mokykloje. O dabar jis miršta.

Ralfas pakėlė antakius, bet nepratarė nė žodžio.

- Jis susirgo plaučių uždegimu. Jo dukterėčia šiandien ar rytoj išveš jį į ligoninę, kur jam pajungs dirbtinį kvėpavimą, tačiau tai jau nepadės. Aš su džiaugsmu sutiksiu jo mirtį ir, ko gero, dėl to labiausiai sielojuosi, - Makgovernas nutilo. - Turbūt nesupratai, ką norėjau pasakyti?

- Ne. Tačiau nekreipk dėmesio.

Makgovernas pažvelgė Ralfui į akis ir suprunkštė. Garsas susimaišė su ašaromis, bet Ralfas priėmė jį už tikrą juoką ir surizikavo taip pat nusišypsoti.

- Ar pasakiau ką nors juokinga?

- Ne, - atsakė Bilis ir nesmarkiai patapšnojo jam per petį. - Pažvelgiau į tavo nuoširdų ir sąžiningą veidą - tu tikra atversta knyga, Ralfai - ir pagalvojau, kaip tu man patinki. Kartais net trokštu *būti* tavimi.

- Tik ne trečią valandą ryto, - ramiai pridūrė Ralfas.

Makgovernas atsiduso ir linktelėjo galvą.

- Nemiga.

- Aha. Nemiga.

- Atleisk, kad nusijuokiau, bet...

- Nereikia atsiprašnėti, Bili.

- ... bet prašau patikėk manimi, jog tai buvo *susižavėjimo* juokas.

- Kas tas tavo draugas, ir kodėl džiaugiesi, kad jis miršta? - paklausė Ralfas. Jis jau beveik žinojo, kas tai per Makgoverno paradoksas: ne toks jau jis kvailys, kaip kad Biliui kartais atrodydavo.

- Tai Bobas Polherstas, o džiaugiuosi dėl jo plaučių uždegimo todėl, kad jis jau nuo 1988-ųjų vasaros serga Alzheimerio liga.

Ralfas būtent tai ir turėjo galvoje... nors, tiesą pasakius, spėjo pagalvoti ir apie AIDS. Įdomu, ar Makgoverną tai labai šokiruotų? Nuo šios minties Ralfas pralinksmėjo. Tada vėl pažvelgė į savo draugą ir susigėdo dėl šio linksmumo. Jis žinojo, kad kai Makgovernas paniurdavo, bandydavo pasislėpti po ironijos kauke, tačiau, akivaizdu, kad nuo to jo liūdesys dėl mirštančio draugo netapo apsimestinis.

- Nuo 1946 metų, kai jam tebuvo vos dvidešimt penkeri, iki 1981 ar 1982 metų Bobas buvo Derio vidurinės mokyklos istorijos katedros vedėjas. Jis buvo puikus mokytojas, vienas iš tų šviesulių, kurie palaidoja savo talentą. Tokie dažniausiai taip ir lieka katedrų vedėjais ir dar užsiima pustuziniu kitų reikalų, nes paprasčiausiai nemoka pasakyti "ne". Bobas buvo vienas iš jų.

Motina su savo sūneliu praėjo pro juos ir nužingsniavo tiesiai prie mažos kavinukės, kuri jau ruošėsi užsidaryti žiemai. Vaiko veidas tiesiog spindėjo: šį grožį sukūrė rožinė aura, kurią Ralfas išvydo virš berniuko galvos, banguojančią per mažą gyvą jo veidelį.

- Ar eisim namo, mamyte? - klausė jis. - Noriu pažaisti su savo žaisliukais.

- Pirmiausia pavalgysim, gerai? Mamytė jau išalko.

- Gerai.

Ant berniuko nosies matėsi kablio formos randas, ir šioje vietoje rožinė aura spindėjo ryškiai raudona spalva.

Iškrito iš lopšio, būdamas aštuonių mėnesių, - mąstė Ralfas. - *Norėjo pasiekti drugelius, kuriuos mama pakabino virš jo. Ji mirtinai išsigando, kai įlėkusi pamatė kraują: ji jau pamanė, kad jos vargšas vaikelis miršta. Jo vardas Patrikas. O ji vadina jį Patu. Toks buvo jo senelio vardas, ir...*

Ralfas sekundę užmerkė akis. Viskas, kas buvo skrandyje, sukilo iki Adomo obuolio, ir jis jau pasiruošė vemti.

- Ralfai? - pasiteiravo Makgovernas. - Ar gerai jautiesi?

Ralfas atmerkė akis. Jokios rožinės auros, tik motina ir sūnus, žingsniuojantys į kavinukę išgerti sulčių. Beje, visiška nesąmonė, kad ji nori grįžti su Patu namo, nes jo tėvas, iškentęs šešis mėnesius, neištvėrė ir vėl pradėjo gerti. O kai jis geria, jis tampa priekabus...

Liaukis, dėl Dievo meilės.

- Gerai, - Ralfas atsakė Biliui. - Tik kažkas įkrito į akį. Na, tęsk pasakojimą apie savo draugą.

- Nėr ką čia daug pasakoti. Jis buvo tikras genijus, bet metams bėgant įsitikinau, kad šiuo žodžiu per daug švaistomasi. Manau, kad šioje šalyje *pilna* genijų, kurie yra tokie protingi, kad bet kuris iš mūsų šalia jų atrodytų tikras idiotas. Ir dauguma jų dirba mokytojais ma-

žuose tamsiuose miesteliuose, kadangi tai jiems patinka. Bobiui Polherstui tai irgi, be abejo, patiko.

Jis permatė žmones kiaurai, ir tai mane gąsdino... bent jau iš pradžių. Po kiek laiko apsiraminau, supratęs, jog Bobas - geras žmogus, tik pirmas jo sudarytas įspūdis padaro jį siaubūnu. Kartais stebėdavausi, ar jis į mane žvelgia paprastomis akimis, ar kokia rentgeno mašina.

Lauko kavinukėje moteris ištiesė ranką su sodos gėrimu. Vaikas sugriebė popierinę stiklinę abiem rankom, nusišypsojo ir ėmė godžiai gerti. Aplink jį vėl blykstelėjo rožinė šviesa, ir Ralfas suprato, jog neklydo: berniuko vardas tikrai Patrikas, o jo mama nenori grįžti su juo į namus. Ralfas negalėjo suvokti, kaip jis tai sužinojo.

- Tais laikais, - tęsė Makgovernas, - jei buvai iš centrinio Meino ir ne šimtaprocentinis heteroseksualas, turėjai velniškai pasistengti, kad tave tokiu *palaikytų*. Buvo tik vienintelė išeitis - važinėti į Grinvič Vilidžą su berete ant galvos ir leisti šeštadienio vakarus džiazo klubuose, kur vietoj aplodismentų spraksėdavo pirštais. Tada mintis "išeiti iš pogrindžio" atrodė visiškai kvaila. Daugeliui iš mūsų tik tas pogrindis ir egzistavo. Žinoma, jei tik netroškai, kad išgėrę vaikinai iš brolijos sumaltų tave gatvėje į miltus. Taigi visas *pasaulis* buvo pogrindis.

Patas baigė gerti ir numetė popierinį puodelį ant žemės. Motina liepė jį pakelti ir įmesti į mažą šiukšlių dėžę. Berniukas geranoriškai išpildė paliepimą. Tada ji paėmė sūnų už rankos, ir jiedu lėtai patraukė iš parko. Ralfas stebėjo nueinančiuosius su nerimu, tikėdamasis, kad moters baimė ir rūpesčiai nepasitvirtins, ir podraug bijodamas, jog gali atsitikti priešingai.

- Kai kreipiausi dėl darbo Derio vidurinės mokyklos istorijos katedroje, - tai buvo 1951 metais, - jau buvau išmokytojavęs dvejus metus visų pamirštame Liubeke. Be to, aš supratau, kad jei jau čia pavyks įsidarbinti be jokių papildomų klausimų, tai kitur neturėsiu jokių problemų. Tačiau Bobas tik žvilgtelėjo į mane - velnias, kiaurai *pervėrė* mane - savo rentgeno akimis ir iškart viską suprato. Beje, jis nesikuklino. "Jei jau nuspręsčiau priimti jus į darbą, pone Makgovernai, o jūs priimtumėte mano pasiūlymą, ar galiu būti tikras, kad niekada nekils jokių problemų dėl jūsų seksualinės pakraipos?"

- "Seksualinės pakraipos", Ralfai! Viešpatie! Iki tos dienos net *nesvajojau* apie tokią frazę, o jam tie žodžiai išslydo iš burnos, tarsi būtų slidesni net už guolius, suteptus "Crisco" alyva. Buvau bepradedąs neigti, neva nesuprantu, ką jis turi omeny, bet vis tiek įsižeidžiau; aiman, dar kartą pažvelgęs į jį, nusprendžiau neeikvoti jėgų. Galbūt aš ir apmoviau keletą žmonių Liubeke, bet supratau, kad su Bobu Polherstu šis triukas nepavyks. Tada jam nebuvo nė trisdešimties ir jis nebuvo išvažiavęs toliau už Kiterį, bet jis žinojo viską apie mane, ir tam pakako tik dvidešimties minučių interviu.

- "Pažadu, sere, nebus jokių problemų", - kuo nuolankiausiai atsakiau.

Makgovernas vėl nubraukė ašaras savo nosinaite, tačiau šįkart Ralfui šis gestas pasirodė pernelyg dramatiškas.

- Per tuos dvidešimt trejus metus, prieš man išeinant dėstyti į Derio bendruomenės koledžą, Bobas išmokė mane visko apie istorijos dėstymą ir šachmatų žaidimą. Jis buvo nuostabus žaidėjas... jis tikrai būtų pastatęs tą vėjo pamušalą Fėjų Čapiną į keblią padėtį. Aš tik vienąkart laimėjau prieš jį, ir tai jau po to, kai jis susirgo Alzheimerio liga. Nuo tada aš su juo nebežaidžiau.

Buvo ir daugiau įdomių dalykų. Jis niekada nepamiršdavo juokelių. Ir niekada nepamiršdavo savo artimų draugų gimtadienių ar jubiliejų - ne, jis nesiųsdavo atvirukų ar dovanų, bet visada pasveikindavo žodžiu, ir niekas neabejojo jo nuoširdumu. Bobas išspausdino per šešiasdešimt straipsnių apie istorijos dėstymą ir Pilietinį karą. 1967-1968 metais jis parašė knygą "Vėliau tą vasarą" apie tai, kas atsitiko po Getisburgo įvykių. Prieš dešimt metų jis leido man perskaityti rankraštį, ir aš manau, kad tai geriausia knyga apie Pilietinį karą - na, gal dar galėčiau paminėti Maiklo Šaros romaną "Angelai žudikai". Tačiau Bobas net nenorėjo girdėti apie knygos išleidimą. Kai paklausiau kodėl, jis atsakė, kad aš geriausiai turėčiau suprasti priežastį.

Makgovernas nutilo, žvelgdamas į parką, kurį užliejo spindinti žalia šviesa ir tamsūs šmėkščiojantys šešėliai, pasirodantys su kiekvienu vėjo šuoru.

- Jis teigė, kad bijo parodyti save.

- Aha, - atsakė Ralfas. - Suprantu.

- Galbūt tai labiausiai atskleidžia jo esybę: Bobas mėgdavo spręsti kryžiažodžius "Sunday New York Times" laikraštyje, iškart užpildydamas langelius rašaliniu parkeriu. Vienąkart dėl to apkaltinau jį *perdėtu pasitikėjimu savimi*. Jis šyptelėjo ir atsakė, kad yra didelis skirtumas tarp pasitikėjimo ir optimizmo, o jis yra optimistas.

Taigi, turėjai susidaryti vaizdą. Nuoširdus žmogus, puikus mokytojas, nuostabus protas. Jis buvo Pilietinio karo specialistas, o dabar jis netgi nenutuokia, kas tai yra. Po velnių, jis nebežino, kuo jis vardu ir greitai - kuo greičiau, tuo geriau - mirs, net nežinodamas, kad kada nors gyveno.

Pagyvenęs vyriškis su Meino universiteto firminiais marškinėliais ir nutrintais džinsais, vilkdamas kojas, kirto žaidimų aikštelę, po pažastimi pasikišęs sulamdytą popierinį maišelį. Jis stabtelėjo prie kavinukės, norėdamas apžiūrėti šiukšlinės turinį ir tikėdamasis rasti butelį ar du. Kai jis pasilenkė, Ralfas aplink jį išvydo tamsiai žalią gaubtą ir šviesesnį žalią baliono siūlelį, kuris plaikstėsi nuo viršugalvio. Staiga Ralfas pasijuto per daug pavargęs, kad užmerktų akis ir netgi kad panorėtų jas užmerkti.

Jis pasisuko į Makgoverną ir tarė:

- Nuo praeito mėnesio pradėjau matyti...

- Aš turbūt labai liūdžiu, - ištarė Bilis, dar kartą dramatiškai nubraukdamas ašaras, - nors nežinau: dėl Bobo ar dėl savęs paties. Argi tai ne siaubinga? Bet jeigu tu tik būtum matęs, koks jis buvo protingas... toks velniškai protingas...

- Bili? Ar matai tą vyruką prie kavinukės? Kuris rausiasi šiukšlių konteineryje? Aš matau...

- Taip, tokių vyrukų dabar visur pilna gatvėse, - pertraukė Bilis ir paniekinamai dėbtelėjo į valkatą (kuris rado dvi tuščias "Budweiser" skardines ir įsimetė į savo maišelį). - Aš nekenčiu savo senatvės. Galbūt tai ir yra mano liūdesio priežastis.

Valkata prisliūkino prie juodviejų ir ūmai papūtus vėjeliui nuo jo pasklido tikrai ne prancūziškų kvepalų aromatas. Jo aura - gyvos žalios spalvos, kuri Ralfui priminė Švento Patriko dienos dekoracijas - keistai derėjo prie pataikūniškos išvaizdos ir nesveiko šypsnio.

- Ei, vyručiai! Kaip laikotės?

- Būna ir geriau, - atsakė Makgovernas, pakeldamas ironišką antakį, - ir tikiuosi, taip ir bus, kai dingsi iš čia.

Valkata neužtikrintai dėbtelėjo į Bilį, tarytum nusprendęs, kad su šituo neverta prasidėti, ir tada perkėlė žvilgsnį į Ralfą.

- Gal turite atliekamą monetą, pone? Turiu išvykti į Deksterį. Man paskambino dėdė (jis ten gyvena Neibolto gatvėje) ir pasakė, kad galiu atgauti darbą malūne, bet jei tik aš...

- Išnyk, bičiuli, - paragino Makgovernas.

Valkata piktai dėbtelėjo į jį ir vėl savo rudomis akimis įsistebeilijo į Ralfą.

- O tai geras darbas. Aš galėčiau jį atgauti, bet ten reikia nuvykti jau šiandien. Yra autobusas...

Ralfas įkišo ranką į kišenę, rado ketvertuką ir dešimties centų monetą ir mestelėjo į ištiestą valkatos delną. Šis išsišiepė. Jį supanti aura išryškėjo ir staiga dingo. Ralfui iškart palengvėjo.

- O, puikumėlis! Ačiū, pone!

- Nėr už ką, - atsakė Ralfas.

Valkata patraukė parduotuvės, kur buvo galima nusipirkti pigaus gėralo, link.

Po velnių, Ralfai, gal galėtum truputį mielaširdingiau ir mąstyti? - jis paklausė pats savęs. - *Dar už pusės mylios toje pat pusėje yra autobusų stotis.*

Tiesa, bet Ralfas puikiai žinojo, kad yra didelis skirtumas tarp mielaširdingo mąstymo ir iliuzijų. Jei valkata su tamsiai žalia aura ėjo į autobusų stotį, tai Ralfas ruošėsi tapti Valstybės Sekretoriumi.

- Nereikėjo taip daryti, Ralfai, - nesutikdamas su jo veiksmais, prabilo Makgovernas. - Tai tik padrąsina juos.

- Ko gero.

- Apie ką tu kalbėjai, kai mus taip šiurkščiai pertraukė?

Dabar prabilti Makgovernui apie auras buvo tikrai niekam tikusi mintis. Ralfas net negalėjo įsivaizduoti, kaip jam šovė į galvą taip padaryti. Aišku, kad kalta nemiga. Ji dažnai ėmė veikti jo trumpalaikę atmintį bei pojūčius.

- Kad gavau žinutę šį rytą. Maniau, ji tave pralinksmins.

Jis padavė Elenos atviruką Biliui, kuris kelis kartus perskaitė jį ir išsišiepė. Palengvėjimo ir tikro malonumo išraiška jo veide privertė Ralfą iškart atleisti Biliui už jo dramatiškus jausmų perėjimus. Buvo lengva pamiršti, kad Bilis gali būti tiek nuoširdus, tiek ir pompastiškas.

- Argi tai ne puiku? Darbas!

- Žinoma. Nori atšvęsti tai kartu papietaudamas? Yra nebloga kavinukė šalia "Rait Eido". Vadinasi "Saulėlydis". Galbūt per ankšta, bet...

- Ačiū, bet pažadėjau Bobo dukterėčiai, kad pasėdėsiu su juo. Žinoma, jis net nenutuokia, kas aš toks, tačiau tai nesvarbu, nes *aš* žinau, kas *jis* toks. Supranti?

- Aha, - atsakė Ralfas. - Tai gal kada nors vėliau?

- Būtinai.

Makgovernas šypsodamasis dar kartą peržvelgė žinutę.

- Nuostabu! Tikros uogelės!

Ralfas nusijuokė, išgirdęs senąjį posakį.

- Aš irgi taip manau.

- Galėjau lažintis iš penkių baksų, kad ji sugrįš pas tą pamišėlį ir įduos kūdikį tiesiai į jo prakeiktą glėbį... bet būčiau apsidžiaugęs juos pralaimėjęs. Turbūt šneku nesąmones.

- Truputėlį, - atsakė Ralfas, bet tik todėl, kad žinojo, jog Bilis Makgovernas tikėjosi tokio atsakymo. Iš tikrųjų jis pagalvojo, kad Bilis ką tik taip tiksliai apibrėžė savo charakterį ir visuomenės nuomonę, jog Ralfas niekada nebūtų sugebėjęs to atlikti geriau.

- Malonu išgirsti, kad kam nors sekasi geriau nei tikėjomės.

- O kaipgi.

- Ar Luiza jau žino?

Ralfas papurtė galvą.

- Jos nėra namie. Parodysiu jai, kai tik sutiksiu.

- Būtinai. Ar jau miegi geriau, Ralfai?

- Taip.

- Gerai. Tu ir atrodai geriau. Atrodai stipresnis. Svarbiausia nepasiduoti, Ralfai. Ar aš klystu?

- Nemanau, - atsakė Ralfas ir atsiduso. - Tu tikrai neklysti.

3

Dar po dviejų dienų Ralfas sėdėjo virtuvėje prie stalo, iš lėto kramtydamas nemėgstamus sėlenų dribsnius (jis nusprendė, kad galbūt jie kaip nors jam padės), ir žvelgė į pirmąjį Derio "News" puslapį. Jis permetė akimis vedamąjį straipsnį, tačiau iš tikrųjų jį sudomino nuotrauka: atrodė, kad ji išreiškia visus nemalonius jausmus, kuriuos Ralfas išgyveno per pastarąjį mėnesį.

Ralfui pasirodė, kad antraštė virš nuotraukos - "DEMONSTRACIJA ĖMĖSI SMURTO" - neatspindėjo pasakojimo apačioje, bet jis nė kiek nenustebo: Ralfas jau daugelį metų skaitė "News" ir spėjo priprasti prie neobjektyvumo, įskaitant ir šią antiabortinę kampaniją. Visgi laikraštis stengėsi išlaikyti atstumą nuo "Gyvenimo draugų", ir tuo Ralfas visiškai nesistebėjo."Draugai" susirinko automobilių parkavimo aikštelėje šalia "Pagalbos moterims" centro ir Derio ligoninės, laukdami dviejų šimtų oponentų, kurie žygiavo per miestą nuo Visuomenės centro. Daugelis demonstrantų nešė Siuzanos Dei nuotraukas ir plakatus su užrašu:"PASIRINKIMAS, O NE BAIMĖ".

Demonstrantai tikėjosi pritraukti rėmėjus tarytum vis didėjantis sniego kamuolys. Prie "Pagalbos moterims" turėjo įvykti trumpas mitingas, agituojantis ateiti pasiklausyti Siuzanos Dei pasisakymo, po kurio būtų dalijami gaivinamieji gėrimai. Bet mitingas neįvyko. Kai demonstrantai pasiekė parkavimo aikštelę, "Gyvenimo draugai" užblokavo jiems kelią, iškėlę savus plakatus ("ŽMOGŽUDYSTĖ YRA ŽMOGŽUDYSTĖ", "NESIKIŠK, SIUZANA DEI!" "SUSTABDYKIME NEKALTŲ ŽUDYNES") lyg skydus.

Demonstrantus lydėjo policija, tačiau niekas nesitikėjo, kad šūksniai ir pikti žodžiai peraugs į spyrius ir susistumdymą. Viskas prasidėjo nuo to, kad viena iš "Gyvenimo draugų" pastabėjo savo dukrą kitoje barikadų pusėje. Moteriškė numetė plakatą ir puolė savo dukrą. Pastarosios draugužis sugriebė senąją damą ir pabandė nuraminti. Kai mamytė išarė jo veidą savo nageliais, šis sviedė ją ant žemės. Taip prasidėjo dešimt minučių trukusios peštynės, kurios baigėsi trisdešimties piliečių suėmimu: maždaug po vienodą skaičių iš abiejų grupuočių.

Nuotraukoje pirmame laikraščio puslapyje buvo Hamiltonas Deivenportas ir Denas Daltonas. Fotografas užfiksavo piktą Deivenporto žvilgsnį, tokį nebūdingą jo ramiam, savimi patenkintam veidui. Jo kumštis kybojo aukštai virš galvos kaip primityvus triumfo ženklas. Prieš jį stovėjo "Gyvenimo draugų" *grand fromage** su Hemo plakatu "PASIRINKIMAS, O NE BAIMĖ" kaip tik virš galvos. Daltono akys žvelgė tarsi pro miglą, burna buvo praverta. Kontrastingoje nespalvotoje nuotraukoje kraujas, bėgantis jam iš nosies, atrodė it šokoladinis padažas.

Ralfas pasistengė nukreipti žvilgsnį kitur ir baigti valgyti dribsnius. Tada jis prisiminė praeitos vasaros dieną, kai jis pirmąkart pastebėjo skelbimą iš serijos "Paieška" - dabar tokių buvo prikabinėta visame Deryje - kai jis vos nenualpo Strofordo parke. Ralfas prisiminė jų veidus: Deivenporto pyktį, kai jis įsistebeilijo į "Padėvėtos rožės, padėvėtų drabužių" parduotuvės vitriną, ir mažą, paniekinančią Daltono šypsenėlę, kuri tarytum bylojo, jog nieko nuostabaus, kad tokia beždžionė kaip Hamiltonas Deivenportas nesupranta aukštesnių aborto moralės normų.

Ralfas galvojo apie tas dvi veido išraiškas ir atstumą tarp tų dviejų vyrų. Po to jo išsigandusios akys vėl grįžo prie nuotraukos. Už Daltono stovėjo du vyriškiai su "Draugų" plakatais ir įdėmiai stebėjo susirėmimą. Ralfas neatpažino lieso vyriškio su akiniais ir retėjančiais žilais plaukais, bet dėl kito nė kiek neabejojo. Tai buvo Edas Dypno. Nors nuotraukoje jis nedominavo. Labiausiai Ralfą gąsdino pirmų dviejų vyrų veido išraiškos: juk jiedu daugelį metų prekiavo vienas šalia kito Žemesniojoje Vičemo gatvėje. Grobuoniškas Deivenporto žvilgsnis bei suspaustas kumštis ir apdujusios Daltono akys bei kruvina nosis.

Štai kas atsitinka, kai nebeįstengi suvaldyti savo aistros, - mąstė Ralfas. - *Tačiau jau pats metas liautis, nes...*

- Nes jei šiedu būtų turėję ginklus, būtų nušovę vienas kitą, - sumurmėjo jis, ir tą akimirką priekinėje verandoje nuskambėjo skambutis.

---

* Sūrio galva *(pranc.).*

Ralfas atsikėlė, dar kartą dirstelėjo į nuotrauką ir staiga apsvaigo. Kartu su svaiguliu jis pajuto keistą gąsdinantį įsitikinimą: apačioje jo laukia Edas ir, Dievas žino, su kokiais ketinimais.

Tada neik atidaryti durų, Ralfai!

Bandydamas apsispręsti, jis pastovėjo prie stalo, trokšdamas išblaškyti rūką, kuris šiais metais nuolat gaubė smegenis. Skambutis vėl sučirškė, ir Ralfas *apsisprendė*. Kad ir Sadamas Huseinas stovėtų apačioje - juk tai *Ralfo* butas, ir jis nebandys čia slėptis it koks bailus šunytis.

Tad Ralfas perėjo per svetainę, atidarė duris į holą ir nulipo žemyn šešėlių apgaubtais laiptais.

4

Pusiau nulipęs, jis atsipalaidavo. Verandos durų viršutinė dalis buvo stiklinė. Ji iškraipė vaizdą, bet ne tiek, kad Ralfas nesuprastų, kad už durų stovėjo dvi moterys. Kas galėjo būti pirmoji, jis atspėjo iš karto, todėl paskubomis baigė leistis laiptais, nepamiršdamas ranka prisilaikyti už turėklo. Ralfas atidarė duris ir išvydo Eleną Dypno, persimetusią krepšį (su užrašu "PIRMOS PAGALBOS KŪDIKIAMS STOTIS") per petį. Kitoje rankoje ji laikė Natali, kurios akys spindėjo it pelytės iš animacinio filmuko. Elena nervingai, bet su viltimi šypsojosi.

Staiga Netės veidas nušvito, ir ji pradėjo muistytis, tiesdama rankas į Ralfą.

Ji mane prisimena, - pagalvojo Ralfas. - *Tai bent.* Jo akis užliejo ašaros, kai maža Netės rankutė sugriebė jam už dešinio smiliaus.

- Ralfai? - paklausė Elena. - Ar viskas gerai?

Jis nusišypsojo, linktelėjo galvą ir žengęs į priekį apkabino ją. Elena taip pat apkabino jam kaklą. Akimirką Ralfas apsvaigo nuo jos kvepalų kvapo, sumišusio su sveiko kūdikio pienišku kvapu. Elena pakštelėjo jam į ausį ir atsitraukė.

- Tu juk tikrai *gerai* jautiesi? - paklausė Elena. Jos akyse taip pat spindėjo ašaros, bet Ralfas jų beveik nepastebėjo, nes apžiūrinėjo Eleną, norėdamas įsitikinti, kad ant kūno neliko jokių sumušimo žymių. Jų nebuvo - Elena tiesiog žydėjo.

- Dabar jau geriau negu prieš savaitę, - atsakė jis. - Tu *tikras* džiaugsmas mano pavargusioms akims. Ir tu taip pat, Nete.

Ralfas pabučiavo mažą putlią rankytę, kuri vis dar spaudė jo smilių, ir beveik nenustebo, išvydęs vaiduokliška pilkai mėlyną savo lūpų paliktą žymę. Ji akimirksniu išblėso, ir Ralfas dar kartą apkabino Eleną, norėdamas įsitikinti, kad ji iš tikrųjų stovi prieš jį.

- Mielas Ralfas, - sumurmėjo Elena jam į ausį. - Mielas brangus Ralfas.

Ralfui ėmė perštėti gerklę: tikriausiai nuo kvepalų ir malonaus Elenos šnabždesio tiesiai į ausį... o tada jis prisiminė kitą balsą. Edo balsą. "Skambinu dėl tavo liežuvio, Ralfai. Per jį tu pakliūsi į bėdą".

Vis dar šypsodamasis Ralfas paleido Eleną.

- Tu tikras džiaugsmas mano pavargusioms akims, Elena. Patikėk manim.

- Tu taip pat. Noriu supažindinti tave su savo drauge. Ralfas Robertsas, Grečen Tilburi.

Ralfas pasisuko į antrą moterį ir pirmąkart į ją įsižiūrėjo, savo dideliame gumbuotame delne spausdamas dailią baltą rankutę. Ji buvo tokia moteris, kuri priverčia vyrus (netgi tuos per šešias dešimtis) įsitempti it stygas. Grečen buvo labai aukšta, kokių šešių pėdų ūgio, blondinė, bet tai dar ne viskas. Kažkas - galbūt kvapas, virpesiai ar

(aura)

taip, tikriausiai aura - gaubė ją. Grečen nebuvo įmanoma nepastebėti, negalvoti ar nesvajoti apie ją.

Ralfas prisiminė, kaip Elena jam pasakojo, jog Grečen vyras perpjovė jai koją virtuviniu peiliu ir paliko ją nukraujuoti. Ralfas nusistebėjo, koks vyras galėjo šitaip pasielgti: juk prie tokios būtybės negalima buvo prisiliesti niekuo, išskyrus pagarbią baimę.

Ir aistrą, kuri užplūsta peržengus "ji ateina tokia graži it naktis" ribą. Beje, Ralfai, jau būtų pats laikas liautis taip į ją spoksoti.

- Labai malonu su jumis susipažinti, - tarė Ralfas, paleisdamas Grečen ranką. - Elena man pasakojo, kad lankėtės pas ją ligoninėje. Ačiū už pagalbą jai.

- Man buvo malonu padėti Elenai, - atsakė Grečen ir akinančiai nusišypsojo. - Ji - tokia moteris, dėl kurios verta pasistengti... bet atrodo, jums tai ne naujiena.

- Ko gero, - sutiko Ralfas. - Gal užeisite išgerti puodelį kavos? Labai prašau, sutikite.

Grečen pažvelgė į Eleną, kuri linktelėjo.

- Būtų nuostabu, - atsakė Elena. - Kadangi... na...

- Tai ne vien mandagumo vizitas, tiesa? - paklausė Ralfas, žvelgdamas tai į Eleną, tai Grečen Tilburi.

- Taip, - atsakė Elena. - Mes norime su tavim pasikalbėti, Ralfai.

5

Kai jie pasiekė antrą aukštą, Natali ėmė nekantriai muistytis savo krepšyje ir marmaliuoti savo paukščių kalba, kuri netrukus turėjo virsti aiškiais žodžiais.

- Ar galiu ją palaikyti? - paklausė Ralfas.

- Žinoma, - atsakė Elena. - Jei ims verkti, iškart pasiimsiu pas save. Pažadu.

- Sutarėm.

Tačiau Jos Didenybė Natali nepravirko. Kai tik Ralfas išėmė ją iš laikiklio, ji draugiškai apsivijo jo kaklą ir klestelėjo į dešinės rankos išlinkimą, tarytum tai būtų jos asmeninis sostas.

- Oho! - išsprūdo Grečen. - Aš sužavėta!

- Blig! - ištarė Netė ir, sučiupusi apatinę Ralfo lūpą it užuolaidą, patraukė į šoną. - Gan - vig! Audo - sis!

- Tikriausiai ji ką tik kažką pasakė apie seseris Endrius, - pakomentavo Ralfas.

Elena atlošė galvą ir iš širdies nusikvatojo. Vos tai išgirdęs, Ralfas suprato, kaip jam to trūko.

Netė paleido Ralfo lūpą, kai jie įėjo į patį šviesiausią kambarį - virtuvę. Ralfas pastebėjo, kaip smalsiai Elena dairėsi aplinkui: taip, ilgai jos čia nebūta. Per daug ilgai. Ji pakėlė Karolinos nuotrauką, stovinčią ant virtuvinio stalo, ir iš arti pažvelgė į ją. Maža šypsenėlė nuvilnijo jos lūpų kampučiais. Saulė apšvietė trumpai nukirptus Elenos plaukus, panašius į aurą, ir Ralfas pagaliau suprato: jis mylėjo Eleną, nes Karolina ją mylėjo - tik jiems abiems pavyko pasiekti tolimiausias Karolinos proto ir širdies kerteles.

- Ji buvo tokia graži, - sumurmėjo Elena. - Tiesa, Ralfai?

- Taip, - atsakė jis, dėliodamas ant stalo puodukus (patraukdamas juos kuo toliau nuo krašto, kad Netė nepasiektų). - Čia ji mėnuo ar du prieš prasidedant galvos skausmams. Turbūt ekscentriška laikyti įrémintą nuotrauką ant virtuvinio stalo priešais cukrinę, bet pastaruoju metu virtuvėje praleidžiu daugiausia laiko, todėl...

- Manau, jai čia labai tinkama vieta, - pertraukė Grečen.

Jos balsas buvo žemas ir maloniai kimus. *Jei ji imtų šnibždėti man į ausį, tai mano pelytė ne tik pasimuistytų pro miegus,* - pagalvojo Ralfas.

- Aš taip pat, - sutiko Elena.

Ji meiliai nusišypsojo, nusiėmė savo purpurinį krepšį nuo peties ir padėjo ant spintelės. Netė nekantriai sumosavo rankomis, pastebėjusi plastmasinį buteliuką motinos rankoje. Akimirką Ralfui prieš akis stojo vaizdas iš praeities: Elena šlubčioja "Raudonojo obulio" link - viena akis užtinusi, per skruostą bėga kraujo srovelės - prispaudusi Netę prie klubo it paauglė savo vadovėlius.

- Nori pats pabandyti, drauguži? - paklausė Elena. Jos šypsena praplatėjo, o akys susidūrė su Ralfo.

- Žinoma, kodėl gi ne? Tik kava...

- Aš pasirūpinsiu kava, tėveliuk, - atsiliepė Grečen. - Man teko išvirti milijonus puodelių per savo gyvenimą. Ar turite pieno?

- Šaldytuve.

Ralfas atsisėdo prie stalo, priglaudė Netės galvutę prie savo peties ir leido jai sugriebti buteliuką mažutėmis gražiomis rankutėmis. Ji kaip tikra profesionalė nukreipė žinduką sau į burnytę ir iškart ėmė čiulpti. Ralfas šyptelėjo Elenai ir apsimetė, jog nepastebi, kad ji truputėlį pravirko.

- Kūdikiai greitai tai išmoksta, ar ne?

- Taip, - atsakė Elena ir nuplėšusi popierinę servetėlę nuo rulono, kabančio šalia kriauklės, nusišluostė akis. - Negaliu atsistebėti, kaip jai lengva su tavim, Ralfai - juk taip anksčiau nebuvo?

- Neprisimenu, - pamelavo Ralfas.

Ji tokia nebuvo. Bent jau nesijautė taip patogiai jo glėbyje.

- Stumk į viršų plastmasinį matuoklį buteliuko viduje, nes antraip ji prisisiurbs oro ir paleis dujas.

- Supratau, - Ralfas pažvelgė į Grečen. - Ar susitvarkot?

- Be abejo. Kaip gersite, Ralfai?

- Manau, kad iš puodelio.

Grečen nusijuokė ir pastatė puodelį ant stalo, kad Netė nepasiektų. Tada ji atsisėdo pati ir užmetė koją ant kojos. Ralfas nužvelgė jos kojas - tiesiog negalėjo susilaikyti. Kai jis pakėlė akis, sutiko ironišką Grečen šypsenėlę.

Po velnių, - pagalvojo Ralfas. - *Nieko nėr šlykščiau už seną ožį. Netgi tokį, kuris miega ne daugiau kaip dvi valandas per naktį.*

- Papasakok apie savo darbą, - paprašė Ralfas, kai Elena prisėdusi įsipylė kavos.

- Tikriausiai reikėtų paskelbti Maiko Henlono gimtadienį nacionaline švente - ar supranti, ką noriu pasakyti?

- Truputį, - šypsodamasis atsakė Ralfas.

- Aš neabejojau, kad turėsiu išvykti iš Derio. Išsiunčiau prašymus dėl darbo į įvairiausias bibliotekas, netgi į Portsmutą, bet jaučiausi be galo nesmagiai. Man jau beveik trisdešimt vieneri, o čia gyvenu tik šešerius metus, tačiau Deris atrodo lyg būtų mano namai - negaliu to paaiškinti, bet tai tiesa.

- Nereikia nieko aiškinti, Elena. Mano nuomone, namai - toks pat asmeniškas dalykas kaip ir kūno sudėjimas ar akių spalva.

Grečen linktelėjo galvą.

- Taip, - pritarė ji. - Būtent taip.

- Pirmadienį paskambino Maikas ir pranešė, kad atsilaisvino padėjėjos vieta vaikų bibliotekoje. Negalėjau tuo patikėti. Aš visą savaitę vaikščiojau save žnaibydama, argi ne taip, Grečen?

- Tu tikrai atrodei labai laiminga, - atsakė Grečen. - Ir buvo malonu matyti tave tokią.

Ji šyptelėjo Elenai, ir Ralfui atsivėrė akys. Staiga jis suprato, kad gali spoksoti į Grečen Tilburi kiek tik nori, bet iš to nebus jokios naudos. Netgi jei kambaryje būtų sėdėjęs Tomas Kruzas! Ralfui pasidarė įdomu, ar ir Elena tai žino, bet po to apšaukė save kvailiu: juk Elena - ne kvaiša.

- Kada pradėsi? - Ralfas paklausė Elenos.

- Dvyliktą, - atsakė ji. - Dirbsiu popiet ir vakarais. Alga ne pasakiška, bet to pakaks išsilaikyti per žiemą, nepaisant... kaip klostysis kiti reikalai. Argi tai ne nuostabu, Ralfai?

- Žinoma, - sutiko šis. - Nuostabu.

Netė išgėrė pusę buteliuko ir ėmė muistytis. Žindukas pusiau iškilo iš burnytės, ir pieno srovelė nubėgo per smakrą. Ralfas paskubėjo ją nuvalyti ir pastebėjo, kad jo pirštai paliko siauras pilkai mėlynas linijas ore.

Netė pabandė jas sugriebti ir nusijuokė, kai jos ištirpo jos delne. Ralfas net sulaikė kvėpavimą.

Ji mato. Kūdikiai mato, ką ir aš matau.

Nesąmonė, Ralfai. Tai gryna nesąmonė, ir tu pats tai puikiai žinai.

Tik kad jis nieko nežinojo. Ralfas ką tik *matė*, kaip Netė pabandė sugriebti pirštų paliktus spalvotus pėdsakus.

- Ralfai? - pasiteiravo Elena. - Ar gerai jautiesi?

- Žinoma.

Jis pažvelgė į Eleną ir išvydo ją, apsuptą prašmatnios dramblio kaulo spalvos auros. Ji atrodė panaši į brangų šilką. Nuo viršugalvio kilo tokios pat spalvos baliono siūlelis, toks platus it juosta, kuria rišamos vestuvinės dovanos. Aura, gaubianti Grečen Tilburi, buvo tamsios oranžinės spalvos su geltonais pakraštėliais.

- Ar grįši atgal į namelį?

Elena ir Grečen pasikeitė žvilgsniais, tačiau Ralfas to beveik nepastebėjo. Jam nebereikėjo stebėti jų veidų, gestų ar kūno kalbos, kad suprastų jų jausmus: užteko pažvelgti į auras. Citrininis atspalvis Grečen auros pakraščiuose patamsėjo iki oranžinės spalvos. Tuo pat metu Elenos aura taip išblyško, kad tapo vos pastebima. Elena bijojo grįžti. Grečen tai žinojo ir pyko dėl to.

Ir dėl savo bejėgiškumo, - pajuto Ralfas. - *O tai ją netgi labiau siutina.*

- Dar truputėlį pasiliksiu Hai Ridže, - atsakė Elena. - Galbūt iki žiemos. Suprantu, kad vis tiek man ir Netei teks apsigyventi mieste, bet namą jau dabar parduodame. Jei kas nors jį nupirks, - o mūsų nekilnojamo turto rinkoje tai dar didelis klausimas, - pinigai bus perves-

ti į sąlyginio deponavimo sąskaitą. Ji bus padalyta, atsižvelgiant į teismo nuosprendį. Na, supranti - skyrybų teismo nuosprendį.

Elenos apatinė lūpa virpėjo. Jos aura prigludo prie jos it antroji oda, ir Ralfas išvydo pro ją besiskverbiančius raudonus blyksnius. Jie atrodė panašūs į žiežirbas, šokinėjančias virš krosnies. Ralfas paėmė jos ranką ir suspaudė. Elena dėkingai nusišypsojo jam.

- Aš supratau du dalykus, - tarė Ralfas. - Kad tu skiriesi ir kad tu vis dar bijai Edo.

- Per paskutinius dvejus jos vedybinio gyvenimo metus ją nuolat mušė ir terorizavo, - prabilo Grečen. - *Natūralu*, kad ji vis dar jo bijo.

Grečen kalbėjo ramiai, tyliai ir protingai, tačiau žiūrint į jos aurą atrodė, kad žvelgi pro mažą žėručio langelį židinio durelėse.

Ralfas pažvelgė į kūdikį ir išvydo Netę, apsuptą spindinčio peršviečiamo satino spalvos debesies. Jis buvo mažesnis nei motinos, bet visiškai toks pat... kaip ir žydros akys bei kaštoniniai plaukai. Nuo Natali viršugalvio kilo baltut baltutėlė juosta, kuri pasiekusi lubas sukosi į nežemišką žiedą aplink šviestuvą. Kambaryje padvelkus švelniam vėjeliui, Ralfas išvydo platų baltą kaspiną ir bangeles. Jis pažvelgė į Elenos ir Grečen baliono siūlelius, kurie taipgi bangavo.

Jei tik galėčiau matyti savąjį, tai išvysčiau, kad ir jis taip pat plaikstosi, - dingtelėjo Ralfui. - *Tai tikra - nesvarbu, ką galvoja racionalusis protas - auros yra tikros. Ir aš jas matau.*

Jis tikėjosi sulaukti neišvengiamų prieštaravimų, tačiau tokių nebuvo.

- Jaučiuosi tarsi būčiau pakliuvusi į emocinę skalbimo mašiną, - tarė Elena. - Mama pyksta ant manęs... išvadino mane visiška baile... ir tikrai kartais *jaučiuosi* bailė... ir susigėdusi...

- Tau nėra ko gėdytis, - pertraukė Ralfas.

Jis vėl pažvelgė į plazdenantį vėjyje Netės baliono siūlelį. Jis buvo gražus, bet Ralfas visai nenorėjo jo paliesti. Kažkoks gilus instinktas perspėjo jį, kad tai gali būti pavojinga jiems abiems.

- Žinau, - tęsė Elena, - tačiau mergaitėms tenka išgirsti daugybę teorijų. Pavyzdžiui, "Štai čia tavo Barbė, čia - Kenas, o čia - žaislinė virtuvė. Mokykis, nes kai viskas virs tikrove, tau teks tuo pasirūpinti. Na, o jei kas nors nepavyks, tu būsi kalta". Ir manau, kad būčiau su-

tikusi taip gyventi, tik niekas man nepasakė, jog kartais Kenas gali tapti bepročiu. Argi tai jau taip savanaudiška?

- Ne. Juk beveik taip ir buvo.

Elena nusijuokė - karčiai ir su kaltės gaidele.

- Tik nebandyk taip pasakyti mano motinai. Ji atsisako patikėti, kad Edas galėjo mane sumušti. Ji mano, kad tai buvo tik nekaltas pliaukštelėjimas per užpakaliuką... dėl profilaktikos. Jos nuomone, visa kita aš išsigalvojau. Ji tiesiai šviesiai taip nepasakė, bet girdžiu tai jos balse.

- Nemanau, kad tu ką nors išsigalvojai, - tarė Ralfas. - Aš tave mačiau, prisimeni? Ir buvau šalia, kai maldavai, kad nekviesčiau policijos.

Ralfas pajuto, jog kažkas po stalu suspaudė jam šlaunį ir nustebęs pažvelgė aukštyn. Grečen Tilburi nepastebimai linktelėjo ir dar kartą spustelėjo šlaunį - šįkart pabrėžtinai.

- Taip, - atsakė Elena. - Tu ten *buvai.*

Ji šyptelėjo, bet dar geriau atrodė jos aura: raudonos žiežirbos baigė nykti, ir pati aura vėl pradėjo plėstis.

Ne, - pagalvojo Ralfas. - *Ne plėtėsi, o atsipalaidavo.*

Elena atsistojo ir priėjo prie Ralfo.

- Netė per daug įsismarkavo, geriau aš ją paimsiu.

Ralfas žvilgtelėjo į Netę ir pastebėjo, kad ji nuostabos kupinomis akimis žiūri į kitą kambario pusę. Ten ant palangės, šalia kriauklės, stovėjo maža vazelė. Ralfas tik prieš dvi valandas pamerkė rudenines gėles į ją. Žalias rūkelis sklido nuo stiebelių ir silpna šviesele gaudė žiedus.

Stebiu paskutinį jų atodūsį, - suprato Ralfas. - *O Viešpatie, pažadu, kad daugiau nenuskinsiu nė žiedelio.*

Elena švelniai perėmė dukrytę į savo rankas. Netė nesipriešindama paliko Ralfo glėbį, tačiau jos akys neatsitraukė nuo švytinčių gėlių, nors motina apėjo aplink stalą, atsisėdo ir pasisodino ją ant kelių.

Grečen pastukseno į laikrodžio stikliuką.

- Jei norime suspėti į susitikimą vidurdienį...

- Taip, žinoma, - atsiprašančiu tonu atsakė Elena. - Mes įeiname į oficialų Siuzanos Dei atvykimo komitetą, - ji paaiškino Ralfui, - ir

tai anaiptol ne Jaunučių lyga. Mūsų darbas ne tiek priimti ją, kiek padėti apsaugoti.

- Ar tai tikrai bus problema?

- Sakykim, kad jausis įtampa, - atsakė Grečen. - Siuzana Dei turi nemažai savų apsauginių, kurie perduoda mums faksu visus gautus grasinimus iš Derio. Tai standartinė jų veikla. Juk Siuzana Dei jau ne pirmus metus išstoja su pasisakymais. Jie supažindina mus su visa situacija ir nori būti užtikrinti, kad mes ją gerai supratome, nes juk mes esame kviečiančioji grupė. Tad Siuzanos Dei saugumas - taip pat ir "Pagalbos moterims" centro pareiga.

Ralfas jau norėjo paklausti, ar daug gauta grasinimų, bet pajuto, kad jau žino atsakymą. Jis jau septyniasdešimt metų gyveno Deryje ir žinojo, jog tai pavojinga mašina: čia buvo tiek daug nematomų aštrių kampų. Žinoma, tokių miestų ne vienas, bet Deris visada pasižymėjo perdėtu bjaurumu. Elena pavadino jį savo namais, ir pačiam Ralfui Deris toks atrodė, tačiau...

Ralfas prisiminė, kas įvyko prieš dešimt metų, iškart po kasmetinio Kanalo dienos festivalio. Trys berniukai, prieš tai sumušę ir sukandžioję jauną, niekam blogo nepadariusį gėjų Adrianą Meloną, įmetė jį į upę. Ėjo gandai, kad jie stovėjo ant tilto už Falkono smuklės ir stebėjo, kaip jis miršta. Policijoje jie teisinosi, kad jiems nepatiko vaikino skrybėlė. Štai tau ir Deris.

Tarsi prisiminimas būtų paskatinęs (turbūt taip ir buvo), Ralfas vėl pažvelgė į nuotrauką pirmame laikraščio puslapyje. Hemas Deivenportas su pakeltu kumščiu ir Denas Daltonas sukruvinta nosimi bei nieko nematančiomis akimis su Hemo plakatu ant galvos.

- Kiek grasinimų? - paklausė Ralfas. - Per tuziną?

- Apie trisdešimt, - atsakė Grečen. - Tik į keletą iš jų Siuzanos Dei apsauga žiūri rimtai. Yra du grasinimai susprogdinti Visuomenės centrą, jei ji neatšauks vizito. Vienas - tikras grasinimas! - gautas iš žmogaus, kuris sako turįs didelį vandens ginklą, kurį ruošiasi užpildyti sieros rūgštimi. "Jei pataikysiu, net ištikimiausi tavo draugeliai vems, vos pažvelgę į tave", rašė grasintojas.

- Tikrai gražu, - tarė Ralfas.

- Taigi, noriu pereiti prie reikalo, - tęsė Grečen. Ji pasirausė savo krepšyje, išsitraukė mažą balionėlį su raudonu dangteliu ir pastatė ant stalo. - Maža dovanėlė nuo draugų iš "Pagalbos moterims".

Ralfas pakėlė balionėlį. Vienoje pusėje matėsi paveikslėlis su moterimi, purškiančia dujų debesį į vyrą su nuleistabryle skrybėle ir raiščiu ant akių. Kitoje pusėje didelėmis raudonomis raidėmis buvo užrašytas tik du žodžiai:

ASMENS SARGYBINIS

- Kas tai? - nustebęs paklausė Ralfas. - Nervus paralyžiuojančios dujos?

- Ne, - atsakė Grečen. - Tokios dujos įstatymiškai draudžiamos Meine. Šitos daug švelnesnės... bet jei papurkšit kam nors į veidą, toks greitai nuo jūsų atlips. Šitos dujos paralyžiuoja odą, dirgina akis ir sukelia vėmimą.

Ralfas nuėmė dangtelį, patyrinėjo raudoną aerozolio purkštuką ir vėl uždėjo dangtelį.

- Viešpatie Dieve, kam man reikalingas toks balionėlis?

- Kadangi jūs oficialiai pripažintas centurionu, - atsakė Grečen.

- *Kuo?*

- Centurionu, - pakartojo Elena. Netė greitai užmigo jos glėbyje, ir Ralfas suprato, kad auros dingo. - Taip "Gyvenimo draugai" vadina savo didžiausius priešus - opozicijos lyderius.

- Gerai, - tarė Ralfas. - Dabar suprantu. Edas kalbėjo apie žmones, kuriuos pavadino centurionais dar tą dieną, kai... tave užsipuolė. Tą dieną jis daug ką prišnekėjo, ir beveik viskas atrodė gryna nesąmonė.

- Taip, Edas - visiškas beprotis, - pritarė Elena. - Nemanau, kad jis kalbėjo apie centurionus kiekvienam pasitaikiusiam, išskyrus mažą žmonių ratą, kurie yra tokie pat kuoktelėję kaip ir jis. O kiti "Gyvenimo draugai"... nemanau, kad jie nutuokia apie tai. Noriu pasakyti, argi *tu* iki praeito mėnesio būtum galėjęs pavadinti Edą bepročiu?

Ralfas pakratė galvą.

- Pagaliau Hokingo laboratorija jį atleido, - tęsė Elena. - Vakar. Jie tempė, kiek galėjo, - jis tikrai geras darbuotojas, į kurį buvo sudė-

ta daug vilčių, - tačiau viskam yra ribos. Jam išmokėjo trijų mėnesių atlyginimą... visai neblogai vyrukui, sumušusiam savo žmoną ir mėčiusiam lėles su netikru krauju į vietinės moterų klinikos langus, - ji pabarbeno į laikraštį. - Ši demonstracija buvo paskutinis lašas. Jį suėmė trečią ar ketvirtą kartą nuo tada, kai susidėjo su "Gyvenimo draugais".

- Kažkas iš jūsiškių tarp jų sukinėjasi, tiesa? - paklausė Ralfas. - Antraip nežinotumėt tiek daug.

Grečen nusišypsojo.

- Mes ne vieninteliai, turintys kažką iš mūsiškių tarp savo priešų. Net yra toks juokelis, kad *nėra* jokių "Gyvenimo draugų", o tik būrelis dvigubų agentų. Ir Derio policijos departamentas turi savišką; Valstijos policija - taip pat. Ir tai tik tie, kuriuos mūsų... mūsų *žmogus* pažįsta. Tikriausiai ir FTB nepaleidžia jų iš akių. Į "Gyvenimo draugų " tarpą nesunku įsiskverbti, Ralfai, nes jie giliai įsitikinę, kad *visi* yra jų pusėje. Tačiau mums atrodo, kad tik mūsų žmogui pavyko įsisukti į patį viduriuką. Jis teigia, kad Denas Daltonas - tik Edo Dypno uodega.

- Pirmą kartą juos kartu pamačiau per TV žinias, - paminėjo Ralfas.

Grečen atsistojo, surinko kavos puodelius ir nunešusi į kriauklę ėmė juos skalauti.

- Aš jau trylika metų dalyvauju moterų judėjime ir mačiau daugybę bepročių, bet tokio - niekada. Jis įtikino tuos kvaišas, kad Deryje moterims atliekami priverstiniai abortai, kad pusė jų net nenutuokia, jog yra nėščios, kol centurionai nepasirodo naktį ir neatima jų kūdikių.

- Ar jis kalbėjo apie šiukšlyną prie Niūporto? - pasiteiravo Ralfas. - Kuris iš tikrųjų yra kūdikių krematoriumas?

Išpūtusi akis Grečen atsisuko į jį.

- Iš kur apie tai sužinojote?

- Pats Edas man asmeniškai papasakojo. Pradedant nuo 1992-ųjų liepos.

Jis tik sekundę suabejojo, o po to išklojo apie dieną prie oro uosto ir kaip Edas apkaltino žmogų iš furgono, kad šis veža kūdikių la-

vonėlius statinėse su užrašu "NUO PIKTŽOLIŲ". Elena tylėdama klausėsi. Jos akys pamažu plėtėsi.

- Beveik apie tą patį jis prabilo ir tą dieną, kai tave sumušė, - baigė Ralfas, - tik dar labiau pagražino.

- Tai turbūt ir paaiškina, kodėl jis taip orientuotas į jus, - prabilo Grečen, - tačiau "kodėl" dabar jau nesvarbu. Svarbiausia, kad jis savo pamišusiems draugeliams pateikė vadinamųjų centurionų sąrašą. Mes nežinome visų, bet ten esu aš, Elena, Siuzana Dei... ir jūs.

Kodėl aš? - vos nepaklausė Ralfas, bet nusprendė, kad neverta. Galbūt Edas paminėjo jį, nes jis iškvietė policiją, kai šis sumušė Eleną; tačiau realiau atrodė, kad taip atsitiko dėl visai nesuprantamų priežasčių. Ralfas prisiminė, jog kažkur skaitė, kad Deividas Berkovičius - dar žinomas Semo sūnaus vardu - teigė, jog žudė savo paties šuns paliepimu.

- Ką, manote, jie darys? - paklausė Ralfas. - Ginkluotą užpuolimą kaip Čako Noriso filmuose?

Jis nusišypsojo, bet Grečen neatsakė į jo šypseną.

- Svarbiausia, kad mes nežinome, *ko* jie griebsis, - tarė ji. - Greičiausiai, kad nieko. Tačiau Edas arba kas nors iš jo sėbrų gali įsikalti sau į galvą ir pabandyti išstumti jus pro jūsų virtuvės langą. Šiame balionėlyje tik skiestos vandeniu ašarinės dujos. Tik tam, kad apsidraustumėte.

- Apsidrausčiau, - susimąstęs pakartojo Ralfas.

- Tu pakliuvai į tikrai rinktinę kompaniją, - blyškiai šypsodamasi įsiterpė Elena. - Dar vienas centurionas - vyras jų sąraše (kiek mums žinoma) yra majoras Kohenas.

- Ar ir jam tokį davėte? - pasiteiravo Ralfas, pakeldamas balionėlį.

Jis atrodė toks pat pavojingas kaip ir skutimosi kremo pavyzdžiai, kuriuos retsykiais Ralfas gaudavo paštu.

- Nereikėjo, - atsakė Grečen. Ji vėl žvilgtelėjo į laikrodį. Elena pastebėjo šį gestą ir taip pat atsistojo su miegančiu kūdikiu ant rankų. - Jis turi leidimą nešiotis paslėptą ginklą.

- O kaip šitai sužinojote?

- Patikrinome įrašus municipalitete, - atsakė Grečen ir išsišiepė. - Informacija apie leidimus įsigyti ginklą yra registruojama.

- Ak, šitkaip, - Ralfui dingtelėjo mintis. - O Edas? Ar patikrinote jį? Ar jis irgi turi ginklą?

- Ne. Tačiau tokie vyrukai kaip Edas nebūtinai prašo leidimo ginklui įsigyti, kai peržengia tam tikrą ribą... jūs turbūt suprantate?

- Taip, - atsakė Ralfas ir taip pat atsistojo. - Tikriausiai. O jūs? Ar jūs saugotės?

- Ir dar kaip, tėvuk. Galite neabejoti.

Ralfas linktelėjo, bet nesijautė visiškai patenkintas. Grečen balsas suskambėjo pernelyg išdidžiai, lyg pats klausimas būtų buvęs kvailas. Bet juk jis *nebuvo* kvailas, o jei Grečen to nežinojo, tai ji ir visi jos draugai galėjo patekti į rimtą bėdą. Labai rimtą.

- Tikiuosi, - prabilo Ralfas. - Tikrai. Ar galiu nunešti Netę žemyn, Elena?

- Geriau nereikia - tu ją pažadinsi, - Elena liūdnai pažiūrėjo į jį. - Ar nešiosies šį balionėlį dėl manęs, Ralfai? Negaliu net pagalvoti, kad tave gali nuskriausti vien dėl to, kad bandei man padėti, o Edas išėjo iš proto.

- Rimtai apie tai pagalvosiu. Ar gerai?

- Ko gero, - Elena atidžiai nužvelgė Ralfo veidą. - Atrodai daug geriau nei tada, kai paskutinį kartą tave mačiau. Juk tu vėl miegi?

Ralfas išsišiepė.

- Tiesą pasakius, ši problema manęs neapleido, bet *tikriausiai* atrodau geriau, nes žmonės nuolat man tai kartoja.

Elena pasistiebė ir pakštelėjo į lūpų kamputį.

- Mes dar *pasimatysime*. Mes būtinai pasimatysime.

- Aš stengsiuos, jei ir tu stengsies, brangute.

Elena nusišypsojo.

- Gali pasikliauti manimi, Ralfai. Tu pats nuostabiausias centurionas-vyras, kurį pažįstu.

Jie visi nusikvatojo, kad net pabudusi Netė su nuostaba pažvelgė į juos.

6

Išlydėjęs moteris ("AŠ - PASIRINKIMO ŠALININKĖ, TODĖL TURIU TEISĘ BALSUOTI!", bylojo lipdukas ant užpakalinio Gre-

čen Tilburi "Akordo" buferio), Ralfas vėl grįžo į antrą aukštą. Nuovargis lyg nematomi svarsčiai apsunkino kojas. Įėjęs į virtuvę, jis iškart pažvelgė į vazą su gėlėmis, tikėdamasis išvysti tą keistą ir nuostabią žalią miglą, kylančią nuo stiebų. Nieko. Ralfas pakėlė aerozolio balionėlį ir dar kartą apžiūrėjo paveikslėlį ant šono. Užpulta moteris, didvyriškai atremianti užpuoliko ataką, ir Blogas Vyrukas su raiščiu ant akių ir nuleistabryle skrybėle. Jokių pilkų šešėlių - viskas aišku kaip ant delno.

Ralfui toptelėjo mintis, kad Edo beprotybė užkrečiama. Moterys visame Deryje - tarp jų ir Grečen Tilburi bei jos numylėtinė Elena - nešiojosi dujų balionėlius rankinėse, kurie bylojo vis tą patį: *aš bijau. Blogi vyrukai su kaukėmis ir nuleistabrylėmis skrybėlėmis atvyko į Derį, todėl aš bijau.*

Ralfas visiškai nenorėjo tapti šio žaidimo dalimi. Pasistiebęs jis padėjo "Asmens sargybinio" balionėlį ant virtuvinės spintelės viršaus, o po to įsisupo į savo seną pilką odinį švarką. Jis patrauks poilsiavietėn prie oro uosto ir galbūt sužais šachmatų partiją. Jei ne, tai gal kribidžą.

Ralfas stabtelėjo ties virtuvės slenksčiu ir dar kartą įsistebeilijo į gėles, bandydamas *sukelti* tą degančią žalią miglą. Jam nepavyko.

Bet ji čia buvo. Tu ją matei. Ir Netė matė.

Ar tikrai? Ar tikrai ji matė? Kūdikiai visada muistosi, jiems *viskas* įdomu, tad ar galima būti užtikrintam?

- Esu tikras, - ištarė Ralfas tuščiam butui.

Teisingai. Čia tikrai kilo žalia migla nuo gėlių stiebų, visos auros buvo čia ir...

- Ir jos *vis dar* čia, - sumurmėjo Ralfas, nežinodamas, ar džiaugtis, ar sunerimti dėl savo balso tvirtumo.

Geriau nieko nedaryk, mielasis.

Jo mintis, Karolinos balsas, geras patarimas.

Ralfas užrakino butą ir patraukė pas "Senuosius Derio Sukriošėlius", tikėdamasis sulošti šachmatų partiją.

7 skyrius

1

Kai spalio antrąją Ralfas parėjo namo nešinas dviem Elmerio Keltono vesternų knygelėmis, išvydo kažką sėdintį ant verandos laiptų su savąja knyga rankose. Tačiau svečias neskaitė, o tik užsisvajojęs stebėjo, kaip šiltas vėjelis plėšė pageltusius auksinius lapus nuo ąžuolų ir barstė trijų išlikusių eglių kitoje gatvės pusėje spyglius.

Ralfas įsižiūrėjo į plonus žilus plaukus, besiplaikstančius ant verandoje sėdinčio žmogaus galvos, ir į viršutinę kūno dalį, tiesiog suaugusią su pilvu, klubais bei užpakaliu. Ši plati centrinė dalis kartu su išdžiūvusiu kaklu, siaura krūtine ir plonomis kojomis, įsuptoms į senas žalias flanelines kelnes, sudarė įvaizdį, tarytum po drabužiais tūnotų vidinis vamzdis. Netgi per šimtą penkiasdešimt jardų buvo neįmanoma suklysti: verandoje sėdėjo Dorensas Marstelaras.

Atsidusęs Ralfas priėjo prie namo. Dorensas it pakerėtas auksinių krintančių lapų pastebėjo jį tik tada, kai jo šešėlis užkrito svečiui ant akių. Dorensas atsisuko, palenkė galvą ir nusišypsojo savo miela, keistai pažeidžiama šypsena.

Fėjui Čapinui, Donui Vyziui ir kitiems seniokams, besisukinėjantiems poilsiavietėje prie trečiojo pakilimo-nusileidimo tako (jie grįš į Džeksono gatvės biliardinę, kai tik baigsis bobų vasara ir prasidės šalčiai) ši šypsenėlė atrodė tik kaip dar vienas požymis, kad senasis Doras (su poezijos knyga ar be jos) buvo visiškas besmegenis. Donas Vyzis, kuris tikrai nepasižymėjo jautrumu, iš įpročio vadino Dorensą senuoju Vyriausiuoju Bukagalviu, o Fėjus vienąkart prasitarė Ralfui nė kiek nesistebįs, kad Doras išgyveno beveik iki šimto. "Žmonės, kurių namo antrame aukšte nėra jokių baldų, *visada* ilgiausiai išgyvena, - Fėjus paaiškino Ralfui. - Jie neturi dėl ko jaudintis. Todėl nekyla kraujospūdis ir širdis normaliai dirba".

Tačiau Ralfas nebuvo jau toks tikras. Jo nuomone, miela Dorenso šypsenėlė nedarė senuko bukagalviu: dėl jos jis atrodė nežemiškas

ir kartu... it koks mažo miestelio Merlinas. Bet šiandien Ralfas būtų išsivertęs ir be Dorenso vizito. Šįryt jis pasiekė naują rekordą, atsibusdamas 1:58 ryto, todėl jautėsi labai pavargęs. Ralfas tetroško pasėdėti svetainėje, išgerti puodelį kavos ir paskaityti vesterną, kurį parsinešė iš centro. O vėliau galbūt pabandyti nusnūsti.

- Sveiks, - pasisveikino Dorensas. Rankoje jis laikė knygą, pavadintą "Kapinių naktys", kurios autorius buvo kažkoks Stivenas Dobinsas.

- Sveikas, Dorai, - atsakė Ralfas. - Gera knyga?

Dorensas pažvelgė į knygą, tarsi būtų visiškai pamiršęs ją turįs, šyptelėjo ir linktelėjo galvą.

- Taip, labai gera. Jis rašo eilėraščius, panašius į apsakymus. Man tai ne visada patinka, bet kartais visai neprošal paskaityti.

- Gerai. Klausysk, Dorai, malonu tave matyti, bet pavargau, kopdamas į kalvą, tad gal galėtum užeiti kitą k...

- O, nesijaudink, - pertraukė Dorensas ir atsistojo.

Nuo jo visada sklido silpnas cinamono kvapas, kuris Ralfui nuolat primindavo Egipto mumijas, gulinčias už raudono aksomo virvių pritemdytuose muziejuose. Dorenso veidas buvo visiškai lygus, išskyrus raukšles apie akis, tačiau tai netrukdė nuspėti jo amžių (o tai buvo truputį baisoka!): jo žydros akys atrodė it balandžio dangaus pilkuma, o oda švietė kiaurai, primindama Ralfui Netės odą. Dorenso lūpos buvo atvėpę ir beveik violetinės. Kalbėdamas jis visuomet čepsėjo.

- Nesijaudink, aš atėjau ne į svečius. Aš atėjau perduoti tau žinutę.

- Kokią žinutę? *Nuo ko*?

- Nežinau nuo ko, - atsakė Dorensas ir pažvelgė į Ralfą, tarsi klaustų, ar šis iš tikrųjų toks kvailys, ar tik tokiu apsimeta. - Aš neprasidedu su Ilgalaikių reikalais. Ir tau sakiau tą patį, ar prisimeni?

Ralfas *tikrai* prisiminė, tačiau nežinojo ką. Bet jam ir nerūpėjo. Jis buvo pavargęs, o be to, jau išklausė varginančią Hemo Deivenporto pliurpalų porciją apie Siuzaną Dei. Tad jis visiškai nenorėjo plepėti dar ir su Dorensu Marstelaru, nors ir koks gražus buvo šis šeštadienio rytas.

- Na, tuomet perduok žinutę, - burbtelėjo Ralfas, - o po to aš užkopsiu laiptais į viršų - ar gerai?

- Žinoma.

Bet tada Doras stabtelėjo, pažvelgdamas į kitą gatvės pusę, kur šviežias vėjo gūsis pakėlė lapų krūvą į giedrą spalio dangų. Jo neryškios akys išsiplėtė, ir dėl to Ralfas prisiminė Jos Didenybę Natali: kaip ji bandė sugriebti pilkai mėlynus pėdsakus ir kaip spoksojo į gėles, švytinčias vazelėje šalia kriauklės. Ralfas jau ne kartą matė išsižiojusį Dorą, stovintį ir valandą ar ilgiau stebintį, kaip kyla ir leidžiasi lėktuvai trečiame pakilimo-nusileidimo take.

- Dorai? - paragino Ralfas.

Retos Dorenso blakstienos sujudėjo.

- O! Žinoma! Žinutė! Žinutėje sakoma...

Jis susiraukė ir pažvelgė į knygą, kurią lamdė rankose. Dorenso veidas pragiedrėjo, ir jis vėl nukreipė žvilgsnį į Ralfą.

- Žinutėje sakoma: "Atšauk pasimatymą".

Dabar susiraukė Ralfas.

- Kokį pasimatymą?

- Nereikėjo tau kištis, - pakartojo Dorensas ir sunkiai atsiduso. - Bet dabar jau per vėlu. Kas padaryta, tas padaryta. Tik atšauk pasimatymą. Neleisk, kad tas vyrukas subadytų tave adatomis.

Ralfas jau sukosi į verandos laiptelius, bet vėl atsigręžė į Dorensą.

- Chongas? Tu kalbi apie Chongą?

- Iš kur man žinoti? - susierzinęs atsakė Dorensas. - Aš jau sakiau, kad nesikišu. Retsykiais perduodu žinutes, bet tai ir viskas. Turėjau perduoti tau, kad atšauktum pasimatymą su adatų smaigstytoju, ir tai jau padariau. O toliau viskas priklauso nuo tavęs.

Dorensas vėl žvelgė į medžius kitoje gatvės pusėje. Jo keistame lygiame veide atsispindėjo dvasinis pakilimas. Stiprus rudeninis vėjas plaikstė jo plaukus it jūros dumblius. Kai Ralfas palietė jo petį, senukas noromis atsisuko į jį, ir staiga Ralfas suprato, kad tai, ką Fėjus Čapinas ir kiti vadino kvailumu, iš tikrųjų buvo džiaugsmas. Jei taip, tai ši klaida daugiau bylojo apie juos nei apie senąjį Dorą.

- Dorensai?

- Ką, Ralfai?

- Kas tau perdavė šią žinutę?

Dorensas susimąstė - o galbūt tik apsimetė tokiu - ir ištiesė "Kapinių naktų" knygelę.

- Paimk ją.

- Ne, ačiū, - padėkojo Ralfas. - Man nelabai patinka poezija, Dorai.

- Tau ji patiks. Šie eilėraščiai it apsakymai...

Ralfas vos susilaikė nesugriebęs senuko ir nepakratęs, kol visi kaulai subarškėtų it kastanjetės.

- Aš ką tik nusipirkau porą vesternų centro knygyne. Aš tik norėčiau sužinoti, kas perdavė tau žinutę apie...

Dorensas su netikėta jėga įspraudė poezijos knygelę į dešinę Ralfo ranką, kuri nelaikė vesternų.

- Vienas iš eilėraščių prasideda taip: "Ką bedarau, stengiuosi atlikti greitai, kad galėčiau imtis ko nors kito".

Ralfui nespėjus ištarti nė žodžio, senasis Doras kirto pievelę ir pasiekė šaligatvį. Jis pasuko į kairę ir nulingavo atšakos link. Jo veidas svajingai žvelgė į žydrą dangų, kur sukosi lapai, tarsi skubėdami į pasimatymą už horizonto.

- Dorensai! - staiga supykęs suriko Ralfas.

Kitoje gatvės pusėje prie "Raudonojo obuolio" Sju šlavė nukritusius lapus nuo paradinio įėjimo. Išgirdusi Ralfo riksmą, ji stabtelėjo ir smalsiai pažvelgė į jį. Kvailai jausdamasis, - ir jausdamasis *senas,* - Ralfas pasistengė išspausti linksmą šypsnį ir pamojavo jai. Sju pamojavo atgal ir vėl ėmė šluoti. Tuo tarpu Dorensas nesustodamas keliavo toliau. Jis jau buvo nutolęs per pusę kvartalo.

Ralfas nusprendė jo nebesivyti.

2

Ralfas užlipo į verandą ir perdėjo Dorenso įbruktą knygą į kairę ranką, kad galėtų sugraibyti raktus. Tačiau raktų neprireikė: durys buvo ne tik neužrakintos, bet dar ir praviros. Ralfas jau ne sykį aprėkė Makgoverną už jo nerūpestingumą ir manė, kad pagaliau jo žodžiai pasiekė kietą Bilio kaktą. Deja, regis, Makgovernas vėl darė savo.

- Po velnių, Bili, - sušvokštė Ralfas, pastumdamas duris į pritemusį holą ir nervingai žvelgdamas į kylančius laiptus.

Nesunku buvo įsivaizduoti, kad Edas Dypno prasmuko čionai nepastebėtas. Tačiau juk visą dieną nestovėsi fojė. Ralfas užrakino laukujas duris ir ėmė lipti laiptais.

Žinoma, nebuvo dėl ko jaudintis. Tik vieną akimirką Ralfui pasirodė, kad kažkas stovi tolimiausiame svetainės kampe, bet tai tebuvo jo paties pilkas odinis švarkas. Jis pakabino jį ant pakabos, o ne šiaip sau numetė ant kėdės ar sofos, todėl nenuostabu, kad apsiriko.

Ralfas įėjo virtuvėn ir sugrūdęs rankas į užpakalines kišenes įsistebeilijo į kalendorių. Pirmadienis buvo apibrauktas, o apskritimo viduje įrašyta "Chongas -10:00".

"Turėjau perduoti tau, kad atšauktum pasimatymą su adatų smaigstytoju, ir tai jau padariau. O daugiau viskas priklauso nuo tavęs."

Akimirką Ralfas atsitraukė nuo savo gyvenimo, kad galėtų pažvelgti į visą freską, o ne tik į vieną detalę, kuri buvo ši diena. Vaizdas išgąsdino jį: nežinomas kelias vėdė į tamsų tunelį, kur nežinia kas galėjo laukti. Bet kas.

Tada atsigręžk, Ralfai!

Tačiau to padaryti Ralfas neįstengė. Be to, jį apėmė jausmas, kad nepaisant savo norų vis tiek pateks į tunelį. Atrodė, kad kažkokios nematomos galingos rankos ne veda jį, o tiesiog stumia vidun.

- Nekreipk dėmesio, - sumurmėjo Ralfas ir pirštų galais nervingai pasitrynė smilkinius.

Jis vis dar žvelgė į kalendoriuje apibrauktą datą - po dviejų dienų nuo šiandien.

- Tai tik nemiga. Tada viskas ir pradeda...

Pradeda *ką?*

- Keistai atrodyti, - paaiškino jis tuščiam kambariui. - Tada viskas ir pradeda keistai atrodyti.

Taip, keistai. Tačiau pats keisčiausias matytas dalykas buvo auros. Šalta pilka šviesa, - ji atrodė panaši į gyvą šaltį, - kylanti nuo skaitančio laikraštį žmogaus "Saulėlydyje". Motina ir sūnus, žygiuojantys supermarketo link, o kartu ir identiškos auros, besivijančios

aukštyn it kiaulės uodegėlė nuo susikabinusių rankų. Elena ir Netė, apgaubtos nuostabios dramblio kaulo spalvos šviesos. Netė, besitaikanti sugriebti Ralfo pirštų paliktus pėdsakus ore, kuriuos tik ji ir Ralfas galėjo matyti.

O dabar ir senasis Doras, pasirodęs verandoje it koks pranašas iš Senojo Testamento... tik jis liepė ne atgailauti, o atšaukti pasimatymą su akupunktūrininku, kurį rekomendavo Džo Vaizeris. Galėjo būti juokinga, bet deja.

Tunelio anga. Ji artėja su kiekviena diena. Bet ar tai iš tiesų tunelis? Ir jei taip, tai į kur jis veda?

Man daug įdomiau, kas manęs ten gali laukti, - pagalvojo Ralfas. - *Laukti tamsoje.*

"Nereikėjo tau kištis, - pasakė Dorensas. - Bet dabar jau per vėlu".

- Kas padaryta, tas padaryta, - sumurmėjo Ralfas ir nusprendė, kad jau gana spoksoti iš šalies, nes darėsi baugu. Geriau jau grįžti atgal ir susitelkti ties smulkmenomis, pradedant nuo akupunktūrinio gydymo. Ar Ralfas nueis pas Chongą, ar paklausys senojo Doro it kokio Hamleto tėvo šmėklos patarimo?

Ralfas nuprendė, kad nėra ko čia daug svarstyti. Džo Vaizeris turėjo ilgai įkalbinėti Chongo sekretorę, kad ji rastų laisvą valandėlę dar spalio pradžioje, todėl Ralfas ketino to neatsisakyti. Jei ir buvo kelias atgal iš to tankumyno, tai tik per pilnavertį miegą. Todėl Chongas buvo kitas loginis žingsnis.

- Kas padaryta, tas padaryta, - pakartojo Ralfas ir nusliūkino į svetainę, ketindamas paskaityti vesterną.

Tačiau vietoj jo ėmė vartyti poezijos knygelę, kurią jam įteikė Dorensas - Stiveno Dobinso "Kapinių naktis". Dorensas neklydo: dauguma eilėraščių buvo panašūs į apsakymus, ir Ralfui jie tikrai patiko. Eilėraštis, kurį citavo senasis Doras, vadinosi "Persekiojimas" ir skambėjo taip:

Ką bedarau, stengiuosi atlikti greitai, kad galėčiau imtis
ko nors kito. Taip ir bėga dienos -
pro šalį lekia mašinos ir niekada
nesibaigiantis gotikinės katedros mūras.

Pro lekiančios mano mašinos langus matau,
kaip tolsta viskas, ką myliu: neperskaitytos knygos,
neperpasakoti anekdotai, neaplankytos tolumos...

Ralfas įsijautęs dukart perskaitė eilėraštį ir pamanė, kad norėtų paskaityti jį Karolinai. Jis būtų ir jai patikęs - o tai jau gerai - bet dar labiau jai būtų patikęs pats Ralfas (kuris dažniausiai apsiribodavo vesternais ir istoriniais romanais), kad surado jį ir parnešė jai it gėlių puokštę. Ralfas jau norėjo atsikelti ir susirasti popieriaus skiautę, idant galėtų pasižymėti puslapį, bet prisiminė, jog Karolina jau pusė metų kaip mirusi, ir gailiai pravirko. Jis išsėdėjo supamojoje kėdėje gal penkiolika minučių, pasidėjęs "Kapinių naktis" ant kelių, kaire ranka braukdamas ašaras. Po to nutepeno į miegamąjį, atsigulė ir pabandė užmigti. Praspoksojęs valandą į lubas, Ralfas atsikėlė, išsivirė puodelį kavos ir sėdo žiūrėti futbolo rungtynių per televizorių.

3

Sekmadieniais viešoji biblioteka dirbdavo nuo pirmos iki šešių, todėl neturėdamas daugiau ką veikti Ralfas patraukė tenai. Skaitykloje su aukštomis lubomis paprastai būdavo pilna tokių pat senukų kaip ir jis, vartančių įvairius sekmadieninius laikraščius, tačiau kai Ralfas išniro iš knygų saugyklos, kur keturiasdešimt minučių rinkosi, ką paskaityti, išvydo, kad visa skaitykla skirta tik jam vienam. Vakarykštį nuostabų žydrą dangų pakeitė lietus, klijuojantis nukritusius lapus prie šaligatvių arba plukdantis juos į savitą ir nemaloniai suraizgytą Derio nutekamųjų latakų sistemą. Vėjas vis dar pūtė, tačiau dabar jau iš šiaurės, todėl gūsiai sustiprėjo. Senukai, kuriems dar užteko sveiko proto (ar sėkmės), sėdėjo šiltuose namuose ir tikriausiai stebėjo paskutines šiame sezone "Red Sox" rungtynes, žaidė su anūkais ar snaudė po skanių pietų.

Tačiau Ralfui nerūpėjo "Red Sox", jis neturėjo vaikų ar anūkų ir, regis, pametė bet kokį sugebėjimą nusnausti pogulio. Tad pirmą valandą jis sėdo į "Green Route" autobusą, gailėdamasis, kad neapsirengė šilčiau, nes patalpa buvo gana vėsi. Be to, ir tamsoka. Židinys bu-

vo tuščias, o iš nebylių radiatorių galėjai suprasti, kad šildymo sezonas dar neprasidėjo. Sekmadieninis bibliotekininkas taip pat patingėjo įjungti elektrą. Dienos šviesa, kuriai pavyko pasiekti šią patalpą, apmirdavo ant grindų, todėl kampuose karaliavo šešėliai. Medkirčiai, kareiviai, būgnininkai ir indėnai iš senųjų paveikslų ant sienų atrodė panašūs į piktdžiugiškas šmėklas. Šaltas lietus čaižė langus.

Reikėjo man pasilikti namuose, - tarė sau Ralfas, tačiau nelabai įtikinamai. Pastaruoju metu pasilikti namuose būtų tik dar blogiau. Beje, jis rado naują įdomią knygą. Džeimso A. Holo "Sapnų ypatumai". Ralfas įsijungė šviesą, truputį praskaidrindamas skaityklos nuotaiką, sėdo prie vieno iš keturių ilgų stalų ir greit įsitraukė į skaitymą.

> Prieš teigiant, kad GAJ miegas ir NGAJ miegas yra dvi skirtingos būsenos [rašė Holas], studijos, susiję su visišku tam tikros miego stadijos netekimu, veda prie Demento prielaidos (1960), kad miego netekimas... sukelia asmenybės dezorganizuotumą...

O, kaip tu tiksliai pasakei, drauguži, - mąstė Ralfas. - *Kai reikia, negaliu net sušikto sriubos pakelio surasti.*

> ... ankstyvosios miego netekimo studijos taip pat spekuliavo idėja, kad šizofrenija - liga, kurios metu sapnų naktį netekimas veda prie sapnų procesų įsikišimo į kasdieninį asmens gyvenimą.

Ralfas palinko ties knyga, pasirėmęs alkūnėmis į stalą ir prispaudęs kumščius prie smilkinių, suraukęs kaktą ir sutelkęs žvilgsnį. Galbūt Holas kalbėjo būtent apie auras, net nežinodamas apie jų egzistavimą. Tik kad Ralfas, po velnių, *vis dar* sapnavo ir dažniausiai labai aiškiai. Va, kad ir praeitą naktį jis sapnavo, jog šoka senajame Derio Paviljone (jį prieš aštuonerius metus sugriovė uraganas, kaip kad ir likusią didelę centro dalį) kartu su Luiza Čeis. Ralfas atsivedė ją čionai, ketindamas jai pasipiršti, bet Trigeris Vašonas - ir kodėl būtent jis? - vis bandė įsiterpti.

Ralfas pasitrynė akis, norėdamas sukaupti dėmesį, ir vėl ėmė skaityti. Jis nepastebėjo, kaip žmogus per dideliu pilku megztiniu išdygo skaityklos tarpduryje ir tylėdamas įsistebeilijo į jį. Po kokių trijų minučių jis pakišo ranką po megztiniu (ant priekio puikavosi šuo Snupis su akiniais nuo saulės) ir iš makšties ant diržo išsitraukė medžioklinį peilį. Lempos šviesa nušvietė dantytus peilio ašmenis, kai vyras sukinėdamas peilį grožėjosi jo aštrumu. Tada jis pajudėjo stalo link, prie kurio pasirėmęs rankomis sėdėjo Ralfas. Vyriškis atsisėdo šalia jo. Ralfas tik nesąmoningai pajuto, jog kažkas yra šalia.

Miego netekimo toleravimas priklauso nuo asmens amžiaus. Jaunesniems asmenims sutrikimai ir fizinės reakcijos prasideda anksčiau, o senesniems...

Ralfas atsitraukė nuo knygos, pajutęs lengvą rankos prisilietimą ant savo peties.

- Įdomu, kaip jos atrodo? - ekstazės apimtas balsas sužnibždėjo jam į ausį. Žodžiai plaukė kartu su pašvinkusios kiaulienos su česnakais ir apkartusio sviesto kvapu. - Turiu omeny, tavo žarnos. Įdomu, kaip jos atrodys pasklidusios ant grindų. Ką manai, bedievi kūdikius žudantis centurione? Kokios jos bus: geltonos, juodos, o gal raudonos?

Kažkoks kietas ir aštrus daiktas prisispaudė prie kairio Ralfo šono ir pamažu ėmė brautis gilyn tarp šonkaulių.

- Negaliu sulaukti, kada tai sužinosiu, - šnibždėjo ekstazės apimtas balsas. - Negaliu *sulaukti*.

4

Ralfas labai lėtai pasuko galvą, girdėdamas, kaip braška kaklo sausgyslės. Jis nežinojo šio vyro su šlykščiu kvapu vardo, - vyro, kuris varė kažkokį daiktą, labai jau primenantį peilį, jam į šoną, - tačiau iškart jį atpažino. Jam padėjo akiniai kauliniais rėmeliais, bet svariausias argumentas visgi buvo juokingi, pasistoję piestu plaukai, kurie priminė Don Kichotą ir Albertą Enšteiną. Tas pats vyriškis stovėjo kartu su Edu Dypno antrame laikraščio nuotraukos plane, kurioje He-

mas Deivenportas laikė iškėlęs kumštį, o Denas Daltonas vietoj skrybėlės buvo užsimaukšlinęs Deivenporto plakatą su užrašu "PASIRINKIMAS, O NE BAIMĖ". Taip pat Ralfas šį vyruką jau buvo ne kartą matęs per TV naujienas reportažuose apie antiabortines demonstracijas. Tik dar vienas mojuojantis plakatu ir skanduojantis veidas minioje; tik dar vienas karštuolis. Bet šiuosyk tas pats karštuolis ketino Ralfą nužudyti.

- Tai ką manai? - tuo pačiu ekstazės apimtu šnabždesiu pakartojo vyriškis su Snupiu ant krūtinės.

Jo balso tonas gąsdino Ralfą labiau nei peilis, kuris slidinėjo kairiu odinio švarko šonu, tarsi bandydamas apčiuopti ten esančius pažeidžiamus organus: plaučius, širdį, inkstą, žarnyną.

- Kokios spalvos?

Nuo jo kvapo ėmė pykinti, bet Ralfas bijojo net pasukti galvą, kad peilis netyčia nepervertų šono. Už akinių kauliniais rėmeliais it kokia keista žuvis plaukiojo rudos vyriškio akys. Ralfui pasirodė, kad jų išraiška padrika ir keistai gąsdinanti. Tai buvo akys žmogaus, kuris mato ženklus danguje ir galbūt girdi balsus, šnabždančius iš spintos naktimis.

- Nežinau, - atsakė Ralfas. - Ir, be to, nežinau, kodėl norite mane sužeisti.

Vis dar nekrutindamas galvos, Ralfas apsižvalgė, tikėdamasis ką nors išvysti, tačiau skaitykla buvo tuščia. Lauke kaukė vėjas, o lietus barbeno į langus.

- Nes tu - sumautas *centurionas*! - sušvokštė žilaplaukis vyriškis. - Prakeiktas *kūdikių žudikas*! Tu vagi *negimusius vaikus*! Tu parduodi juos tiems, kurie *daugiau moka*! Aš viską apie tave žinau.

Ralfas atsargiai numetė dešinę ranką nuo galvos. Jis buvo dešiniarankis, todėl viską, ką atsitiktinai rasdavo, sugrūsdavo į dešinę drabužio kišenę. Senas pilkas odinis švarkas turėjo dideles kišenes, tačiau Ralfas abejojo, ar ras ką nors mirtinesnio nei sumautas "Dentyne" pakelis, jei ir pavyktų nepastebėtam įkišti ten ranką. Tikriausiai ten neras nė žirklučių nagams.

- Tai Edas Dypno tau pripasakojo? - paklausė Ralfas ir cyptelėjo, nes peilis skaudžiai dūrė į šoną, truputį žemiau tos vietos, kur baigiasi šonkauliai.

- Neminėk jo vardo, - sušnibždėjo vyriškis. - Nedrįsk ištarti jo vardo! Kūdikių vagie! Bailus žudike! *Centurione*!

Jis vėl dūrė, ir šįkart suskaudo iš tiesų, nes peilio galiukas pradūrė odinį švarką. Ralfas nemanė, kad jį perdūrė, - bent jau ne dabar, - tačiau buvo tikras, kad pamišėlis pakankamai paspaudė, kad paliktų nemalonų įbrėžimą. Tai dar nieko: jei Ralfui pavyks išsisukti tik su šiuo įbrėžimu, jis vadins save laimės kūdikiu.

- Gerai, - tarė Ralfas, - neminėsiu jo vardo.

- Sakyk, kad gailiesi! - sušnypštė vyriškis su Snupiu ant megztinio priekio ir vėl dūrė peiliu.

Šįkart peilis perplėšė marškinius, ir Ralfas pajuto šiltą kraują, bėgantį jo šonu. *Į ką dabar nutaikyti ašmenys?* - Ralfui pasidarė įdomu. - *Kepenis? Tulžies pūslę? Kas ten dar kairiame šone yra?*

Jis arba negalėjo prisiminti, arba nenorėjo tai padaryti. Prieš akis iškilo paveikslas (kuris tarsi bandė atstatyti organizuotą mąstymą): elnias, gulintis galva žemyn ant svarstyklių šalia kaimo krautuvėlės medžioklės sezono metu. Sustingusios akys, nukaręs liežuvis ir tamsus pjūvis per pilvą, kurį atliko žmogus su peiliu, - tokiu pat kaip ir šis, - ir išėmęs vidurius paliko tik galvą, mėsą ir kailį.

- Aš gailiuosi, - sutrikusiu balsu atsiprašė Ralfas. - Tikrai gailiuosi.

- O taip, gerai! Tu turėtum, bet taip nėra! Tu *nesigaili.*

Dar vienas dūris, palydėtas aštraus skausmo. Karštas kraujas vėl plūstelėjo per šoną. Staiga kambarys nušvito tarytum dvi ar trys operatorių komandos, besibastančios Deryje nuo tos dienos, kai prasidėjo protestai prieš abortus, susirinko skaitykloje ir įjungė visus turimus prožektorius. Žinoma, nebuvo jokių kamerų. Šviesos užsidegė Ralfo *viduje.*

Ralfas atsisuko į žmogų su peiliu - į tą, kuris be jokio gailesčio spaudė ašmenis jam į šoną, - ir išvydo jį, apgaubtą besimainančios žalios ir juodos spalvos auros, kuri Ralfui priminė

(žaltvykslę)

blyškią fosforinę šviesą, kurią kelis kartus matė sutemus pelkėtuose miškuose. Ir per tą plotą kartkartėmis žybteldavo visiškai juodos gervuogės. Ralfas su vis didėjančiu siaubu žvelgė į savo užpuoli-

ko aurą, vos jausdamas, kaip peilio smaigalys lenda dar viena šešioliktąja colio giliau į jo kūną. Tik kažkur kitame pasaulyje kraujas sunkėsi iš žaizdos ir kaupėsi ties diržo linija.

Jis - pamišėlis ir tikrai ketina mane užmušti - tai ne vien plepalai. Kol kas jis dar nepasiruošęs, dar pats morališkai nesusikaupęs, tačiau ilgai laukti neteks. O jei bandyčiau pabėgti, - jei nors pasitraukčiau per colį nuo į mane įvaryto peilio, - jis iškart mane pribaigtų. Jis tikriausiai ir tikisi, kad aš pajudėsiu... tada galėtų pasiteisinti, kad aš pats užsišokau, ir tai tik mano paties kaltė.

- Apie tave ir tokius kaip tu, - kalbėjo vyriškis juokingu žilų plaukų kuokštu.

Ralfo ranka pasiekė dešinę kišenę... ir apčiuopė kažkokį nemažą daiktą, kurio niekaip negalėjo atpažinti ar prisiminti, jog būtų įsidėjęs. Bet kas čia nuostabaus? Kai nebeprisimeni, ar paskutiniai kino centro telefono numerio skaičiai yra 1317 ar 1713, viskas tampa įmanoma.

- Oi, jūs, vyručiai! - kartojo vyriškis su juokingais plaukais. - Vaje, vaje, VAJE!

Šįkart Ralfas iškart pajuto skausmą, kai vyriškis vėl dūrė peiliu. Raudonas kraujo tinklelis nusidriekė nuo šono iki kelio. Ralfas suvaitojo ir dešine ranka stipriai suspaudė dešinę odinio švarko kišenę, apčiuopdamas daiktą jos viduje.

- Nerėk, - tuo pačiu ekstazės apimtu balsu sušnibždėjo vyriškis. - Net nebandyk *taip* padaryti!

Jo rudos akys spoksojo į Ralfo veidą, o akinių stiklai taip jas išdidino, kad net mažytės pleiskanėlės ant stiklų atrodė lyg akmenukai. Ralfas matė jo aurą net vyriškio akyse: ji gaubė vyzdžius it žalias rūkas juodą vandenį. Panašios į gyvatėles pynės, besirangančios žalioje šviesoje, tapo platesnės ir ėmė pintis viena su kita. Ralfas suprato, kad būtent tie juodi sūkuriai žmogaus asmenybėje ir atliko šį darbą, kai peilis smigo gilyn. Žalia spalva buvo sąmišis ir paranoja, o juoda - kažkas kita. Kažkas

(iš išorės)

daug blogiau.

- Ne, - pralemeno Ralfas. - Aš nerėksiu.

- Gerai. Aš girdžiu, kaip plaka tavo širdis. Greitai aš ją pasmeigsiu ir padėsiu sau ant delno. Tikriausiai ji labai sunerimusi.

Vyriškio lūpos išsikreipė į trūkčiojantį, visai nelinksmą šypsnį. Lūpų pakraščiuose nutįso seilės.

- Galbūt pats parvirsi ant šono ir nusibaigsi nuo širdies smūgio, išgelbėdamas mane nuo šito darbo.

Dar vienas to šlykštaus kvapo gūsis dvelktelėjo Ralfui į veidą.

- Tu juk velniškai senas.

Kraujas dviem ar trim srovelėm bėgo per šoną. Skausmas nuo smingančio peilio tapo nepakeliamas, it milžiniška bitė būtų suleidusi savo geluonį.

Arba adata, - šovė į galvą mintis. Ralfui ji pasirodė labai juokinga, nepaisant, kad jis turėjo tokį pasimatymą... o galbūt būtent dėl jo. Štai kur tikrasis adatų smaigstytojas. Palyginti su juo, Džeimsas Rojus Chongas galėjo būti tik netašytas mėgėjas.

Aš neturėjau jokios galimybės atšaukti pasimatymą, - pagalvojo Ralfas. Tik turbūt tokie bepročiai kaip šis su Snupiu ant megztinio priekio nepriima jokių atšaukimų. Tokie bepročiai turi savus tvarkaraščius ir laikosi jų, nors ir tvanas.

Kad ir kas būtų, Ralfas žinojo, jog daugiau nebeištvers badančio jo šoną peilio smaigalio. Jis nykščiu pakėlė kišenės atvartą ir įkišo ranką. Vos pirštai palietė tą daikčiuką, Ralfas iškart jį atpažino: tai buvo aerozolio balionėlis, kurį Grečen ištraukė iš savo rankinės ir padėjo ant virtuvinio stalo. "Maža dovanėlė nuo dėkingų draugų iš "Pagalbos moterims", - ištarė ji.

Ralfas negalėjo suprasti, kaip balionėlis nuo virtuvinės spintelės viršaus atsidūrė nunešioto odinio švarko kišenėje, tačiau nelabai tuo ir rūpinosi. Jis apglėbė jį ir vėl pasinaudojęs nykščiu nuvožė plastmasinį dangtelį. Ralfas nė sekundei neatitraukė akių nuo trūkčiojančio, bauginančio ir pagyvėjusio vyriškio veido.

- Aš šį tą žinau, - prabilo Ralfas. - Jei pažadi manęs nežudyti, pasakysiu tau.

- Ką? - paklausė vyriškis. - Dievulėliau, ką toks padugnė kaip *tu* gali žinoti?

O ką toks padugnė kaip aš iš tikrųjų gali žinoti? - Ralfas paklausė pats savęs, ir atsakymas iškart stuktelėjo į galvą. Jis prisivertė pa-

silenkti į besisukančią aplink vyriškį žalią aurą, į šlykštaus dvoko, einančio iš sugedusio žarnyno, debesį. Tuo pat metu Ralfas išsitraukė balionėlį iš kišenės, prispaudė prie šlaunies ir uždėjo smilių ant purkštuko.

- Aš žinau, kas yra Kruvinasis karalius, - sumurmėjo jis.

Akys už purvinų kaulinių rėmų išsiplėtė, - ne tik iš nuostabos, - ir žmogus juokingais plaukais truputėlį atšoko atgal. Akimirką spaudimas Ralfo šone atlėgo. Tai buvo vienintelis šansas, ir Ralfas juo pasinaudojo. Jis šoko į dešinę ir nugriuvo nuo kėdės ant grindų. Galva atsitrenkė į grindų plyteles, bet šis skausmas nereiškė nieko, palyginus su palengvėjimu, atsikračius peilio smaigalio. Vyriškis juokingais plaukais suspiegė. Tai buvo pykčio ir nusivylimo šūksnis, tarsi jis būtų pripratęs prie tokių nesėkmių per savo ilgą ir sunkų gyvenimą. Jis pasilenkė prie tuščios Ralfo kėdės, į priekį atstatęs trūkčiojantį veidą. Jo akys atrodė it švytinčios fantastinės būtybės, kurios glūdi giliausiuose vandenyno sluoksniuose. Ralfas pakėlė balionėlį ir tik akimirką susiprato, jog nepatikrino, į kurią pusę atsuktas purškiklis - taip pat sėkmingai jis galėjo apsipurkšti ir save.

Nebuvo laiko apie tai galvoti.

Ralfas paspaudė purškiklį, kai vyriškis šovė su peiliu į priekį. Jo veidą aplipo lašelių migla, panaši į pušų kvapo oro gaiviklio, kurį Ralfas laikė vonioje ant spintelės, purškiamą skystį. Akinių stiklai apsitraukė rūku.

Rezultatas pradžiugino Ralfą. Vyriškis juokingais plaukais suriko iš skausmo, išmetė peilį (jis nukrito ant kairio Ralfo kelio ir pasiliko gulėti tarp kojų) ir nusiėmęs akinius susigriebė už veido. Akiniai nukrito ant stalo. Tuo pat metu tiršta, netgi riebi aura sužibo ryškiai raudona spalva ir pranyko - bent jau iš Ralfo akių.

- *Aš apakau*! - skardžiu balsu suriko vyriškis. - *Aš apakau, apakau*!

- Ne, - atsistodamas atsakė Ralfas. - Tu tik...

Vyriškis vėl suriko ir nukrito ant žemės. Jis ritinėjosi ant juodų ir baltų plytelių, užsiėmęs galvą rankomis ir staugdamas it vaikas, prisivėręs ranką tarp durų. Ralfas pro pirštus matė jo skruostų fragmentus. Tose vietose oda buvo išmušta ryškaus raudonio.

Ralfas nusprendė palikti vyruką ramybėje, kadangi jis buvo pamišęs it paukštis naras ir pavojingas kaip barškuolė, bet jis jautėsi per daug susigėdęs ir įbaugintas, kad taip pasielgtų. Jam jau nebeatrodė, kad tai buvo gyvybės ir mirties klausimas. Ralfas pasilenkė ir uždėjo savo ranką ant vyriškio. Beprotis pasirideno tolyn nuo jo ir ėmė trepsenti savo purvinais sportbačiais į grindis tarsi įpykęs vaikėzas.

- O, tu, kalės vaike! - rėkė jis. - Tu mane kažkuo apipurškei!

Ir tada netikėtai pridūrė:

- *Vis tiek nudirsiu tau kailį*!

- Tačiau pirmiausia turėsi paaiškinti apie peilį, - atkirto Ralfas.

Jis pastebėjo numestą ant grindų peilį ir norėjo jį pakelti, bet po to susimąstė: *geriau, kad ant peilio neliktų mano pirštų atspaudų*. Kai Ralfas atsitiesė, jį apėmė svaigulys, ir akimirką lietaus barbenimas į stiklą tapo toks duslus ir tolimas. Jis nuspyrė peilį tolyn ir susvyravęs griebė už kėdės atlošo, kad neparvirstų. Kambarys nustojo suktis aplinkui. Ralfas išgirdo artėjančius žingsnius iš pagrindinio fojė ir murmančius, klausiančius balsus.

Dabar ateini, - pavargęs pagalvojo Ralfas. - *Kur tu buvai prieš tris minutes, kai šis vyrukas mėgino susprogdinti mano plautį it kokį oro balioną?*

Maikas Henlonas, lieknas ir atrodantis ne vyresnis kaip trisdešimties vyriškis, nors plaukai buvo visai žili, pasirodė tarpdury. Už jo stovėjo paauglys - bibliotekininko padėjėjas savaitgaliais, o dar už jo - keturi ar penki žiopliai (tikriausiai iš periodikos skyriaus).

- Pone Robertsai! - sušuko Maikas. - Viešpatie, ar jūs sunkiai sužeistas?

- Aš jaučiuosi gerai, bet *jis* - nelabai, - atsakė Ralfas.

Tačiau rodydamas į vyriškį, Ralfas netyčia pažvelgė į save ir suprato, kad tikrai ne kaip atrodo. Jo švarkas pasikėlė, kai ištiesė ranką, ir jis išvydo, kad kairys marškinių šonas permirkęs krauju nuo pažasties žemyn.

- Po velnių, - sumurmėjo Ralfas ir klestelėjo į kėdę.

Jis, atsitrenkęs alkūne, stuktelėjo akinius kauliniais rėmeliais, ir jie nučiuožė per visą stalą. Nuo aptraukusio stiklus rūkelio akiniai tapo panašūs į kataraktos apakintas akis.

- *Jis apipurškė mane rūgštimi*! - suklykė vyriškis ant grindų. - *Aš nieko nematau, o mano oda tirpsta*! *Aš jaučiu, kaip ji tirpsta*!

Ralfui jis pasirodė panašus į Piktosios raganos iš Vakarų parodiją. Maikas žvilgtelėjo į vyrą ant grindų ir atsisėdo šalia Ralfo.

- Kas atsitiko?

- Na, tai tikrai ne rūgštis, - atsakė Ralfas ir, išsitraukęs "Asmens sargybinio" balionėlį, pastatė ant stalo šalia "Sapnų ypatumų".

- Ponia, kuri jį davė, sakė, kad jis ne toks stiprus kaip nervus paralyžiuojančios dujos, o tik sudirgina akis ir supykina...

- Aš jaudinuosi ne dėl to, - nekantriai pertraukė Maikas. - Kas gali šitaip staugti, tikrai nesiruošia greitai mirti. Labiau aš nerimauju dėl jūsų, pone Robertsai. Ar žinote, kiek giliai jis įdūrė?

- Jis man beveik neįdūrė, - atsakė Ralfas. - Jis baksnojo šituo.

Ralfas parodė į gulintį ant grindų peilį. Pastebėjęs raudoną smaigalį, jis vėl pajuto, kaip jį it greitasis traukinys iš minkštų pagalvių užlieja silpnumo banga. Žinoma, kvailas palyginimas, bet Ralfas nebeįstengė blaiviai mąstyti.

Padėjėjas atsargiai žvelgė į žmogų ant grindų.

- Aaa, - ištarė jis. - Aš pažįstu šį vyruką, Maikai. Tai Čarlis Pikeringas.

- Viešpatie brangiausias, - sušuko Maikas. - Ir kodėl aš nesistebiu?

Jis atsigręžė į paauglį padėjėją ir atsiduso.

- Geriau iškviesk farus, Džastinai. Regis, susidūrėme su rimta problema.

5

- Ar turėsiu nemalonumų, kad panaudojau šitą? - po valandos paklausė Ralfas, rodydamas į vieną iš užantspauduotų plastmasinių maišelių, pūpsančių ant apkrauto stalo Maiko Henlono kabinete. Ant geltonos juostelės maišelio priekyje buvo užrašyta:

DAIKTINIS ĮRODYMAS : Aerozolio balionėlis
DATA: 93/10/3
VIETA: Derio viešoji biblioteka

- Ne tiek, kiek senas bičiulis Čarlis, pasinaudojęs šituo, - atsakė Džonas Leidekeris, rodydamas į kitą maišelį.

Jame buvo medžioklinis peilis su sukrešėjusiu krauju ant ašmenų. Šiandien Leidekeris vilkėjo firminį Meino universiteto megztinį ir todėl buvo panašus į pieno bidoną.

- Mūsų užkampyje mes vis dar tikime savigynos koncepcija. Nors ne dažnai kalbame apie tai, nes tai leidžia manyti, kad pasaulis nesikeičia.

Maikas Henlonas, stovintis tarpduryje, nusijuokė.

Ralfas tikėjosi, kad jo veide neatsispindėjo juntamas palengvėjimas. Kol sanitaras (vienas iš tų, kurie išvežė Eleną Dypno į ligoninę rugpjūtyje) darbavosi prie jo, - iš pradžių padarė nuotrauką, po to išdezinfekavo ir apibintavo, - Ralfas sėdėjo sukandęs dantis ir įsivaizdavo, kaip teisėjas nuteisia jį šešis mėnesius kalėti apygardos kalėjime už pasikėsinimą pusiau mirtinu ginklu. *Tikimės, pone Robertsai, kad tai jums bus gera pamoka ir įspėjimas kitiems seniokams kaimynystėje, kurie jaučiasi teisūs, nešiodamiesi balionėlius su nervus paralyžiuojančiomis dujomis...*

Leidekeris dar kartą peržiūrėjo šešias "Polaroidu" padarytas nuotraukas, išdėliotas palei Henlono kompiuterio terminalą. Jaunasis greitosios pagalbos sanitaras padarė pirmąsias tris, prieš pradėdamas lopyti Ralfą. Jose matėsi mažytis tamsus apskritimas - panašus į per didelį tašką, kurį padėjo rašyti besimokantis vaikas - ant Ralfo šono. Sanitaras padarė dar tris nuotraukas jau po to, kai buvo pleistru užklijuotas šonas, o Ralfas pasirašė, kad atsisakė ligoninės paslaugų. Šiose nuotraukose matėsi išvaizdžios mėlynių užuomazgos.

- Palaimink, Dieve, Edviną Lendą ir Ričardą Polaroidą, - ištarė Leidekeris, dėdamas nuotraukas į kitą "DAIKTINIŲ ĮRODYMŲ" maišelį.

- Nemanau, kad kada nors egzistavo koks Ričardas Polaroidas, - paprieštaravo Maikas Henlonas nuo durų slenksčio.

- Tikriausiai ne, bet vis tiek palaimink jį, Viešpatie. Kiekvienas prisiekusysis, išvydęs šias nuotraukas, duotų tau medalį, Ralfai, ir netgi iškalbingoji Klarisė Darou nesugebėtų įtikinti priešingai.

Jis vėl atsigręžė į Maiką.

- Čarlis Pikeringas.

Maikas linktelėjo galvą.

- Čarlis Pikeringas.

- Subingalvis.

Maikas vėl linktelėjo.

- Supersubingalvis.

Abu vyrai tylomis pasižiūrėjo vienas į kitą ir kartu nusikvatojo. Ralfas puikiai suprato jų jausmus - buvo juokinga, nes graudu, ir atvirkščiai - ir turėjo prikąsti lūpą, kad neprisijungtų prie kolegų. Kaip tik šito jis negalėjo sau leisti, nes būtų velniškai pradėję skaudėti.

Leidekeris išsitraukė nosinę iš užpakalinės kišenės, nusišluostė ištryškusias ašaras ir ėmė tvardytis.

- Juk Pikeringas - vienas iš "Gyvenimo draugų"? - paklausė Ralfas.

Jis prisiminė, kaip atrodė Pikeringas, kai Henlono padėjėjas padėjo jam atsisėsti. Be akinių vyrukas tapo toks pat pavojingas kaip ir triušis gyvūnėlių parduotuvės vitrinoje.

- Galima ir taip pasakyti, - sutiko Maikas. - Jį buvo sugavę pernai garaže, kuris priklauso ligoninei ir "Pagalbai moterims". Rankoje jis laikė skardinę benzino ir kuprinę su tuščiais buteliais ant pečių.

- Ir nepamirškite audinio juostelių, - pridūrė Leidekeris. - Jos turėjo tapti degikliais. Tada Čarlis dar priklausė "Kasdienei duonai".

- Ar daug betrūko, kad jis padegtų pastatą? - smalsiai paklausė Ralfas.

Leidekeris patraukė pečiais.

- Nelabai. Tikriausiai kažkam iš grupuotės pasirodė, kad vietinės moterų klinikos padegimas labiau panašus į terorizmą nei į politiką, todėl anonimiškai paskambino į policiją.

- Neblogai, - mestelėjo Maikas. Jis prunkštelėjo ir sukryžiavo rankas ant krūtinės, lyg taip bandytų sulaikyti naują juoko priepuolį.

- Aha, - sutiko Leidekeris ir sunėręs pirštus ištiesė rankas. - Jo į kalėjimą nepasodino: protingas ir rūpestingas teisėjas išsiuntė Čarlį šešiems gydymo ir terapijos mėnesiams į Džuniper Hilą, ir jis turbūt išsigydė, nes nuo liepos jau vaikštinėjo po miestą.

- Taip, - pritarė Maikas. - Jis čia ateina beveik kiekvieną dieną ir pristojęs prie kiekvieno lankytojo aiškina, kaip Siuzana Dei amžinai

degs ugnies ežere. Tačiau niekaip negaliu suprasti, kodėl jis užsipuolė jus, pone Robertsai.

- Tokia jau mano laimė.

- Ar gerai jaučiatės, Ralfai? - paklausė Leidekeris. - Atrodote išbalęs.

- Viskas gerai, - atsakė Ralfas, nors iš tikrųjų taip nebuvo: jį pradėjo pykinti.

- Nežinau nieko apie gerą savijautą, bet dėl jūsų laimės galiu neabejoti. Esate laimingas, kad tos moterys įteikė jums pipirinį dujų balionėlį; esate laimingas, kad radote jį savo kišenėje; ir visų laimingiausias, kad Pikeringas neįsmeigė peilio jums į nugarą, vos tik įėjęs į skaityklą. Ar galėtumėt nuvažiuoti kartu su manim į nuovadą ir duoti oficialius parodymus, ar...

Staiga Ralfas pašoko nuo senovinės Maiko Henlono kėdės, užsidengęs ranka burną perbėgo per kambarį ir atidarė duris galiniame dešiniajame kabineto kampe, melsdamasis, kad tai nebūtų spinta. Jei taip, tai jis ruošėsi pripildyti Maiko kaliošus pusiau suvirškintu sumuštiniu su sūriu ir pamidorų sriuba.

Bet jam pasisekė. Ralfas atsiklaupė ties klozetu ir užsimerkęs ėmė vemti, laikydamasis už tos vietos, kur Pikeringas pradūrė skylę. Susitraukiant ir vėl išsiplečiant raumenims, skausmas išliko vis toks pat aštrus.

- Manau, kad tai reiškia "ne", - prabilo Maikas Henlonas, stovėdamas už Ralfo.

Po to jis švelniai uždėjo ranką ant Ralfo kaklo.

- Kaip jūs? Ar žaizda vėl ėmė kraujuoti?

- Ne, - atsakė Ralfas.

Jis pradėjo atsiseginėti marškinius, tada stabtelėjo ir vėl susiėmė už šono, nes skrandį suspaudė dar vienas spazmas. Kai jis nurimo, Ralfas pakėlė ranką ir pažvelgė į šoną: kraujas nesisunkė.

- Ne, aš nekraujuoju.

- Gerai, - ištarė Leidekeris. Jis stovėjo už bibliotekininko nugaros. - Ar jau viskas?

- Manau, kad taip, - Ralfas susigėdęs pažvelgė į Maiką. - Prašau man atleisti.

- Kad nėr už ką, - Maikas padėjo Ralfui atsistoti.

- Eime, - tarė Leidekeris, - parvešiu jus namo. Rytoj galėsit duoti parodymus. O šiandien būtinai pailsėkit ir gerai išsimiegokit.

- Nieko nėr geriau už naktinį miegą, - sutiko Ralfas. Jie pasiekė kabineto duris. - Gal paleistumėt mano ranką, detektyve Leidekeri? Juk mes dar nesusituokę?

Leidekeris nustebęs dėbtelėjo į jį ir paleido ranką. Maikas vėl pradėjo juoktis.

- "Nesusituokę". Na ir juokdarys esate, pone Robertsai.

Leidekeris šypsojosi.

- Tikriausiai ne, tačiau gali vadinti mane Džeku, jei nori. Arba Džonu. Tik ne Džoniu. Mirus mano motinai, tik senasis profesorius Makgovernas mane vadina Džoniu.

Senasis profesorius Makgovernas, - susimąstė Ralfas. - *Na ir keistai skamba.*

- Gerai, vadinsiu Džonu. O judu vadinkite mane Ralfu. Kiek žinau, "ponas Robertsas" visada buvo ir bus tik Brodvėjaus spektaklis su Henriu Fonda.

- Susitarėm, - sutiko Maikas. - Ir pasirūpink savimi.

- Būtinai, - atsakė Ralfas ir stabtelėjo tarpdury. - Norėčiau tau padėkoti ir ne vien už pagalbą man.

Maikas pakėlė antakius.

- Ką?

- Taip. Tu priėmei į darbą Eleną Dypno. Ji - viena mano mėgiamiausių žmonių, o be to, jai būtinai reikia darbo. Ačiū.

Maikas nusišypsojo ir linktelėjo galvą.

- Ačiū už gėles, bet ne aš, o Elena padarė man paslaugą. Ji per daug išsilavinusi tokiam darbui, tačiau, mano nuomone, ji labai nori pasilikti mieste.

- Aš to irgi noriu, o tu padėjai įgyvendinti šį norą. Dar kartą ačiū.

Maikas išsišiepė.

- Nėr už ką.

6

Kai Ralfas su Leidekeriu pasiekė išėjimą, Leidekeris paklausė:

- Atrodo, kad medaus koriai padėjo, tiesa?

Iš pradžių Ralfas nesuprato, apie ką šis detektyvas kalba - tarsi jis būtų kreipęsis esperanto kalba.

- Kalbu apie tavo nemigą, - kantriai paaiškino Leidekeris. - Juk jau išsigydei? Dabar atrodai milijardą kartų geriau nei pirmą kartą, kai tave sutikau.

- Tada buvau labai pavargęs, - atsakė Ralfas. Jis prisiminė seną Bilio Kristalo dainelę apie Fernandą: "Paklausyk, širdele, ko gyvenimą nuodai: svarbiausia, ne kaip jauties, o kaip atrodai! O atrodai... TIESIOG PUIKIAI!"

- O šiandien nepavargęs? Liaukis, Ralfai. Na, tai kaip? Ar medaus koriai pagelbėjo?

Ralfas pasvarstė ir linktelėjo.

- Manau, kad būtent jie.

- Fantastika! Argi aš tau nesakiau? - džiaugsmingai šūktelėjo Leidekeris, kai jie išėjo į lietingą popietės orą.

7

Jiedviem belaukiant žalio signalo ant Ap Mailo kalvos, Ralfas atsisuko į Leidekerį ir paklausė, ar įmanoma būtų Edą apkaltinti už bendradarbiavimą su Pikeringu.

- Nes Edas privertė jį taip padaryti, - tęsė Ralfas. - Žinau taip gerai, kaip kad štai ten yra Strofordo parkas.

- Ko gero, tu teisus, - atsakė Leidekeris, - bet neapgaudinėk savęs. Apkaltinti Edą beveik neįmanoma. Net jei ir Apygardos prokuroras nebūtų toks konservatyvus kaip Deilas Koksas.

- Kodėl?

- Pirmiausia, sunku bus įrodyti glaudų ryšį tarp šių dviejų asmenų. Antra, tokie vyrukai kaip Pikeringas būna labai atsidavę savo vadinamiems "draugams", nes tokių tėra vienetai - juos dažniausiai supa priešų minios. Per apklausas Pikeringas neketins pakartoti, ką tau sakė, medžiokliniu peiliu badydamas šoną. Trečia, Edas Dypno - ne kvailys. Pamišęs, - galbūt dar daugiau negu Pikeringas, - bet ne kvailys. Jis viską paneigs.

Ralfas linktelėjo galvą. Tą patį ir jis galvojo apie Edą.

- Jei Pikeringas ir prisipažintų, kad Dypno liepė jam surasti tave ir nužudyti, - kadangi esi kūdikius žudantis ir plėšiantis embrionus centurionas, - Edas tik šypteltų ir atšautų, jog nė kiek neabejoja, kad vargšelis Čarlis taip ir pasakė ir net tuo tikėjo, bet tai dar nereiškia, kad tai tiesa.

Užsidegė žalia šviesa. Leidekeris pasuko į Hariso aveniu. Stiklo valytuvai dirbo be perstojo. Žiūrint pro šlapią stiklą, Strofordo parkas dešinėje atrodė lyg miražas.

- O ką mes į tai galėtume atsakyti? - tęsė Leidekeris. - Čarlis Pikeringas jau *seniai* psichiškai nestabilus: jis apkeliavo daugybę psichiatrinių: Džuniper Hilą, Akadijos ligoninę, Bengoro psichikos sutrikimų institutą... jei yra vieta, kur gydoma elektra ir nesunku rasti tramdomuosius marškinius, tai Čarlis, be abejo, ten pabuvojo. Pastaruoju metu jo hobiu tapo abortai. Dar septintajame dešimtmetyje jį buvo apsėdusi manija dėl Margaritos Čeis Smit. Čarlis prirašė daugybę laiškų - Derio policijos departamentui, Valstijos policijai, FTB - tvirtindamas, kad ji - rusų šnipė. Jis tvirtino, kad turi įrodymų.

- Gerasis Dieve, tai neįtikėtina!

- Taip, bet juk tai Čarlis Pikeringas, ir aš nė kiek neabejoju, kad tokių kaip jis gali rasti kiekviename Jungtinių Valstijų miestelyje. Ir netgi viso pasaulio miestuose.

Ralfo ranka palietė tvarstį ant šono. Jo pirštai apčiuopė pleistrą. Jis negalėjo pamiršti padidėjusių rudų Pikeringo akių: kokios jos buvo įbaugintos ir podraug apimtos ekstazės. Jau dabar Ralfui buvo sunku patikėti, kad šis žmogus su tokiomis akimis ketino jį nužudyti, o rytoj tikriausiai visa ši istorija atrodys it į tikrovę išsiliejęs sapnas, kaip kad rašė Džeimsas A. Holas.

- Bjauriausia, Ralfai, kad toks beprotis kaip Čarlis Pikeringas yra puikus įrankis tokiam vyrukui kaip Dypno. Šio žmonos lupiko kol kas neįmanoma niekuo apkaltinti.

Leidekeris pasuko į įvažiavimą šalia Ralfo namo ir sustojo už didelio surūdijusio "Oldsmobilio" su senu lipduku - "DUKAKIS‘ 88" - ant buferio.

- Kieno *šis* brontozauras? Profesoriaus?

- Ne, - atsakė Ralfas. - Tai mano brontozauras.

Leikdekeris netikėdamas atsisuko į Ralfą, pastatydamas pavarų svirtį į parkavimo poziciją.

- Jei turi mašiną, tai kodėl stovi autobusų stotelėje per tokį lietų? Ar ji sugedusi?

- Ne, - neryžtingai atsakė Ralfas, nes nenorėjo pridurti, kad nėra tuo tikras: jau du mėnesius jis nejudino savojo "Oldso". - Beje, aš nestovėjau lietuje. Ta autobusų stotelė turi stogą, netgi suolelį. Žinoma, ten nėra kabelinės televizijos, bet palaukime kitų metų.

- Bet... - svarstydamas Leidekeris apžiūrėjo "Oldsą".

- Paskutinius penkiolika metų praleidau už rašomojo stalo, bet prieš tai buvau komivojažierius. Dvidešimt penkerius metus kiekvieną savaitę sukardavau po aštuonis šimtus mylių. Kai pradėjau dirbti spaustuvėje, visiškai nebenorėjau sėstis už mašinos vairo. O kai mirė mano žmona, tai nebėra ir jokio tikslo vairuoti. Autobusas visiškai mane patenkina.

Beveik tiesa, tik Ralfas nepridūrė, kad pastaruoju metu ėmė nebepasitikėti savo refleksais ir regėjimu. Prieš metus septynmetis berniukas nusivijo kamuolį į Hariso aveniu, o Ralfas tuo metu grįžinėjo iš kino, ir nors važiavo tik dvidešimties mylių per valandą greičiu, jis su siaubu pamanė, kad neišvengiamai suvažinės berniuką. Žinoma, to neatsitiko, - to ir negalėjo atsitikti, - tačiau nuo to laiko jis beveik nebesinaudojo "Oldsmobiliu". Ralfas nusprendė ir to nepasakoti Džonui.

- Na, tai tavo reikalas, - Leidekeris pamojo ranka mašinos link. - Ar galėsi rytoj pirmą valandą ateiti duoti parodymų, Ralfai? Aš pats pasirodysiu apie dvyliktą, kad galėčiau tau padėti. Atnešiu kavos, jei norėsi.

- Puiku. Ir ačiū, kad parvežei mane namo.

- O, nėr už ką. Ir dar...

Ralfas jau buvo bedarąs mašinos dureles, bet vėl uždarė ir atsigręžė į Leidekerį.

Leidekeris žvilgtelėjo į savo rankas, nepatogiai užlindusias už vairo, atsikrenkštė ir pakėlė akis.

- Aš tik norėjau pasakyti, kad esi tikras šaunuolis. Daugeliui kitų, ir keturiasdešimčia metų jaunesnių už tave, šiandienos nuotykiai būtų pasibaigę ligoninėje. Arba net morge.

- Turbūt mane saugo angelas sargas, - atsakė Ralfas, prisimindamas, kaip nustebo, atpažinęs apvalų daikčiuką odinio švarko kišenėje.

- Galbūt, bet vis tiek nepamiršk šiąnakt užsirakinti durų. Ar girdi mane?

Ralfas nusišypsojo ir linktelėjo galvą. Leidekerio žodžiai pamalonino Ralfo širdį.

- Būtinai užsirakinsiu, ir jei tik Makgovernas prisijungs prie manęs, viskas bus labai gerai.

O be to, - pagalvojo Ralfas, - *galėsiu pats nulipti ir patikrinti užraktą, kai atsibusiu. Tai įvyks po dviejų su puse valandų nuo mano miego pradžios.*

- Viskas bus gerai, - užtikrino Leidekeris. - Nė vienas iš vyrukų, dirbančių kartu, neapsidžiaugė, kai Dypno susibičiuliavo su "Gyvenimo draugais", tačiau nė kiek dėl to nenustebo: Edas - patrauklus ir žavus vyrukas. Na, žinoma, tomis dienomis, kai nemuša savo žmonos.

Ralfas linktelėjo.

- Tačiau su tokiais vyrukais jau esame susidūrę ir žinome, kad jie savotiškai naikina save. Taip jau atsitiko ir su Dypno. Jis prarado žmoną, darbą... ar tai žinai?

- Aha. Elena pasakojo.

- O dabar jis praranda ir savo nuolankius pasekėjus. Jie sprunka it naikintuvai į karinę bazę, karui pasibaigus. Tačiau tik ne Edas: jis eis į priekį, nors ir tvanas. Tikiu, kad iki Siuzanos Dei atvykimo su juo liks tik grupelė kitų bepročių, tad neabejoju, jog galų gale jis liks vienas.

- Ar pagalvojai, kad Edas gali ką nors iškrėsti penktadienį? Kad jis gali bandyti nužudyti Siuzaną Dei?

- O, taip, - atsakė Leidekeris. - Mes jau apie tai pagalvojome. Gali neabejoti.

8

Ralfas labai apsidžiaugė, radęs užrakintas verandos duris. Jis greitai jas atrakino ir ėmė kopti laiptais, kurie šią popietę atrodė tokie ilgi ir tamsūs.

Nepaisant lietaus barbenimo į stogą, butas buvo per daug tylus, o ore tarytum sklandė ilgų nemigos naktų kvapas. Ralfas nusinešė kėdę prie virtuvinės spintelės, atsistojo ant jos ir apžiūrėjo spintelės viršų kuo arčiau kriauklės. Atrodė, kad viena Ralfo dalis vis dar tikėjosi išvysti dar vieną "Asmens sargybinio" balionėlį - *originalą*, kurį padėjo ant spintelės viršaus, kai Elena ir jos draugė Grečen išėjo. Deja, ant viršaus nieko nebuvo, išskyrus dantų krapštuką, seną saugiklį ir kalną dulkių.

Ralfas atsargiai nulipo nuo kėdės, pastebėjo, kad išpurvino ją ir popierine servetėle nuvalė purvą. Tada pastatė kėdę į vietą prie stalo ir nuėjo į svetainę. Ralfas akimis perbėgo nuo sofos su gėlėtu užklotu prie supamosios kėdės bei televizoriaus, stovinčio ant ąžuolinio stalo tarp dviejų langų su vaizdu į Hariso aveniu. Nuo televizoriaus žvilgsnis peršoko į tolimiausią kampą. Kai vakar Ralfas parėjo namo ir rado praviras lauko duris, jis kabantį ant pakabo tame kampe švarką palaikė įsilaužėliu. Ir nėr čia ko kuklintis: akimirką jam pasirodė, kad pats Edas Dypno atėjo jo aplankyti.

Aš niekada nekabindavau švarko. Tai vienas mano bruožų, kuris labai erzindavo Karoliną. Ir jei aš neatsikračiau šio įpročio, kai Karolina dar buvo gyva, tai kokių velnių man jį keisti po jos mirties. Ne, aš pats nepakabinau švarko.

Ralfas perėjo per kambarį ir išrausęs odinio švarko kišenes sudėjo, ką rado ant televizoriaus. Kairėje kišenėje tebuvo sutrintas vaistų pakelis, tačiau dešinė pasirodė esanti tikras lobynas ir be aerozolio balionėlio: Ralfas rado citrininį ledinuką, sulamdytą reklaminį lapelį, kviečiantį apsilankyti Derio picerijoje, dvigubą elementą, mažą kartoninę dėžutę, kurioje kažkada buvo obuolių pyragas iš "Makdonaldo", Derio vaizdo kasečių nuomos nuolaidų kortelę (trūko tik keturių taškų iki nuomos veltui - beje, Ralfas jau daugiau kaip dvi savaites manė ją kažkur pradanginęs), degtukų dėžutę, daug sulamdytų popierėlių... ir sulankstytą žydro popieriaus skiautę.

Ralfas išlankstė ją ir perskaitė vienintelį sakinį, iškeverzotą seno žmogaus rašysena: "Ką bedarau, stengiuosi atlikti greitai, kad galėčiau imtis ko nors kito".

Šios frazės pakako, kad protas suprastų tai, ką širdis jau seniai žinojo: Dorensas Marstelaras sėdėjo ant verandos laiptų, kai Ralfas

grįžo iš knygyno su vesternais rankoje. Jam turėjo pakakti laiko atlikti, ką ketino, kol Ralfo nebuvo namie. Dorensas užėjo pas Ralfą į butą, paėmė balionėlį nuo spintelės ir įdėjo į dešinę odinio švarko kišenę. Jis netgi paliko savo "vizitinę kortelę": eilėraščio eilutę, iškeverzotą ant popieriaus skiautės, tikriausiai išplėštos iš sulamdytos užrašų knygelės, kur jis kartais žymėdavosi atskridusius ir išskridusius lėktuvus. O tada senasis Doras tvarkingai pakabino švarką ant pakabo. Baigęs darbą

(kas padaryta, tas padaryta)

Dorensas sugrįžo į verandą.

Vakar vakare Ralfas vėl aprėkė Makgoverną, kad šis paliko neužrakintas lauko duris, ir Bilis išklausė jį taip kantriai, kaip kad jis pats išklausydavo Karolinos priekaištus dėl numesto ant kėdės švarko. Bet dabar Ralfas ėmė abejoti, ar tik nebus neteisingai apkaltinęs Bilį. Tikriausiai senasis Doras atsirakino duris... arba užbūrė, kad jos pačios atsirakintų. Regis, kad burtai šiuo atveju labiausiai tiko. Kadangi...

- Kadangi tik pažiūrėkit, - ištarė Ralfas, mechaniškai įsikišdamas kišeninį žiebtuvėlį atgal į kišenę. - Jis ne tik žinojo, kad man prireiks balionėlio. Jis žinojo, kur jį surasti ir *kur įdėti.*

Šaltukas perbėgo per Ralfo nugarą, o protas pabandė paneigti šią mintį: paskelbti ją beprotiška, nelogiška, kokia tik gali šauti žmogui, sergančiam aukščiausio laipsnio nemiga. Galbūt. Tačiau kaip paaiškinti tos popieriaus skiautės atsiradimą?

Ralfas vėl pažvelgė į iškeverzotus žodžius ant žydro liniuoto popieriaus. "Ką bedarau, stengiuosi atlikti greitai, kad galėčiau imtis ko nors kito". Tai buvo ne jo rašysena kaip ir "Kapinių naktys" - ne jo knyga.

- Bet dabar ji jau mano, nes Doras ją man atidavė, - ištarė Ralfas, ir šaltukas vėl perbėgo per nugarą.

O kokius dar galima rasti paaiškinimus? Balionėlis juk pats neįskrido kišenėn. Taip pat ir popieriaus skiautė.

Vėl grįžo jausmas, kad kažkokios nematomos rankos stumia jį tamsaus tunelio angos link. Ralfas it miegodamas nukiūtino į virtuvę. Pakeliui jis nusivilko švarką ir negalvodamas numetė ant sofos. Minutėlę Ralfas sustingo tarpduryje, žvelgdamas į kalendorių su dviem besijuokiančiais berniukais. Ralfas matė tik apibrauktą rytojaus datą.

"Atšauk pasimatymą su adatų smaigstytoju", pasakė Dorensas. Tokia buvo žinutė, o peilių badytojas tik pabrėžė ją. Po velnių, uždegė ją tarsi neoninę iškabą.

Ralfas susirado numerį "Geltonuosiuose puslapiuose" ir paskambino.

- Daktaro Džeimso Chongo kabinetas, - atsiliepė malonus moteriškas balsas. - Dabar kabinete nieko nėra, bet prašau po signalo palikti žinutę. Mes būtinai su jumis susisieksime.

Autoatsakiklis pyptelėjo. Ralfo nuostabai, jis atsakė labai tvirtu balsu:

- Skambina Ralfas Robertsas. Turėčiau rytoj dešimtą ryto susitikti su gydytoju. Atsiprašau, bet negalėsiu atvykti. Ačiū.

Kiek patylėjęs, Ralfas pridūrė.

- Žinoma, aš sumokėsiu už seansą.

Ralfas užmerkė akis, padėjo ragelį ir atsirėmė kakta į sieną.

Ralfai, ką darai? Ką, po velnių, tu darai?

Iki Rojaus dar tolimas kelias, mielasis.

Juk tu negali rimtai mąstyti apie tai, ką galvoji... tiesa?

... tolimas kelias, tad liaukis prakaituoti dėl menkniekių.

Apie ką tu galvoji, Ralfai?

Ralfas nežinojo. Turbūt kažką apie likimą ir susitikimą Samaroje. Jis tik jautė, kaip skausmas ties skyle, kurią padarė peilių badytojas, plečiasi. Sanitaras jam davė saują nuskausminančių tablečių, ir Ralfas būtų vieną išgėręs, tik buvo toks išvargęs, kad negalėjo net nueiti prie kriauklės ir įsipilti stiklinės vandens... o jei jau neįstengė pereiti vieno kambariūkščio, tai kaip galėjo įveikti tolimą kelią iki Rojaus?

Ralfas nežinojo ir nelabai tuo domėjosi. Jis tik troško likti ten, kur stovėjo, kakta atsirėmęs į sieną ir užmerkęs akis, kad nereikėtų nieko matyti.

8 skyrius

1

Ilgas ir baltas paplūdimio ruoželis it šilkinis šalikėlis vingiavo palei žydrą jūrą. Jis buvo absoliučiai tuščias, tik už septyniasdešimt jardų matėsi kažkoks apvalus daiktas, panašus į krepšinio kamuolį. Žiūrint į jį, Ralfą kažkodėl apėmė gili, nežinia iš kur kilusi baimė.

Neik prie jo artyn, - jis tarė pats sau. - *Ten kažkas labai negera. Tai juodas šuo, lojantis į žydrą mėnulį, tai kraujas kriauklėje, tai - varnas, nutūpęs ant mano kambario durų. Nėra jokio reikalo eiti prie jo artyn, Ralfai, nes tai vienas iš Džo Vaizerio aiškiųjų sapnų. Jei nori, gali apsiversti ant kito šono, ir jis išnyks.*

Tačiau Ralfo kojos ėmė nešti jį į priekį, tad kažin, ar tai buvo aiškus sapnas. Ir visai ne malonus. Nes artėjant prie daikto, jis vis mažiau panėšėjo į krepšinio kamuolį.

Tai buvo vienas tikroviškiausių Ralfo patirtų sapnų, o kadangi jis žinojo, kad sapnuoja, šis sapnas tapo dar tikroviškesnis. Ir aiškesnis. Ralfas jautė smulkų, palaidą, įkaitusį smėlį po kojomis; girdėjo, kaip bangos dūžta į krantą, kur smėlis blizgėjo it įdegusi saulėje šlapia oda; užuodė druskos ir džiūstančių dumblių kvapą, kuris priminė vasaros atostogas Senojo Sodo Paplūdimyje, kai dar buvo vaikas.

Ei, drauguži, jei jau negali pakeisti sapno, tai gal geriau nuspausk mygtuką ir išvis jį sunaikink - atsibusk, ir tučtuojau.

Ralfas per pusę sutrumpino atstumą iki daikto paplūdimyje, ir dabar paaiškėjo, jog tai ne kamuolys, o galva. Kažkas užkasė žmogų į smėlį iki pat kaklo... ir staiga Ralfas suprato, kad artėja potvynis.

Ralfas pradėjo bėgti galvos link. Tuo pat metu bangos putos viršūnė palietė galvą. Ji išsižiojo ir ėmė klykti. Ralfas iškart atpažino balsą - jis priklausė Karolinai.

Dar viena banga sudužo į krantą ir sušlapino plaukus, prilipusius prie šlapių skruostų. Ralfas paspartino save, beveik neabejodamas, kad nespės. Potvynis greitai artėjo. Jis paskandins Karoliną, Ralfui nespėjus iškasti jos iš smėlio.

Nereikia jos gelbėti, Ralfai. Juk Karolina mirusi, ir tai atsitiko ne apleistame paplūdimyje, o 317- oje Derio ligoninės palatoje. Tu buvai kartu su ja ir girdėjai ne bangų mūšą, o krušą, barbenančią į langus. Atsimeni?

Ralfas atsiminė, bet vis tiek pagreitino žingsnį, palikdamas už savęs smėlio debesėlius.

Tu juk nepasieksi jos: žinai, kaip būna sapnuose. Visada daiktas, prie kurio bėgi, virsta kuo nors kitu.

Ne, eilėraštis skambėjo *ne taip*. O galbūt taip? Ralfas nebuvo tikras. Tik žinojo, kad jis baigėsi žodžiais, jog pasakotojas bėgo neatsigręždamas nuo kažko mirtino,

(Per petį pažvelgęs, matau jo šešėlį)

kuris vijosi jį per girią... ir vis artėjo.

Tačiau Ralfas visgi *pasiekė* juodus kontūrus ant smėlio. Galva irgi nepavirto kuo nors kitu. Atsiklaupęs šalia Karolinos, jis iškart suprato, kodėl iš toli neatpažino žmonos, su kuria pragyveno keturiasdešimt penkerius metus: kažkas baisaus atsitiko jos aurai. Ji buvo prilipusi prie Karolinos odos lyg purvinas popierinis maišelis. Kai Ralfo šešėlis užkrito jai ant veido, Karolinos akys išsprogo tarsi žirgo, išsisukusio koją, šokant per barjerą. Ji greitai ir baikščiai kvėpavo, o iškvepiant orą, iš nosies vertėsi pilkai juodos auros srovelės.

Nuplyšęs baliono siūlelis, besiplaikstantis virš galvos, buvo purpurinės juodos it pūvanti žaizda spalvos. Kai burna prasivėrė, iš jos išvirto nemaloni švytinti materija, kuri išnyko, vos spėjus ją pastebėti.

- *Aš tave išgelbėsiu, Karolina*! - šūktelėjo Ralfas.

Parkritęs ant kelių, jis ėmė kasti smėlį tarsi šuo, norintis atrasti kaulą... ir tik pagalvojęs apie tai, Ralfas pastebėjo, kad Rozali, Hariso aveniu benamė kalaitė, tupi už jo klykiančios žmonos. Atrodė, kad šuo atsidūrė sapne iškart po minties apie jį. Kalaitę taip pat gaubė juoda aura. Tarp savo letenų ji buvo pasidėjusi pamestą Makgoverno panamą, kuri jau buvo gerokai apgraužta.

Tai štai kur ta prakeikta kepurė, - pagalvojo Ralfas ir vėl atsisukęs į Karoliną pradėjo dar greičiau kasti. Nors kol kas jam pavyko atkapstyti tik vieną petį.

- *Palik mane,* - sušuko jam Karolina. - *Aš juk jau mirusi. Geriau atkreipk dėmesį į balto žmogaus pėdsakus, Ralfai. Į...*

Banga - žalia apačioje, su putų ketera - sudužo per dešimt pėdų nuo paplūdimio. Ji pasiekė juodu su Karolina, spustelėjo šaltuku Ralfo šakumą ir sekundę paskandino Karolinos galvą putose. Kai banga atsitraukė, Ralfas pats suriko siaubo apimtu balsu, pakėlęs galvą į abejingą žydrą dangų. Ši atsitraukianti banga vienu ypu padarė tai, ką švitinimui pavyko atlikti tik per mėnesį: ji pasiglemžė Karolinos plaukus, palikdama ją visai pliką. Ir toje vietoje, iš kur pleveno juodas baliono siūlelis, iššoko gumbas.

- *Karolina, ne*! - suvapėjo Ralfas ir ėmė dar greičiau kasti.

Smėlis tapo drėgnas ir be galo sunkus.

- *Nekreipk dėmesio,* - atsakė Karolina. Pilkai juodi debesėliai it smogas iš pramoninių kaminų lindo iš burnos su kiekvienu žodžiu. - *Tai tik auglys, kurio negalima išoperuoti, tad neeikvok savo miego dėl šito. Juk, po velnių, iki Rojaus dar tolimas kelias, tad liaukis prakaituoti dėl menkniekių. Tačiau turi nenuleisti akių nuo tų pėdsakų...*

- *Karolina, aš nesuprantu, apie ką tu kalbi*!

Kita banga sušlapino Ralfą iki juosmens ir vėl užliejo Karolinos galvą. Kai ji atsitraukė, auglys ant galvos ėmė vertis.

- *Greitai suprasi,* - atsakė Karolina.

Auglys sprogo tokiu garsu, tarsi mėsmušis būtų atsitrenkęs į mėsos gabalą. Kraujo migla plūstelėjo į skaidrų, druska kvepiantį orą. Juodų vabalų, panašių į tarakonus, būrys išsiveržė iš Karolinos. Ralfas dar niekada nebuvo matęs nieko panašaus: netgi sapne šis vaizdas sukėlė isterišką pasišlykštėjimą. Ralfas būtų pabėgęs, palikdamas Karoliną, tačiau sustingo vietoje, negalėdamas pajudinti nė piršto.

Keli juodi vabalai vėl įlindo į Karoliną per pravertą jos burną, bet dauguma jos skruostais ir pečiais nusileido ant drėgno smėlio. Jų svetimos kaltinančios akys visąlaik spoksojo į Ralfą. *Tai tik tavo kaltė,* - tarsi bylojo jos. - *Tu galėjai ją išgelbėti, Ralfai, kitas vyras būtų taip ir padaręs*!

- *Karolina*! - suriko Ralfas.

Jis ištiesė rankas į ją, bet iškart atitraukė, kadangi išsigando juodų vabalų, vis dar lendančių iš jos galvos. Už jos Rozali tupėjo apgaubta savosios tamsos ir liūdnai žvelgė į Ralfą, sukandusi tarp dantų Makgoverno panamą.

Viena Karolinos akis iškrito ir liko gulėti ant šlapio amėlio lyg gabalėlis mėlynių želė. Vabalai pasipylė iš tuščios akiduobės.

- *Karolina*! - suklykė Ralfas. - *Karolina*! *Kar*...

2

- olina! Karolina! Kar...

Staiga, supratęs, kad sapnas nutrūko, Ralfas pasijuto bekrentąs. Jis drėbėsi ant miegamojo grindų. Ralfas suspėjo ištiesti ranką ir išvengti smūgio galva, tačiau iškart pajuto aštrų skausmą po pleistru kairiame šone. Akimirką skausmas pasitraukė į antrą planą. Ralfą apėmė baimė ir didelis žeidžiantis liūdesys, bet greit viską užliejo dėkingumas. Blogas sapnas - pats blogiausias - baigėsi, ir Ralfą vėl supo tikrų daiktų pasaulis.

Jis atitraukė beveik nesusagstytos pižamos viršų, patikrino, ar nekraujuoja žaizda, ir įsitikinęs, kad ne, atsisėdo. Net ir šie judesiai išvargino Ralfą, tad nebuvo nė kalbos apie atsistojimą ar įsiropštimą atgal į lovą. Galbūt tai pavyks, kai sutrikusi širdis sulėtins tempą.

Ar žmonės gali mirti nuo blogų sapnų? - Ralfui pasidarė įdomu. Atsakymas atsklido Džo Vaizerio balsu: *Žinoma, Ralfai, nors ekspertai dažnai mirties priežasties grafoje užrašo "savižudybė"*.

Drebėdamas po išgyvento naktinio košmaro, Ralfas sėdėjo dešine ranka apglėbęs kelius, nė kiek neabejodamas, kad kai kurie sapnai *gali* ir užmušti. Ką tik patirto sapno smulkmenos jau blėso, tačiau Ralfas gerai atsiminė jo kulminaciją: bumbtelėjimą, it mėsmušis būtų atsitrenkęs į jautienos gabalą, ir šlykštų vabalų antplūdį iš Karolinos galvos. Jie buvo išpampę ir gajūs, ir kodėl gi ne? Juk jie puotavo Ralfo mirusios žmonos smegenyse.

Ralfas sudejavo ir kaire ranka nusišluostė veidą, vėl sukeldamas skausmą po tvarsčiu. Delnas sudrėko nuo prakaito.

Ką ji liepė jam stebėti? Balto žmogaus spąstus? Ne, *ne spąstus*, o pėdsakus. O gal dar ką nors? Galbūt. Ralfas neįstengė prisiminti, bet ar tai svarbu? Juk tai - tik sapnas, dėl Dievo meilės, *tik sapnas*, o realiame pasaulyje sapnai nieko nereiškia ir nieko neįrodo. Žmogui užmigus, jo smegenys virsta pigių prekių medžiotoju, kuris rausiasi nupigintų ir visai nereikalingų trumpalaikių prisiminimų krepšiuose, ieš-

kodamas ne vertingų ar naudingų daiktų, o tik tų, kurie ryškūs ir švytintys. Visa tai sukraunama į vieną neįprastą kompoziciją, kuri dažniausiai primindavo Netės Dypno švebeldžiavimą. Ten pateko ir benamė kalaitė Rozali, netgi Bilio pamesta panama, tačiau visa tai nieko nereiškė... tik rytoj prieš miegą Ralfas nebegers skausmą malšinančios tabletės, kurias jam įteikė sanitaras. Net jei mirtų iš skausmo. Ta, kurią išgėrė per vakarines naujienas, ne tik nepadėjo ilgiau išmiegoti, kaip kad Ralfas tikėjosi, ji turbūt ir sukėlė šį naktinį košmarą.

Ralfui pavyko atsikelti nuo grindų ir klestelėti ant lovos krašto. Silpnumo banga gaubė jo galvą it parašiuto medžiaga, todėl jis užmerkė akis ir palaukė, kol šis jausmas praeis. Sėdėdamas nulenkęs galvą ir užmerkęs akis, Ralfas pasiekė lempą ant naktinio staliuko ir uždegė šviesą. Atsimerkus miegamasis, nušviestas šilto geltono švytėjimo, atrodė toks šviesus ir tikras.

Ralfas pažvelgė į laikrodį šalia lempos. 1:48 ryto, o jis jautėsi visiškai pabudęs. Ralfas atsikėlė, nusverdėjo į virtuvę ir nusprendė išsivirti arbatos. Tada atsirėmė į spintelę ir ėmė masažuoti kairį šoną, bandydamas nuraminti dilgsėjimą, atsiradusį po šios nakties nuotykių. Kai arbatinukas užvirė, Ralfas užpylė karštu vandeniu "Sleepytime" pakelį ir kartu su puodeliu patraukė į svetainę. Jis įsitaisė supamojoje kėdėje visiškoje tamsoje: jam užteko gatvės šviestuvų ir blausios šviesėlės, sklindančios iš miegamojo.

Na, štai, - mąstė Ralfas, - *aš ir vėl čia, pirmos eilės vidury. Galite pradėti spektaklį.*

Bėgo laikas, tvinkčiojimas šone kone išblėso, o arbata beveik atšalo. Staiga Ralfas akies krašteliu pastebėjo judėjimą. Jis pasuko galvą, tikėdamasis išvysti Rozali, bet tai buvo ne ji. Ralfas stebėjo du vyriškius, išeinančius į namo verandą kitoje Hariso aveniu pusėje. Jis neįstengė įžiūrėti namo spalvos - oranžiniai gatvių šviestuvai teikė puikų matomumą, bet pasidarė neįmanoma nustatyti tikrąsias daiktų spalvas - tačiau buvo aišku, jog apdailos spalva visiškai skiriasi nuo namo sienų. Sulyginęs tai su namo vieta, Ralfas nusprendė, kad tai - Mėjos Ločer namas.

Du vyriškiai Mėjos Ločer verandoje buvo labai maži - ne aukštesni kaip keturių pėdų. Juos supo žalsva aura. Jie abu vilkėjo vienodus

baltus chalatus, kurie Ralfui pasirodė panašūs į tuos, kokius dėvėjo aktoriai senose TV muilo operose apie ligonines, pavyzdžiui, nespalvotose melodramose "Benas Keisis" ir "Daktaras Kildaras". Vienas kažką laikė rankoje. Ralfas prisimerkė, tačiau tiksliai įžiūrėti nepavyko, nors daiktas atrodė aštrus ir "alkanas". Ralfas negalėjo prisiekti, bet ten galėjo būti peilis. Taip, ten tikrai galėjo būti peilis.

Pirma svari mintis, išvydus tuodu vyriškius, - kad jie atrodė kaip ateiviai iš filmų apie NSO: "Komunos" ar "Ugnies danguje". Antroji: kad Ralfas vėl užmigo supamojoje kėdėje ir pats to nepastebėjo.

Teisingai, Ralfai. Tai vis tas pats rausimasis prekių su nuolaida krepšyje, kilęs iš streso, kad buvai užpultas peiliu, ir padedant skausmą malšinančiai tabletei.

Ralfas nejautė baimės šiom dviem figūroms Mėjos Ločer verandoje, išskyrus tą ilgą aštrų daiktą. Jam atrodė, kad net miegantis protas nelabai ką gali nuveikti su dviem žemais plikais vyrukais baltomis tunikomis. Jų elgesys irgi nekėlė jokios grėsmės. Jie stovėjo verandoje, tarytum turėtų teisę ten būti tamsiausią ir tyliausią ryto valandą. Vyrukai žvelgė viens į kitą. Jų kūnai ir didelės plikos galvos bylojo, kad du seni bičiuliai civilizuotai kalbėjosi tarpusavy. Jie atrodė protingi ir išsilavinę: lyg keliautojai erdve, kurie ką nors sutikę iškart paskuba pasakyti: "Mes atėjome su taika" - o po to pagrobia juos ir įkišę ranką į šikną stebi, kaip šie reaguos.

Gerai, gal šis naujas sapnas nėra begalinis košmaras. Ir tu dar skundies po paskutinio?

Ne, žinoma, Ralfas nesiskundė. Ačiū, užtenka ir vieną kartą per naktį drėbtis ant grindų. Tačiau vis tiek šis sapnas neramino: jis buvo toks tikroviškas, nepanašus į sapną su Karolina. Ralfas sėdėjo savo svetainėje, o ne kažkokiame keistame, apleistame paplūdimyje, kurio anksčiau nebuvo matęs. Jis kaip ir kiekvieną rytą sėdėjo toje pačioje supamojoje kėdėje, kairėje rankoje laikydamas jau atšalusios arbatos puodelį, o pakėlęs dešinės rankos pirštus prie nosies vis dar galėjo užuosti muilo kvapą panagėse... "Irish Spring", kuriuo naudodavosi duše...

Staiga Ralfas pirštais paspaudė tvarstį. Iškart jį nudiegė skausmas... bet du maži pliki vyriškiai baltais chalatais liko stovėti Mėjos Ločer verandoje kaip ir anksčiau.

Nesvarbu, ką jauti, Ralfai. Nesvarbu, nes...

- Po šimts pypkių! - sušnypštė Ralfas. Jis atsikėlė ir padėjo puodelį ant mažo staliuko. Arbata išsiliejo ant "TV Guide" žurnalo. - Po šimts pypkių, juk tai ne sapnas!

3

Ralfas išskubėjo į virtuvę plevenančia pižama, šiuruojančiomis senomis šlepetėmis ir skaudančiu šonu, kur Čarlis Pikeringas bedė peiliu. Jis pastvėrė kėdę ir nusinešė ją į mažąjį fojė. Ten stovėjo spinta. Ralfas atidarė duris, uždegė šviesą, pastatė kėdę, kad galėtų pasiekti viršutinę spintos lentyną, ir užsilipo ant jos.

Ant lentynos gulėjo daugybė senai pamirštų daiktų, dauguma kurių priklausė Karolinai. Tai buvo maži daikčiukai, tačiau jie įtikino Ralfą, kad jis nesapnuoja. Jis rado seną "M&M's" pakelį, mėgiamą Karolinos pasigardžiavimą. Ten pat gulėjo nunerta vašeliu širdis, vienas balto šilko batelis nulaužtu kulniuku, fotoalbumas. Šie daiktai labiau žeidė nei žaizda šone, tačiau dabar nebuvo laiko pasiduoti šiems jausmams.

Ralfas pasilenkė į priekį, uždėjo kairę ranką ant dulkėtos lentynos, norėdamas išlaikyti pusiausvyrą, o dešine ėmė raustis po daiktus, melsdamasis, kad kėdė nesumanytų išsprūsti iš po kojų. Žaizda šone ėmė aštriai tvinkčioti, ir Ralfas suprato, kad tuoj ims kraujuoti, jei nesiliaus "mankštintis", bet...

Esu tikras, kad jie kažkur čia... na... beveik tikras...

Ralfas nustūmė į šoną savo masalo dėžutę ir pintinėlę. Už jos gulėjo žurnalų krūva. Jos viršuje buvo "Look" žurnalas su Endžiu Viljamsu ant viršelio. Ralfas atstūmė ir jį, pakeldamas dulkių debesį. "M&M's" pakelis nukrito ant grindų, ir spalvoti saldainiukai išsilakstė į visas šalis. Ralfas dar labiau palinko į priekį, netgi pasistiebdamas ant kėdės. Jis galbūt tik įsivaizdavo, tačiau atrodė, kad virtuvinė kėdė jau pasirengusi iškrėsti piktą pokštą.

Nespėjo mintis perskrosti smegenis, kai kėdė sugirgždėjo ir ėmė lėtai čiuožti parketu atgal. Ralfas nekreipė į tai dėmesio kaip ir į tvinkčiojantį šoną ir balsą, reikalaujantį sustoti, nes jis sapnavo ne-

miegodamas, kaip kad buvo rašyta Holo knygoje. Ir nors maži žmogeliukai kitoje gatvės pusėje neegzistavo, jis galėjo stovėti ant čiuožiančios atgal kėdės ir susilaužyti šonkaulius, kai ji pagaliau išslys iš po kojų. Ir kaip, po velnių, jis paaiškins, kas atsitiko, kai smalsus gydytojas Derio ligoninėje paklaus apie tai?

Murmėdamas Ralfas nustūmė kartoninę dėžę į šalį, iš kurios it aštrus periskopas išlindo Kalėdinės eglės žvaigždės pusė (ir numetė bekulnį vakarinį batelį ant grindų), ir pagaliau kairiame lentynos kampe išvydo tai, ko ieškojo: dėklą su senaisiais "Zeiss-Ikon" žiūronais.

Ralfas pats nulipo nuo kėdės, perstūmė ją arčiau spintos ir vėl ant jos užsiropštė. Jis vis tiek neįstengė pasiekti dėklo, todėl pačiupo tinklelį upėtakiams, kuris gulėjo šalia spintelės bei masalo dėžutės, ir juo užkabino dėklą. Ralfas patraukė jį savęs link, kol sugriebė už dirželio, nušoko nuo kėdės ir pataikė tiesiai ant vakarinio batelio. Smarkiai nudiegė kulkšnį. Ralfas susvyravo, ištiesė rankas į šalis, idant išlaikytų pusiausvyrą, ir išvengė smūgio kakta į sieną. Tačiau beeidamas į svetainę, jis pajuto šiltą skystį po tvarsčiu. Taip, žaizda vėl pradėjo kraujuoti. Nuostabu. Nuostabi naktis pas Robertsą... Ir kiek laiko jis buvo atsitraukęs nuo lango? Ralfas nežinojo, bet atrodė, kad praėjo labai daug laiko, ir jis net neabejojo, kad maži pliki daktariūkščiai jau seniai paliko verandą. Gatvė bus tuščia, ir...

Ralfas apmirė vietoje. Žiūronų dėklas maskatavosi ant dirželio galo, sudarydamas ilgą judantį trikampį šešėlį ant grindų, kur lyg šlykštus dažų sluoksnis taip pat krito ir oranžinė gatvių žibintų šviesa.

Maži pliki daktariūkščiai? Ar tik ne taip jis juos ką tik pavadino? Na žinoma, nes taip būtent *jie* juos vadino - žmonės, kuriuos jie buvo pagrobę... tyrinėjo... ir net kai kuriais atvejais jais naudojosi. Jie buvo gydytojai iš kosmoso, iš nežinomos visatos platybių. Bet tai nesvarbu. Svarbu, kad...

Edas lygiai taip pat apibūdino juos, - dingtelėjo Ralfui. - *Jis taip pasakė tą vakarą, kai paskambino jam ir perspėjo, kad laikytųsi kuo toliau nuo jo ir jo reikalų. Jis pasakė, kad būtent daktariūkščiai papasakojo jam apie Kruviną jį karalių ir centurionus.*

- Taip, - sušnibždėjo Ralfas. Visa nugara nuėjo pagaugais. - Taip, būtent taip jis ir pasakė. Daktariūkštis pasakė man. Mažas plikas daktariūkštis.

Pasiekęs langą, Ralfas išvydo, kad ateiviai vis dar ten pat, nors dabar stovėjo nebe Mėjos Ločer verandoje, o ant šaligatvio. Tiesą sakant, jiedu kalbėjosi tiesiai po tuo prakeiktu oranžiniu gatvės žibintu. Ralfas vėl pajuto, tarytum Hariso aveniu būtų apleista scena po vakarinio spektaklio... Tačiau šįkart visa tai įgavo visiškai kitą pobūdį. Pirma, scena juk nebeatrodė apleista. Visiškai tuščiame teatre, kaip manė tos dvi keistos būtybės, prasidėjo grėsmingas naktinis spektaklis.

Ką jie darytų, jei suprastų, kad yra žiūrovų? - nusistebėjo Ralfas. - *Ką jie man padarytų?*

Pliki daktariūkščiai, regis, dėl kažko susitarė. Tą akimirką Ralfui jie nebuvo nė kiek panašūs į gydytojus, išskyrus jų chalatus: jie atrodė lyg darbininkai, grįžtantys po pamainos iš gamyklos. Šiedu draugužiai stabtelėjo už pagrindinių vartų, kad baigtų pokalbį, nes bet kokiu atveju nebuvo reikalo jo pratęsti kokiame bare už kampo. Dar pora frazių, ir reikaliukas bus baigtas.

Ralfas išsitraukė žiūronus, pakėlė juos prie akių ir porą minučių sutrikęs bandė juos nustatyti, kol pagaliau suprato, kad užmiršo nuimti apsaugas nuo stiklų. Tai padaręs, jis vėl pakėlė žiūronus prie akių. Šįkart dvi figūros po gatvės žibintu atsidūrė matymo lauke, bet greitai dingo. Ralfas vėl pasukinėjo ratuką, ir du vyriškiai kaipmat grįžo į centrą. Ralfas sulaikė kvėpavimą.

Vaizdas truko tik akimirką: nepraėjo nė trys sekundės, kai vienas iš vyrų (jei tik jie buvo vyrai) linktelėjo galvą ir patapšnojo savo draugui per petį. Tada jie nusisuko, ir Ralfui liko tik jų plikos galvos ir lygios baltos nugaros. Tik trys sekundės; tačiau Ralfui pavyko pakankamai pastebėti, kad jis sunerimtų.

Jis bėgo atsinešti žiūronų dėl dviejų prežasčių, tačiau pagrįstų jo tikėjimu, jog tai ne sapnas. Pirma, Ralfas norėjo įsitikinti, kad galės atpažinti tuos vyriškius, jei kada prireiks tai padaryti. Antra (nelabai priimtina sąmoningam protui, bet vis tiek labai svarbi), jis norėjo išsklaidyti nepagrįstą nuojautą, kad sutiko kito pasaulio būtybes.

Tik atsitiko atvirkščiai: pažvelgus pro žiūronus, nuojauta dar labiau sustiprėjo. Atrodė, kad balti daktariūkščiai *neturi* visiškai jokių veido bruožų. Taip, jie turėjo *veidus,* - akis, nosis, burnas, - tačiau jie buvo tokie lygūs kaip to paties modelio automobilių chrominė apdaila. Jiedu galėjo būti visiškai identiški dvyniai, tačiau Ralfui susidarė kitoks įspūdis ir jam jie pasirodė panašūs į manekenus iš parduotuvės vitrinos, o jų klaikus panašumas - ne genetikos, o serijinės gamybos padarinys.

Viena išskirianti savybė tebuvo nežemiškai lygi oda: vyriškių veiduose nesimatė nė raukšlelės. Jokių apgamų, spuogų ar įbrėžimų, nors, Ralfo nuomone, tokių detalių gali neįžiūrėti net pačiais geriausiais žiūronais. Viskas tokioje lygioje odoje gali atrodyti subjektyvu. O Ralfo žvilgsnis buvo toks velniškai *trumpas*! Jei tik jis būtų suradęs žiūronus greičiau (be slankiojančios kėdės ir tinklelio pagalbos) ir jei būtų iškart pastebėjęs stiklų apsaugas, o ne beprasmiškai sukinėjęs fokusavimo ratuką, galbūt būtų apsaugojęs save nuo dabartinės nerimasties. *Jie atrodo kaip eskizas,* - dingtelėjo Ralfui, kol daktariūkščiai dar nespėjo atsukti jam nugarų. - *Štai kas mane neramina. Ne vienodos plikos galvos, ne vienodi balti chalatai ir ne raukšlių nebuvimas. Tai todėl, kad jie lyg eskizas: akys - tik apskritimai, mažos rožinės ausys - kringeliai, išvedžioti nublukusiu pieštuku, burnos - nerūpestingai rožiniais vandeniniais dažais nubrauktos linijos. Jie nėra nei žmonės, nei ateiviai: jie tik skuboti... velnias žino kieno "atstovai".*

Tik viena buvo aišku: Dr. nr.1 ir nr.2 gaubė ryškios auros, kurios pro žiūronus atrodė žaliai auksinės su raudonai oranžiniais taškeliais, panašiais į laužo kibirkštėles. Šios auros atskleidė Ralfui būtybių jėgą ir gyvybingumą, ką nutylėjo lygūs ir neįdomūs veidai.

Veidai? Nesu tikras, kad galėčiau juos "atgaminti", net jei kas nors laikytų prispaudęs pistoletą prie smilkinių. Tarytum jie specialiai būtų padaryti, kad juos iškart pamirštų. Jei dar visąlaik išliktų pliki - jokių problemų. Bet jei jie užsidėtų perukus ar atsisėstų, kad nesuprasčiau, kokio jie ūgio? Galbūt.. raukšlių nebuvimas padėtų, o galbūt ir ne. Auros... Žaliai auksinės auros su raudonais kibirkščiuojančiais taškeliais... Jas bet kur atpažinčiau. Tačiau kažko jiems trūksta. Ko?

Atsakymas perskrodė Ralfo smegenis, kai tik tos dvi būtybės pateko į regėjimo lauką, Ralfui pagaliau nuėmus stiklų apsaugas. Mažus daktariūkščius gaubė auros. Tačiau baliono siūleliai nekilo į viršų nuo jų plikų galvų. Jų nebuvo nė ženklo.

Būtybės ėjo Hariso aveniu Strofordo parko link, tarytum du draugai sekmadienio pasivaikščiojimo metu. Prieš pat jiems paliekant šviesų apskritimą priešais Mėjos Ločer namą, Ralfas nukreipė žiūronus taip, kad galėtų išvysti, ką Dr. nr.1 nešėsi dešinėje rankoje. Tai buvo ne peilis, kaip kad jis galvojo, tačiau ir ne daiktas, kurį apsidžiaugtum išvydęs nueinančio praeivio rankoje pirmomis ryto valandomis.

Ralfas žiūrėjo į ilgas nerūdijančio plieno žirkles.

4

Ralfą vėl apėmė jausmas, kad jį įkyriai stumia tunelio angos link, kur jo jau laukia daug nemalonių dalykų, tik šį kartą jis maišėsi su panika, nes, regis, paskutinis galingas postūmis įvyko, kai Ralfas miegojo ir sapnavo savo mirusią žmoną. Kažkas jo viduje troško surikti iš siaubo, ir Ralfas suprato, kad jei iškart nesiims kokių nors priemonių, tuoj ims klykti balsu. Jis užmerkė akis ir pradėjo giliai kvėpuoti, su kiekvienu įkvėpimu bandydamas įsivaizduoti vis kitokį daiktą: pomidorą, bulvę, ledus, Briuselio kopūstą. Gydytojas Džamalis išmokė Karoliną šios paprastos atsipalaidavimo technikos, ir ji dažnai padėdavo numalšinti galvos skausmus - netgi per paskutines šešias savaites, kai auglio jau nebebuvo įmanoma kontroliuoti, technika kartais padėdavo. Ir šįkart ji suvaldė Ralfo paniką. Širdis ėmė plakti lėčiau, o noras klykti beveik praėjo.

Ir toliau giliai kvėpuodamas bei galvodamas

(obuolys kriaušė citrininio pyrago gabalėlis)

apie maistą, Ralfas uždėjo stiklų apsaugas ant žiūronų. Jo rankos vis dar drebėjo, bet jam pavyko susidoroti su apsaugomis. Įdėjęs žiūronus į dėklą, Ralfas atsargiai pakėlė kairę ranką ir apžiūrėjo tvarstį. Jo centre matėsi raudona aspirino tabletės dydžio dėmelė, tačiau ji nesiplėtė. Gerai.

Nieko gero, Ralfai.

Teisingai, bet tai nepadės atsakyti į klausimą, kas atsitiko ar ką dabar jam daryti. Pirmiausia reikėjo nustumti tą šlykštų sapną apie Karoliną į šalį ir nuspręsti, kas atsitiko.

- Aš nemiegu nuo to momento, kai nugriuvau ant grindų, - Ralfas tarė tuščiam kambariui. - Žinau tai, kaip kad žinau, jog mačiau tuodu vyriškius.

Taip. Jis juos matė kaip ir žaliai auksines auras aplink juos. Ralfas toks ne vienas: Edas Dypno irgi matė bent vieną iš jų. Ralfas būtų lažinęsis dėl to iš fermos, jei tokią tik būtų turėjęs. Tačiau nuo to nepalengvėjo. Na ir kas, kad jis žmonos lupikas - paranojikas iš tos pačios gatvės matė tuos pačius plikus vyrukus.

Ir auras, Ralfai - argi jis nepaminėjo ir jų?

Edas nepasakė tokių pat žodžių, bet Ralfas neabejojo, kad jis minėjo auras bent jau du kartus. "Ralfai, kartais pasaulis atrodo toks spalvotas" - tai buvo rugpjūty, prieš tai, kai Džonas Leidekeris suėmė Edą už smurtą šeimoje. Po mėnesio, kai jis paskambino Ralfui, Edas paklausė: "Ar vis dar matai spalvas?"

Pirma spalvos, o dabar maži pliki daktariūkščiai. Tikriausiai netrukus pasirodys ir pats Kruvinasis karalius. Tačiau ką jam daryti su matytais vaizdais?

Atsakymas buvo netikėtai aiškus. Svarbiausia - ne tai, ką jis matė, ne jo sveikas protas, auros ir ne maži pliki daktariūkščiai, o pati Mėja Ločer. Ralfas ką tik tapo liudininku, kaip du nepažįstamieji išėjo iš jos namo nakties tyloje... o vienas iš jų nešėsi potencialiai mirtiną ginklą.

Ralfas stvėrė telefono ragelį ir surinko 911.

5

- Pareigūnė Hagen, - atsiliepė moteriškas balsas. - Kuo galiu jums padėti?

- Išklausykite atidžiai ir veikite greitai, - gyvai atsakė Ralfas.

Neryžtingumo migla, kuri gaubė jį taip dažnai nuo vasaros vidurio, išnyko. Sėdėdamas įsitempęs supamojoje kėdėje su telefonu ant

kelių, Ralfas atrodė ne septyniasdešimtmetis senis, o sveikas ir gajus penkiasdešimt penkerių metų vyras.

- Dar galite išgelbėti moters gyvybę.

- Pone, gal galėtumėte prisistatyti ir...

- Prašau nepertraukinėti manęs, pareigūne Hagen, - atsakė vyras, kuris nebeįstengė atsiminti paskutinių Derio kino centro telefono numerio skaičių. - Aš neseniai atsibudau ir nebegalėjau užmigti, todėl nusprendžiau truputį pasėdėti. Mano svetainės langai išeina į Hariso aveniu. Aš ką tik mačiau...

Ralfas stabtelėjo, apgalvodamas ne tai, ką matė, bet ką norėjo pasakyti pareigūnei Hagen. Atsakymas dingtelėjo taip greitai ir be jokių pastangų kaip ir sprendimas paskambinti į policiją.

- Mačiau, kaip du vyrai išėjo iš namo šalia "Raudonojo obuolio" parduotuvės. Namas priklauso moteriai, vardu Mėja Ločer. Taip, L-O-Č-E-R, pirma raidė L - kaip Leksington. Ponia Ločer labai serga. Aš niekada nebuvau matęs tų vyriškių.

Ralfas vėl nutilo, bet dabar specialiai - norėdamas sukelti maksimalų efektą.

- Vienas iš jų rankoje nešėsi žirkles.

- Adresas? - paklausė pareigūnė Hagen. Ji norėjo atrodyti rami, bet Ralfas pajuto jos susijaudinimą.

- Nežinau. Pasiieškokite telefonų knygoje, pareigūne Hagen, arba pasakykite budintiems pareigūnams, kad ieškotų geltono namo su rožine apdaila per pusę kvartalo nuo "Raudonojo obuolio". Turbūt prireiks prožektorių, kad jį rastumėte, nes tas prakeiktas oranžinis gatvių apšvietimas iškraipo spalvas. Bet jie turėtų rasti.

- Taip, sere. Esu tikra, kad jie ras, tačiau man vis dar reikia jūsų vardo, pavardės ir telefono numerio, kad...

Ralfas palengva padėjo ragelį. Jis minutę nepajudėjo iš vietos, tikėdamasis, kad šis suskambės. Kai to neatsitiko, Ralfas nusprendė, kad jie neturėjo įrangos, parodančos skambinančiojo numerį, kaip kad jis matė per TV kriminalines istorijas, arba jie jos neįjungė. Gerai. Tai neišsprendė problemos, ką jis pasakys, jei policija ištrauks supjaustytą į gabalus Mėją Ločer iš paslaptingo geltonai rožinio namo, tačiau jis *gavo* daugiau laiko apmąstymams.

Apačioje Hariso aveniu buvo vis tokia pat rami ir tyli, apšviesta gatvės žibintų, išdėstytų abiejose gatvės pusėse lyg kokiame siurrealistiniame sapne. Spektaklis - trumpas, bet toks dramatiškas, - baigėsi. Scena vėl liko tuščia. Ji...

Ne, ne visai tuščia. Rozali šlubčiodama išlindo iš praėjimo tarp "Raudonojo obuolio" ir "Tikrosios vertės aparatūrinės įrangos" parduotuvės. Ant kaklo karojo nublukusi skarelė. Buvo ne ketvirtadienis, todėl kalaitė negalėjo rasti jokių skardinių šiukšlių konteineriuose, tad ji iš lėto tepeno šaligatviu Mėjos Ločer namo link. Čia ji stabtelėjo ir nuleido snukį žemyn (žiūrėdamas į tą ilgą, bet visai simpatišką snukį, Ralfas pagalvojo, kad Rozali turi ir koli veislės kraujo).

Ten kažkas spindi, - suprato Ralfas.

Jis vėl išsitraukė žiūronus iš dėklo ir pažvelgė į Rozali. Tuo pat metu jo mintys sugrįžo į rugsėjo dešimtąją - kai Ralfas sutiko Bilį ir Luizą prie įėjimo į Strofordo parką. Jis prisiminė, kaip Bilis apsikabino Luizą per liemenį ir nusivedė gatve bei kaip jiedu Ralfui pasirodė it Džindžer Rodžers ir Fredas Asteras. Tačiau labiausiai įsiminė jų palikti pėdsakai. Luizos buvo pilki, o Bilio - žali. Ralfas pagalvojo, jog tai tik haliucinacija, bet tada jis dar nedomino tokių kuoktelėjusių kaip Čarlis Pikeringas ir nematė mažų plikų daktariūkščių nakties glūdumoje.

Rozali uostė tokį pat pėdsaką. Jis buvo toks pat žaliai auksinis kaip ir auros, gaubusios Dr. nr.1 ir Dr. nr.2. Ralfas iš lėto pasuko žiūronus nuo šuns ir išvydo daugiau pėdsakų, nusidriekusių dviem eilėm per šaligatvį parko link. Jie jau blėso, - Ralfas galėjo tai stebėti, - bet vis dėlto jie ten buvo.

Ralfas vėl atsuko žiūronus į Rozali, staiga pajutęs gailestį nusususiam benamiui šunėkui... ir kodėl gi ne? Jei jam reikėjo galutinio įrodymo, kad jis matė dalykus, kuriuos *tarėsi* matęs, tai Rozali juo ir buvo.

Jei Netė būtų čia, ji irgi matytų tą patį, - pagalvojo Ralfas... ir tada visos abejonės sugrįžo. Ar tikrai? Ar tikrai ji matytų? Ralfas regėjo, kaip kūdikis čiupo aurą, kurią paliko jo pirštai, ir vėpsojo į žalią ūką, kylantį nuo gėlių virtuvėje, bet ar jis galėjo būti tuo tikras? Kaip galima sužinoti, į ką žiūri ar ką nori sugriebti kūdikis?

Bet Rozali... tik pažvelkit ten, apačioje, ar matot?

Vienintelis keblumas, kad Ralfas pastebėjo pėdsakus tik tada, kai Rozali pradėjo juos uostinėti ant šaligatvio. Galbūt ji uostė laiškanešio numestą nuograužą, o visa kita sukūrė jo pavargęs, reikalaujantis miego protas... kaip kad ir tuos plikus daktariūkščius.

Žiūronų regėjimo lauke Rozali pradėjo judėti gatve, priglaudusi snukį prie šaligatvio ir lėtai vizgindama uodegą. Šuo šokinėjo nuo žaliai auksinių Dr. nr.1 pėdsakų prie Dr. nr.2 ir vėl atgal.

Taigi dabar man pasakyk, Ralfai, ką ta benamė kalė seka? Ar manai, kad šuo gali sekti paskui sušiktą haliucinaciją? Tai ne haliucinacija. Tai - pėdsakai. Tikri pėdsakai. Baltojo žmogaus pėdsakai, apie kuriuos perspėjo Karolina. Tu puikiai tai žinai. Ir tu tai matai.

- Vis tiek nesąmonė, - sumurmėjo Ralfas. - Nesąmonė!

Ar tikrai? Sapnas galėjo būti ne vien sapnas. Jei yra toks dalykas kaip hiperrealumas, - o dabar Ralfas tuo neabejojo, - tai galbūt yra ir išankstinis žinojimas. Arba vaiduokliai, kurie pasirodo sapnuose ir išpranašauja ateitį. Kas žino? Tarytum durys tikrovės sienoje atsilapojo... ir iš ten ėmė ristis daugybė nekviestų būtybių.

Vienu Ralfas neabejojo: pėdsakai tikrai ten *buvo*. Jis juos matė, o Rozali juos uostinėjo. Per tuos šešis ankstyvo atsibudimo mėnesius Ralfas suprato daugybę keistų ir įdomių dalykų, ir vienas iš jų buvo tai, kad žmogaus sugebėjimas save apgauti pats silpniausias tarp trečios ir šeštos valandos ryto, o dabar buvo...

Ralfas pasilenkė į priekį, norėdamas pažvelgti į laikrodį ant virtuvės sienos. Pusė keturių. Aha.

Jis vėl pažvelgė pro žiūronus ir pamatė, kad Rozali vis dar seka plikų daktariūkščių pėdsakais. Jei kas dabar pasirodytų Hariso aveniu, - atsižvelgiant į valandas, nelabai tikėtina, bet įmanoma, - išvystų tik benamę kalę purvinu kailiu, uostinėjančią šaligatvį kaip visi nedresiruoti ir benamiai šunys. Tačiau Ralfas matė, *ką* uostė Rozali, ir pagaliau ryžosi patikėti savo akimis. Galbūt šis pasiryžimas bus atšauktas, kai patekės saulė, bet dabar jis žinojo, ką mato.

Staiga Rozali pakėlė galvą ir pastatė ausis. Akimirką ji atrodė beveik graži it šuo per medžioklę. Tada, dar nespėjus mašinos prožektoriams nušviesti Hariso aveniu ir Vičemo gatvės sankryžą, šuo pasuko atgal, vilkdamas savo sužeistą koją. Ralfui pagailo Rozali: juk ji

irgi buvo "sena Hariso aveniu sukriošėlė", kuri net negalėjo sulošti pokerio partiją su tokiais kaip ir ji pati. Ji pasislėpė tarp "Raudonojo obuolio" ir aparatūrinės įrangos parduotuvės tą pačią akimirką, kai Derio policijos mašina įsuko į gatvę. Sirena nebuvo įjungta, bet besisukantys šviestuvai mirksėjo tamsoje. Jie nušviesdavo miegančius namus ir mažas Hariso aveniu krautuvėles raudonos ir mėlynos spalvos blyksniais. Ralfas vėl padėjo žiūronus ant kelių ir atidžiai stebėdamas su visa kėde palinko į priekį. Širdies dūžiai susiliejo su tvinksinčiais smilkiniais.

Pravažiavusi "Raudonąjį obuolį", policijos mašina visiškai sulėtino greitį. Pro dešinį langą išlindo prožektorius ir jo šviesa ėmė slinkti miegančių namų sienomis. Dažniausiai jis apšviesdavo numerius, pritvirtintus prie durų arba verandos kolonų. Nušvietus Mėjos Ločer namo numerį (86, išvydo Ralfas - jam net neprireikė žiūronų), mašina sustojo.

Du uniformuoti policininkai išlipo iš mašinos ir priėjo prie takelio, vedančio prie namo, net nenutuokdami, kad vyras stebi juos pro langą kitoje gatvės pusėje ir kad po jų kojomis blėsta žalsvai auksiniai pėdsakai. Jie sustojo pasitarti, ir Ralfas vėl pakėlė žiūronus prie akių, kad geriau įsižiūrėtų. Jis buvo beveik tikras, kad jaunesnis iš jų buvo atvažiavęs kartu su Leidekeriu pas Edą, kai šį suėmė. Knolis? Ar toks jo vardas?

- Ne, - sumurmėjo Ralfas. - Nelis. Krisas Nelis. O galbūt Džesis.

Nelis ir jo partneris dėl kažko ginčijosi: daug rimčiau nei tiedu pliki daktariūkščiai. Šis pokalbis baigėsi tuo, kad policininkai išsitraukė savo ginklus ir vienas paskui kitą (Nelis priekyje) ėmė lipti siaurais laiptais į ponios Ločer verandą. Nelis nuspaudė skambutį, palaukė ir vėl paskambino - šįkart spaudė gal kokias penkias minutes. Policininkai dar palaukė. Tada antrasis užlindo priešais Nelį ir pats nuspaudė mygtuką.

Galbūt šitas žino paslaptingą skambinimo į duris meną, - pagalvojo Ralfas. - *Turbūt to išmoko, atsiliepdamas į Rozenkroicerių skelbimą.*

Deja, šis menas jam nepadėjo. Niekas neatidarė durų, bet Ralfas visai nenustebo. Mėja Ločer nesugebėtų pasikelti iš lovos netgi ir be keistų plikų vyriškių su žirklėmis "pagalbos".

Bet jei ji pririšta prie lovos, ji turėtų turėti kompanionę, kuri paruoštų valgį, padėtų nueiti į tualetą ar pakištų basoną... Krisas Nelis - o galbūt Džesis - vėl priėjo prie durų. Šįkart vietoj skambučio jis panaudojo senąjį "įstatymo vardu atidarykite" techniką. Tam jis panaudojo savo kairį kumštį. Dešinėje Nelis vis dar laikė ginklą, prispaudęs vamzdį prie uniforminių kelnių. Staiga prieš Ralfo akis iškilo siaubingas vaizdas - toks pat aiškus ir įtikinamas kaip ir matytos auros. Jis išvydo lovoje gulinčią moterį su plastmasine deguonies kauke ant burnos ir nosies. Jos stiklinės akys žvelgė į niekur. Gerklėje žiojėjo plati šypsena. Paklodės ir moters naktinių marškinių krūtinė buvo suteptos krauju. Šalia ant grindų veidu žemyn gulėjo negyva kompanionė. Antrosios moters nugara po rožine flaneline pižama buvo subadyta Dr. nr.1 žirklėmis. Ir Ralfas žinojo, kad pakėlus marškinius žaizdos būtų panašios į jo paties... lyg per dideli taškai, padėti vaikiščio, kuris tik pradėjo mokytis rašyti.

Ralfas užmerkdamas akis pabandė nuvyti reginį šalin. Tačiau jis nedingo. Ralfas pajuto buką skausmą rankose ir pastebėjo, kad suspaudė delnus į kumščius: nagai susmigo į delnus. Jis atpalaidavo rankas ir padėjo prie šlaunų. Dabar sąmonėje blykstelėjo vaizdas, jog moteris rožine pižama sukrutėjo - ji dar buvo gyva. Bet galbūt neilgam. Tikriausiai neilgam, jei tik tiedu asilai nenuspręs imtis efektyvesnių priemonių ir liausis stovėti verandoje pakaitomis belsdamiesi į duris ar spausdami skambutį.

- Na, vaikinai, paskubėkit, - sunerimo Ralfas ir suspaudė šlaunis. - Paskubėkit ir įsigaukit vidun!

Tu juk žinai, kad vaizdiniai sukasi vien tavo galvoje, - Ralfas tikino pats save. - *Žinoma, gali būti, kad name guli dviejų moteriškių lavonai, - gali būti, - tačiau tu negali būti tikras. Tai juk ne auros ir ne pėdsakai...*

Ne, tai ne auros ir ne pėdsakai, ir Ralfas puikiai tai žinojo. Taip pat jis žinojo, kad niekas neatidarė 86-o Hariso aveniu namo durų, ir tai nežadėjo nieko gera senai Bilio Makgoverno klasiokei iš Kardvilio laikų. Ralfas nepastebėjo kraujo žymių ant Dr. nr.1 žirklių, tačiau, atsižvelgiant į ne idealiausią "Zeiss-Kon" žiūronų kokybę, tai dar ne pats geriausias įrodymas. Be to, vyrukai galėjo jas nuvalyti, prieš pa-

likdami namus. Tik spėjus apie tai pagalvoti, prieš akis iškilo kruvinas rankšluostis, numestas šalia kompanionės rožine pižama lavono.

- Ei, jūs du, pasiskubinkite! - tyliai šūktelėjo Ralfas. - Viešpatie, nejau žadat čia visą *naktį* prastypsoti?

Hariso aveniu vėl nušvito. Gatvėje pasirodė "Fordas" su raudona mirksinčia sirena. Vyriškis, išlipęs iš mašinos, vilkėjo civiliniais drabužiais: pilka poplino vėjo nepraleidžiančia striuke ir mėlyna megzta kepure. Ralfas tikėjosi, kad atvykėlis pasirodys besąs Džonas Leidekeris, nors jo pamaina turėjo prasidėti tik vidurdienį, tačiau neprireikė net žiūronų, kad Ralfas įsitikintų, jog tai ne jis. Šis vyras buvo lieknesnis ir su juodais ūsais. Antrasis faras išėjo jo pasitikti, o Krisas (ar Džesis) apėjo ponios Ločer namą iš kitos pusės.

Prasidėjo pauzė, kokias filmų redaktoriai paprasčiausiai iškerpa. Antrasis faras įsikišo ginklą atgal. Jis ir ką tik atvykęs detektyvas sustojo prie ponios Ločer verandos, vis žvilgčiodami į uždarytas duris. Uniformuotas policininkas žengė žingsnį ar du į tą pusę, kur pradingo Nelis. Detektyvas jį sulaikė. Jiedu dar pasikalbėjo. Ralfas suspaudė šlaunis ir nepatenkintas suniurzgėjo.

Praslinko kelios minutės, ir tada viskas taip netikėtai ir neplanuotai užgriuvo vienu metu, kaip kad visada būna avariniais atvejais. Atvyko dar viena policijos mašina (ponios Ločer ir aplinkiniai namai maudėsi besimainančioje mėlynoje ir raudonoje šviesoje). Išlipo dar du uniformuoti policininkai, atsidarė bagažinę ir išsiėmė didelį prietaisą, kuris Ralfui pasirodė panašus į nešiojamą kankinimo įrangą. Regis, šį įtaisą vadino Gyvybės Žiotimis. Po didelės 1985 metų pavasario audros, kai žuvo daugiau nei du šimtai žmonių, - daugelis iš jų buvo užklupti ir paskandinti mašinose, - Derio mokiniai ėmė rinkti pinigus tokiam prietaisui įsigyti.

Kai du farai nešė Gyvybės Žiotis šaligatviu, staiga atsidarė kaimyninio namo lauko durys ir į verandą išėjo Stenas bei Džordžina Eberliai. Jie vilkėjo vienodomis pižamomis, o žili Steno plaukai kuokštais stovėjo piestu ant galvos, todėl Ralfas iškart prisiminė Čarlį Pikeringą. Jis pakėlė žiūronus prie akių, nužvelgė smalsius ir nustebusius Eberlių veidus ir vėl pasidėjo juos ant kelių.

Policininkai nutempė Gyvybės Žiotis per pievelę ir numetė jas ten. Detektyvas atsparia vėjui striuke atsisuko į juos ir pakėlė rankas

delnais į viršų, tarsi sakydamas: "Ką žadate daryti su tuo daiktu? Išlaužti tas prakeiktas duris?" Tuo pat metu grįžo Nelis. Jis purtė galvą.

Detektyvas apsisuko, praėjo pro Nelį ir jo partnerį, užlipo laiptais ir pakėlęs koją spyrė į Mėjos Ločer laukujas duris. Tada stabtelėjo, atsisegė striukę, turbūt norėdamas išsitraukti ginklą, ir neatsigręždamas žengė į priekį.

Ralfas vos nepradėjo ploti.

Nelis ir jo partneris neužtikrintai susižvalgė ir nusekė detektyvui iš paskos. Ralfas dar labiau palinko į priekį, vos nosimi neįsibesdamas į stiklą. Trys vyriškiai baltomis sanitarų kelnėmis, kurios gatvės žibintų šviesoje virto oranžinėmis, išlipo iš greitosios pagalbos automobilio. Vienas atidarė užpakalines duris, o po to visi trys paprasčiausiai sustojo, susikišę rankas į kišenes, laukdami, ar jų prireiks. Policininkai, nešę Gyvybės Žiotis per pievelę, susižvalgė, patraukė pečiais, pakėlė jas ir ėmė tempti atgal prie mašinos. Pievelėje liko išrausta žemė, kur gulėjo Gyvybės Žiotys.

Kad tik ji būtų gyva, - mąstė Ralfas. - *Kad tik ji - ir visi buvę kartu su ja - būtų gyvi.*

Tarpduryje pasirodė detektyvas, ir Ralfo širdis nuslinko į kulnus, kai jis pamojo vyrukams, stoviniuojantiems prie greitosios pagalbos automobilio. Du iš jų ištraukė neštuvus su lašeline, trečiasis liko stovėti, kur stovėjęs. Greitu žingsniu vyrukai su neštuvais įėjo į namą, tačiau jie nebėgo. O kai prie mašinos likęs sanitaras išsitraukė cigarečių pakelį ir vieną užsidegė, staiga Ralfui viskas pasidarė aišku: Mėjos Ločer tarp gyvųjų jau nebebuvo.

6

Stenas ir Džordžina Eberliai nusileido prie gyvatvorės, kuri skyrė jų kiemą nuo ponios Ločer. Jie buvo susikabinę per liemenį, ir Ralfui pasirodė panašūs į Bobsi dvynius, tik pasenusius, sustambėjusius ir išsigandusius.

Kiti kaimynai irgi lindo iš namų, prikelti nebylios mirksinčios šviesos arba todėl, kad jau suveikė Hariso aveniu gandų telefono li-

nija. Daugelis Ralfo stebimų žmonių buvo seni ("Mes, auksaamžininkai", taip Bilis Makgovernas mėgo juos vadinti... žinoma, ironiškai pakėlęs vieną antakį), kurių poilsis buvo lengvai nutrauktas pačiu nedėkingiausiu metu. Staiga Ralfas suprato, kad Edas, Elena ir mažylė Natali buvo jauniausi Hariso aveniu ir atšakos gyventojai... o dabar ir Dypno šeimyna išsikraustė.

Galiu irgi išeiti, - pamanė Ralfas. - *Labai tikčiau jų kompanijai. Dar vienas Bilio auksaamžininkas.*

Tik jis neįstengė. Jo kojos buvo lyg arbatos maišeliai silpnai surišti virvele, todėl Ralfas neabejojo, kad jei bandys atsistoti, iškart susmuks ant grindų. Tad jis sėdėjo ir stebėjo pro langą, kaip vystosi spektaklio veiksmas scenoje, kuri visada būdavo tuščia tokiu paros metu... išskyrus Rozali žygius. Vyko spektaklis, kurį Ralfas sukūrė pats vienu anoniminiu telefono skambučiu. Jis stebėjo, kaip sanitarai grįžta su neštuvais, šįkart daug lėčiau, kadangi ant jų matėsi paklode uždengtas kūnas. Mėlynos ir raudonos šviesos blyksniai nušviesdavo paklodę bei kojų, rankų, kaklo ir galvos kontūrus po ja.

Staiga Ralfas sugrįžo į sapną. Po paklode jis išvydo savo žmoną, - ne Mėją Ločer, o Karoliną Roberts, - ir kiekvieną akimirką jos galva galėjo prasiverti ir iš jos pasipilti juodi vabalai, užsiauginę pilvus iš ligotų Karolinos smegenų.

Ralfas užsidengė rankomis veidą. Keistas liūdesio, pykčio, siaubo ir silpnumo kupinas garsas išėjo iš jo krūtinės. Ralfas ilgam sustingo tokia poza, trokšdamas, kad niekada nebūtų viso to matęs, ir tikėdamasis, kad jei tikrai *yra* tunelis, jam nereikės į jį lįsti. Auros buvo keistos ir gražios, tačiau to grožio nepakako, kad nustelbtų tą siaubingą sapną, kur jis rado savo žmoną iki kaklo užkastą į smėlį potvynio zonoje, kad nustelbtų tą prarastų miego naktų siaubą arba tą paklode uždengto kūno, išnešto iš namo kitoje gatvės pusėje, vaizdą.

Tai buvo ne tik spektaklio pabaigos troškimas. Sėdėdamas užsiėmęs rankomis veidą, Ralfas troško, kad *viskas* baigtųsi - viskas. Pirmą kartą per savo dvidešimt penkių tūkstančių dienų gyvenimą Ralfas Robertsas panoro mirti.

9 skyrius

1

Mažyčiame kambariūkštyje, kurį detektyvas Džonas Leidekeris vadino savo kabinetu, ant sienos kabėjo pigus reklaminis filmo plakatas. Jame buvo pavaizduotas dramblys Dumbo, plaukiantis su ištiestomis stebuklingomis savo ausimis. Siuzanos Dei nuotrauka, rūpestingai apkarpyta, kad tiktų, puikavosi prie straublio vietoj Dumbo veido. Apačioje kažkas buvo nupiešęs kelrodį su užrašu "DERIS 250".

- Kaip žavu, - pastebėjo Ralfas.

Leidekeris nusijuokė.

- Tačiau nelabai jau atitinka mūsų politiką, tiesa?

- Tai dar švelniai pasakyta, - sutiko Ralfas.

Jam pasidarė įdomu, ką Karolina būtų pagalvojusi apie plakatą - taip pat ir Elena. Buvo rūškana ir vėsi pirmadienio popietė (2:15), ir jiedu su Leidekeriu ką tik buvo grįžę iš Derio apygardos teismo rūmų, kur Ralfas davė parodymus apie vakarykštį susidūrimą su Čarliu Pikeringu. Jį apklausė rajono prokuroro padėjėjas, kuris Ralfui pasirodė dar visai vaikėzas. Leidekeris, kaip ir žadėjo, nuėjo kartu su juo ir atsisėdęs padėjėjo kabinete ištylėjo per visą apklausą. Jo pažadas nupirkti Ralfui puodelį kavos virto tik žodžiais: jis tegavo bjauriai atrodančio birzgalo iš automato, stovinčio užversto policijos nuovados poilsio kambario kampe. Ralfas siurbtelėjo lašelį ir apsiramino, kadangi kava buvo skanesnė nei atrodė.

- Cukraus? Grietinėlės? - paklausė Leidekeris. - Ginklo, su kuriuo galėtum apsitarnauti?

Ralfas nusišypsojo ir papurtė galvą.

- Ir taip skanu... nors tikriausiai neverta pasitikėti mano žodžiais.. Nuo praeitos vasaros sumažinau dozę iki dviejų puodelių per dieną, todėl dabar kava man visada atrodo skani.

- Tą patį galėčiau pasakyti ir aš - tik apie cigaretes: kuo mažiau rūkau, tuo jos man skanesnės. Uždraustas vaisius visuomet saldus.

Leidekeris išsitraukė dantų krapštukų dėžutę, išsiėmė vieną ir įsikišo į burną. Tada pastatė savo kavos puodelį ant kompiuterio ir priėjęs prie plakato su Dumbo ėmė ištraukinėti smeigtukus, kuriais plakatas buvo pritvirtintas prie sienos.

- Nedaryk to dėl manęs, - pasiskubino paprieštarauti Ralfas. - Tai *tavo* kabinetas.

- Netiesa.

Leidekeris nuplėšė rūpestingai iškirptą Siuzanos Dei nuotrauką ir suglamžęs įmetė į šiukšlių dėžę. Po to ėmė vynioti patį plakatą į ritinėlį.

- Ką? Tai kodėl tada tavo pavardė pritvirtinta prie durų?

- Pavardė tai mano, tačiau kabinetas priklauso tau ir tavo draugams mokesčių mokėtojams, Ralfai. Taip pat ir naujienų medžiotojams su videokameromis, kurie mėgsta čia pasisukioti. Ir jei netyčia toks plakatas pasirodytų per "Vidurdienio žinias", man jau niekas nebepadėtų. Pamiršau nuimti jį penktadienį po darbo, o savaitgalį nedirbau - beje, tai, tiesą pasakius, ne taip dažnai pasitaiko.

- Manau, kad ne tu jį čia pakabinai, - Ralfas nukėlė keletą popierių nuo kėdės ir atsisėdo.

- Ne. Keletas draugų penktadienio popietę suorganizavo man vakarėlį. Su tortu, ledais ir dovanomis.

Leidekeris pasirausė savo stale ir išsitraukęs gumytę uždėjo ją ant plakato ritinėlio, kad šis neišsivyniotų. Po to prisidėjo prie akies lyg žiūroną, pažvelgė į Ralfą ir įmetė į šiukšlių dėžę.

- Gavau apatinių "Savaitėlė" rinkinuką su iškirptais klynais, butelį žemuoginio muilo intymioms moters vietoms, paketą "Gyvenimo draugų" išleistos antiabortinės literatūros, įskaitant humoristinę knygelę "Nenumatytas Denisės nėštumas", ir šį plakatą.

- Juk tai nebuvo gimimo diena?

- Ne, - Leidekeris sutreškino krumplius ir atsiduso, užvertęs galvą į lubas. - Berniukai šventė mano paskyrimą specialiai užduočiai.

Ralfas išvydo mėlyną aurą aplink Leidekerio veidą ir pečius, ir šįkart net nereikėjo jos skaityti.

- Tai juk susiję su Siuzana Dei? Turi apsaugoti, kol ji bus mieste.

- Iškart į dešimtuką. Žinoma, aplink sukiosis ir Valstijos policija, bet jie labiau rūpinasi eismo kontrole. Tikiu, kad bus ir FTB vyrukų,

bet jie dažniausiai apsiriboja sekimu iš tolo, nuotraukomis ir slapto "Klubo ženklo" perdavimu viens kitam.

- Bet ji turi ir savo apsaugą, tiesa?

- Taip, bet aš nežinau, kiek ir kokios kokybės. Šįryt kalbėjau su jų vyriausiuoju ir jis man pasirodė visai patikimas, tačiau be mūsų vyrų nieko nebus. Turėsiu pasiųsti penkis pagal penktadienį gautą užsakymą. Tai būsiu aš plius dar keturi, kurie taps savanoriais, kai tik jiems įsakysiu. Tikslas yra... tik sekundėlę... tau tai patiks... - Leidekeris perkraustė popierius ant stalo, rado tą, kurio ieškojo, ir perskaitė: - ... sustiprinti pajėgas ir užtikrinti gerą matomumą.

Džonas numetė lapą ir nelinksmai nusišypsojo Ralfui.

- Kitais žodžiais tariant, jei kas nors bandys nušauti tą kalę ar apipurkšti rūgštimi, norėtume, kad Lizetė Benson ar kiti videomanai bent jau užfiksuotų, jog buvome ten.

Leidekeris pažvelgė į išsikišusį iš šiukšlių dėžės ritinėlį ir perlenkė jį pusiau.

- Kaip gali nemėgti žmogaus, kurio dar niekada nebuvai gyvenime matęs?

- Aš ne tik jos *nemėgstu*, Ralfai. Aš velniškai jos *nekenčiu*. Aš katalikas kaip ir mano mylima motina, o mano vaikai - jei tokių kada nors turėsiu - būtinai patarnaus prie altoriaus Švento Jono bažnyčioje. Puiku. Puiku būti kataliku. Dabar netgi atšauktas pasninkas penktadieniais. Tačiau jei manai, kad katalikai už nelegalius abortus, tai labai klysti. Matai, esu katalikas, kuris apklausia vyrukus, mušančius savo vaikus guminėmis žarnomis ar nustumiančius juos nuo laiptų, kai grįžta prisisiurbę airiško viskio bei trokšta tik įlįsti pas jų mamytes į lovą.

Leidekeris užkišo ranką už marškinių ir išsitraukęs mažą auksinį medalioną parodė jį Ralfui.

- Marija, Jėzaus motina. Nešioju jį nuo trylikos metų. Prieš penkerius metus suėmiau žmogų, kuris turėjo lygiai tokį patį. Jis ką tik buvo išviręs savo dvejų metų posūnį. Tai tikra tiesa. Vyrukas užkaitė didelį puodą vandens, o kai jis užvirė, stvėrė vaikelį už kulkšnių ir įmetė jį it kokį krabą į puodą. Kodėl? Todėl, kad vaikelis nesiliovė šlapintis į lovą, paaiškino jis. Mačiau kūnelį, todėl galiu tvirtinti, kad

"Gyvenimo draugų" rodomos nuotraukos su atliekamais abortais nėra jau tokios baisios.

Leidekerio balsas ėmė virpėti.

- Labiausiai prisimenu, kaip tas vyrukas verkė, vis spausdamas medalioną su Marijos atvaizdu, ir sakėsi norįs atlikti išpažintį. Galiu prisipažinti, kad ėmiau didžiuotis, jog esu katalikas, Ralfai... tačiau visgi manau, kad popiežius negali spręsti už visus tikinčiuosius, kol pats nesusilaukė vaiko ar bent porą metų nesirūpino vienu iš jų.

- Suprantu, - atsakė Ralfas. - Tačiau kaip tai susiję su Siuzana Dei?

- Ji pakėlė visą šitą sušiktą *vajų*!- sušuko Leidekeris. - Ji atvyksta į miestą, ir aš turiu ją saugoti. Gerai. Turiu gerų vyrukų, ir jei tik neapleis sėkmė, mes ją išlydėsime iš miesto gyvą, sveiką ir su stačia krūtine. Bet pažvelk, kas vyksta dabar ir kas vyks po to. Manai, kad tai jai rūpi? Manai žmonės, vadovaujantys "Pagalbos moterims" centrui, galvoja apie pašalinį poveikį?

- Aš nežinau.

- "Pagalbos moterims" gynėjai mažiau linkę į smurtą nei "Gyvenimo draugai", tačiau tikrovėje jie beveik nesiskiria. Ar žinai, nuo ko viskas prasidėjo?

Ralfas pabandė prisiminti pirmą pokalbį apie Siuzaną Dei su Hemu Deivenportu. Jam beveik pavyko, bet šį kartą nemigai pasisekė užblokuoti atmintį. Jis papurtė galvą.

- Nuo teritorijos padalijimo, - pats atsakė Leidekeris ir paniekinamai nusijuokė. - Paprastų senų sodo teritorijos dalijimo taisyklių. Ar nenuostabu? Vasaros pradžioje du iš mūsų konservatyvesnių Miesto tarybos narių, Džordžas Tendis ir Ema Vyton, įteikė Teritorijų dalijimo komitetui peticiją, kad jis peržiūrėtų "Pagalbos moterims" centro teritoriją, iš tikrųjų norint nutrinti šį objektą nuo žemės paviršiaus. Nežinau, ar teisingai pasakiau, bet, tikuosi, tu supratai?

- Žinoma.

- Aha. Todėl "Pasirinkimo" šalininkai pakvietė Siuzaną Dei į Derį, kad ji viešai pasisakytų ir padėtų jiems nugalėti "Gyvenimo draugus". Vienintelė problema, kad "Draugai" neturėjo jokio šanso perdalyti rajoną 7, o *"Pagalba moterims" puikiai tai žinojo*! Kurgi ne, jei

vienas iš direktorių, Džunė Holidei, yra Miesto tarybos narė. Ji ir ta kalė Vyton vos susilaiko nespjaudamos viena kitai į veidą, kai susitinka koridoriuje.

Rajono 7 perdalijimas buvo neįvykdoma svajonė nuo pat pradžių, nes "Pagalba moterims" techniškai yra ligoninė kaip ir šalia esanti Derio ligoninė. Jei pakeistumėme teritorijos dalijimo įstatymą taip, kad "Pagalba moterims" taptų nelegali, tas pats atsitiktų ir vienai iš trijų Derio apygardos (trečios pagal dydį Meine) ligoninei. Tad niekada nieko nebūtų atsitikę, bet ne tai svarbiausia. Svarbiausia buvo spjauti viens kitam tiesiai į veidą. O daugybei "Pasirinkimo" šalininkų - vienas mano bendradarbis vadina juos "Banginių medžiotojais" - svarbiausia išlikti *teisiems.*

- Teisiems? Nesuprantu.

- Neužtenka, kad moteris kada tik panorėjusi gali užsukti pas juos ir atsikratyti mažos naštos, tūnančios jos viduje. "Pasirinkimo" šalininkai nori užbaigti ginčą iki galo. Giliai širdyje jie trokšta, kad tokie denai daltonai pripažintų jų teisumą, bet to niekada nebus. Greičiau jau arabai su žydais susitaikys. Aš remiu moterų teisę į abortą, jei jai būtinai to reikia, tačiau nuo "Pasirinkimo" šalininkų idėjų šventumo mane vemt verčia. Jie, kaip suprantu, yra naujieji puritonai, tikintys, jog jei nesutinki su jų idėjomis, tai degsi pragare amžinai. Tik, jų nuomone, šis pragaras - tai vieta, kur per radiją transliuoja vien liaudišką muziką, o pietums gauni vien keptus vištienos kotletus.

- Na, ir aštrus tavo liežuvis!

- Pabandyk tris mėnesius išsėdėti ant parako statinės, tada ir suprasi, ką *jaučiu.* Tik pasakyk, ar vakar Pikeringas būtų suvaręs tau peilį į šoną, jei tai būtų daręs ne dėl "Pagalbos moterims", "Gyvenimo draugų" ir Siuzanos - Palik-mano-šventą-pizę-ramybėje - Dei?

Ralfas apsimetė rimtai susimąstęs, tačiau iš tikrųjų stebėjo Džono Leidekerio aurą. Ji buvo sveikos mėlynos spalvos, o kraštuose mirgėjo žalsva šviesele. Šie pakraštėliai ir domino Ralfą; jam atrodė, kad žino, ką jie reiškė. Pagaliau jis atsakė.

- Ne, ko gero, ne.

- Sutinku su tavim. Tave sužeidė jau suplanuotame kare, Ralfai, ir tu dar ne paskutinis. Tačiau, jei nueitum pas "Banginių medžioto-

jus" - ar pas Siuzaną Dei - ir pakėlęs marškinius parodytum tvarstį bei pasakytum: "Tai iš dalies ir jūsų kaltė, tad pripažinkite šią dalį" - jie sušuktų iškėlę kumščius: "O ne, mums labai gaila, kad jus sužeidė, Ralfai. Mes, "Banginių medžiotojai", *nekenčiame* smurto, bet tai ne *mūsų* kaltė. Mes privalome išsaugoti "Pagalbą moterims", mums reikalingi vyrai ir moterys barikadose, ir jei dėl to teks pralieti truputį kraujo, tebūnie taip". Bet ne "Pagalba moterims" varo mane iš proto, o...

- ... abortai.

- Ne! Teisė į abortą išliks Meine ir Deryje, nesvarbu, ką Siuzana Dei pasakys Visuomenės centre penktadienį. Šlykščiausia yra tas varžymasis: kieno komanda geresnė, kurios pusėje yra Dievas ir kuri yra *teisi*. Geriau jau jie visi sudainuotų "Mes - čempionai" ir patrauktų nusilakti.

Ralfas atmetė galvą ir nusikvatojo. Leidekeris pasekė jo pavyzdžiu.

- Taigi jie visi tikri subingalviai, - užbaigė jis. - Bet jie *mūsų* subingalviai. Ar atrodo, kad juokauju? Bet taip nėra. "Pagalba moterims", "Gyvenimo draugai", "Asmens sargybiniai", "Kasdienė duona"... visi jie *mūsų* subingalviai, *Derio* subingalviai, ir aš visai ne prieš rūpinimąsi mūsų miestu. Todėl ir pradėjau dirbti tokį darbą ir toliau jį dirbsiu. Tačiau atleisk man, jei pykstu, kad turiu saugoti kažkokią laibą Amerikos gražuolę iš Niujorko, kuri nutūps čia, išrėš maištingą kalbą ir vėl išlėks su keletu naujų straipsnių apie save ir pakankamai medžiagos penktam savo naujos knygos skyriui.

Mums į akis ji kalbės, kokia tvirta mūsų mažytė bendruomenė, o grįžusi į savo apartamentus Parko aveniu pasakos draugams, kad iki šiol negali panaikinti įsigėrusio į plaukus mūsų popieriaus fabriko kvapo. Ji - moteris, todėl reikia leisti jai išsirėkti... ir jei pasiseks, viskas greitai aprims be jokių aukų ar sužeistųjų.

Ralfas išsiaiškino, ką reiškė žalsvi pakraštėliai.

- Tu vis tiek bijai, tiesa?

Leidekeris nustebęs dėbtelėjo į Ralfą.

- Argi matosi?

- Truputėlį, - atsakė Ralfas ir pagalvojo: *Tik iš auros, Džonai, tik iš auros.*

- Taip, aš bijau. Pats asmeniškai bijau sužlugdyti man patikėtą užduotį, kur nebus jokių pasiteisinimų, jei reikalai pakryps į blogąją pusę. Kaip profesionalas, bijau, kad kas nors jai neatsitiktų per mano budėjimą. Kaip bendruomenės narys, aš siaubingai *bijau*, kas atsitiks, jei kils peštynės, ir džinas išsilaisvins iš butelio... dar kavos, Ralfai?

- Ne, ačiū. Jau greit eisiu. O kas bus Pikeringui?

Ralfui nelabai rūpėjo Čarlio Pikeringo likimas, tačiau didysis faras imtų ką nors įtarinėti, jei jis paklaustų apie Mėją Ločer anksčiau nei apie Pikeringą.

- Stivas Andersonas, apygardos prokuroro padėjėjas, kuris tave apklausė, ir teismo paskirtas Pikeringo advokatas jau tikriausiai dabar derasi. Pikeringo advokatas bandys įtikinti apkaltinti savo klientą - tiesą pasakius, negaliu pagalvoti, kad Čarlis Pikeringas yra *kažkieno* klientas už *kažką* - antro laipsnio grasinimu fizine jėga. Andersonas atkirs, kad atėjo metas visiems laikams patupdyti Pikeringą už grotų, todėl apkaltins jį pasikėsinimu į gyvybę. Pikeringo advokatas apsimes, kad nustebo, o rytoj tavo draugužį apkaltins pirmo laipsnio grasinimu fizine jėga mirtinu ginklu ir patrauks teisminėn atsakomybėn. O tada, galbūt gruodį, bet labiau tikėtina, kad kitų metų pradžioje, tave pakvies į teismą pagrindiniu liudininku.

- O paleidimas už užstatą?

- Tikriausiai bus nustatyta keturiasdešimties tūkstančių dolerių suma. Jį gali paleisti sumokėjus ir dešimt procentų nuo šios sumos, garantuojant, jog likusi dalis bus sumokėta, jei jis pabėgs, tačiau Čarlis Pikeringas neturi nei namo, nei mašinos, nei "Timex" laikrodžio. Galų gale jis vis tiek pateks į Džuniper Hilą, nors tai ir ne sugalvoto žaidimo dalis. Mums kuriam laikui pavyks nušalinti jį nuo gatvės, o tai - jau žaidimo dalis.

- Ar yra galimybių, kad kas nors iš "Gyvenimo draugų" sumokės užstatą?

- Neee. Edas Dypno praleido daug laiko su juo praeitą savaitę: abu jie gurkšnojo kavą duonos krautuvėlėje. Tikriausiai Edas pasakojo jam apie centurionus ir Deimantų karalių...

- Kruvinąjį karalių. Taip Edas...

- Nesvarbu, - nesiginčijo Leidekeris ir numojo ranka. - Bet labiausiai tikiu, kad tuomet jis aiškino Pikeringui, kad tu - pati velnio

dešinioji ranka ir kad tik toks gudrus, drąsus ir atsidavęs žmogus kaip Čarlis Pikeringas gali tave sunaikinti.

- Tu apibūdinai Edą it kokį viską apskaičiuojantį beprotį, - pabrėžė Ralfas.

Jis prisiminė Edą Dypno, su kuriuo žaisdavo šachmatais dar prieš Karolinos ligą. Tas Edas buvo išsilavinęs, iškalbus ir civilizuotas žmogus su giliu nuoširdumo jausmu. Ralfas vis dar negalėjo susitaikyti su tuo Edu, kurį pirmąkart išvydo 1992-ųjų liepą. Tokį Edą jis vadindavo "gaidžiu peštuku Edu".

- Ne tik viską apgalvojantį, bet *pavojingą*, viską apgalvojantį beprotį, - pridūrė Leidekeris. - Čarlis jam tik įrankis it skustukas, kuriuo lupi obuolio žievelę. Jei ašmenys atšimpa, tu juk nebėgi pirkti naujų - kam tiek rūpesčių? Paprasčiausiai išmeti jį į šiukšlių dėžę ir nusiperki naują skustuką. Panašiai tokie kaip Edas elgiasi su tokiais kaip Čarlis, o kadangi Edas priklauso "Gyvenimo draugams" - bent jau kol kas - nėr ko jaudintis, kad Čarlį išleis už užstatą. Po poros dienų jis bus toks vienišas kaip niekada. Gerai?

- Gerai, - atsakė Ralfas. Jis net sutriko, pajutęs, kad gailisi Pikeringo. - Noriu padėkoti už tai, kad mano pavardė nepateko į laikraščius... jei tik tai buvai tu.

Derio "News" laikraštyje kriminalinės kronikos skyrelyje buvo pasirodžiusi žinutė, kad Čarlzas H. Pikeringas buvo suimtas už "ginkluotą užpuolimą" Derio viešojoje bibliotekoje.

- Kartais mes paprašome jų paslaugos, o kartais jie - mūsų, - atsakė Leidekeris ir atsistojo. - Taip sukasi pasaulis. Jei bepročiai iš "Gyvenimo draugų" ir išpuikėliai iš "Pagalbos moterims" kada nos tai suprastų, mano darbas gerokai palengvėtų.

Ralfas ištraukė plakatą su Dumbo iš šiukšlių dėžės ir taip pat atsistojo.

- Ar galiu jį pasilikti? Pažįstu vieną mažą mergaitę, kuriai jis tikriausiai patiks po metų ar dvejų.

Leidekeris sumosavo rankomis.

- Prašom. Tarkime, kad tai, maža premija pavyzdingam piliečiui. Tik neprašyk trumpikių be klyno.

Ralfas nusijuokė.

- Nė nemaniau.

- Patikėk, labai džiaugiuosi, kad atėjai. Ačiū, Ralfai.

- Nėr už ką.

Ralfas paspaudė Leidekeriui ranką ir patraukė prie durų. Jis jautėsi it leitenantas Kolombas iš telefilmo: trūko tik cigaro ir menkos impregnuotos milinės. Ralfas palietė durų rankeną, stabtelėjo ir atsisuko į Leidekerį.

- Ar galiu kai ko paklausti, nors tai visiškai nesusiję su Čarliu Pikeringu?

- Pirmyn.

- Šįryt "Raudonojo obuolio" parduotuvėje išgirdau, kad Mėja Ločer, mano gatvės kaimynė, šiąnakt mirė. Nieko nuostabaus - ji sirgo emfizema. Tačiau jos kiemą ir šaligatvį juosia policijos užtvara, o ant durų parašyta, kad namą užanspaudavo Derio P.D. Gal žinai, kas atsitiko?

Leidekeris ilgai ir tiriančiai žvelgė į Ralfą, ir šis būtų tikrai nejaukiai pasijutęs... jei tik ne detektyvo aura. Joje Ralfas neįžvelgė jokių įtarimo žymių.

Viešpatie, Ralfai, tu per daug tiki tais dalykais.

Galbūt taip, o gal ir ne. Tačiau Ralfas apsidžiaugė, kad Leidekerio auros pakraštėliai nesublizgo žalsva šviesa.

- Kodėl į mane taip pasižiūrėjai? - pasiteiravo Ralfas. - Atsiprašau, jei ką ne taip pasakiau.

- O, nereikia atsiprašinėti, - atsakė Leidekeris. - Tik truputį keista. Jei papasakosiu, ar pažadi laikyti liežuvį už dantų?

- Taip.

- Nerimauju dėl tavo kaimyno iš apačios. Kai išgirstu žodį "diskretiškumas", tikrai nepradedu galvoti apie profesorių.

Ralfas širdingai nusijuokė.

- Neprasitarsiu jam, - skauto garbės žodis, - tačiau įdomu, kad jį paminėjote. Bilis lankė vieną mokyklą su ponia Ločer. Vidurinę mokyklą.

- O, net negaliu įsivaizduoti profo vidurinėje mokykloje, - nusijuokė Leidekeris. - O tu?

- Beveik galiu, - atsakė Ralfas, bet aiškiai išvydo prieš akis: Bilis Makgovernas su sportiniais bateliais, baltomis puskojinėmis... ir panama.

- Nelabai aišku, *kas* nutiko poniai Ločer, - tęsė Leidekeris. - Tik žinome, kad apie trečią valandą ryto į 911 paskambino anonimas - vyras - ir pasakė, kad ką tik matė du vyriškius, išeinančius iš ponios Ločer namo. Vienas iš jų nešėsi žirkles.

- Ar ji buvo nužudyta? - sušuko Ralfas, iškart suvokdamas du dalykus: jis kalbėjo kaip niekad įtikinamai ir ką tik perėjo per tiltą. Ralfas nesudegino jo, tačiau atgal sugrįžti be svarių pasiaiškinimų nebevaliojo.

Leidekeris patraukė pečiais.

- Jei ir buvo, tai ne žirklėmis ar kitu aštriu daiktu. Ant kūno nerasta jokių žymių.

Ralfui iškart palengvėjo.

- Antra vertus, galima ką nors ir mirtinai išgąsdinti - ypač tą, kuris toks senas ir ligotas, - pridūrė Leidekeris. - Bet bus lengviau paaiškinti, jei mane išklausysi. Patikėk, tai ilgai neužtruks.

- Žinoma. Pasakok.

- Nori išgirsti kažką juokinga? Peržiūrėjęs 911 skambučių ataskaitą, pirmiausia pagalvojau apie tave.

- Dėl mano nemigos, tiesa? - Ralfas paklausė užtikrintu balsu.

- Taip, ir dėl to, kad skambinęs anonimas teigė, jog matė vyriškius pro savo svetainės langus. O *tavo* svetainės langai išeina į aveniu?

- Taip.

- Aha. Net norėjau perklausyti pokalbio įrašą, bet tada prisiminiau, kad šiandien turi pas mane užsukti... ir kad vėl normaliai miegi. Tiesa?

Net nesusimąstydamas Ralfas sudegino tiltą:

- Na, nebemiegu taip kaip šešiolikmetis, atidirbęs pamainą po pamokų, bet jei aš buvau tas vyrukas vakar, paskambinęs į 911, tai padariau tai miegodamas.

- Taip ir pamaniau. Be to, jei būtum pastebėjęs ką nors įtartina gatvėje, kam tau skambinti anonimiškai?

- Nežinau, - atsakė Ralfas ir susimąstė: *O jei tai buvo ne tik įtartina, bet ir visiškai neįtikėtina?*

- Aš irgi, - sutiko Leidekeris. - Taip, tavo langai išeina į Hariso aveniu, bet ir kitų trijų tuzinų gyventojų taipgi... ir jei skambinęs vyrukas paminėjo, jog yra *viduje*, nebūtinai juk tai turi būti tiesa.

- Ko gero. Jis galėjo paskambinti iš automato, esančio šalia "Raudonojo obuolio", arba šalia svaigalų krautuvėlės. Dar pora automatų yra Strofordo parke, jei tik jie veikia.

- Parke yra keturi telefonai automatai ir visi jie veikia. Mes jau patikrinome.

- Bet kam jam meluoti, iš kur jis skambina?

- Tikriausiai dėl to, kad melavo ir apie visa kita. Dona Hagen sakė, kad skambinęs vyriškis atrodė jaunas ir labai savimi pasitikintis, - nespėjęs užbaigti sakinio, Leidekeris pliaukštelėjo sau per kaktą. - Atleisk, ne tai norėjau pasakyti.

- Viskas gerai. Ne naujiena, kad mano balsas - kaip tikro nukriošėlio. *Aš* juk toks ir esu. Tęsk.

- Į įvykio vietą pirmas atvyko vakar budėjęs Krisas Nelis. Ar prisimeni jį nuo tos dienos, kai suėmėme Edą?

- Prisimenu jo pavardę.

- Aha. Stivas Aterbekas buvo budintis detektyvas ir atsakingas pareigūnas. Jis - geras vyrukas.

Vyrukas su kepure, - pagalvojo Ralfas.

- Ponia gulėjo negyva lovoje, bet nebuvo jokių smurto žymių. Niekas nepavogta, nors pas tokias senas ponias kaip Mėja Ločer ir nėra ką vogti: nei videomagnetofono, nei didelio, galingo muzikinio centro. Tiesa, ji saugojo keletą juvelyrinių dirbinių, ir neaišku, ar jų nebuvo daugiau, bet...

- Bet kam įsilaužėliui palikti keletą ir nepasiimti visų?

- Būtent taip. Dar įdomiau, kad laukujos durys - skambinęs vyras teigė, kad matė, kaip du vyriškiai išeina iš namo - buvo užrakintos iš vidaus. Ne tik pagrindinis užraktas, bet netgi užstumta grandinėlė. Užpakalinės durys taip pat buvo užrakintos. Tad jei skambinęs anonimas sėdėjo pas save namie, o Mėja Ločer jau buvo negyva, kai tiedu vyriškiai išėjo, tai kas užrakino duris?

Galbūt Kruvinasis karalius, - dingtelėjo Ralfui... ir, jo siaubui, vos neištarė to balsu.

- Nežinau. O langai?

- Užrakinti. Skląstys užšautos. Ir jei tau nepakanka Agatai Kristi būdingų smulkmenų, tai Stivas sakė, jog ir išoriniai langai buvo įstatyti. Kaimynė pasakojo, kad praeitą savaitę ponia Ločer pasamdė vaikinuką, kad šis juos įstatytų.

- Taigi, - atsakė Ralfas. - Ji pasamdė Pitą Salivaną, kuris išnešioja laikraščius. Prisiminiau, kad jis taip darė.

- Tikra mistinė nesąmonė, - ištarė Leidekeris, tačiau Ralfas pajuto, kad tasai nedvejodamas iškeistų Siuzaną Dei į Mėjos Ločer bylą. - Gavau preliminarinės medicininės ekspertizės ataskaitą, prieš pat išeidamas į teismo rūmus susitikti su tavim, bet spėjau užmesti į ją akį. Miokardo infarktas... trombozė, mes manome, kad skambutis į policiją buvo tik pokštas, - jie labai dažnai pasitaiko, ir ne tik pas mus, - o ponia mirė nuo širdies smūgio, kurį sukėlė emfizema.

- Kitaip tariant, tai paprasčiausias sutapimas.

Tokia išvada būtų labai padėjusi Ralfui, bet jis išgirdo nepasitikėjimą savo paties balse.

- Taip, ir tai man irgi nepatinka. Kaip ir Stivui. Todėl ir namas užantspauduotas. Valstijos teismo ekspertizė išvers namą aukštyn kojom galbūt jau nuo rytojaus ryto. O tuo tarpu ponia Ločer nuvyko į Augustą, kur bus atlikta nuodugnesnė medicininė ekspertizė. Kas žino, ką ji parodys? Kartais kas nors *išaiškėja.* Tikrai nustebtum.

- Net neabejoju, - pritarė Ralfas.

Leidekeris išmetė dantų krapštuką į šiukšlių dėžę, susiraukė, bet paskui tiesiog nušvito.

- Ei, sugalvojau. Galbūt galėčiau gauti to skambučio įrašo kopiją ir duoti tau paklausyti. Gal atpažintum balsą. Kas žino? Ir keistesni dalykai nutinka.

- Tikriausiai, - sumišęs šyptelėjo Ralfas.

- Tačiau bylą tiria Aterbekas. Eime, palydėsiu.

Hole Leidekeris dar kartą įdėmiai nužvelgė Ralfą. Šis pasijuto labai nejaukiai, nes nežinojo, ką tai galėtų reikšti: auros vėl dingo. Jis pabandė išspausti šypseną.

- Ar kas nors nepadoraus kabo man panosėje?

- Ne. Tik stebiuosi, kaip gerai atrodai po tokių nemalonių vakarykščių įvykių. Ir palyginus, kaip atrodei praeitą vasarą... jei visa tai tik dėl medaus korių, tai būtinai nusipirksiu visą avilį.

Ralfas nusikvatojo, tarytum tai būtų pats šmaikščiausias jo kada nors girdėtas juokelis.

2

1:42, antradienio rytas.

Ralfas sėdėjo supamojoje kėdėje ir žvelgė į miglos ratilus, gaubiančius gatvės žibintus. Kiek tolėliau policijos užtvara juosė Mėjos Ločer namą.

Šiąnakt jis pasitenkino vos dviem valandom miego ir vėl susizgribo begalvojąs apie savo mirtį. Tada išnyktų ir nemiga. Ir jokių ilgų aušros laukimų toje nekenčiamoje kėdėje. Jokių dienų, kai žvelgi į pasaulį it per kokį Nematomą Gardolio skydą, kurį dažnai minėdavo dantų pastos reklamose. Dar tada, kai televizija buvo naujiena, Ralfo plaukai tik pradėjo žilti, o jis pats užmigdavo, nepraėjus nė penkioms minutėms po pasimylėjimo su Karolina.

O žmonės tvirtina, kad puikiai atrodau. Tai pats keisčiausias dalykas.

Tik taip nebuvo. Palyginti su pastaruoju metu matytais dalykais, žmonių tvirtinimai apie jo puikią išvaizdą tebuvo pačiame keistenybių sąrašo gale.

Ralfas vėl nužvelgė Mėjos Ločer namą. Pasak Leidekerio, namas buvo užrakintas, bet jis matė du mažus plikus daktariūkščius, išeinančius pro lauko duris, jis *matė* juos, po velnių...

Ar tikrai?

Bet ar tikrai?

Ralfas prisiminė praeitą rytą. Jis sėdėjo toje pačioje kėdėje su puodeliu arbatos ant kelių ir galvojo: *Te prasideda spektaklis. O tada išvydo tuos du mažus plikus niekšelius, po velnių, išeinančius iš Mėjos Ločer namo*!

Tik galbūt visa tai netiesa, nes jis nežiūrėjo į ponios Ločer namą, o labiau "Raudonojo obuolio" link. Ralfas pajuto, jog akies krašteliu užkliuvo už Rozali, todėl pasuko galvą, norėdamas patikrinti. Ir tada išvydo mažus plikus daktariūkščius Mėjos Ločer verandoje. Dabar Ralfas nebebuvo toks tikras, kad matė praviras duris. Galbūt jis tai tik įsivaizdavo, o kodėl gi ne? Jie jokiu būdu negalėjo prisiartinti iš lauko pusės.

Negali būti toks tikras, Ralfai.

Netiesa. Trečią valandą ryto Hariso aveniu buvo tokia tyli kaip ir mėnulio apšviesti kalnai: Ralfas būtų pastebėjęs menkiausią judesėlį.

Ar *tikrai* Dr. nr.1 ir Dr. nr.2 išėjo pro lauko duris? Kuo daugiau Ralfas apie tai galvojo, tuo mažiau galėjo tuo patikėti.

Bet kas gi tada nutiko, Ralfai? Galbūt jie išlindo iš už Nematomo Gardolio skydo? O galbūt - pagalvok apie tai! - jie praėjo pro duris lyg vaiduokliai iš seno TV šou!

Beprotiška, bet tai atrodė panašu į tiesą.

Ką? Kad jie praėjo pro sumautas DURIS? O, Ralfai, tau jau reikia pagalbos. Būtinai turi pasikalbėti su kuo nors apie tai, kas tau darosi.

Taip. Ralfas tuo neabejojo: jis turėjo kam nors išsipasakoti, kol dar neišprotėjo. Bet kam? Karolina būtų labiausiai tikusi, bet ji jau mirusi. Leidekeriui? Bet Ralfas pamelavo jam apie skambutį į 911. Kodėl? Nes tiesa būtų atrodžiusi lyg beprotybė. Tarytum jis būtų užsikrėtęs Edo Dypno paranoja. Bet nuodugniai viską apsvarsčius, argi tik tai ne geriausias paaiškinimas?

- Bet juk taip nėra, - sušnibždėjo Ralfas. - Jie buvo tikri. Kaip ir auros.

Iki Rojaus dar tolimas kelias, mielasis... ir stebėk tuos žalsvai auksinius balto žmogaus pėdsakus savo kelyje.

Išsipasakoti. Iškloti viską kaip ant delno. Taip. Ir tai reikia padaryti, kol Leidekeris neperklausė 911 įrašo ir nepasirodė čia, reikalaudamas pasiaiškinti, kodėl Ralfas pamelavo ir ką jis žinojo apie Mėjos Ločer mirtį.

Išsipasakoti. Iškloti viską kaip ant delno.

Bet Karolina mirusi. Leidekeris dar nelabai gerai pažįstamas. Elena miegojo "Pagalbos moterims" pensione kažkokiame užkampyje, o Luiza Čeis galėjo pasidalyti jo išpažintimi su savo draugėmis. Tai kas gi lieka?

Atsakymas iškart tapo aiškus, tačiau Ralfas vis dar nenorėjo kalbėtis su Makgovernu apie pastaruoju metu vykstančius dalykus. Ralfas prisiminė dieną, kai rado Bilį, besėdintį ant suoliuko šalia beisbolo aikštelės ir apraudantį savo seną draugą bei mokytoją Bobą Polherstą. Ralfas bandė pasakyti Biliui apie auras, bet, regis, Makgovernas jo negirdėjo. Jis taip skubėjo išdėstyti savo mintis iš gerai surežisuoto scenarijaus apie tai, kaip bjauru būti senam.

Ralfas pagalvojo apie ironiškai pakeltą antakį. Apie pastovų cinizmą. Apie pailgą, visuomet per daug paniurusį veidą. Apie literatūrines aliuzijas, kurios dažnai priversdavo Ralfą nusišypsoti, bet drauge pasijusti nepilnaverčiu. O be to, tas Makgoverno požiūris į Luizą: pataikaujantis, netgi per daug.

Bet Bilis buvo ne visai toks, ir Ralfas tą puikiai žinojo. Makgovernas *sugebėjo* užjausti ir šiuo atveju netgi svarbiausia - suprasti. Jiedu su Ralfu buvo pažįstami jau daugiau nei dvidešimt metų, o paskutinius dešimt gyveno tame pačiame name. Makgovernas išklausydavo visas Karolinos kalbas, ir jei Ralfas negalėtų pasikalbėti su Biliu apie vykstančius dalykus, tai su kuo tada?

Atsakymas buvo toks elementarus: su niekuo.

10 skyrius

1

Miglos ratilai aplink žibintus dingo, saulei nušvietus dangų rytuose, o apie devynias diena tapo giedra ir šilta - paskutinis bobų vasaros pasispardymas. Pasibaigus "Labas Rytas, Amerika" laidai, Ralfas nulipo žemyn, pasiryžęs papasakoti Makgovernui apie nutikusius jam dalykus (kiek tik išdrįs prisipažinti), kol dar neprarado savitvardos. Tačiau priėjęs prie Bilio buto durų jis išgirdo dušo čiurlenimą ir Viljamą D. Makgoverną, dainuojantį "Aš palikau savo širdį San Franciske".

Susikišęs rankas į užpakalines kišenes, Ralfas išėjo į verandą ir ėmė gėrėtis diena. Jam nebuvo nieko pasaulyje gražesnio už saulėtą spalio dieną: netgi naktinės kančios ėmė nykti. Be abejo, jos grįš, tačiau dabar Ralfas jautėsi puikiai. Diena atrodė stulbinančiai graži, ir Ralfas tikėjo, kad kitą tokią išvys tik ateinantį gegužį. Jis būtų tikras kvailys, jei nepasinaudotų ja. Pasivaikščiojimas Hariso aveniu atšaka ir atgal užtruks kokį pusvalandį (gal keturiasdešimt penkias minutes, jei susitiks ką nors kelyje, su kuriuo verta paplepėti), o iki to laiko Bilis spės išsimaudyti, jei tik Ralfui pasiseks.

Ralfas priėjo poilsiavietę prie Apskrities oro uosto tvoros, nesąmoningai tikėdamasis sutikti senąjį Dorą. Tada jie galėtų pasikalbėti apie poeziją (pavyzdžiui, apie Stiveną Dobinsą) ar filosofiją. Iš pradžių Dorensas galėtų paaiškinti, kas yra "Ilgalaikių reikalai", ir kodėl Ralfas turėtų į juos "nesikišti".

Tačiau Dorenso poilsiavietėje nebuvo. Ralfas sutiko tik Doną Vyzį, kuris pabandė Ralfui paaiškinti, kodėl Bilas Klintonas toks siaubingas prezidentas ir kodėl senutei JAV būtų daug geriau, jei Amerikos žmonės būtų išsirinkę tą fiskalinį genijų Rosą Pero. Ralfas (kuris balsavo už Klintoną ir manė, kad jis visai neblogas prezidentas), nenorėdamas pasirodyti nemandagus, išklausė jį, o tada pamelavo,

kad yra susitaręs su kirpėju. Tai buvo pirmas į galvą šovęs pasiteisinimas.

- Ir dar! - kalbėjo Donas, Ralfui jau tolstant. - Ta jo pasipūtusi žmona! Juk ji lesbietė! Iš karto tai supratau!.. Žinai kaip? Pažiūrėjau į jos batus! Batai yra jų slaptas kodas! Jos visada nešioja batus bukais galais ir...

- Iki pasimatymo, Donai! - šūktelėjo Ralfas ir pasiskubino pasišalinti.

Ralfas nuėjo gal kokį ketvirtį mylios, kol pagaliau jį apgaubė tyla.

2

Tai atsitiko, kai jis atsidūrė priešais Mėjos Lečer namą. Ralfas sustingo vietoje, išplėstomis, netikinčiomis akimis spoksodamas į Hariso aveniu. Dešine ranka jis susigriebė už gerklės; apatinis žandikaulis nukaro. Iš šalies atrodė, kad jį ištiko širdies smūgis, ir nors Ralfo širdis ir toliau plakė normaliai - bent jau kol kas - jis vis tiek jautėsi lyg ištiktas *kažkokio* smūgio. Rudenį patirti įvykiai tikrai neparuošė tokiai staigmenai. Ir Ralfas tikrai nemanė, kad *kas nors* išvis galėjo jį tam paruošti.

Vėl sugrįžo tas kitas pasaulis - paslaptingas aurų pasaulis, ir šįkart kaip niekad aiškiai... kad net Ralfas suabejojo, ar tik žmogus negali numirti nuo pojūčių gausumo. Viršutinė Hariso aveniu dalis tapo švytinčia stebuklų šalimi, persipynusia spalvotomis sferomis, kūgiais ir pusmėnuliais. Medžiai, kurie dar po savaitės bus visiškai pliki, degė lyg deglai Ralfo akyse ir sąmonėje. Dangaus neįmanoma buvo apibūdinti: iš viršaus į Ralfą žvelgė absoliuti žydruma.

Ralfas spoksojo į telefono laidus virš savęs, vos jausdamas, kad sulaikė kvėpavimą. Tačiau būtinai privalėjo įkvėpti, jei nenorėjo kaipmat užbaigti savo dieneles. Rantytos geltonos spiralės slankiojo juodais laidais, primindamos Ralfui kirpėjo iškabas, kai jis dar buvo visai vaikas. Kartkartėmis šiuos geltonai juodus ruožus perskrosdavo du ryškiai raudoni vertikalūs blyksniai arba žali šviesuliai, kurie iškart pasklisdavo į šalis, akimirką užgoždavo geltonus žiedus ir išnykdavo.

Tu matai, kaip kalbasi žmonės, - it paralyžiuotas mąstė Ralfas. - *Ar žinai tai, Ralfai? Teta Sedė iš Dalaso plepa su savo mylimiausia*

dukterėčia iš Derio; fermeris iš Heiveno tariasi su dileriu, iš kurio perka atsargines dalis savo traktoriui; kunigas bando padėti nelaimės ištiktam parapijiečiui; tai balsai, o tuos blyksnius ir šviesulius sukelia padidėjusios tų žmonių emocijos - meilė, neapykanta, laimė ar pavydas.

Be to, Ralfas jautė, kad tai, ką mato, toli gražu ne viskas; kad priekyje dar laukė visas naujas pasaulis, kurį išvydus, dabartiniai įspūdžiai visai išbluktų. O jei tai dar ne pabaiga, tai kaip Ralfui tai ištverti ir neišprotėti? Net ir akių užmerkimas nepadės. Iš kažkur Ralfas žinojo, kad daiktų matomumas kilęs iš pergyvenimo pripažintos nuostatos, jog rega - pirminis pojūtis. Tačiau dabartiniu atveju vien matymo neužteko.

Kad įsitikintų, Ralfas užmerkė akis... ir vis tiek matė Hariso aveniu, tarytum akių vokai būtų tapę stikliniai. Vienintelis skirtumas, kad įprastos spalvos pasikeitė ir pasaulis pasidarė panašus į spalvotos nuotraukos negatyvą. Medžiai prarado savo oranžinį bei geltoną atspalvį ir tapo nenatūraliai ryškiai žali. Hariso aveniu, birželį padengta nauju asfalto sluoksniu, virto baltuoju keliu, o dangus - nuostabiu raudonu ežeru. Ralfas vėl atmerkė akis, įsitikinęs, kad auros jau bus dingusios, bet jis apsiriko: pasaulis mirgėjo nuo spalvų gausumo ir skambėjo nuo gilių, nuaidinčių garsų.

Kada pradėjau visa tai matyti? - nustebo Ralfas, leisdamasis nuo kalvos. - *Kai maži pliki daktariūkščiai išdygo man prieš akis?*

Tačiau prieš akis nebuvo jokių plikų ar kitokių daktariūkščių; jokių angelų ar velnių, iškišusių galvas iš kanalizacijos šulinių. Tiktai...

- Atsargiai, Robertsai, žiūrėk, kur eini!

Šiurkštūs ir truputėlį neramūs žodžiai tarytum įgavo fizinį pavidalą: lyg ranka būtų palietusi ąžuolinę sieną kokiame nors senoviniame vienuolyne ar salėje. Ralfas stabtelėjo ir išvydo ponią Perin. Ji nulipo nuo šaligatvio į nutekamąjį griovelį, kad Ralfas jos nenumuštų it kokio kėglio, ir dabar stovėjo iki kelių įsibridusi į nukritusius lapus, rankoje laikydama nertą krepšelį pirkiniams. Ji iš padilbų žvelgė į Ralfą pro vešlius pražilusius antakius. Poną Perin supanti aura buvo pilkos kariškos uniformos spalvos.

- Ar tu girtas, Robertsai? - girgždančiu balsu paklausė ji, ir staiga visos spalvos ir pojūčiai paliko pasaulį: prieš akis vėl plytėjo Hariso aveniu malonų rudenio rytą.

- Girtas? Aš? Visai ne. Aš visiškai blaivus.

Ralfas ištiesė jai ranką. Ponia Perin, jau perkopusi devintą dešimtį, bet vis dar tvirta kaip ąžuolas, dėbtelėjo į jį, tarsi Ralfas joje būtų paslėpęs žaislinį švilpuką. *Manęs neapgausi, Robertsai,* - bylojo jos šaltos pilkos akys. - *Manęs niekada neapgausi.* Ji užlipo ant šaligatvio be Ralfo pagalbos.

- Atleiskite, ponia Perin. Nemačiau, kur einu.

- Žinoma, nematei. Užuot žiūrėjęs, išsižiojęs skraidei padebesiais. Atrodei kaip visiškas idiotas.

- Atleiskit, - pakartojo Ralfas ir prikando liežuvį, kad nenusikvatotų.

- Hm, - ponia Perin nužvelgė jį it jūrų pėstininkų seržantas naujoką. - Tavo marškinių šone skylė, Robertsai.

Ralfas pakėlė kairę ranką ir pažiūrėjo. Tikrai jo mylimiausių languotų marškinių šone žiojėjo skylė. Pro ją matėsi tvarstis su išdžiūvusia kraujo dėme bei kuokštelis pažasties plaukų. Ralfas pasiskubino nuleisti ranką, jausdamas, kaip raudonis užlieja skruostus.

- Hm, - pakartojo ponia Perin, tuo išreikšdama viską, ką norėjo pasakyti Ralfui Robertsui. - Gali užnešti juos man, jei nori. Ir kitus taip pat, jei reikia susiūti. Juk žinai, kad vis dar sugebu valdyti adatą.

- Net neabejojau, kad sugebate, ponia Perin.

Ponia Perin metė į Ralfą dar vieną žvilgsnį, bylojantį: *Tu senas pataikūnas, Ralfai Robertsai, ir to jau turbūt nepakeisi.*

- Tik ne per pietus, - pridūrė ji. - Tokiu metu padedu ruošti pietus benamių prieglaudoje ir dalinu juos penktą valandą. Tai Dievo darbas.

- Taip, žinoma, kad...

- Rojuje benamių nebus, Robertsai. Gali tuo neabejoti. Ir jokių suplėšytų marškinių! Bet kol esame čia, turime vienas kitu pasirūpinti. Tokia mūsų pareiga.

Ir aš ją velniškai gerai vykdau, - tiesiog rėkė ponios Perin veidas.

- Atnešk suplėšytus marškinius rytą ar vakare, Robertsai. Labai nesilaužyk, tik nebandyk ateiti vėliau nei pusę devynių. Devintą einu miegoti.

- Jūs labai maloni, ponia Perin, - padėkojo Ralfas ir vėl prikando liežuvį. Jis suprato, kad greitai nebesusitvardys: pratrūks juokais arba mirs.

- Ką tu. Tai tik krikščioniška pareiga. Be to, Karolina buvo mano draugė.

- Ačiū, - padėkojo Ralfas. - Argi ne siaubinga, kas atsitiko Mėjai Ločer?

- Ne, - atšovė ponia Perin. - Tai - Dievo gailestingumas.

Ralfui nespėjus sureaguoti, ji patraukė savo keliu. Ponia Perin atrodė tokia tiesi, kad net buvo skaudu į ją žiūrėti.

Ralfas paėjo kelis žingsnius, tada atsirėmė į telefono būdelę, prispaudė ranką prie lūpų ir tyliai pratrūko juoktis: jis juokėsi iki ašarų. Kai priepuolis (taip, tai buvo panašu į isterijos priepuolį) praėjo, Ralfas pakėlė galvą ir ašarotomis akimis smalsiai apsidairė. Jam palengvėjo, kai neišvydo to, ko kiti nematė.

Bet tai sugrįš, Ralfai. Ir pats tai puikiai žinai.

Taip, tikriausiai jis žinojo, bet apie tai bus galima pagalvoti ir vėliau. O dabar reikėjo išsipasakoti.

3

Kai Ralfas grįžo iš nuostabaus pasivaikščiojimo gatve, Makgovernas jau sėdėjo savo kėdėje verandoje ir vartė rytinį laikraštį. Pasukęs prie namo, staiga Ralfas apsisprendė: jis daug ką papasakos Biliui, bet ne viską. Jis būtinai praleis tų dviejų vyrukų, kuriuos matė išeinančius iš ponios Ločer namo, apibūdinimą, kad jie buvo panašūs į ateivius iš bulvarinių laikraščių, parduodamų "Raudonajame obuolyje".

Pamatęs belipantį Ralfą, Makgovernas pakėlė galvą.

- Sveikas, Ralfai.

- Sveiks, Bili. Ar galiu su tavim apie šį tą pasikalbėti?

- Žinoma, - Makgovernas rūpestingai sulankstė laikraštį. - Pagaliau vakar mano seną draugą Bobą Polherstą išvežė į ligoninę.

- Tikrai? Maniau, kad taip atsitiks daug anksčiau.

- Ir aš. Ir *visi* kiti. Jis mus apkvailino. Be to, atrodė, kad jis po truputį atsigauna, - bent jau nuo plaučių uždegimo, - o po to vėl atkrito.

Vakar apie pietus jis liovėsi kvėpuoti, ir jo dukterėčia jau patikėjo, kad jis mirs nebesulaukęs greitosios pagalbos. Tačiau to neatsitiko, o jo būklė vėl stabilizavosi, - Makgovernas pažvelgė į gatvę ir atsiduso. - Mėja Ločer iškrenta iš žaidimo vidury nakties, o štai Bobas ir toliau kapstosi. Na ir pasaulis.

- Tai jau taip.

- Apie ką norėjai pasikalbėti? Ar pagaliau nusprendei pasipiršti Luizai? Nori tėviško patarimo, kaip tai padaryti?

- Man reikia patarimo, bet ne dėl mano meilės reikalų.

- Na, tai varyk, - paragino Makgovernas.

Ralfas taip ir padarė, džiaugdamasis, kad Bilis tyliai, bet įdėmiai klausosi. Jis pradėjo nuo Biliui jau žinomų dalykų: incidento tarp Edo ir furgono vairuotojo 1992-ųjų vasarą ir kad tuometinės Edo frazės beveik nesiskyrė nuo tų, kurias jis ištarė tą dieną, kai sumušė Eleną už tai, kad ji pasirašė peticiją. Kalbėdamas Ralfas ėmė vis stipriau jausti, kad tarp šių visų keistų dalykų yra glaudus, beveik numanomas ryšys.

Jis papasakojo Makgovernui apie auras, bet nutylėjo apie tą tylųjį kataklizmą, kurį patyrė tik prieš pusvalandį - apie tai kol kas Ralfas nusprendė neprasitarti. Be abejo, Bilis žinojo, kad Čarlis Pikeringas buvo užpuolęs Ralfą ir kad šis dar labiau sužalojo užpuoliką, pasinaudodamas Elenos ir jos draugės dovanotu dujų balionėliu. Tačiau dabar Ralfas pasidalijo mintimis apie tai, ko nepasakė tą sekmadienio vakarą, kai jiedu kartu vakarieniavo: kaip balionėlis atsidūrė švarko kišenėje. O tas stebukladarys, jo nuomone, turėjo būti senasis Doras.

- Po velnių! - sušuko Makgovernas. - Tu gyveni labai pavojingai, Ralfai!

- Ko gero.

- Kiek papasakojai Džoniui Leidekeriui?

Labai *nedaug*, norėjo pasakyti Ralfas, bet nusprendė, kad ir tai atrodytų kaip pagražinimas.

- Beveik nieko. Ir dar. Aš tau dar nepasakojau apie... na, apie pačius esminius dalykus, susijusius su tais įvykiais.

Ralfas dūrė pirštu į Mėjos Ločer namą, prie kurio ką tik privažiavo du mėlynai balti furgonai su užrašu "MEINO VALSTIJOS POLI-

CIJA" ant šono. Ralfas suprato, kad tai teismo ekspertai, kuriuos minėjo Leidekeris.

- Mėja? - Makgovernas palinko į priekį. - Žinai kažką, kas nutiko Mėjai?

- Manau, kad taip.

Iš lėto tarsi žmogus, šokinėjantis akmenimis per upelį, Ralfas papasakojo Makgovernui, kaip atsibudo, nuėjo į svetainę ir išvydo iš ponios Ločer namo išeinančius du vyriuškius. Jis prisiminė sėkmingą žiūronų paiešką ir pažymėjo, kad vienas iš vyrų nešėsi žirkles. Ralfas nutylėjo apie savo košmarą su Karolina smėlyje ir švytinčius pėdsakus bei apie vėlesnę išvadą, kad tiedu vyrai galėjo pereiti pro duris: tai būtų sunaikinę visą istorijos patikimumą (jei tik Bilis ir dabar dar juo tikėjo). Ralfas baigė pasakojimą tuo, kad anonimiškai paskambino į 911, ir nutilęs įdėmiai pažvelgė į Makgoverną.

Bilis, lyg norėdamas išsiblaškyti, papurtė galvą.

- Auros, pranašystės, paslaptingi įsilaužėliai su žirklėmis... tu tikrai pavojingai *gyveni.*

- Ką manai, Bili?

Keletą minučių Makgovernas nieko neatsakė. Ralfui kalbant, jis susuko laikraštį į ritinėlį ir dabar nesąmoningai tapšnojo juo per koją. Ralfas jautė, kad turi dar tiesiai paklausti: *Ar manai, kad aš išprotėjau, Bili?* - bet susilaikė. Negi į tokius klausimus žmonės atsako sąžiningai... bent jau pirma neišgėrę raminančiųjų? Negi Bilis galėjo atsakyti: *O taip, Ralfai broliuk, manau, kad esi visiškas beprotis, todėl gal iškart paskambinkim į Džuniper Hilą ir pasiteiraukim, ar neatsirastų tau ten laisvos lovelės?* Nepanašu... ir nors bet koks Bilio atsakymas nieko nereiškė, geriau jau tiesmukiškai neklausti.

- Tiksliai *nežinau*, ką manau, - pagaliau atsakė Bilis. - Bent jau ne dabar. Kaip jie atrodė?

- Jų veidus buvo sunku įžiūrėti net su žiūronais, - tarė Ralfas. Jo balsas buvo toks pat tvirtas kaip ir vakar, kai melavo apie telefono skambutį į 911.

- Ir tikriausiai neįžiūrėjai, kokio jie amžiaus?

- Aha.

- Ar vienas iš jų galėjo būti mūsų senas pažįstamas iš mūsų gatvės?

- Edas Dypno? - Ralfas nustebęs pažvelgė į Makgoverną. - Ne, ten buvo ne jis.

- O Pikeringas?

- Ne. Nei Edas, nei Čarlis Pikeringas. Būčiau juos atpažinęs. Ką tu nori tuo pasakyti? Kad mano protas šiek tiek sustreikavo ir patalpino tuodu vyrukus, kurie pastaruoju metu privertė mane nemažai pasinervinti, Mėjos Ločer verandoje?

- Žinoma, ne, - atsakė Bilis.

Jis liovėsi tapšnoti laikraščiu per koją ir mirktelėjo. Ralfui sutraukė skrandį. Taip, būtent *tai* Makgovernas ir norėjo pasakyti. Bet juk tai nieko nuostabaus?! Galbūt ir ne, bet tai spazmo neatleido.

- O Džonis sakė, kad visos durys buvo užrakintos?

- Taip.

- Iš vidaus?

- Aha, bet...

Makgovernas taip netikėtai pašoko nuo kėdės, kad akimirką Ralfui pasirodė, jog jis ims bėgti šalin šaukdamas: "Saugokitės Robertso! Jis išprotėjo!" Tačiau Bilis pasuko atgal į namą. Ralfui tai pasirodė dar pavojingiau.

- Ką žadi daryti?

- Paskambinti Lariui Pero, - atsakė Bilis. - Jaunesniam Mėjos broliui. Jis vis dar gyvena Kardvilyje. Tikriausiai ir Mėją ten palaidos, - Bilis keistai pažvelgė į Ralfą. - O ką, *tavo nuomone*, žadėjau daryti?

- Nežinau, - nerangiai atsakė Ralfas. - Akimirką pagalvojau, kad pulsi bėgti tolyn nuo manęs it akis išdegęs.

- Nieko panašaus.

Makgovernas ištiesė ranką ir patapšnojo Ralfui per petį, tačiau šis gestas buvo šaltas ir nejaukus. Paviršutiniškas.

- O ką ponios Ločer brolis turi bendra su šiais įvykiais?

- Džonis sakė, kad Mėjos kūnas išsiųstas nuodugnesniam skrodimui į Augustą, tiesa?

- Na, jis pasakė "medicininei ekspertizei"...

Makgovernas tik numojo ranka.

- Koks skirtumas. Jei ką nors *rado*, kad galima būtų įtarti žmogžudystę, Laris tikrai apie tai sužinojo pirmas. Juk jis vienintelis artimas giminaitis.

- Taip, bet ar jis nenustebs, kad tu tuo domiesi?

- O, nesijaudink dėl to, - atsakė Makgovernas. - Pasakysiu, kad policija užantspaudavo namą, o Hariso aveniu jau sklinda gandai. Jis žino, kad su Mėja kartu mokėmės mokykloje ir kad reguliariai lankiau ją pastaruosius dvejus metus. Su Lariu nesame labai artimi, bet visai neblogai sutariame. Jis papasakos viską man tik dėl to, kad abu esame iš Kardvilio. Supranti?

- Ko gero, bet...

- O aš tuo beveik *neabejoju*, - pertraukė Makgovernas ir staiga virto labai sena ir šlykščia reptilija - Gilos pabaisa ar basilisku. Jis dūrė pirštu į Ralfą. - Aš - ne kvailys ir žinau, kaip gerbti pasitikėjimą. Iš tavo veido supratau apie abejonę ir pasipiktinau. Aš net įsižeidžiau.

- Atleisk, - atsiprašė Ralfas. Jį pribloškė Makgoverno protrūkis. Dar akimirką Bilis paspoksojo į jį, suraukęs siauras lūpas, kurios neuždengė per didelių dantų protezų, ir linktelėjo.

- Gerai, atsiprašymas priimtas. Privalau turėti omeny, kad sumautai miegi, o pats aš negaliu liautis galvoti apie Bobą Polherstą, - Makgovernas giliai atsiduso. - Klausyk, jei nori, kad neskambinčiau Mėjos broliui...

- Ne, ne, - paprieštaravo Ralfas, apgailestaudamas, kad nebegali atsukti laikrodžio dešimčia minučių atgal ir nebepradėti viso šito pokalbio. Staiga į galvą atplaukė jau surikiuoti į eilę žodžiai, kurie būtų pamaloninę Bilį.

- Atleisk, jei suabejojau tavo diskretiškumu.

Makgovernas išsišiepė.

- Dabar žinau, kodėl nemiegi - vis galvoji apie tokį šlamštą. Sėdėk ramiai, Ralfai, ir mąstyk apie begemotus, kaip sakydavo mano motina. Aš tuoj grįšiu. Galbūt net jo nerasiu. Žinai, pasiruošimai laidotuvėms... Gal nori tuo tarpu pavartyti laikraštį?

- Žinoma. Ačiū.

Makgovernas padavė jam į ritinėlį suvyniotą laikraštį ir pradingo name. Ralfas pažvelgė į pirmą puslapį su antrašte: "PASIRINKIMO"

ŠALININKAI IR "GYVENIMO DRAUGAI" JAU PASIRUOŠĘ AKTYVISTĖS ATVYKIMUI". Straipsnį lydėjo dvi naujos nuotraukos. Vienoje matėsi pustuzinis jaunų moterų su plakatais: "MŪSŲ KŪNAI, MŪSŲ PASIRINKIMAS" ir "DERYJE IŠAUŠO NAUJAS RYTAS". Kitoje piketuotojai žygiavo "Pagalbos moterims" link. Jie nenešė jokių plakatų, bet jų ir nereikėjo: apie viską bylojo jų juodi apdangalai ir dalgiai.

Ralfas atsiduso, numetė laikraštį ant laisvos kėdės ir nužvelgė antradienio ryto Hariso aveniu. Jam dingtelėjo, kad Makgovernas galbūt kalbasi su Džoniu Leidekeriu, o ne Lariu Pero, ir abu sprendžia, ką daryti su tuo senu, kvankštelėjusiu, nemigos iškankintu Ralfu Robertsu.

Pamaniau, kad norėtum sužinoti, kas skambino į 911, Džoni.

Ačiū, Profe. Mes jau ir patys beveik išsiaiškinome, bet visada neblogai gauti patvirtinimą. Manau, kad jis niekam nepridarys nemalonumų. Beje, man jis netgi patinka.

Ralfas nutraukė spėliones, kam skambino Bilis. Lengviau buvo paprasčiausiai sėdėti ir išvis negalvoti... netgi apie begemotą; lengviau - stebėti, kaip "Budweiser" furgonas įsuka į "Raudonojo obuolio" parkavimo aikštelę, stabteli pasisveikinti su "Magazines Incorporated" furgono vairuotoju, kuris ką tik atvežė šios savaitės laikraščių, žurnalų ir knygelių porciją ir dabar jau ruošėsi išvažiuoti; stebėti senąją Harietą Beningen su jos ryškiai raudonu rudeniniu paltu, išėjusią pasivaikščioti (žiūrint į ją, ponia Perin atrodė tikra jauniklė); stebėti mergaitę, dėvinčią džinsus ir per didelius baltus sportinius marškinėlius bei užsimaukšlinusią keturiais dydžiais didesnę vyrišką skrybėlę, kuri šokinėjo per virvutę žole apaugusiame tarpe tarp Franko duoninės ir "Vikio Mūno soliariumo". Lengviau buvo stebėti, kaip kilnojasi mažos mergaitės rankutės ir klausytis jos begalinės skaičiuotės

Trys-šeši-devyni, štai ir žąsinai girti...

Tolimiausia proto kertele Ralfas suvokė (su didžiule nuostaba!), kad tuoj tuoj užmigs čia pat, ant verandos laiptų. Ir tuo pat metu auros vėl užpildė pasaulį savo neįtikėtinomis spalvomis ir judesiais. Buvo nuostabu, bet...

... bet kažkas ne taip. *Kažkas*? Kas?

Mergaitė šokinėjo per virvutę laisvame plote. Joje buvo kažkas ne taip. Aptemptos džinsais kojos kilojosi it siuvimo mašinos ritė. Jos šešėlis šokinėjo šalia ant piktžolėmis ir saulėgrąžomis apaugusio šaligatvio. Virvė taip pat šokinėjo aukštyn žemyn... ir aplinkui... aukštyn žemyn ir aplinkui.

Ralfas suklydo: ten buvo ne per dideli marškinėliai, o chalatas. Baltas chalatas, kaip kad vilkėdavo aktoriai senuose TV serialuose apie ligonines.

Trys-šeši-devyni, štai ir žasinai girti,
Prisirūkiusi žolės, beždžionėlė gatvėj dvės...

Debesis užstojo saulę, ir žalios šviesos banga užliejo dieną, nugramzdindama ją į dugną. Ralfo oda pasišiaušė ir pašiurpo, šokinėjantis mergaitės šešėlis dingo. Ji pažvelgė į Ralfą, ir šis suprato, kad tai visai ne mergaitė: į jį žvelgianti būtybė buvo kokių keturių pėdų ūgio vyriškis. Iš pradžių Ralfas pamanė, kad skrybėlės uždengtas veidas priklauso vaikui, nes jame nesimatė nė raukšlelės. Tačiau Ralfas aiškiai pajuto, kad iš jo tryško sveiku protu nesuvokiamas blogis ir piktybiškumas.

Taip, - neatitraukdamas akių nuo būtybės, mąstė Ralfas. - *Taip ir yra. Kad ir kas tai būtų, jis nesveikas. Visiškai.*

Tikriausiai būtybė perskaitė Ralfo mintis, kadangi iškart šlykščiai išsiviepė, tarytum jie abu dalytųsi kažkokia nemalonia paslaptimi. Ralfas beveik neabejojo, kad net nekrutindama lūpų būtybė ištarė:

[Atvažiavo MAŠINA! Jau beždžionė PARTRENKTA! Ir jos pasaka BAIGTA!]

Tai buvo ne vienas iš tų dviejų mažų daktariūkščių, kuriuos Ralfas matė ponios Ločer verandoje. Galbūt *panašus* į juos, bet ne tas pats. Jis buvo...

Būtybė numetė savo virvutę, kuri sumirgėdama ore tapo geltona, o po to raudona. Mažas padarėlis - Dr. nr.3 - dėbtelėjo į Ralfą, šyptelėjo, ir staiga Ralfas suprato dar vieną dalyką, nuo kurio net plaukai pasišiaušė. Jis atpažino skrybėlę ant būtybės galvos.

Tai buvo dingusi Bilio Makgoverno panama.

4

Ir vėl berods būtybė perskaitė Ralfo mintį. Ji nusitraukė skrybėlę nuo galvos, apnuogindama pliką viršugalvį, ir pamojavo Makgoverno panama it kaubojus ant pasistojusio piestu mustango, nesiliaudamas nebyliai šypsotis.

Staiga būtybė dūrė pirštu į Ralfą, po to užsimaukšlino skrybėlę ant galvos ir nėrė į siaurą, žolėmis apaugusį tarpą tarp soliariumo ir duoninės. Debesis atidengė saulę, ir besikeičiantis aurų blizgesys vėl ėmė blėsti. Po minutės ar dviejų, būtybei dingus, Hariso aveniu vėl virto nuobodžia kaip įprasta.

Ralfas gilai įkvėpė, prisimindamas beprotybę tame mažame išsiviepusiame veide ir kai būtybė dūrė pirštu

(Jau beždžionė PARTRENKTA)

į jį lyg

(Ir jos pasaka BAIGTA)

norėdama jį pažymėti.

- Įtikinkit mane, kad aš užmigau, - sušnibždėjo Ralfas. - Įtikinkit mane, kad aš užmigau ir susapnavau tą padarą.

Už jo atsivėrė durys.

- Aha, kalbi su savimi. - leptelėjo Bilis. - Turbūt turi apvalią sumelę banke, Ralfi.

- Taip, kad užtektų padengti laidotuvių išlaidas.

Pats sau Ralfas atrodė lyg žmogus, ką tik išgyvenęs baisų šoką ir vis dar kovojantis su likusia baime. Jis pusiau tikėjo, kad Bilis tuoj pasilenks prie jo pilnu susirūpinimo (o gal įtarimo?!) veidu ir paklaus, kas atsitiko.

Makgovernas nepadarė nieko panašaus. Jis tik klestelėjo į supamąją kėdę, sukryžiavo rankas ant siauros krūtinės ir nukreipė žvilgsnį į Hariso aveniu - sceną, kur jam, Ralfui, Luzai, Dorensui Marstelarui ir kitiems senukams-"auksaamžininkams" buvo lemta vaidinti nuobodžius ir kartais net skausmingus personažus.

O jei aš papasakočiau jam apie jo skrybėlę? - pamanė Ralfas. - *Jei pradėčiau pokalbį taip: Bili, aš žinau, kas nutiko tavo panamai. Kažkokia būtybė, panaši į vyrukus, matytus praeitą naktį, ją turi. Jis nešioja ją, kai šokinėja per virvutę tarp duoninės ir soliariumo.*

Jei Bilis abejojo jo sveiku protu, tai šitos naujienos būtinai išsklaidytų visas abejones. Kurgi ne.

Ralfas patylėjo.

- Atleisk, kad taip ilgai užtrukau, - tęsė Makgovernas. - Laris teigė, kad jis jau buvo beeinąs pro duris į laidotuvių rūmus, kai paskambinau, bet man nespėjus net išsižioti, išklojo apie pusę Mėjos gyvenimo ir beveik viską apie savąjį. Nenustodamas prakalbėjo keturiasdešimt penkias minutes.

Bilis perdėjo - praėjo ne daugiau kaip penkios minutės - bet pažvelgęs į laikrodį Ralfas nustebo, kad jau buvo penkiolika po vienuolikos. Jis pakėlė akis į gatvę: ponios Beningen jau nebesimatė, "Budweiser" furgono irgi. Ar jis tikrai *miegojo*? Regis, kad taip... bet Ralfas jokiu būdu negalėjo rasti sąmoningų pojūčių trūkumo.

Liaukis, nebūk toks bukagalvis. Tu miegojai, kai matei tą mažą plikį. Tu jį susapnavai.

Logiškas paaiškinimas. Netgi turint galvoje Bilio panamą. Tokia pat skrybėlė pasirodė ir košmare su Karolina. Tada ji gulėjo tarp Rozali letenų.

Tik šįkart Ralfas nesapnavo. Jis tuo neabejojo.

Na... *beveik* neabejojo.

- Ar nepaklausi manęs, ką Mėjos brolis sakė? - truputį įsižeidęs pasiteiravo Makgovernas.

- Atleisk. Turbūt klaidžiojau padebesiais.

- Atleidžiu, sūnau mano... jei tik nuo šiol atidžiau manęs klausysi. Bylą tiriantis detektyvas Funderberkas.

- Esu tikras, kad jo pavardė Aterbekas. Stivas Aterbekas.

Makgovernas drastiškai numojo ranka - kaip kad visada, kai jį kas pataisydavo.

- Koks skirtumas. Taigi jis paskambino Lariui ir pasakė, kad skrodimas tik patvirtino natūralią mirtį. Jie labiausiai domėjosi (tavo skambučio dėka), ar Mėja galėjo būti mirtinai įsilaužėlių įbauginta. Durys buvo užrakintos iš vidaus, o jokios vertybės nedingo, tačiau jie palaikė tavo skambutį rimtu ir ištyrinėjo galimybę.

Nuo pusiau priekaištingo Bilio tono - tarsi Ralfas lengvabūdiškai būtų įpylęs klijų į idealiai veikiančios mašinos pavarų dėžę - Ralfas ėmė nekantrauti.

- *Žinoma*, jie palaikė skambutį rimtu. Mačiau, kaip du vyrukai išėjo iš jos namo, ir pranešiau apie tai pareigūnams. Atvykę jie rado ponią jau negyvą. Kaip jie galėjo *nerimtai* į tai atsižvelgti?

- Kodėl neprisistatei paskambinęs?

- Nežinau. O koks skirtumas? Ir kaip, dėl Dievo meilės, jie gali būti tikri, kad jos mirtinai neišgąsdino?

- Nežinau, ar jie šimtu procentų tikri, - dabar jau irzliai atsakė Makgovernas, - bet tikriausiai arti to, nes atiduoda kūną jos broliui. Tai turbūt kažkokie kraujo tyrimai. Žinau tik, kad tas detektyvas Funderberkas...

- Aterbekas...

- ... pasakė Lariui, kad Mėja tikriausiai mirė miegodama.

Bilis sukryžiavo kojas, perbėgo pirštais per savo mėlynų kelnių klostes ir skvarbiai nužvelgė Ralfą.

- O dabar paklausyk, nes duosiu tau patarimą. Nueik pas gydytoją. Tuoj pat. Šiandien. Neišsisukinėk, o nueik tiesiai pas Ličfildą. Nes to jau per daug.

Daktariūkščiai, išeinantys iš ponios Ločer namo, manęs nepastebėjo, o šis - atvirkščiai, - mąstė Ralfas. - *Jis mane matė ir dūrė į mane pirštu. Kaip suprantu, turbūt jis manęs ieškojo.*

Tikrai nuostabi paranojiška mintis.

- Ralfai? Ar girdi, ką pasakiau?

- Taip. Kaip supratau, tu netiki, kad aš mačiau, jog kažkas išėjo iš ponios Ločer namo.

- Teisingai. Pastebėjau tavo veido išraišką, kai pasakiau, jog užtrukau keturiasdešimt penkias minutes, ir kaip tu pažvelgei į laikrodį. Tu juk nepatikėjai, kad praėjo tiek daug laiko, tiesa? O nepatikėjai todėl, nes snūduriavai, net pats nenutuokdamas apie tai. Tu truputį nusnūdai. Tikriausiai taip buvo ir aną naktį, Ralfai. Tik tada susapnavai tuos du vyrukus, ir sapnas pasirodė toks tikras, kad atsibudęs net iškvietei policiją. Argi nelogiška?

Trys-šeši-devyni, - kartojo mintyse Ralfas. - *Štai ir žąsinai girti.*

- O žiūronai? - paklausė jis. - Jie vis dar guli ant stalo šalia kėdės svetainėje. Ar jie neįrodo, kad nemiegojau?

- Nežinau, kaip jie galėtų ką nors įrodyti. Galbūt vaikščiojai per miegus. Ar apie tai pagalvojai? Sakai, kad matei įsilaužėlius, bet neįstengi jų apibūdinti.

- Tos oranžinės gatvės šviesos...

- Visos durys buvo užrakintos iš vidaus...

- Vis tiek aš...

- Ir tos tavo minėtos auros. Tai nemigos darbas - esu tuo tikras. Bet vis tiek viskas galėjo būti daug rimčiau.

Ralfas atsistojo, nulipo nuo verandos ir atsukęs Makgovernui nugarą sustojo ant takelio. Smilkiniuose tvinksėjo, o širdis smarkiai plakė krūtinėje. Per daug smarkiai.

Jis ne tik dūrė pirštu. Buvau iš pat pradžių teisus: mažasis kalės vaikas mane pažymėjo. Ir jis - visai ne sapnas. Taip pat ir tiedu prie Mėjos Ločer namo. Esu tuo tikras.

Žinoma, Ralfai, - atsakė kitas vidinis balsas. - *Bepročiai visada neabejoja tais beprotiškais dalykais, kuriuos mato ir girdi. Todėl jie ir yra bepročiai. Haliucinacijos čia niekuo dėtos. Jei matei tai, ką matei, tai kas tada nutiko poniai Beningen? Kas nutiko "Budweiser" furgonui? Kaip pražiopsojai tas keturiasdešimt penkias minutes, kol Makgovernas kalbėjosi telefonu su Lariu Pero?*

- Tavyje pasireiškia labai rimti simptomai, - Makgovernas kalbėjo jam už nugaros, ir Ralfui pasirodė, kad Bilio balse nuskambėjo kažkokia siaubinga gaidelė. Pasitenkinimas? Ar taip galėjo būti?

- Vienas iš jų turėjo žirkles, - neatsisukdamas burbtelėjo Ralfas. - Aš jas mačiau.

- Liaukis, Ralfai! Tik pagalvok! Pasirausk savo smegeninėje ir *pagalvok*! Sekmadienio popietę, mažiau nei prieš parą prieš akupunktūros seansą, beprotis vos neperduria tavęs peiliu. Visai nenuostabu, kad tą naktį smegenys sukuria košmarą su aštriu daiktu. Chongo adatėlės ir Pikeringo medžioklinis peilis virto žirklėmis. Argi tau neatrodo, kad ši hipotezė paaiškina visus esminius dalykus, o tavo teiginiai visai nieko nepaaiškina?

- Ir aš miegojau, kai pasiėmiau žiūronus? Tu taip manai?

- Visai galimas daiktas.

- Ir tą patį pasakysi apie dujų balionėlį švarko kišenėje? Senasis Doras visai su tuo nesusijęs?

- Nerūpi man tavo dujų balionėlis ar senasis Doras! - suriko Makgovernas. - Man rūpi *tu*! Kenti nuo nemigos jau nuo balandžio ar gegužės; esi nusiminęs ir jauti depresiją nuo Karolinos mirties...

- *Nejaučiu* aš jokios depresijos! - atšovė Ralfas.

Kitoje gatvės pusėje paštininkas stabtelėjo ir atsigręžė į juos.

- Gerai, tegul bus, kaip sakai, - nesiginčijo Bilis. - Tu nejauti depresijos. Taipgi tu nemiegi, matai auras, vyrukus, išslenkančius iš užrakintų namų vidury nakties... - ir tada apsimestinai nuoširdžiu balsu Bilis ištarė tai, ko Ralfas labiausiai bijojo: - Turėtum pasisaugoti, mano berniuk. Pradedi kalbėti kaip ir Edas Dypno.

Ralfas atsisuko. Jo veidą išmušė raudonis.

- Kodėl tu šitaip sakai? Kodėl bandai mane perkalbėti?

- Aš nebandau tavęs perkalbėti, Ralfai. Aš bandau tau *padėti*. Būti tavo draugu.

- Kaip tik taip ir neatrodo.

- Na, kartais teisybė žeidžia, - ramiai atsakė Makgovernas. - Bent jau turi suprasti, kad tavo protas ir kūnas bando tau kažką pasakyti. Leisk paklausti: ar tai *vienintelis* toks sapnas pastaruoju metu?

Ralfas probėkšmais prisiminė Karoliną, užkastą iki kaklo į smėlį ir rėkiančią apie baltojo žmogaus pėdsakus. Ir vabalus, pasipylusius iš jos galvos.

- Pastaruoju metu *nieko* košmariško nesapnuoju, - šaltai atšovė Ralfas. - Tikriausiai netiki manimi, nes tai netinka tavo sumanytam scenarijui.

- Ralfai...

- O dabar leisk *tavęs* paklausti. Ar tiki, kad mano matyti vyriškiai ir Mėjos Ločer mirtis yra tik atsitiktinumas?

- Galbūt ir ne. Galbūt tavo fizinis ir emocinis susijaudinimas sukūrė sąlygas, palankias trumpam, bet visiškai neįtikėtinam psichologiniam įvykiui.

Ralfas tylėjo.

- Tikiu, kad tokie dalykai retsykiais pasitaiko, - atsistodamas tęsė Bilis. - Tikriausiai skamba juokingai, kai kalba toks užkietėjęs racionalistas, bet tai tiesa. Netvirtinu, kad tavo atveju būtent taip ir buvo,

tačiau neatmetu galimybės. Tik *esu* tikras, kad tavo matyti vyriškiai neegzistuoja realiame pasaulyje.

Ralfas žvelgė į Makgoverną, susikišęs rankas į kišenes ir taip stipriai suspaudęs kumščius, kad jie atrodė lyg akmenys. Jis jautė, kaip tvinkčioja rankų raumenys.

Makgovernas nulipo verandos laipteliais žemyn ir švelniai paėmė Ralfą už rankos, truputį aukščiau alkūnės.

- Tik manau...

Ralfas taip drastiškai atmetė ranką, kad Makgovernas net šūktelėjo iš nuostabos ir susverdėjo.

- *Žinau*, ką tu manai.

- Tu negirdi, ką aš...

- O, jau pakankamai prisiklausiau. Daugiau net nereikia. Patikėk manim. Ir atleisk, eisiu pasivaikščioti. Turiu prasiblaškyti.

Ralfas jautė, kad raudonis palieka skruostus ir kaktą. Jis pabandė pagalvoti apie ką nors kita, kad atsikratytų to beprasmiško pykčio, bet nepajėgė. Ralfas jautėsi panašiai kaip tą naktį, pabudęs po sapno su Karolina: jo mintys staugė iš siaubo ir sumišimo, o pradėjęs judėti, jis vėl pagalvojo, kad tuoj parpuls ant žemės kaip kad tą ankstyvą rytą. Tačiau jis vis tiek ėjo į priekį. Kartais tai vienintelė išeitis.

- Ralfai, tu privalai nueiti pas gydytoją! - Bilis šaukė pavėjui, ir Ralfas aiškiai pajuto tą keistą, vaidingą pasitenkinimą Makgoverno balse. Jo susirūpinimas turbūt buvo nuoširdus, bet lyg saldus glaistas ant rūgštaus pyragaičio.

- Ne pas vaistininką, ne pas hipnotizuotoją ir ne pas akupunktūrininką! Privalai nueiti pas *savo šeimos gydytoją*!

Taigi, pas vyruką, kuris palaidojo mano žmoną potvynio zonoje! - savo sąmonėje suriko Ralfas. - *Pas vyruką, kuris užkasė ją iki pečių į smėlį ir liepė nesijaudinti, nes jei tik vartos* valiumo *ir "Tylenol-3" tabletes, tuomet nenuskęs.*

Balsu jis tarė:

- Turiu *pasivaikščioti*! Tik *to* ir tetrokštu!

Širdies dūžiai aidėjo smilkiniuose lyg sunkūs kūjo smūgiai, ir Ralfas pagalvojo, kad tikriausiai taip ir atrodo infarktas. Jei kuo greičiau nesusivaldys, susmuks ant šaligatvio nuo, kaip sakydavo jo tėvas, "pykčio paralyžiaus".

Ralfas girdėjo, kad Bilis jį seka. *Neliesk manęs, Bili,* - mąstė jis. *Net nebandyk padėti ranką ant mano peties, nes turbūt atsisuksiu ir vošiu tau per veidą.*

- Aš bandau tau *padėti,* argi nesupranti? - rėkė Makgovernas.

Paštininkas kitoje gatvės pusėje vėl stabtelėjo pažvelgti į juos. Prie "Raudonojo obuolio" Karlas, vaikinas, dirbantis rytais, ir Sju, popietinė jo pamaina, taip pat žiopsojo į juos. Karlas vienoje rankoje laikė bandelių maišelį. Tikrai nuostabu, ką tokiu momentu gali pastebėti... nors ne taip jau nuostabu, palyginus su pastaruoju metu matytais reginiais.

Reginiais, kuriuos manei, *kad matei,* - pataisė išdavikiškas balsas iš gilios pasąmonės.

- Pasivaikščioti, - beviltiškai murmėjo Ralfas. - Tik *pasivaikščioti.*

Protas ėmė sukti nemalonų filmuką, į kurį neitų, jei net nebeliktų nieko kito dar nematyto kino centre. Šio siaubo filmuko garsinį takelį sudarė žaidimas "Šmurkšt, pabėgo žebenkštis!"

- *Paklausyk, Ralfai. Mūsų amžiuje psichinės ligos - įprastas dalykas*! *Mūsų amžiuje tai velniškai įprasta, todėl NUEIK PAS SAVO GYDYTOJĄ*!

Ponia Beningen stovėjo verandoje, palikusi lazdą apačioje. Ji vis dar vilkėjo ryškiai raudoną rudeninį paltą ir atvėpusiu žandikauliu spoksojo į juos.

- *Ar girdi mane, Ralfai? Tikiuosi, kad taip*!

Ralfas paspartino žingsnį ir susigūžė, tarytum iš priekio pūstų šaltas vėjas. *O jei jis ir toliau klyks iš paskos vis garsiau ir garsiau? O jei jis seks mane per visą gatvę?*

Jei taip atsitiks, žmonės pamanys, kad tai jis kuoktelėjęs, - Ralfas atsakė pats sau, tačiau nuo šios minties jam nepalengvėjo. Galvoje vis dar skambėjo vaikiška dainelė, skambinama pianinu - ne, *neskambinama*, o pradedančio mokinio dar tik barškinama klavišais:

Aplink šilkmedžio krūmą
Vijo beždžionė žebenkštį.
Beždžionė tik juokavo,
Šmurkšt! Pabėgo žebenkštis!

Ralfas išvydo Hariso aveniu senukus, kurie pirko draudimą iš besireklamuojančių per kabelinę televiziją kompanijų; kurie nešiojosi akmenis inkstuose ir auglius galvose; kurių atmintis silpnėjo, o prostata didėjo; kurie gyveno iš pensijos ir žvelgė į pasaulį pro kataraktos aptrauktas akis, o ne rožinius akinius. Šie žmonės skaitė visą gautą paštą iš eilės, o supermarketų reklamose ieškojo nuolaidų konservams ir šaldytiems pietums. Ralfas matė juos, dėvinčius groteskiškai trumpas kelnes bei sijonus ir sportinius marškinėlius su Byvio ir Tešlagalvio atvaizdais. Tai buvo seniausi pasaulyje vaikai. Jie ėjo ratu aplink dvi kėdžių eiles, o mažas plikas vyriškis baltu chalatu skambino pianinu "Šmurkšt, pabėgo žebenkštis!" Kitas plikis atiminėjo kėdes, o muzikai nutilus ir visiems susėdus, vienam asmeniui - ir tai buvo Mėja Ločer, o kitas galėjo būti ir pats Makgovernas - nelikdavo vietos. Be abejo, tas asmuo turėdavo palikti kambarį. Ralfas išgirdo Bilio juoką. Jis juokėsi, nes vėl suspėjo atsisėsti. Galbūt Mėja Ločer jau mirusi, Bobas Polherstas - ant mirties slenksčio, Ralfas Robertsas baigia prarasti sveiką protą, bet jis, Viljamas D. Makgovernas, vis dar puikiai jautėsi, vis dar buvo toks pat puošeiva ir tiesus, vis dar gerai valgė ir sugebėdavo rasti kėdę, kai nutildavo muzika.

Ralfas vis greitino žingsnį, dar labiau pakėlęs pečius, praleisdamas pro ausis dar vieną patarimų ir įtikinėjimų antplūdį. Jis netikėjo, kad Makgovernas seks jį per visą gatvę, nors tokios galimybės neatmetė. Jei Bilis pakankamai įpykęs, jis gali eiti iš paskos, ragindamas Ralfą liautis kvailioti ir nueiti pas gydytoją bei vis primindamas, kad muzika gali nutilti bet kurią akimirką, ir jei jis neras laisvos kėdės, gali amžinai prarasti sėkmę.

Tačiau riksmai iš paskos nutilo. Ralfas jau galvojo atsigręžti atgal, bet nusprendė, kad jei Makgovernas tai pamatys, vėl ims šūkauti. Geriausia eiti toliau ir nesustoti. Taigi Ralfas nesąmoningai pasuko oro uosto link. Jis ėjo nulenkęs galvą, bandydamas negirdėti nepailstančios pianino melodijos ir nematyti senukų - vaikų, einančių aplink kėdes, bei įbaugintų akių virš dirbtinių šypsenėlių.

Pagaliau Ralfas suvokė, kad jo viltys buvo paneigtos. Vis dėlto jį stūmė į tunelį, ir dabar jį jau supo begalinė tamsa.

II DALIS
Paslaptingas miestas

Seni žmonės privalo būti tyrinėtojai.

T.S. Eliotas
"Keturi kvartetai"

11 skyrius

1

"Senųjų sukriošėlių" Deris nebuvo vienintelis paslaptingas miestas, egzistuojantis vietovėje, kurią Ralfas Robertsas laikė savo namais. Išaugęs Meri Mede, kur šiandien stovėjo įvairūs Old Keipo pastatai, Ralfas suprato, kad šalia suaugusiems priklausančio Derio yra dar vienas, priklausantis tiktai vaikams. Neibolto gatvėje prie tramvajaus depo plytėjo apleistos valkatų džiunglės, kur galėjai rasti pomidorų sriubos skardines su mėsos troškiniu ar porą skardinių alaus. Už Aladino teatro galėjai rasti skersgatvį, kur visi rūkė pigias "Bull Durham" cigaretes ir baisiai triukšmavo. Palinkusi į upę augo sena eglė, kur mergaičių ir berniukų būriai mokydavosi nerti į vandenį. Per Barensą vingiavo šimtas (o gal net du šimtai) takelių, o centrą it blogai sugijęs randas kirto apaugęs žaluma slėnis.

Šios paslaptingos vietos ir gatvelės nepatekdavo į suagusiųjų regos lauką ir buvo kruopščiai nuo jų slepiamos... su *kai kuriomis* išimtimis. Toks buvo ir faras, vardu Aloyzas Nelis, - ponas Nelis, kaip jį vadindavo Derio vaikai, - ir tik dabar, eidamas į poilsiavietę prie tos vietos, kur Hariso aveniu virto jos atšaka, Ralfui dingtelėjo į galvą, jog tikriausiai Krisas Nelis yra senojo pono Nelio sūnus... nors gal ir ne, nes Ralfo matytas policininkas, kartu atvykęs su Džonu Leidekeriu, buvo per jaunas ponui Neliui į sūnus. Galbūt anūkas.

Ralfas sužinojo apie antrą paslaptingą miestą, - kuris priklausė senukams, - kai išėjo į pensiją, tačiau pilnateisiu jo piliečiu pasijuto tik po Karolinos mirties. Šis miestas buvo panašus į vaikišką Derį, nes ir jį visiškai ignoravo visada kažkur skubantis pasaulis. "Senųjų sukriošėlių" Deris kirtosi su trečiuoju paslaptingu miestu: "Pasmerktųjų" Deriu - ten gyveno valkatos, pabėgėliai ir pamišėliai, kurių neišlaikydavo užrakintų.

Poilsiavietėje Lafajetas Čapinas supažindino Ralfą su viena svarbiausių gyvenimo nuostatų... žinoma, kai tampi *bona fide** "senuoju sukriošėliu". Nuostata buvo susijusi su kiekvieno "tikruoju gyvenimu". Šis pokalbis įvyko tuomet, kai abu vyrukai dar tik bandė viens kitą pažinti. Ralfas paklausė, ką Fėjus veikė, prieš pradėdamas vaikščioti į poilsiavietę.

- Na, tikrame gyvenime buvau dailidė ir baldžius, - atsakė Čapinas, parodydamas išlikusius dantis, - bet tai jau baigėsi gal prieš dešimt metų.

Tarytum, tada pagalvojo Ralfas, išėjimas į pensiją būtų koks vampyro pabučiavimas, vedantis išlikusiuosius po jo į nemirtingųjų pasaulį. Ir jei gerai pagalvotum, argi tai jau taip toli nuo tiesos?

2

Palikęs Makgoverną toli už savęs (bent jau taip Ralfas tikėjosi), Ralfas praėjo pro ąžuolų ir klevų kamienus, kurie užstojo poilsiavietę nuo atšakos. Jis išvydo, kad nuo pirmojo pasivaikščiojimo padaugėjo žmonių su pietumis popieriniuose maišeliuose. Eberlių ir Zelių šeimynos dėliojo riebaluotas kortas, kurias laikydavo čia pat, ąžuolo drevėje. Fėjus ir Mulheras, išėjęs į pensiją veterinaras, žaidė šachmatais, o pora žioplių pakaitomis spoksojo į abu žaidėjus.

Poilsiavietė ir buvo skirta žaidimams, - kaip ir dauguma kitų "senųjų sukriošėlių" Derio vietų, - bet, Ralfo nuomone, tai tebuvo rėmai. Iš tikrųjų žmonės ateidavo čia tarsi patvirtinti (jei tik ne patiems sau), kad jie vis dar turi šiokį tokį gyvenimą, tikrą ar ne.

Ralfas atsisėdo ant laisvo suoliuko šalia tvoros ir nesąmoningai pirštu ėmė vedžioti po raižinius: vardus, inicialus, keiksmažodžius - stebėdamas tvarkingai kas dvi minutes nusileidžiančius lėktuvus. Tačiau jis neužmiršo viena ausimi klausytis už jo vykstančių pokalbių. Mėjos Ločer vardas ne kartą šmėstelėjo juose. Ją pažinojo keletas iš čia esančių žmonių, bet svarbiausia visgi buvo ponios Perin nuomonė: kad Dievas pagaliau pagailėjo jos ir panaikino kančias. Bet daugiausia buvo kalbama apie artėjantį Siuzanos Dei vizitą. Šiaip senieji

---

* Tikras *(lot.)*.

sukriošėliai, kurie bet kurią dieną buvo pasiruošę mirti nuo žarnyno vėžio ar infarkto, nemėgo politinių diskusijų, bet netgi čia abortai sugebėjo suvienyti ir supriešinti žmones.

- Ji išsirinko ne tą miestą, ir, po velnių, nemanau, kad ji tą žino, - tarė daktaras Mulheras, įdėmiai stebėdamas šachmatų lentą, kai tuo tarpu Fėjus Čapinas numušė paskutinius jo karaliaus gynėjus. - Čia viskas vyksta kitaip. Ar atsimeni tą susišaudymą prie Blek Spoto, Fėjau?

Fėjus suniurzgėjo ir nupūtė likusį daktaro rikį.

- Nesuprantu aš *tų* pusgalvių, - įsiterpė Liza Zel, pakeldama pirmą "News" puslapį nuo stalo ir pirštu parodydama nuotrauką su apsirėdėliais, žygiuojančiais priešais "Pagalbos moterims" centrą. - Jie ką, gal nori grįžti į tas dienas, kai moterys pačios darėsi sau abortus pakabo pagalba?

- To jie ir *nori*, - atsakė Džordžina Eberli. - Jie mano, kad jei moteris bijo mirti, ji pasiryš gimdyti. Bet jiems niekada netoptelėjo į galvą, kad moteris gali labiau bijoti turėti kūdikį, nei pakabu jo atsikratyti.

- O kuo čia dėta baimė? - šiurkščiai paklausė vienas iš žioplių - plačiaveidis seniokas, vardu Pedersenas. - Žmogžudystė yra žmogžudystė, nesvarbu, ar vaikas viduje, ar išorėje. Tokia mano nuomonė. Netgi jei vaikas dar tik mikroskopu įžiūrimas, tai vis tiek žmogžudystė. Nes jei paliksi jį ramybėje, jis ir taps vaiku.

- Todėl kiekvieną kartą patampęs pimpalą jautiesi kaip Adolfas Eichmanas, - mestelėjo Fėjus ir perstūmė karalienę. - Šachas.

- La-fa-je-tai Ča-pi-nai! - suriko Liza Zel.

- Žaidimas su savimi visai kitas dalykas, - paraudęs paprieštaravo Pedersenas.

- Tikrai? O ar tik Biblijoje neaprašė vieno vyruko, kurį Dievas prakeikė už savo gaidžio tampymą? - paklausė kitas žioplys.

- Tikriausiai kalbi apie Onaną? - Ralfas už savęs išgirdo balsą.

Jis atsigręžė ir nustebęs išvydo senąjį Dorą. *Iš kur, po velnių, tu atsiradai,* - nusistebėjo Ralfas. Jis galėjo prisiekti, kad dar prieš minutę už jo nieko nebuvo.

- Onanas, Šmonanas, - atkirto Pedersenas. - Tokia sperma nelygi kūdikiui...

- Tikrai? - paklausė Fėjus. - Tai kodėl tada katalikų bažnyčia nepardavinėja gumyčių per Bingo žaidimus? Paaiškink man.

- Tai tik nemokšiškumas, - atsakė Pedersenas. - O jei tu nematai...

- Onanas buvo nubaustas ne už masturbaciją, - įsikišo Dorensas. - O už tai, kad atsisakė apvaisinti savo brolio našlę, kad pratęstų brolio giminę. Yra toks Aleno Ginsbergo eilėraštis...

- Užsikimšk, senas kvaily! - suriko Pedersenas ir atsisuko į Fėjų Čapiną. - O jei tu neskiri vyro, žaidžiančio su savimi, ir moters, nuleidžiančios Dievo duotą kūdikį į kanalizaciją, tu irgi toks pat kvailys kaip ir jis.

- Tai labai *nešvankus* pokalbis, - įsiterpė Liza Zel, nors atrodė kaip tik juo susižavėjusi.

Ralfas pažvelgė jai per petį ir pastebėjo, kad dalis tvoros nuplėšta nuo kuolelio ir nulenkta žemyn: tikriausiai tai vaikų, kurie čia vakar naktį linksminosi, darbas. Bet tai išaiškino vieną paslaptį. Jis nepastebėjo Dorenso, nes senuko nebuvo poilsiavietėje: jis vaikščiojo po oro uosto teritoriją.

Ralfui dingtelėjo į galvą, kad dabar pats tinkamiausias laikas griebti Dorensą už rankos ir ištraukti iš jo visus įmanomus atsakymus... bet turbūt Ralfas nuo jų tik dar labiau susipainiotų. Senasis Doras per daug jau buvo panašus į Češyro katiną iš "Alisos Stebuklų šalyje" - daugiau šypsenos nei pačio kūno.

- Didžiulis skirtumas? - Fėjus paklausė Pedersono.

- Taip! - raudonis užliejo Pedersono skruostus.

Daktaras Mulheras pasimuistė kėdėje.

- Fėjau, geriau užmirškim visa tai ir baikime žaidimą, gerai?

Fėjus net nepažvelgė į jį, nes vis dar spoksojo į Pederseną.

- Gal geriau pagalvok apie tuos mažus spermatozoidus, mirštančius tavo delne, kai tik tu atsisėdi ant klozeto, svajodamas, kad būtų malonu, jei Merlina Monro paimtų tavo...

Pedersenas numušė likusias figūras nuo šachmatų lentos. Daktaras Mulheras atsilošė. Jo lūpos drebėjo, akyse už akinių rožiniais rėmeliais, dviejose vietose apvyniotais izoliacija, atsispindėjo baimė.

- Labai gerai! - rėkė Fėjus. - Tai pats geriausias sumautas argumentas, iškrypėli!

Pedersenas pakėlė kumščius.

- Nori jų paragauti? Nagi, eikš!

Fėjus palengva atsistojo. Jis buvo visa pėda aukštesnis už plačiaveidį Pederseną ir svėrė gal šešiasdešimčia svarų daugiau už jį. Ralfas negalėjo patikėti savo akimis. Jei nuodai pasiekė ir poilsiavietę, tai kas tada darosi pačiame mieste? Regis, daktaras Mulheras teisus. Siuzana Dei absoliučiai nenutuokia, kokia nesąmonė atvykti į Derį pasisakyti. Daugeliu atvejų Deris tikrai nepanašus į kitas vietas.

Ralfas ėjo artyn peštukų, dar nežinodamas, ką ketina daryti, tačiau apsidžiaugė, kad Stenas Eberlis daro tą patį. Priėję prie susikibusių senukų, jie pasikeitė žvilgsniais, ir Stenas nežymiai linktelėjo. Ralfas apkabino Fėjaus pečius, o Stenas sugriebė už kairės Pederseno rankos.

- Net nebandyk, - ištarė Stenas tiesiai į Pederseno ausį. - Viskas baigsis tuo, kad turėsime abu išvežti į Derio ligoninę su širdies smūgiais, o tau, Harli, tikrai jo nereikia - du jau ir taip turi. O gal tris?

- Aš neleisiu jam juoktis iš žudomų vaikų! - užginčijo Pedersenas, ir Ralfas išvydo ašaras, riedančias senuko skruostais. - Mano žmona *mirė* gimdydama antrą mūsų dukterį! Kraujo užkrėtimas atėmė ją iš manęs 1946-aisiais! Todėl nenoriu daugiau kalbėti apie kūdikių žudynes!

- Viešpatie, - pasikeitusiu balsu atsakė Fėjus. - Aš to nežinojau, Harli. Atleisk...

- *Dėjau* aš ant tavo atsiprašymų! - suriko Pedersenas ir išplėšė ranką iš Steno Eberlio gniaužtų.

Jis šoktelėjo Fėjaus link, kuris iškėlė savuosius kumščius, bet ir vėl juos nuleido, nes Pedersenas praėjo pro šalį, net nežvilgtelėjęs į jį. Jis patraukė takeliu pro medžius, vedančiu į atšaką, ir greitai dingo. Stojo trisdešimt sekundžių trukusi tyla, kurią pertraukė tik atskrendančio lėktuvo ūžesys.

3

- Viešpatie, - pagaliau ištarė Fėjus. - Matai vyruką beveik kasdien jau dešimt metų ir pradedi manyti, kad viską apie jį žinai. Viešpatie, Ralfi. *Aš* nežinojau, kaip mirė jo žmona. Jaučiuosi tikras kvailys.

- Nesinervink, - nusijuokė Stenas. - Jam turbūt prasidėjo mėnesinės.

- Užsičiaupk, - pertraukė Džordžina. - Užteks jau tų šlykščių kalbų.

- Greičiau jau ta Dei atvažiuotų ir išvažiuotų, - pridūrė Fredas Zelis.

Daktaras Mulheras keturpėsčias rankiojo nukritusias šachmatų figūras.

- Ar nori baigti, Fėjau? - paklausė jis. - Aš prisimenu, kas kur stovėjo.

- Ne, - atsakė Fėjus. Jo balsas, išlikęs tvirtas per visą ginčą su Pedersenu, dabar drebėjo. - Man pakaks. Galbūt Ralfas norės su tavim pasirungti.

- Ne, tik ne šį kartą, - atsisakė Ralfas.

Jis akimis ieškojo Dorenso ir pagaliau užtiko jį. Doras jau buvo vėl perėjęs pro skylę tvoroje ir stovėjo žolėse šalia tarnybinio keliuko, lamdydamas knygelę ir stebėdamas, kaip lėktuvas iš lėto juda "General Aviation" terminalo link. Ralfas prisiminė, kaip Edas atlėkė tuo pačiu tarnybiniu keliuku savo senuoju rudu "Datsunu" ir ėmė keiktis

(Paskubėk! Paskubėk susmirdusi šiknaskyle!)

dėl vartų lėtumo. Pirmą kartą po tiek laiko Ralfui pasidarė įdomu, ką Edas veikė oro uoste.

- ... nei anksčiau.

- Ką? - Ralfas pasistengė susitelkti ties Fėjumi.

- Sakiau, kad turbūt vėl miegi, nes atrodai daug geriau nei anksčiau. Bet dabar sutriko tavo klausa.

- Tikriausiai, - Ralfas pabandė nusišypsoti. - Eisiu ko nors užkąsti. Nori eiti kartu, Fėjau? Vaišinu.

- Ne, aš jau suvalgiau sumuštinį, - atsakė Fėjus. - Tiesą pasakius, jis sėdi mano pilve it koks svambalas. Ralfai, juk tas seniokas verkė, ar matei?

- Taip, bet tavo vietoje nelabai kreipčiau į tai dėmesį, - pridūrė Ralfas.

Jis žengė atšakos link, ir Fėjus patraukė kartu su juo. Nuleidęs pečius ir galvą, Fėjus buvo panašus į dresuotą lokį žmogaus drabužiais.

- Mūsų amžiaus vyrai dažnai verkia dėl bet ko. Ir pats žinai.

- Aha, - Fėjus dėkingai nusišypsojo Ralfui. - Beje, ačiū, kad mane sustabdei, kol nepridariau kvailysčių. Juk žinai, koks aš.

Kodėl niekas neįsikišo, kai mudu su Biliu susiginčijome, - mąstė Ralfas, bet garsiai ištarė:

- Nėr už ką. Tiesą pasakius, tai aš turėčiau tau padėkoti. Juk to prireiks mano gyvenimo aprašymui, kai kreipsiuos į SNO dėl to gerai apmokamo darbo.

Fėjus patenkintas nusijuokė ir patapšnojo Ralfui per petį.

- Taip, Generaliniu Sekretoriumi. Taikdariu numeris pirmas! Tu tikrai galėtum, Ralfai, nejuokauju!

- Apie tai nėr ir kalbos. Pasirūpink savim, Fėjau.

Ralfas jau norėjo nusigręžti, bet Fėjus palietė jo ranką.

- Juk dalyvausi kitos savaitės turnyre, tiesa?

Ralfui prireikė laiko, kad suprastų, apie ką Fėjus kalba, nors išėjęs į pensiją dailidė apie tai pliurpė jau nuo pirmų pageltusių lapų. Fėjus rengdavo šachmatų turnyrus, pavadintus "Trečiasis pakilimo-nusileidimo takas", nuo savo "tikrojo gyvenimo" pabaigos 1984-aisiais. Prizas būdavo didelė chromuota taurė su išgraviruota karūna ir skeptru. Fėjus, geriausias žaidėjas "sukriošėlių" tarpe (bent jau vakarinėje miesto dalyje), laimėjo prizą šešis iš devynių kartų, ir Ralfas įtarė, jog jis pasidavė tris kartus, kad tik išlaikytų tyrnyro dalyvių susidomėjimą. Ralfas šį rudenį beveik pamiršo šachmatus: ir be to buvo apie ką pagalvoti.

- Žinoma, - atsakė jis. - Tikriausiai žaisiu.

Fėjus išsišiepė.

- Gerai. Reikėjo surengti jį jau praeitą savaitgalį, - toks buvo tvarkaraštis, - bet tikėjausi, kad jei atidėsiu, tai Džimis V. galės žaisti. Jis vis dar ligoninėje, ir jei aš ir toliau atidėliosiu, greit bus per šalta žaisti lauke, todėl turėsiu tenkintis "Duffy Sprague's" kirpykla kaip 1990-aisiais.

- O kas nutiko Džimiui V.?

- Vėl užpuolė vėžys, - atsakė Fėjus ir dar pridūrė: - Nemanau, kad jis turi bent vieną šansą jo atsikratyti.

Staiga Ralfą dėl išgirstų naujienų užliejo liūdesys. Juodu su Džimiu Vandermėjeriu gerai pažinojo vienas kitą, kai dar turėjo "tikruo-

sius gyvenimus". Tada jie abu buvo kelyje: Džimis su saldainiais ir sveikinimo atvirukais, Ralfas su spausdinimo reikmenimis ir popieriumi. Keletą kartų jiems pavyko sudaryti komandą, keliaujant po Naująją Angliją. Jiedu pakaitomis vairuodavo ir dalydavosi daug prašmatnesniais patogumais, nei būtų galėję sau leisti veikdami po vieną.

Jie taip pat dalydavosi nemaloniomis keliaujančių vyrų paslaptimis. Džimis papasakojo Ralfui apie prostitutę, pavogusią jo piniginę 1958-aisiais, ir kaip jis turėjo pameluoti žmonai, kad paimtas pakeleivis jį apiplėšė. Ralfas prisipažino Džimiui, kad būdamas keturiasdešimt trejų, jis suprato, jog tapo terpinhidratomanas ir kaip skausmingai, bet vis dėlto sėkmingai bandė atsikratyti įpročio. Beje, jis nuslėpė nuo Karolinos savo keistą pomėgį sirupui nuo kosulio taip pat, kaip ir Džimis V. savo paskutinį pasismaginimą.

Daugybė kelionių; daugybė pakeistų padangų; daugybė anekdotų apie keliaujančius komivojažierius ir gražias fermerių dukras; daugybė naktinių pokalbių iki aušros. Kartais jie kalbėdavosi apie Dievą, kartais - apie JAV mokesčių valdybą. Džimis Vandermėjeris buvo velniškai geras draugas. Po to Ralfas gavo sėdimą darbą spaustuvėje ir ryšiai su Džimiu nutūko. Jie atsinaujimo tik čia ir dar keliose "sukriošėlių" Derio vietose: bibliotekoje, biliardinėje, "Duffy Sprague's" kirpyklos poilsio kambaryje ir dar kai kur. Kai ką tik po Karolinos mirties Džimis papasakojo jam, kad jam pasisekė nugalėti plaučių vėžį, Ralfas prisiminė, jog nesvarbu, ar šis vyrukas kalbėdavo apie beisbolą ar žvejybą, jis vieną po kitos kišo "Camel" cigarečių nuorūkas į mašinos peleninę.

- Man pasisekė, - tada pasakė jis.

Tačiau, regis, sėkmė jį apleido.

- O, - atsakė Ralfas. - Kaip gaila.

- Jis jau beveik tris savaites guli Derio ligoninėje, - pasakojo Fėjus. - Jį švitina ir leidžia nuodus, turinčius užmušti vėžį, kuris savo ruožtu žudo Džimį. Esu nustebęs, kad tu nežinojai, Ralfai.

Tu gal ir taip, bet tik ne aš. Nemiga viską praryja. Vieną dieną tai - paskutinis sriubos pakelis, kurio nebegali rasti; kitą - tavo laiko pojūtis; o trečią - tavo seni draugai.

Fėjus papurtė galvą.

- Prakeiktas vėžys. Baugu, kiek jis gali išlaukti.

Ralfas linktelėjo, galvodamas apie Karoliną.

- Gal žinai, kokioje palatoje guli Džimis? Nueičiau jį aplankyti.

- Žinau. 315-oje. Ar atsiminsi?

Ralfas šyptelėjo.

- Kuriam laikui.

- Jei gali, nueik jį aplankyti. Jis pripumpuotas vaistų, bet vis tiek pažįsta tuos, kurie ateina, ir, manau, kad jis apsidžiaugtų tave išvydęs. Vienąkart pasakojo, kad judu kartu gerai leidote laiką.

- Na, tu žinai, - atsakė Ralfas. - Pora vyrukų kelyje ir tiek. Jei kartu apmokėdavome sąskaitas už vakarienę, Džimis V. visada užmesdavo daugiau.

Staiga Ralfas pajuto norą verkti.

- Bjauru, tiesa? - tyliai paklausė Fėjus.

- Taip.

- Tad nueik jį aplankyti. Jis bus patenkintas, ir tu pasijusi geriau. Taip bent jau turėtų būti. Tik nebandyk pamiršti to prakeikto šachmatų turnyro! - baigė Fėjus ir tik heroiškomis pastangomis įstengė pralinksmėti. - Jei pasitrauksi, kaltink tik pats save.

- Aš pasistengsiu dalyvauti.

- Žinau, - Fėjus kumščiu sudavė per Ralfo ranką. - Ir dar kartą ačiū, kad sustabdei laiku, nes po to būčiau apgailestavęs.

- Žinoma. Juk aš - Taidarys numeris pirmas.

Ralfas nusliūkino takeliu, bet po to vėl atsigręžė.

- Ar matai tą tarnybinį takelį? Kuris nuo "General Aviation" terminalo veda į gatvę?

Kaip tik juo dabar iš privataus terminalo važiavo maisto tiekimo sunkvežimis. Saulė, atsispindinti nuo jo stiklų, spigino tiesiai jiems į akis. Sunkvežimis sustojo prie elektrinės akies spindulio. Vartai ėmė skirtis.

- Žinoma, - atsakė Fėjus.

- Praeitą vasarą mačiau Edą Dypno, važiuojantį šiuo keliu, o tai reiškia, kad jis turėjo vartų raktą-kortelę. Gal žinai, kaip jis galėjo ją gauti?

- Ar tas vyrukas iš "Gyvenimo draugų"? Laboratorijos mokslininkas, aną vasarą ištyręs žmonos mušimo pojūtį?

Ralfas linktelėjo.

- Tačiau kalbu apie 1992-ųjų vasarą. Jis vairavo seną rudą "Datsuną".

Fėjus nusijuokė.

- Aš neskiriu "Datsuno" nuo "Tojotos", Ralfai. Lioviausi skirti mašinas, kai "Ševrolė" pakeitė užpakalį. Bet galiu pasakyti, kad dažniausiai tuo keliu naudojasi maisto tiekėjai, mechanikai, pilotai, įgula ir skrydžio valdytojai. Kai kurie keleiviai irgi turi korteles-raktus, jei skrenda iš privačių terminalų. Vieninteliai mokslininkai čia dirba oro prognozės stotyje. Ar jis toks mokslininkas?

- Ne, jis - chemikas. Jis dirbo Hokingo laboratorijoje.

- Žaidė su baltomis žiurkėmis? Žiurkių oro uoste nėra, - tuo neabejoju, - bet prisiminiau, kas dar naudojasi šiais vartais.

- Kas?

Fėjus pirštu parodė į pastatą su gofruotu skardiniu stogu, stovintį per septyniasdešimt jardų nuo "General Aviation" terminalo.

- Matai tą pastatą? Tai Solotekas.

- Kas yra Solotekas?

- Mokykla, - atsakė Fėjus. - Ten moko skraidyti.

4

Ralfas ėjo Hariso aveniu, susikišęs dideles rankas į kišenes ir nuleidęs galvą, kad galėtų matyti tik šaligatvio plyšius po savo sportbačiais. Jis vėl galvojo apie Edą Dypno ir apie Soloteką. Ralfas negalėjo būti tikras, kad Edas buvo oro uoste dėl Soloteko tą dieną, kai susidūrė su ponu Vakarų Pusės Sodininku, tačiau būtinai panoro rasti atsakymą. Taip pat jam buvo smalsu, kur dabar Edas gyveno. Ralfui pasidarė įdomu, ar Džonas Leidekeris taip pat norėtų pasmalsauti, todėl nusprendė tai išsiaiškinti.

Jis ėjo pro kuklų dviaukštį namą, kuriuo dalijosi Džordžas Lyfordas, apskaitininkas, ir "Maritime" juvelyrinė parduotuvė (MES SUPERKAME JŪSŲ SENĄ AUKSĄ UŽ GERIAUSIĄ KAINĄ), kai jo

mintis nutraukė duslus lojimas. Ralfas pakėlė galvą ir išvydo Rozali, tupinčią šalia įėjimo į Strofordo parką. Senasis šuo lekavo, seilės dribo nuo liežuvio, sudarydamos tarp letenų tamsią dėmę. Kailis driko sulipęs į gabalus, tarsi Rozali būtų ilgai bėgusi, o nublukusi mėlyna juosta apie kaklą virpėjo nuo jos tankaus kvėpavimo. Ji vėl sulojo, šįkart beveik suviauksėjo.

Ralfas pažvelgė į kitą gatvės pusę, norėdamas sužinoti, ką lojo šuo, bet išvydo tik "Buffy-Buffy" skalbyklą. Viduje judėjo kelios moterys, tačiau Rozali negalėjo jų aploti, o pro skalbyklą niekas nėjo.

Ralfas vėl atsisuko į šunį ir staiga suprato, kad Rozali ne tik tupėjo ant šaligatvio, bet buvo prie jo *prigludusi*... ir susigūžusi. Ji atrodė mirtinai išsigandusi.

Iki tos akimirkos Ralfas niekada nebuvo susimąstęs, kad šunų išraiška ir kūno kalba tokia klaikiai žmogiška: jie šypsojosi būdami laimingi, susigėdę nuleisdavo galvas, galėjai pastebėti pyktį jų akyse ir įtampą pečiuose. Kaip ir žmonės kiekviena kūno linija jie išduodavo savo begalinę baimę.

Ralfas vėl pažvelgė į kitą gatvės pusę, į tą vietą, kurion atsisukusi lojo Rozali, ir vėl išvydo tik tuščią skalbyklą ir tuščią šaligatvį. Staiga jis prisiminė Jos Didenybę Natali, bandančią sugriebti pilkai mėlynus pirštų paliktus pėdsakus, kai jis ranka nuvalė pieną nuo jos smakro. Kitiems būtų pasirodę, kad ji šiaip mosikuoja rankomis (kūdikiai dažnai šitaip iš niekur nieko mėgsta daryti)... bet Ralfas žinojo geriau.

Jis *matė* geriau.

Rozali išsigandusi suamsėjo. Šis garsas Ralfui priminė nesuteptus vyrius.

Iki šiol viskas vykdavo savaime... bet gal aš galiu sukelti šį reginį. Kokį reginį?

Auras. Žinoma, jas. Ir gal tai, ką Rozali

(*trys - šeši - devyni*)

matė. Ralfas jau beveik nutuokė,

(*štai ir žąsinai girti*)

kas tai, bet norėjo įsitikinti. Tik kaip tai reikėjo padaryti?

Kaip žmogus mato?

Žinoma, žiūrėdamas.

Ralfas atidžiai pažvelgė į Rozali, bandydamas viską įžvelgti - išblukusią dėmę ant mėlynos skarelės, kuri tapo antkakliu, purvinus, sulipusius, neprižiūrėtus kailio kaltūnus, pilką dėmelę ant ilgo snukio. Po kiek laiko Rozali tartum pajuto Ralfo žvilgsnį, nes atsisuko, pažvelgė į jį ir neramiai suinkštė.

Tuo pat metu kažkas spragtelėjo Ralfo galvoje - it būtų užsivedusi mašina. Staiga viskas *prašviesėjo,* ir pagaliau dieną užliejo ryški šviesa. Ralfas grįžo į sodresnį ir apibrėžtesnį pasaulį. Jis išvydo niūrią membraną, - ji priminė supuvusį kiaušinį, - supančią Rozali ir tamsiai pilką jos baliono siūlelį. Jis kilo ne iš viršugalvio, kaip kad žmonių atveju, o iš Rozali snukio.

Štai ir sužinojai pagrindinį skirtumą tarp žmonių ir šunų, - pamanė Ralfas. - *Jų sielos slepiasi skirtingose vietose.*

[Šuneli! Ateik čia, šuneli!]

Ralfas krūptelėjo ir atsitraukė atgal, nes šis garsas priminė kreidos brūženimą į lentą. Jis automatiškai užsikimšo ausis ir tik po to suprato, jog tai nepadės. Ralfas girdėjo ne ausimis. Garsas lietė toliausias smegenų kerteles, kurių rankomis nepasieksi.

[*Ei, tu blusų maiše*! *Gal nori, kad aš čia visą dieną su tavimi tampyčiausi? Greičiau nešk savo susmirdusį užpakalį pas mane*!]

Rozali suinkštė ir vėl nukreipė žvilgsnį nuo Ralfo į tą nematomą būtybę. Ji pasikėlė ir vėl nutūpė ant užpakalinių kojų. Skarelė ant kaklo ėmė stipriai plevėsuoti. Ralfas pastebėjo tamsų pusmėnulį, besiplečiantį apie jos kairį šoną, nes Rozali šlapimo pūslė neišlaikė. Ralfas pažvelgė į kitą gatvės pusę ir pagaliau išvydo Dr. nr.3, stovintį tarp skalbyklos ir gyvenamojo namo. Jis vilkėjo baltą chalatą (Ralfas pastebėjo, kad jis suteptas, lyg būtų dėvimas jau ilgą laiką) ir mūvėjo mėlynus džinsus. O ant galvos vis dar puikavosi Makgoverno panama, kuri dabar balansavo ant būtybės ausų: ji buvo tokia didelė, kad pusė galvos tiesiog pradingo joje. Dr. nr.3 žiauriai šypsojosi šuniui, ir Ralfas išvydo dvi baltų dantų eiles - kanibalo dantų. Kairėje rankoje jis laikė kažką panašų į seną skalpelį ar tiesų skustuvą. Dalis Ralfo sąmonės stengėsi jį įtikinti, kad ant ašmenų matėsi kraujas, bet Ralfas buvo tikras, kad tai tik rūdys.

Dr. nr.3 įsikišo du dešinės rankos pirštus į burną ir skardžiai sušvilpė. Šis garsas perėjo per Ralfo galvą lyg grąžtas. Rozali atšoko atgal ir sustaugė.

[*Eikš čia, kam sakiau? Ir tučtuojau*!]

Rozali, pabrukusi uodegą tarp kojų, atsistojo ir ėmė slinkti gatvės link. Ji inkštė, o baimė privertė ją taip šlubuoti, kad vos galėjo išsilaikyti ant kojų. Su kiekvienu netvirtu žingsneliu užpakalinės kojos grasino sulūžti.

[-*Ei*!]

Ralfas suprato, kad suriko tik prieš save išvydęs mažą žydrą debesėlį, išgraviruotą voratinklinėmis sidabro linijomis. Jis buvo panašus į snaigę.

Plikas gnomas atsigręžė į tą pusę, iš kur sklido Ralfo riksmas, ir instinktyviai pakėlė savo ginklą. Jo veide sustingo pikta nuostaba. Rozali stabtelėjo, priekines letenas sukišusi į nutekamąjį lataką, ir pažvelgė į Ralfą išplėstomis, neramiomis, rudomis akimis.

[*Ko nori, Trumpy?*]

Gnomas pyko, kad jį pertraukė, kad jam pasipriešino. Bet Ralfas pajuto ir kitas užslėptas emocijas. Baimę? Sunku buvo tuo patikėti. Apstulbimas ir nuostaba labiau tiko. Ši būtybė tikrai nebuvo pratusi, kad ją matytų tokie kaip Ralfas.

[Kas atsitiko, Trumpalaiki, gal liežuvį prarijai? O gal užmiršai, ko norėjai?]

[- Noriu, kad paliktum šunį ramybėje!]

Ralfas išgirdo, kad šneka dviem skirtingais būdais. Jis neabejojo, kad kalbėjo garsiai, tačiau balsas sklido iš toli, lyg melodija iš ausinių, laikinai padėtų į šalį. Stovintis šalia būtų išgirdęs jo žodžius, bet jie būtų virtę į stiprų atodūsį: tarytum kalbėtų žmogus, kuris ką tik gavo į pilvą. Tačiau sąmonėje jo balsas skambėjo kaip niekad jaunai, tvirtai ir savimi pasitikinčiai.

Dr. nr.3 tikriausiai išgirdo Ralfą antruoju būdu, nes iškart atšoko, vėl pakeldamas savo ginklą (Ralfas beveik neabejojo, kad tai skalpelis), it pasiruošęs gintis. Tada plikis pakeitė savo vietą. Jis pribėgo prie Hariso aveniu ir atsistojo ant lapais nubarstytos žolės ruoželio

tarp šaligatvio ir gatvės. Jis trūktelėjo džinsų diržą per purviną chalatą ir piktai įsispoksojo į Ralfą. Tada pakėlė surūdijusį skalpelį į viršų ir kelis kartus sumosikavo.

[*Gali mane matyti - didelio čia daikto*! *Nekišk savo nosies ne į savo reikalus, Trumpalaiki*! *Šuo priklauso man*!]

Plikas daktariūkštis atsigręžė į drebantį šunį.

[*Man jau atsibodo su tavimi kvailioti*! *Eikš čia*! *Tučtuojau*!]

Rozali beviltišku žvilgsniu pažiūrėjo į Ralfą ir pradėjo eiti per gatvę. "Aš nesikišu į Ilgalaikių reikalus, - tarė senasis Doras tą dieną, kai įdavė jam Stiveno Dobinso eilėraščių knygelę. - Ir tau nederėtų".

Bet Ralfui atrodė, kad jau per vėlu. O jei ir ne, tai jis neketino atiduoti Rozali tam nemaloniam mažam gnomui, stovinčiam prie skalbyklos kitoje gatvės pusėje.

[- *Rozali*! *Eikš pas mane, mergaite.*]

Rozali suamsėjo ir patraukė Ralfo pusėn. Ji susirangė prie jo dešinės kojos ir pažvelgė į jį. Ralfas lengvai perskaitė jos snukio išraišką: palengvėjimas ir dvigubas dėkingums.

Dr. nr.3 veidą užvaldė begalinės neapykantos grimasa.

[*Geriau jau atsiųsk ją man, Trumpy*! *Perspėju tave*!]

[- *Ne*!]

[*Aš sutrinsiu tave į miltus, Trumpy. Ir visus tavo draugus. Ar supratai? Ar tu...*]

Staiga Ralfas iškėlė vieną savo ranką į pečių aukštį ir pasuko delną į galvos pusę, lyg priimdamas karatė pozą. Po to atsipalaidavo ir nustebęs žvelgė, kaip žydros šviesos juostelės nuo jo pirštų skrieja per gatvę it ką tik mesta ietis. Dr. nr.3 vos spėjo pasitraukti, viena ranka prilaikydamas Makgoverno panamą, kad nenukristų. Žydros linijos praskriejo per tris colius nuo mažytės rankos ir atsitrenkusios į "Buffy-Buffy" langus pasklido it koks antgamtinis skystis. Akimirką dulkėti langai tapo tokie akinančiai žydri kaip šiandienos dangus. Tai tuoj pat išnyko, ir Ralfas vėl matė moteris skalbykloje, lyg niekur nieko lankstančias drabužius ir dedančias juos į skalbimo mašinas. Plikas nykštukėnas atsitiesė, suspaudė kumščius ir pagrūmojo Ralfui. Tada nusitraukė Makgoverno skrybėlę nuo galvos, įsikišo brylius į burną ir nuplėšė lopinėlį. Kai jis atlikinėjo šią vaikišką įniršio paro-

diją, saulė įžiebė kibirkštėles jo miniatiūrinėse ausyse. Dr. nr.3 išspjovė atplėštą gabalėlį ir vėl užsimaukšlino skrybėlę ant galvos.

[*Tas šuo mano, Trumpy*! *Noriu su juo pažaisti*! *O gal geriau pažaisti su tavimi? Su tavim ir tavo sukriošusiais draugeliais*!]

[- *Nešdinkis.*]

[*Subinlaižys*! *Dulkini savo motiną ir laižai jai subinę*!]

Ralfas žinojo, kur jau girdėjo šį žavų posakį: Edas Dypno, prie oro uosto, 1992-ųjų vasarą. Tokių dalykų taip lengvai nepamirši, todėl Ralfą apėmė siaubas. Į ką, dėl Dievo meilės, jis įsipainiojo?

5

Ralfas vėl pakėlė ranką prie galvos, tačiau viduje kažkas pasikeitė. Šį kartą, mostelėjus ranka žemyn, jokių žydrų skrendančių linijų tikrai nebūtų pasirodę.

Tačiau daktariūkštis nežinojo, kad jį gąsdino tuščiu ginklu. Jis atšoko ir ranka su skalpeliu prisidengė veidą. Groteskiškai apkandžiota panama užslinko ant akių, ir akimirką Dr. nr.3 tapo panašus į melodraminę Džeko Skerdiko versiją... tik žymiai sumažintą.

[Tu dar man atsakysi už tai, Trumpy! *Palauk*! *Tik palauk*! *Joks Trumpalaikis nedrįs su manim žaisti*!]

Bet šįsyk mažam baltam daktariūkščiui to pakako. Jis įbėgo į žolėm apaugusį tarpą tarp skalbyklos ir gyvenamojo namo. Per ilgas purvinas chalatas pynėsi tarp džinsuotų kojų. Kartu su Dr. nr.3 dingo ir dienos ryškumas. Ralfas kaip niekad pajuto jo dingimą. Jis jautėsi šviežias, energingas ir vos nesproginėjo iš susijaudinimo.

Aš nuvijau jį šalin! *Aš nuvijau tą šliundros vaiką šalin*!

Ralfas net nenutuokė, kas ta būtybė baltu chalatu buvo iš tiesų, bet neabejojo, kad išgelbėjo nuo jos Rozali, ir to visiškai pakako. Galbūt rytoj grįš priekabūs klausimai apie jo sveiką protą, kai sėdės supamojoje kėdėje ir žiūrės į ištuštėjusią gatvę... bet kol kas jis jautėsi it devintam danguj.

- Tu juk jį matei, Rozali, tiesa? Tu juk matei tą šlykštų mažą...

Ralfas pažvelgė žemyn, bet Rozali prie jo kojų nebebuvo. Nulenkusi galvą, ji šlubčiojo parko link. Dešinė koja su kiekvienu skausmingu žingsniu nukrypdavo į šoną.

- Rozali! - šūktelėjo Ralfas. - Ei, mergaite!

Ir nežinia kodėl - gal kad ką tik kartu patyrė kažką nepaprasta - Ralfas nusivijo ją, iš pradžių tik skubiu žingsniu, po to ristele ir pagaliau it tikras sprinteris.

Tik bėgo jisai neilgai. Dieglys lyg karšta adata sulindo į kairį šoną ir prasismelkė iki pat krūtinės. Ralfas sustojo parke, kur kirtosi du takeliai, ir susilenkė, rankomis pasirėmęs į šlaunis. Prakaitas bėgo į akis ir riedėjo skruostais lyg ašaros. Jis dusliai kvėpavo mąstydamas, ar tai įprastas dieglys, kokius jausdavo mylios bėgimo pradžioje vidurinėje mokykloje, ar tai lemtingo širdies smūgio pradžia.

Po keturiasdešimties sekundžių skausmas ėmė rimti, taigi galbūt tai buvo tik dieglys. Bet vis tiek jis tik parėmė Makgoverno tezę: "Paklausyk, Ralfai. Mūsų amžiuje psichinės ligos - įprastas dalykas! Mūsų amžiuje tai velniškai įprasta!" Ralfas nežinojo, ar tai tiesa, bet nesiginčijo, kad "Visų valstijų maratonas" vyko prieš pusę amžiaus, o toks Rozali vijimasis - kvailas ir tikriausiai pavojingas poelgis. Jei širdis *būtų* sustreikavusi, Ralfas nebūtų tapęs pirmuoju senioku, nubaustu širdies smūgiu už susijaudinimą ir pamiršimą, jog aštuonioliktasis gimtadienis jau ėjo ir praėjo.

Skausmas beveik liovėsi, ir Ralfas pradėjo atgauti kvapą, bet kojomis vis dar buvo sunku pasitikėti, tarytum jos galėjo atsisegti ties keliais ir neperspėjusios nušveisti jį ant žvyruoto takelio. Ralfas pakėlė galvą, dairydamasis artimiausio suoliuko, ir pastebėjo tai, nuo ko pamiršo ir benamius šunis, ir drebančias kojas, ir netgi galimus infarktus. Artimiausias suoliukas stovėjo už keturiasdešimties pėdų kairėje pusėje, nuožulnios kalvelės viršūnėje. Ant to suolelio sėdėjo Luiza Čeis mėlynu rudeniniu paltu. Pirštinėtos rankos buvo prispaustos prie kelių. Ji verkė taip, kad net atrodė, jog tuoj širdis plyš.

12 skyrius

1

- Kas atsitiko, Luiza?

Ji pakėlė galvą į jį, ir Ralfą iškart užplūdo prisiminimas: spektaklis, kurį jiedu su Karolina žiūrėjo Penobskoto teatre Bengore prieš aštuonerius ar devynerius metus. Keli jo herojai vaidino mirusiuosius, todėl buvo išsidažę veidus balta spalva su juodais ratilais aplink akis, kad atrodytų, jog ten tik tuščios akiduobės.

Antra mintis buvo daug paprastesnė: *Meškėnas.*

Luiza arba perkando jo mintis, arba pati suprato, kaip ji atrodo, nes iškart nusisuko, pabandė atidaryti rankinę, bet po to paprasčiausiai užsidengė veidą rankomis.

- Eik šalin, Ralfai, - drebančiu balsu paprašė ji. - Šiandien nekaip jaučiuosi.

Įprastomis aplinkybėmis Ralfas būtų paklusęs ir net neatsigręždamas nuskubėjęs tolyn, jausdamas tik gėdą, kad užtiko Luizą su nubėgusiu makijažu. Bet taip nebuvo, todėl Ralfas nusprendė pasilikti - bent jau kol kas. Jis vis dar įstengė įžvelgti tą keistą šviesą ir vis dar jautė tą kitą pasaulį, tą kitą Derį visai čia pat. Ir dar. Ralfui nebuvo malonu matyti Luizą, visada tokią linksmą, vienišą sėdinčią ant suoliuko ir sukančią akis į kitą pusę.

- Kas atsitiko, Luiza?

- Aš paprasčiausiai ne kaip jaučiuosi! - suriko ji. - Ar negali palikti manęs ramybėje?

Luiza užsidengė pirštinėtomis rankomis veidą. Jos nugara ir mėlyno palto rankovės virpėjo, ir Ralfas prisiminė, kaip atrodė Rozali, kai plikas daktariūkštis šaukė, kad ji kuo greičiau bėgtų pas jį: nelaiminga ir mirtinai išsigandusi.

Ralfas atsisėdo šalia Luizos, apkabino ją ir prispaudė prie savęs. Ji pakluso, bet nelanksčiai... tarsi jos kūne tūnotų tūkstančiai laidų.

- *Nedrįsk* į mane žiūrėti! - suriko Luiza tuo pačiu laukiniu balsu. - Nedrįsk! Mano makijažas nuėjo šuniui ant uodegos! Buvau specialiai išsidažiusi savo sūnui ir marčiai... jie buvo atvažiavę pusryčių... mes planavome kartu praleisti rytą... "Puikiai praleisime laiką, mamule", - sakė Haroldas... bet priežastis, kodėl jie atvažiavo.... tikroji *priežastis...*

Luiza vėl pravirko. Ralfas įkišo ranką į užpakalinę kišenę, ištraukė sulamdytą, bet švarią nosinę ir įdėjo į Luizos delną. Ji paėmė ją, net nepakeldama akių.

- Imk, - paragino Ralfas. - Nusišluostyk, jei nori, nors tu ir taip neblogai atrodai, Luiza. Aš nemeluoju.

Gal tik truputį panaši į meškėną, - pamanė jis. Ralfas pabandė nusišypsoti, bet tučtuojau liovėsi. Jis prisiminė vieną rugsėjo dieną, kai susiruošė į "Rait Eidą" migdomųjų ir sutiko Bilį su Luiza šalia parko, besikalbančius apie demonstraciją, mėtančią lėles su Edu priešaky prie "Pagalbos moterims" centro. Luiza tada buvo aiškiai sutrikusi, - Ralfui pasirodė, kad už jos susirūpinimo ir jaudulio slepiasi nuovargis, - bet vis tiek labai graži: iškilni krūtinė, spindinčios akys, paraudę it mergaitės skruostai. Šio grožio šiandien nė pėdsako neliko: su nubėgusiu tušu Luiza atrodė lyg liūdnas ir pasenęs klounas. Ralfas rimtai supyko ant to, kas sukėlė tokį pokytį.

- Aš *siaubingai* atrodau! - atsakė Luiza, šluostydamasi Ralfo nosine akis. - Aš tikra *baidyklė*!

Pagaliau Luiza atsisuko į jį. Jai tikrai prireikė daug pastangų taip padaryti, nes visi skaistalai ir tušas liko ant Ralfo nosinės.

- Ar labai baisiai atrodau? - atsiduso ji. - Sakyk tiesą, Ralfai Robertsai, arba tą pačią akimirką tapsi žvairiu.

Ralfas pasilenkė ir pabučiavo drėgną Luizos skruostą.

- Tik gražiai, Luiza. Tau reikėtų pataupyti savo nežemišką grožį.

Luiza nežymiai šyptelėjo, ir dvi ašaros vėl nuriedėjo skruostais. Ralfas paėmė nosinę ir švelniai jas nušluostė.

- Aš taip džiaugiuosi, kad čia tu, o ne Bilis. Būčiau numirusi iš gėdos, jei Bilis būtų pastebėjęs, kad verkiu viešoje vietoje.

Ralfas apsidairė. Jis pastebėjo Rozali kalvos papėdėje, - ji gulėjo tarp dviejų tualeto kabinų, pasidėjusi snukį ant letenos, - bet daugiau toje parko dalyje nieko nebuvo.

- Manau, kad esame vienut vienutėliai, - paguodė Ralfas.

- Ačiū Dievui už šią mažą paslaugėlę, - Luiza vėl susigrąžino nosinę ir dar sykį ėmėsi savo makijažo, šįkart daug rūpestingiau. - O jei kalbėsime apie Bilį, tai buvau užsukusi į "Raudonąjį obuolį", - tada dar nebuvau pradėjusi savęs gailėtis ir bliauti, - ir Sju papasakojo, kad judu ne per seniausiai susivaidijote. Šaukėte viens ant kito priekiniame kieme.

- O, niekai, - sunkiai šypsodamasis atsakė Ralfas.

- Ar galiu paklausti, dėl ko susiginčijote?

- Dėl šachmatų, - pamelavo Ralfas. Tai jam pirmiausia dingtelėjo į galvą. - "Trečiojo pakilimo-nusileidimo tako" turnyro, kurį Fėjus Čapinas rengia kiekvienais metais. Nors iš tikrųjų mes dėl nieko nesipykome. Tu juk žinai, kad kartais išlipi ne ta koja iš lovos ir užsikabini už pirmo pasitaikiusio dalyko.

- Kad ir man būtų tas pat nutikę, - atsiduso Luiza. Ji atidarė rankinę ir išsitraukė kompaktinės pudros dėžutę. Atsidusus dar kartą, ji net neatidariusi jos vėl įsidėjo dėžutę atgalios. - Negaliu. Elgiuosi vaikiškai, bet vis tiek *negaliu.*

Ralfas įkišo ranką į rankinę, Luizai nespėjus jos uždaryti, ištraukė kompaktinę pudrą ir atidaręs dėžutę prikišo veidrodėlį prie Luizos veido,

- Matai? Juk ne taip jau ir blogai, ar ne?

Ji nusuko nuo jo veidą lyg vampyras nuo kryžiaus.

- Ach, - ištarė Luiza. - Padėk jį atgal.

- Jei pažadi papasakoti, kas tau nutiko.

- Ką tik panorėsi, tik patrauk šį daiktą.

Ralfas pakluso. Luiza šiek tiek patylėjo, stebėdama, kaip jos pirštai žaidžia su rankinės spynele. Ralfas jau norėjo ją paraginti, kai Luiza iššaukiančiu žvilgsniu pati pažvelgė į jį.

- Taip jau yra, kad *ne vien* tik tu gerai neišsimiegi naktimis, Ralfai.

- Apie ką tu kal...

- Apie *nemigą*! - atkirto Luiza. - Einu gultis kaip visada, bet nebeišmiegu visos nakties. Dar blogiau. Kiekvieną rytą prabundu vis anksčiau.

Ralfas pabandė prisiminti, ar kada nors pasakojo Luizai apie savo problemą. Ne, regis, kad ne.

- Kodėl taip nustebai? - paklausė Luiza. - Tu juk nemanei esąs vienintelis žmogus pasaulyje, nemiegantis naktimis?

- Žinoma, ne! - su užsidegimu atsakė Ralfas... bet ar tik jam dažnai neatrodydavo, kad pasaulyje jis vienintelis toks su ypatinga nemigos *rūšimi*? Toks bejėgis, kai miego valandos vis trumpėjo ir trumpėjo? Panašu į keistą kinų kankinimo vandeniu būdą.

- Kada tai prasidėjo? - paklausė Ralfas.

- Mėnuo ar du prieš Karolinos mirtį.

- Kiek įstengi pamiegoti?

- Vos valandą pernakt nuo spalio pradžios, - Luiza kalbėjo ramiai, bet Ralfas jautė virpesį, kuris išdavė giliai paslėptą paniką. - Jei taip bus ir toliau, apie Kalėdas visai liausiuosi miegoti, o jei taip atsitiks, nežinau, kaip išgyvensiu. Aš vos dabar visa tai išgyvenu.

Ralfas prisivertė paklausti.

- Kodėl niekad nepastebėjau šviesos tavo lange?

- Tikriausiai dėl tos pačios priežasties, kodėl nemačiau ir tavosios, - atsakė Luiza. - Čia gyvenu jau trisdešimt penkerius metus, todėl nebūtina degti šviesą, kad žinočiau, kur einu. Be to, mėgstu pasilaikyti savo problemas sau. Tu užsidegi šviesą antrą valandą ryto, ir greitai kas nors ją pastebi. Tuoj pasklinda gandai, o tada smalsuoliai ima uždavinėti klausimus. Nemėgstu klausimų ir nesu toks žmogus, kuris kiekvieną kartą duoda skelbimą į laikraštį, kai tik užkietėja viduriai.

Ralfas nusikvatojo. Luiza dėbtelėjo į jį apstulbusiu žvilgsniu ir pati nusikvatojo. Ralfas vis dar laikė ją apkabinęs (o gal ranka pati sugrįžo, kai jis ją nuėmė? Ralfas nežinojo ir nelabai tuo rūpinosi), todėl stipriai ją suspaudė. Šį kartą Luiza lengvai prigludo prie jo. Nelanksčios vielos paliko jos kūną. Ralfas apsidžiaugė.

- Tu juk juokiesi ne iš manęs, Ralfai?

- Ne. Žinoma, ne.

Luiza vis dar šypsodamasi linktelėjo.

- *Tada* gerai. Ir tu niekada nematei manęs vaikščiojančios po svetainę?

- Ne.

- Tai todėl, kad prieš mano namą nėra gatvės žibinto. Tačiau vienas toks yra prieš *tavąjį*. Daug kartų mačiau tave toje senoje supamojoje kėdėje sėdintį, žvelgiantį į gatvę ir geriantį arbatą.

Visada galvojau, kad esu vienintelis, - pamanė Ralfas ir staiga į galvą šovė klausimas (komiškas ir podraug labai trikdantis). Kiek kartų ji matė, kaip jis sėdi ir krapšto nosį? Arba klyną?

Skaitydama jo mintis ar pastebėjusi paraudusius skruostus, Luiza paskubėjo pridurti:

- Mačiau tik tavo kontūrus, o be to, tu visada vilkėjai chalatą. Todėl gali dėl to nesijaudinti. Beje, jei ir būtum pradėjęs daryti tai, ko nenorėtum, kad kiti pamatytų, aš būčiau nusisukusi. Juk žinai, kad ne tvarte užaugau.

Ralfas nusišypsojo ir patapšnojo Luizai per ranką.

- Žinau, Luiza. Tai tik... siurprizas. Sužinoti, kad kai sėdėjau ir stebėjau gatvę, kažkas stebėjo mane.

Luiza paslaptingai nusišypsojo, tarsi sakydama: "Nesijaudink, Ralfai. Tu buvai tik peizažo dalis".

Ralfas paspoksojo į jos šypseną ir nusprendė grįžti prie pokalbio temos.

- Tai kas gi nutiko, Luiza? Kodėl čia sėdi ir verki? Ar tai tik nemiga? Jei taip, tai nuoširdžiai užjaučiu. Bet juk tai ne viskas, tiesa?

Luizos šypsena išblėso. Ji vėl prispaudė pirštinėtas rankas prie kelių ir niūriai pažvelgė į jas.

- Yra daug blogesnių dalykų už nemigą. Pavyzdžiui, išdavystė. Ypač, kai išdavikais tampa žmonės, kuriuos myliu.

2

Luiza nutilo. Ralfas jos neskubino, o tik žvelgė į Rozali kalvos papėdėje, kuri irgi pasuko galvą į jį. Galbūt į juos abu.

- Ar tu nežinojai, kad mūsų šeimos gydytojas bendras kaip ir mūsų problemos, Ralfai?

- Tu taip pat lankaisi pas Ličfildą?

- *Lankiausi* pas Ličfildą. Jį rekomendavo Karolina. Tačiau daugiau pas jį nebeisiu. Baigta, - Luiza suspaudė lūpas. - Dvigubas *kalės* vaikas!

- Kas atsitiko?

- Laukiau daugiau kaip pusę metų, kol viskas išsispręs savaime. Kaip sakoma, gamta davė, gamta ir atėmė. Beje, stengiausi padėti gamtai iš visų jėgų. Turbūt abu išbandėme daugybę tų pačių dalykų.

- Medaus korius? - paklausė Ralfas ir vėl nesusilaikęs nusišypsojo.

Kokia nepaprasta diena, - mąstė jis. - *Kokia tobulai nepaprasta diena... o dar net nėra pirmos valandos po vidurdienio.*

- Medaus koriai? O ką, ar jie padeda?

- Ne, - plačiai išsišiepdamas atsakė Ralfas. - Nė trupučio, bet jų skonis tiesiog *nuostabus.*

Luiza nusijuokė ir spustelėjo jo kairę ranką savo abiejomis. Ralfas atsakė tuo pačiu.

- Tu juk neapsilankei pas daktarą Ličfildą, tiesa, Ralfai?

- Ne. Buvau užsiregistravęs, bet atšaukiau pasimatymą.

- Ar persigalvojai, nes juo nepasitiki? Nes jis taip apsišovė su Karolina?

Ralfas nustebęs dėbtelėjo į ją.

- Atleisk, - tarė Luiza. - Neturėjau teisės taip klausti.

- Niekis. Tik, ko gero, nustebau, nes išgirdau tai iš kažko kito. Kad jis... na, žinai... kad jis neteisingai nustatė Karolinos diagnozę.

- Ach! - gražiosios Luizos akys sužybsėjo. - Mes *visi* apie tai pagalvojome! Bilis vis kartodavo, kad negali patikėti, jog tu nepadavei to atgrubnagio niekšo į apygardos teismą iškart po Karolinos mirties. Žinoma, tada aš dar buvau kitoje barikadų pusėje ir it pamišusi gyniau Ličfildą. Ar *bent kada* pagalvojai paduoti jį į teismą?

- Ne. Man jau septyniasdešimt ir visai netrokštu praleisti man likusį laiką, tampydamasis po teismus. Be to, argi tai sugrąžintų man Karoliną?

Luiza papurtė galvą.

- Tačiau Karolinos pavyzdys ir *tapo* priežastimi, kodėl nenuėjau pas jį. Regis, aš juo nebepasitikiu ar galbūt... aš nežinau.

Taip, jis iš tikrųjų nežinojo, tik buvo įsitikinęs, kad atšaukė susitikimą su daktaru Ličfildu kaip ir su Džeimsu Rojumi Chongu (dar vadinamu adatų smaigstytoju). Pastarąjį susitikimą Ralfas atšaukė de-

vyniasdešimt dvejų ar trejų metų senio, kuris turbūt neatsimena net savo vidurinio vardo, patarimu.

Ralfo mintys nukrypo į senojo Doro duotą knygą ir eilėraštį, kurį jis pacitavo - "Persekiojimas", taip jis vadinosi - ir jis niekaip negalėjo išmesti jo galvos... ypač tos dalies, kur poetas kalbėjo apie daiktus, griūvančius jam už nugaros: neperskaitytos knygos, neperpasakoti anekdotai, kelionės, į kurias niekas nebesileis.

- Ralfai? Ar tu su manim?

- Aha... tik galvojau apie Ličfildą. Spėliojau, kodėl atšaukiau susitikimą.

Luiza patapšnojo jam per ranką.

- Tik džiaukis, kad taip padarei. O aš pas jį apsilankiau.

- Papasakok.

Luiza nusipurtė.

- Kai pasidarė taip blogai, kad daugiau nebegalėjau iškęsti, aš nuėjau pas jį ir viską jam papasakojau. Maniau, kad išrašys man migdomųjų, bet jis užtikrino, kad ir to negali padaryti - kartais mano širdies ritmas sutrinka, o migdomieji tai tik pablogintų.

- Kada pas jį apsilankei?

- Anos savaitės pradžioje. O vakar mano sūnus Haroldas nei iš šio, nei iš to paskambino man ir pakvietė kartu su Žaneta mane papusryčiauti. Nesąmonė, atsakiau. Aš pati galiu dar tvarkytis virtuvėje. Jei jau atvažiuojat pas mane iš Bengoro, pasakiau, tai aš pati paruošiu jums skanius kuklius pusryčius. O po to, jei norėsite su manim pasivažinėti, - aš pagalvojau apie prekybos centrą, nes visada mėgstu ten apsilankyti, - tai prašom. Taip aš jam ir pasakiau.

Luiza atsisuko į Ralfą su maža, karčia ir pikta šypsenėle veide.

- Man net į galvą nedingtelėjo mintis, kodėl jie *abu* atvažiuoja manęs aplankyti savaitės viduryje, kai abu tuo metu turėtų dirbti, o jiems darbai tikriausiai labai patinka, nes kai susitinkam, tai daugiau apie nieką kita ir nekalba, kaip apie juos. Aš tik maniau, kad tai labai miela... *rūpestinga*... todėl ypatingai pasistengiau, kad atrodyčiau graži ir elgčiausi teisingai, kad tik Žaneta neįtartų, jog turiu problemą. Apie *tai* daugiausia ir galvojau. Kvaila senoji Luiza, "mūsų Luiza", kaip kad sako Bilis... Nebūk toks nustebęs, Ralfai! Be abejo, tai ži-

nau. Nemanyk, jog tik vakar gimiau. Beje, Bilis teisus. Esu tikra *kvailė*, bet tai dar nereiška, kad man ne taip skaudu, kai mane užgauna...

Luiza vėl pravirko.

- Žinoma, ne, - pritarė Ralfas ir patapšnojo jai per ranką.

- Būtum prisijuokęs, jei tik būtum mane pamatęs, kai kepiau pyragėlius ketvirtą valandą ryto, pjaustinėjau grybus itališkam omletui penkiolika po keturių ir ėmiau gražintis pusę penkių, norėdama užsitikrinti, jog Žaneta nepradės savo "Ar tikrai gerai jaučiatės, mama Luiza?" dainelės. *Neapkenčiu*, kai ji ima šitaip klausinėti. Ir žinai ką, Ralfai? Ji žinojo mano problemą. Jie abu žinojo. Taigi visiškai apsikvailinau.

Ralfas manė, kad atidžiai klausosi Luizos, bet staiga pametė ryšį.

- Žinojo? Kaip jie galėjo?

- *Nes Ličfildas jiems papasakojo*! - išrėkė Luiza. Jos veidas vėl persikreipė, tačiau šį kartą jame atsispindėjo ne skausmas ar liūdesys, o baisus pyktis. - *Tas palaidaliežuvis kalės vaikas paskambino mano sūnui ir VISKĄ JAM IŠPASAKOJO*!

Ralfas apmirė.

- Luiza, gydytojai negali taip elgtis, - ištarė jis, kai vėl atgavo balsą. - Gydytojo ir paciento santykiai turi... likti konfidencialūs. Tavo sūnus turėjo apie tai žinoti, nes jis - advokatas, o visa tai taikoma ir jam. Gydytojai neturi teisės *niekam* pasakoti, ką jiems sakė pacientai, jei tik pacientas...

- Viešpatie, - pertraukė Luiza. - Dieve brangus. Kokiam pasauly tu gyveni, Ralfai? Tokie tipai kaip Ličfildas daro tai, kas, jų nuomone, yra teisinga. Aš tą gerai žinojau, todėl jaučiuosi dviguba kvailė, kad nuėjau pas jį. Karlas Ličfildas - apimtas tuštybės, arogantiškas žmogus, kuriam labiau rūpi, kaip jis atrodys su savo petnešomis ir firminiais marškiniais, nei patys pacientai.

- Be galo ciniška.

- Ir, deja, be galo teisinga. Žinai, ką? Jam trisdešimt penkeri ar šešeri, ir jis kažkodėl įsikalė sau į galvą, kad kai bus keturiasdešimties, jis... sustos. Ir liks keturiasdešimtmečiu, kiek tik panorės. Jis mano, kad žmonės pasensta, tapę šešiasdešimtmečiais, daugelis iš jų suvaikėja apie šešiasdešimt aštuntuosius metus, o jei jau peržengei aštuo-

niasdešimtmečio slenkstį, tai tikra paguoda, jei tavo giminaičiai perduoda tave į to daktaro Kevorkiano rankas. Vaikai neturi ką slėpti nuo savo tėvų, o Ličfildo nuomone, seniokai kaip mudu neturi ką slėpti nuo savo vaikų.

Vos tik išėjau iš kabineto, Karlas Ličfildas paskambino Haroldui į Bengorą. Jis teigė, kad aš nemiegu, kenčiu nuo depresijos ir turiu kažkokių jutiminių problemų, kurios sumažina aplinkos pažinimą. "Turite nepamiršti, kad jūsų motina jau nebe jauniklė, pone Čeisi, todėl jumis dėtas labai rimtai apsvarstyčiau jos buvimą Deryje", - šitaip paporino jis.

- Negali būti! - nustebintas ir pasibaisėjęs šūktelėjo Ralfas. - Norėjau pasakyti... ar tai tiesa?

Luiza liūdnai linktelėjo.

- Jis pasakė Haroldui, o Haroldas pasakė man, o dabar aš sakau tau. Kvailutė, aš net nežinau, ką reiškia "sumažina aplinkos pažinimą", o jie nenorėjo man paaiškinti. Pažiūrėjau žodyne, ką reiškia žodis "pažinimas", ir žinai, ką?

- Mąstymą, - atsakė Ralfas. - Pažinimas yra mąstymas.

- Teisingai. Mano gydytojas paskambino mano sūnui, norėdamas pranešti, kad tampu silpnaprote! - Luiza piktai nusikvatojo ir Ralfo nosine nusišluostė ištryškusias ašaras.

- Negaliu tuo patikėti, - ištarė Ralfas, bet iš tikrųjų buvo atvirkščiai.

Nuo pat Karolinos mirties jis suprato, jog *naïveté**, kuriuo žvelgė į pasaulį iki pat sulaukiant aštuoniolikos, visiškai neišnyko, kai jis peržengė vaikystės ir vyriškumo slenkstį. Tas ypatingas nekaltumas ėmė grįžti, kai jis peržengė vyriškumo ir *senojo* vyriškumo slenkstį. Aplinka vis dar stebino jį... tik nuostaba buvo per švelnus žodis. Daugelis dalykų paprasčiausiai priblokšdavo Ralfą.

Pavyzdžiui, maži buteliukai po Kisingo tiltu. Vieną liepos dieną jis išėjo pasivaikščioti iki Besio parko ir palindo po tiltu pailsėti nuo popietės kaitros. Nesuspėjęs patogiai įsitaisyti, Ralfas pastebėjo stiklo šukių krūvelę žolėse šalia srovės, tekančios po tiltu. Jis paėmė nu-

---

* naivumas *(pranc.)*.

laužtą šaką ir išnaršęs aukštą žolę rado šešis ar aštuonis mažus buteliukus. Vieno dugne matėsi kieta balta medžiaga. Ralfas pakėlė jį ir smalsiai apžiūrėjęs suprato, jog žvelgia į narkomanų puotos likučius. Jis išmetė buteliuką, tarytum tas būtų staiga įkaitęs. Ralfas dar ir dabar jautė tą apmirimą, nesėkmingus bandymus įtikinti save, jog *tai* nesąmonė, kad to *negali būti*, tik ne šiame miesteliūkštyje už dviejų šimtų penkiasdešimties mylių į šiaurę nuo Bostono.

Būtent ta *naïf* dalis ir buvo šokiruota, kuri tikėjo (bent jau iki tol, kol Ralfas rado buteliukus po Kisingo tiltu), kad pasakojimai apie kokaino epidemiją tokie pat tikri kaip ir TV kriminalinis šou ar filmas su Žanu Klodu Van Damu. Dabar Ralfas jautė tokį pat šoką.

- Haroldas sakė, kad nori "pametėti mane į Bengorą" ir parodyti man vietą, - tęsė Luiza. - Pastaruoju metu jis manęs nevežioja, o pameta iki vietos. Lyg būčiau koks daiktas. Jie turėjo šūsnį bukletų, ir kai Haroldas linktelėjo Žanetai, ji išsitraukė juos taip greitai...

- Pala, neskubėk. Kokia vieta? Kokie bukletai?

- Atleisk, turbūt aplenkiau pati save. Tai vieta Bengore, vadinama "Riverview Estates".

Ralfas žinojo tą pavadinimą. Tiesą pasakius, jis pats turėjo tokį bukletą, vieną iš tokių, kokius siuntinėja paštu, norėdami pritraukti šešiasdešimt penkerių ar daugiau metų amžiaus žmonių dėmesį. Ralfas su Makgovernu skaniai iš to pasijuokė... tik juokas nebuvo nuoširdus - it vaikų, švilpaujančių einant per kapines.

- Po velnių, Luiza, tai juk senelių namai, ar ne?

- Ne, *sere*! - nekaltai išplėtusi akis atsakė Luiza. - Taip pasakiau ir aš, bet Haroldas su Žaneta mane pataisė. Ne, Ralfai, "Riverview Estates" yra *vietovė su kotedžiais, skirtais mėgstantiems bendruomenę pagyvenusiems piliečiams*! Tada aš atrėžiau Haroldui: "Tikrai? Tada leiskite jums abiems šį tą pasakyti: galite "Makdonaldo" vaisinį pyragą padėti ant sidabrinės lėkštelės ir pavadinti prancūzišku pyragaičiu, bet tai vis tiek bus "Makdonaldo" vaisinis pyragas!"

Po mano žodžių Haroldas visas išraudęs ėmė kažką marmaliuoti po nosimi, bet Žaneta meiliai man nusišypsojo, kaip kad darydavo ypatingais atvejais, nes žinojo, jog tai varo mane iš proto. Ji tarė: "Bet

kodėl gi mums vis tiek nepervertus bukletų, mama Luiza? Juk tiek tai jau padarysit, kai mes pasiėmėme išeigines ir atvažiavome tiek kelio jūsų aplankyti?"

- Tarytum Deris būtų pačiame Afrikos vidury, - sumurmėjo Ralfas.

Luiza paėmė jo ranką, ir jos žodžiai privertė Ralfą nusijuokti.

- O, ji tikrai taip mano.

- Ar tai buvo prieš, ar po to, kai tu sužinojai apie palaidą Ličfildo liežuvį? - paklausė Ralfas.

Jis tyčia pakartojo Luizos apibūdinimą: tai labiausiai tiko šioje situacijoje. Pasakyti "sulaužė konfidencialumo priesaiką" būtų per daug pagarbu tokiam šlykščiam darbeliui apibūdinti. Juk Ličfildas paprasčiausiai paleido liežuvį.

- Prieš. Be to, pamaniau, kad nepakenks, jei peržiūrėsiu bukletus. Juk jie sukorė keturiasdešimt mylių, o bukletai manęs nepribaigs. Tad varčiau juos, kol jie valgė mano pagamintą maistą - jie sušlamštė viską - ir gėrė kavą.

Visai nieko vieta tas "Riverview". Ten visą parą budi medicinos personalas ir yra virtuvė. Kai įsikraustai, jie tave apžiūri ir nusprendžia, ką galėsi valgyti. Yra raudonos dietos planas, mėlynos dietos planas, žalios dietos planas ir geltonos dietos planas. Dar buvo trys ar keturios spalvos. Neprisimenu, kam kokia spalva skiriama, tik žinau, kad geltona - diabetikams, o mėlyna - storuliams.

Ralfas pagalvojo apie tris moksliškai sureguliuotus valgius per dieną visam likusiam savo gyvenimui - jokių picų su dešra iš "Gambino", jokių karštų sumuštinių, jokių aštrių meksikietiškų mėsainių - ir nusprendė, kad tai labai liūdna perspektyva.

- Be to, - toliau pasakojo Luiza, - jie turi pneumatinę vamzdžių sistemą, kuri paduoda tavo tabletes tiesiai į virtuvę. Argi tai nenuostabu, Ralfai?

- Tikriausiai.

- O, tai tikrai nuostabu: ateities banga! Ten yra viską numatantis kompiuteris, kuris, ko gero, niekada nepraranda aplinkos pažinimo. Du kartus per savaitę autobusas veža "Riverview" gyventojus į įdo-

mias kultūrines ir mokslines vietas, taip pat ir parduotuves. Privalai važiuoti autobusu, nes "Riverview" gyventojams draudžiama turėti automobilius.

- Gera mintis, - pritarė Ralfas ir spustelėjo Luizai ranką. - Nepalyginsi girtuoklio šeštadienio naktį su senu nukriošėliu už "Biuiko" vairo, baigiančiu prarasti sugebėjimą pažinti.

Luiza nenusišypsojo, kaip kad Ralfas tikėjosi.

- Nuo nuotraukų bukletuose man užvirė kraujas. Senos damos žaidžia kanastrą. Pagyvenę vyriškiai mėto pasagas. Abi lytys šoka dideliame mediena apmuštame kambaryje, pavadintame River Holu. Nors pavadinimas ir visai gražus: River Holas, tiesa?

- Visai nieko.

- Manau, kad jo pavadinimas panašus į kambario, esančio kokioje nors užkerėtoje pilyje. Bet aplankiau keletą senų draugių "Žemuogių pievelėje" - tai senelių namai Skouhegene - ir žinau, kaip seniesiems atrodo tokie kambariai. Nesvarbu, koks gražus pavadinimas būtų, tačiau spintoje visuomet rasi stalo žaidimus ir dėliojimo korteles, kurių visada trūksta, o televizorius visuomet rodys kokį nors šlamštą, bet tik ne filmą, kuriame jaunuoliai nusiplėčia drabužius ir ritinėjasi ant grindų priešais židinį. Tokiuose kambariuose visada sklando pastos... šlapimo... pigių vandeninių dažų ilgose skardinėse dėžutėse... ir nevilties kvapas.

Luiza pažvelgė į Ralfą savo juodomis akimis.

- Man tik šešiasdešimt aštuoneri, Ralfai. Žinau, kad daktarui *Jaunystės Fontanui* tai neatrodo kaip "tik", bet aš taip jaučiu, nes mano motina mirė būdama devyniasdešimt dvejų, o tėvas - aštuoniasdešimt šešerių. Mano šeimoje, jei miršti aštuoniasdešimties, tai reiškia, kad miršti jaunas... o jei man reikėtų dar dvylika metų praleisti vietovėje, kur apie pietus praneša per garsiakalbį, išeičiau iš proto.

- Aš - irgi.

- Bet aš varčiau bukletus, nes norėjau būti mandagi. Kai baigiau, sudėjau atgal į krūvelę ir atidaviau Žanetai. Pasakiau, kad buvo labai įdomu ir padėkojau. Ji linktelėjo, nusišypsojo ir įsidėjo juos atgal į rankinę. Maniau, kad tai viskas, bet tada Haroldas ištarė: "Užsivilk paltą, mama."

Akimirką iš baimės sulaikiau kvėpavimą. Pamaniau, kad jie mane jau užregistravo! Ir man dingtelėjo mintis, kad jei atsisakysiu, Haroldas atidarys duris, už kurių stovės pora trejetas vyrukų baltais chalatais, ir vienas šypsodamasis ištars man: "Nesijaudinkite, ponia Čeis, kai tik gausit pirmą saują tablečių, atsiųstų tiesiai į jūsų virtuvę, nebenorėsite niekur kitur gyventi."

"*Nenoriu* vilktis palto", - atšoviau Haroldui, bandydama išlaikyti balsą, kokiu apšaukdavau jį dar dešimtmetį, kai šis prinešdavo purvo į virtuvę, tačiau mano širdis daužėsi krūtinėje, trukdydama ramiai kalbėti. "Aš persigalvojau ir nebenoriu niekur eiti. Užmiršau, kad šiandien turiu daug darbo." Ir tada Žaneta nusijuokė (ko aš dar labiau nekenčiu nei tos saldžios jos šypsenėlės) ir tarė: "O, mama Luiza, ką turite tokio svarbaus, kad negalite nuvažiuoti su *mumis* į Bengorą po to, kai mes pasiėmėme išeigines ir atvykome į Derį aplankyti *jūsų*?"

Nuo šios moters man visada pasišiaušdavo nugaros plaukai, o aš turbūt sukeldavau jai tokią pat reakciją. Tikriausiai taip ir yra, nes dar niekada nemačiau, kad moterys tiek šypsotųsi viena kitai, nenorėdamos perkąsti viena kitai gerklę. Atkirtau, kad iš pradžių turiu išplauti virtuvės grindis. "Tik pažvelkit, - tariau, - purvinos kaip kiaulidėj."

"Ak, - įsikišo Haroldas, - negaliu patikėti, kad nori išsiųsti mus atgal į miestą tuščiomis rankomis po to, kai atvykome čia, mama."

"Aš nesiruošiu persikelti į tą vietą, nors ir kaip toli būtumėte atvykę, - pasakiau, - tad galite užmiršti apie tai. Gyvenu Deryje jau trisdešimt penkerius metus, pusę savo gyvenimo. Čia visi mano draugai, todėl nežadu kraustytis."

Jie susižvalgė it tėvai, kurių vaikas staiga liovėsi būti paklusnus ir pradėjo nervinti. Žaneta patapšnojo man per petį ir tarė: "Nesikrimskite taip, mama Luiza, mes norime, kad jūs tik nuvažiuotumėte ir *pažiūrėtumėte*". Kaip ir su bukletais. Man tereikėjo būti mandagiai. Bet nuo jos žodžių man truputį palengvėjo. Turėjau žinoti, kad jie *neprivers* manęs ten gyventi, nes jie neturėjo iš ko mane ten išlaikyti. Jie tikėjosi išsisukti su pono Čeisio pinigais - jo pensija ir geležinkelio draudimu, kurį gavau, nes jis mirė dirbdamas.

Pasirodė, jie buvo sutarę atsivežti mane vienuoliktą valandą, kad žmogus aprodytų man vietovę ir papasakotų apie ją. Mano baimė pra-

ėjo, bet jaučiausi įskaudinta, kad jie iš aukšto žiūri į mane, o Žanetos pastovus priminimas apie pasiimtą išeiginę mane tiesiog nervino. Buvo ganėtinai aišku, kad ji galėjo daug geriau praleisti savo laisvą dieną, nei atvažiuoti į Derį pas savo senąją storąją anytą.

"Na, užteks dvejoti, mama, - paragino ji, tarsi aš būčiau buvusi tokia laiminga, kad negalėjau apsispręsti, kokią skrybėlę užsidėti. - Šok į savo paltą. Padėsiu suplauti indus, kai grįšime."

"Tu manęs negirdi, - atsakiau. - Aš niekur nevažiuoju. Kam švaistyti tokią gražią rudens dieną, vaikštinėjant po vietovę, kurioje niekada negyvensiu? Ir kokią turite teisę atvažiuoti čia ir taip mane skubinti? Kodėl nė vienas iš jūsų nepaskambinote ir nepasakėte: Mes turime idėją, mama, ar nori išgirsti? Ar taip elgiatės ir su savo draugais?"

Kai taip pasakiau, jie vėl susižvalgė...

Luiza atsiduso, nusišluostė akis ir atidavė Ralfui šlapią, bet dar tinkamą naudoti nosinę.

- Nuo to žvilgsnio man pasidarė aišku, kad tai dar ne viskas. Ypač Haroldo žvilgsnio: lyg ką tik būtų ištraukęs saują šokoladinių saldainių iš maišo sandėliuke. O Žaneta... tos velniškos išraiškos labiausiai nemėgstu. Tokį žvilgsnį aš vadinu buldozeriniu. Tada ji paklausė Haroldo, ar jis pats pasakys, ką jam papasakojo Ličfildas, ar jai tai padaryti.

Pagaliau jie abu tai papasakojo, o jiems baigus, buvau tokia supykusi ir išsigandusi, kad jaučiausi, lyg traukyčiau sau plaukus nuo pat šaknų. Kad ir kaip stengiausi, nesugebėjau suprasti, kaip Karlas Ličfildas galėjo papasakoti Haroldui tokius dalykus, kurie man atrodė tokie asmeniški. Kaip jis surinko numerį ir *išklojo* jam, tarsi čia nieko tokio nebūtų įvykę.

"Taigi manai, kad esu silpnaprotė? - paklausiau Haroldo. - Tiesa? Tu ir Žaneta manot, kad man nuvažiavo stogas, kai teturiu šešiadešimt aštuonerius?"

Haroldas paraudo, pradėjo šiūruoti kojomis po kėde ir po nosimi burbėti, kad taip nemano, bet nori užtikrinti mano saugumą, kaip kad aš dariau, kai jis augo. Per visą tą laiką Žaneta sėdėjo prie spintelės, knebinėjo pyragaitį ir žvelgė tokiu žvilgsniu į Haroldą, kad man no-

rėjosi ją užmušti: tarsi manytų, jog jis tik tarakonas, išmokęs advokato iškalbos. Tada ji atsistojo ir paklausė, ar gali pasinaudoti tualetu. Pasakiau, kad gali, ir vos nesusilaikiau nepridūrusi, kad man tik palengvės, jei jos nors keletą minučių nebus kambaryje.

"Ačiū, mama Luiza, - atsakė ji. - Ilgai neužtruksiu. Mes su Hariu greitai išvykstam. Jei nenorite važiuoti su mumis ir laikytis susitarimo, tai daugiau nėra apie ką kalbėti."

- Ir ką tu jai pasakysi! - supyko Ralfas.

- Na, to man jau pakako. "Savo susitarimų aš laikausi, Žaneta Čeis, - tariau, - tačiau tik tokių, kuriuose dalyvauju pati. Ir man nusispjaut į tuos, dėl kurių už mane susitaria kiti."

Ji mostelėjo rankomis, lyg būčiau pati beviltiškiausia moteris žemėje ir paliko mudu su Haroldu vienus. Jis žvelgė į mane tomis didelėmis rudomis akimis, it būtų laukęs atsiprašymo. Jau buvau pasiryžusi atsiprašyti, kad tik nuo jo veido dingtų ta kokerspanielio išraiška, bet susilaikiau, nes negalėjau. Aš tik atrėmiau Haroldo žvilgsnį, ir jis pagaliau neišlaikė ir paprašė, kad liaučiausi pykti. Jis pasakė, kad tik nerimauja dėl manęs, nes esu viena, ir todėl bandė būti geras sūnelis, o Žaneta - gera dukra.

"Manau, kad tai suprantu, - pasakiau, - bet turi įsiminti, jog sąmokslas už žmogaus nugaros - tikrai nėra meilės ir susirūpinimo išraiška." Haroldas sustingo ir pasakė, jog jiedu su Žaneta nemano, kad tai sąmokslas. Jis nukreipė žvilgsnį į vonią, ir aš supratau, kad jis norėjo pasakyti: "Žaneta nemano, kad tai sąmokslas." Be to, jis pridūrė, kad būtent *Ličfildas jam* paskambino, o ne atvirkščiai.

"Gerai, - atsakiau, - bet kodėl nepadėjai ragelio, kai supratai, *apie ką* jis ketina pakalbėti? Juk taip *negalima*, Hari. Kodėl, dėl Dievo meilės, tu nepadėjai ragelio?"

Jis pradėjo pliaukšti apie šį bei tą, - tikriausiai bandė atsiprašyti, - bet įėjo Žaneta ir paklausė, kur yra mano deimantiniai auskarai, kuriuos jie padovanojo per Kalėdas. Toks staigus minties pasikeitimas išmušė mane iš vėžių, todėl turbūt *iš tikrųjų* pasirodžiau tikra nevisprotė. Pagaliau pasakiau, kad jie mažame kiniškame inde ant komodos mano miegamajame kaip ir visada. Turiu brangenybių dėžutę, bet tuos auskarus ir dar kelis niekučius laikau atviroje vietoje, nes jie ma-

ne džiugina. Beje, tai tik deimantų kopija - niekas nebandys įsilaužti pas mane vien dėl jų. Tame pačiame inde laikau savo sužadėtuvių žiedą ir dramblio kaulo kamėją.

Luiza įtemptai pasižiūrėjo į Ralfą. Šis vėl spustelėjo jai ranką. Luiza nusišypsojo ir giliai įkvėpė.

- Man labai sunku.

- Jei nori liautis...

- Ne, noriu pabaigti... tik praėjus tam tikrą ribą, nebeįstengiu prisiminti, kas atsitiko. Tai buvo siaubinga. Žaneta pasakė, kad *žino*, kur laikau auskarus, bet jų ten nėra. Sužadėtuvių žiedas ir kamėja gulėjo ten pat, bet tik ne kalėdiniai auskarai. Pati nuėjau patikrinti: ji buvo teisi. Mes išvertėme visą kambarį, bet niekur jų neradome. Auskarai *buvo dingę*.

Luiza abiejomis rankomis apkabino Ralfo rankas, ir atrodė, kad ji kalbėjo jo švarko užtrauktukui.

- Išėmėme visus drabužius iš komodos... Haroldas atstūmė ir pačią komodą nuo sienos ir apžiūrėjo už jos... po lova ir sofa... ir kiekvienąkart man žvilgtelėjus į Žanetą, ji dėbteldavo į mane tuo mielu žvilgsniu. Mielu it tirpstantis sviestas, - išskyrus pačias akis, - ir jai nereikėjo nė prasižioti, nes aš jau žinojau, ką ji galvoja. "Matote? Matote, kad daktaras Ličfildas buvo teisus, paskambindamas mums, ir kokie mes buvome teisūs, susitardami dėl susitikimo? Matote, kokia jūs mulkė? Nes *turite* gyventi tokioje vietoje kaip "Riverview Estates", o visa tai tik patvirtina mano žodžius. Pametėte auskarus, kuriuos padovanojome jums Kalėdų proga. Jūsų aplinkos pažinimas *rimtai* susilpnėjo, o tai tik patvirtinimas. Nebe daug trūksta, ir imsite palikinėti neužsuktas dujas... arba vandens šildytuvą vonioje..."

Luiza vėl pradėjo verkti. Ralfui suspaudė širdį: ašaros tapo gilia ir graužiančia rauda žmogaus, kuris gėdijosi savo paties egzistavimo. Luiza prispaudė veidą prie jo švarko. Ralfas stipriai ją apkabino. *Luiza,* - mąstė jis. - *Mūsų Luiza.* Bet ne; toks pasakymas jam nepatiko.

Mano Luiza, - pamanė jis, ir staiga diena vėl nušvito. Garsai įgavo naują rezonansą. Ralfas pažvelgė žemyn į savo ir Luizos rankas ir išvydo nuostabią mėlynai pilką cigarečių dūmo spalvos aurą aplink jas. Auros grįžo.

3

- Reikėjo juos išsiųsti, kai tik supratai, kad auskarai dingo, - Ralfas išgirdo patį save besakant. Kiekvienas žodis buvo atskiras ir nuostabiai unikalus it krištolinis perkūno trenksmas. - Tą pačią akimirką.

- Dabar ir pati tai suprantu, - atsakė Luiza. Ji tik ir laukė, kada prarysiu šį jauką. O aš buvau tokia *nusiminusi*: pirmiausia dėl ginčo, važiuosiu aš ar ne į Bengorą su jais pažiūrėti "Riverview Estates"; paskiau dėl to, kad mano gydytojas išplepėjo tokius dalykus, kurių privalėjo niekam nepasakoti; ir galų gale dėl pamestų vienų myliausių savo papuošalų. Ir žinai, kas labiausiai mane sužlugdė? Tai, kad būtent *ji* pastebėjo auskarų dingimą! Ar kaltini mane, kad nežinojau, ką daryti?

- Ne, - atsakė Ralfas ir pakėlė jos pirštinėtas rankas prie savo lūpų.

Garsas, kai jos skrodė orą, atrodė panašus į duslų šiurenimą, perbraukus delnu per vilnonę antklodę. Staiga jis aiškiai išvydo savo lūpų kontūrus ant dešinės jos pirštinės, sudėtus į žydrą bučinį.

Luiza šyptelėjo.

- Ačiū, Ralfai.

- Nėr už ką.

- Tu tikriausiai jau supranti, kaip viskas vyko, tiesa? Žaneta tarė: "*Turėtumėte* geriau rūpintis, mama Luiza. Tik daktaras Ličfildas sako, kad jūs pasiekėte ribą, kai jau *nesugebate* geriau rūpintis, todėl mes ir pagalvojome apie "Riverview Estates". Atleiskite, kad supykdėme jus, bet svarbu paskubėti. Ir dabar žinote kodėl."

Ralfas pakėlė galvą. Dangų laižė žaliai mėlynos liepsnos, o debesys atrodė panašūs į chromines oro valteles. Ralfas pažvelgė į kalvos papėdę ir išvydo Rozali, vis dar gulinčią tarp tualeto kabinų. Nuo jos snukio kilo tamsiai pilkas baliono siūlelis, plaikstydamasis vėsiame spalio vėjelyje.

- Aš velniškai supykau... - Luiza stabtelėjo ir nusišypsojo. Ralfui pasirodė, kad tai pirmoji šypsena šiandien, kuri išreiškia tikrą humoro jausmą, o ne kokį kitą, ne tokį malonų, sudėtingesnį jausmą. - Ne,

netiesa. Aš ne tik velniškai supykau. Jei ten būtų buvęs mano sūnėno berniukas, jis būtų pasakęs, kad močiutė sprogo kaip atominė bomba.

Ralfas ir Luiza nusijuokė, tačiau pastarosios juokas atrodė priverstinis.

- Bjauriausia, kad Žaneta *žinojo*, kad aš taip užsivesiu, - tęsė ji. - Ji norėjo, kad sprogčiau kaip atominė bomba, nes suprato, kokia kalta po to jausiuosi. Ir Dievas žino, kad taip ir *yra*. Surikau, kad nešdintųsi po velnių. Haroldas atrodė taip, it norėtų skradžiai žemę prasmegti, - riksmai visada jį labai trikdė, - bet Žaneta tik sėdėjo, pasidėjusi rankas ant kelių, šypsojosi ir *lingavo galvą,* it sakydama: "Gerai, mama Luiza, tęsk ir išspjauk visus įsisenėjusius nuodus iš savęs, o tada galbūt būsi pasiruošusi išklausyti proto balsą."

Luiza giliai įkvėpė.

- Tada kažkas įvyko. Pati nežinau kas. Tai buvo ne pirmas kartas, bet vis tiek pats blogiausias. Bijau, kad tai buvo... na... kažkas panašu į priepuolį. Aš pradėjau matyti Žanetą kažkaip juokingai... tiksliau - bauginančiai. Pagaliau ištariau kažką, kas ją užgavo. Neprisimenu ką, ir nesu tikra, kad noriu tai žinoti, bet tai nuvijo saldžią saldžią šypsenėlę, kurios taip nekenčiu. Tiesa pasakius, ji tiesiog *išvilko* Haroldą iš namo. Tik prisimenu, kad ji dar pasakė, jog vienas iš jų paskambins, kai liausiuosi isterikuoti ir šlykščiai nebekaltinsiu žmonių, kurie mane myli.

Kai jie išvažiavo, dar truputį pasėdėjau namuose ir atėjau į parką. Kartais pasidaro geriau ir nuo paprasto pasėdėjimo, šviečiant saulutei. Užsukau į "Raudonąjį obuolį" ko nors užkąsti ir ten išgirdau apie tavo ginčą su Biliu. Ar rimtai su juo susikivirčijai?

Ralfas papurtė galvą.

- Ne, mes susitvarkysim. Man tikrai patinka Bilis, bet...

- Be to, Ralfai, ar galiu patarti, kad tu neimtum rimtai į galvą jo žodžių?

Šįkart Ralfas suspaudė jos rankas.

- Tu irgi turi priimti šį patarimą, Luiza. Neimk šio ryto įvykių taip giliai į širdį.

Luiza atsiduso.

- Turbūt, bet tai labai sunku padaryti. Pasakiau tikrai daug siaubingų dalykų, Ralfai. *Siaubingų.* Ta šlykšti jos šypsena...

Supratimo vaivorykštė staiga nušvietė Ralfo sąmonę. Jos šviesoje jis išvydo didelį neabejotiną ir iš anksto nelemtą dalyką. Pirmą kartą nuo aurų sugrįžimo... arba jo sugrįžimo prie aurų Ralfas gerai įsižiūrėjo į Luizos veidą. Ji sėdėjo apgaubta peršviečiamo pilkumo kapsulės, kuri švietė it rūkas vasaros rytą. Moteris, kurią Bilis Makgovernas vadino "Mūsų Luiza", tapo kilminga... ir ypač gražia būtybe.

Ji panaši į Eos, - pamanė Ralfas. - *Aušros deivę.*

Luiza pasimuistė ant suoliuko.

- Ralfai? Kodėl taip į mane spoksai?

Nes tu graži, ir aš tave myliu, - nustebęs mąstė Ralfas. - *Dabar aš taip tave myliu, kad, regis, skęstu, bet mirtis mane visai patenkina.*

- Nes tu prisimeni *viską*, ką pasakei.

Luiza vėl pradėjo nervingai žaisti su rankinės spynele.

- Ne, aš...

- Prisimeni. Tu pasakei savo marčiai, kad ji paėmė tavo auskarus. Ji taip padarė, nes suprato, kad tu su jais nevažiuosi, o kai tavo marti negauna, ko nori, labai supyksta... tada ji sprogsta kaip atominė bomba. Ji taip padarė, nes tu ją labai sunervinai. Argi ne taip?

Luiza žvelgė į jį didelėmis išsigandusiomis akimis.

- Iš kur tai sužinojai, Ralfai? *Iš kur tu visa tai apie ją sužinojai?*

- Žinau, nes tu žinai, o tu žinai, nes matei.

- O ne, - sušnibždėjo Luiza. - Ne, aš nieko nemačiau. Buvau su Haroldu virtuvėje.

- Ne *tada*, kai ji tai padarė, bet kai sugrįžo. Tu matei tai joje ir aplink ją.

Kaip kad Ralfas dabar išvydo Haroldo Čeisio žmoną Luizoje, tarytum moteris šalia jo būtų virtusi lęšiu. Žaneta Čeis buvo aukšta, šviesios odos ir ilgo liemens. Jos skruostai buvo nubarstyti strazdanomis, kurias ji slėpė po pudra, o plaukai - imbierinės rausvos spalvos. Šįryt ji atvyko į Derį, permetusi į kasą supintus plaukus per vieną petį it varinės vielos pluoštą. Ką dar Ralfas žinojo apie moterį, kurios niekada nebuvo matęs?

Viską, viską.

Ji slepia strazdanas po skystos pudros sluoksniu, nes mano, kad atrodo vaikiškai, kad žmonės nežiūri rimtai į strazdanotas moteris.

Jos kojos nuostabios, ir ji tai žino. Ji dėvi trumpus sijonus darbe, bet šiandien, atvykusi aplankyti

(senos kalės)

mamos Luizos, ji vilkėjo megztinį ir senus džinsus. Specialiai Deriui skirtus drabužius. Jos menstruacijos vėluoja - ji pasiekė tokią gyvenimo ribą, kai mėnesinės nebe tokios tikslios kaip laikrodis, ir per tas dvi tris menopauzės dienas, kurias patiria kiekvieną mėnesį, kai visas pasaulis tampa stiklinis, o visi žmonės jame - kvaili arba lemiantys pikta, jos elgesys ir nuotaikos ima nuolatos keistis. Todėl tikriausiai ji taip ir padarė.

Ralfas išvydo, kaip Žaneta išeina iš kuklios Luizos vonios, meta tiriantį žvilgsnį į virtuvę - įsitempusiame veide saldžios saldžios šypsenėlės nėra nė ženklo - ir tada išgriebia auskarus iš kiniško indo. Ji įsikiša juos į kairę priekinę džinsų kišenę. Ne, Luiza nepastebėjo tos mažos piktavališkos vagystės, bet Žanetos Čeis aura pasikeitė iš blyškiai žalios į sudėtingą raudonų ir rudų sluoksnių derinį, kurį išvydusi iškart atpažino Luiza, turbūt net nenutuokdama, kas iš tikrųjų jai darosi.

- Ji juos paėmė, - tarė Ralfas.

Jis pastebėjo pilką ūkelį, sklindantį per plačias Luizos akis ir suprato, kad į šį reginį galėtų žvelgti visą dieną.

- Taip, bet...

- Jei būtum sutikusi nuvažiuoti į "Riverview Estates", neabejoju, kad būtum atradusi auskarus po kito jų apsilankymo... arba ji būtų juos radusi. Laimingas atsitiktinumas: "O, mama Luiza, ateikit pažiūrėti, ką *radau*!" Po kriaukle vonioje, spintoje ar kokiame tamsiame kampe.

- Taip, - tarytum užhipnotizuota Luiza žvelgė tiesiai Ralfui į veidą. - Ji turbūt šlykščiai jaučiasi... ir auskarų nesugrąžins. Tik ne po to, ką jai prikalbėjau. Ralfai, iš kur *sužinojai*?

- Iš ten pat, kaip ir tu. Kiek laiko jau matai auras, Luiza?

4

- Auras? Nesuprantu, apie ką kalbi.

Tik ji puikiai suprato.

- Ličfildas papasakojo tavo sūnui apie nemigą, bet, abejoju, ar to būtų Ličfildui pakakę, kad... na, žinai, paleistų liežuvį. Be to, sakei, jis pavadino tai sensorinėmis problemomis. Buvau taip nustebęs, kad kas nors gali pagalvoti, jog tavo protas susilpnėjo anksčiau laiko, nors pastaruoju metu ir pats turiu sensorinių problemų.

- *Tu?*!

- Taip, ponia. O ką tik neseniai tu pasakei dar įdomesnį dalyką. Tu pasakei, kad pradėjai matyti Žanetą kažkaip juokingai. *Bauginančiai*. Tu negalėjai prisiminti, ką pasakei, prieš jiems išeinant, bet tu puikiai žinojai kaip jauteisi. Tu matai kitą pasaulio pusę - *likusį* pasaulį. Kontūrus aplink daiktus, kontūrus daiktuose, garsus garsuose. Aš vadinu tai aurų pasauliu, ir tu taip pat jį matai. Tiesa, Luiza?

Luiza minutėlę paspoksojo į Ralfą, tada užsidengė veidą rankomis.

- Maniau, kad kraustausi iš proto. O, Ralfai, maniau, kad kraustausi iš proto.

5

Ralfas apkabino Luizą, po to paleido ir pakėlė jos smakrą aukštyn.

- Daugiau jokių ašarų, - tarė jis. - Neatsinešiau atsarginės nosinės.

- Daugiau jokių ašarų, - sutiko Luiza, bet jos akys vėl sudrėko. - Ralfai, jei tik žinotum, kaip tai siaubinga...

- *Žinau.*

- Taip... juk tu žinai.

- Ličfildas nusprendė, kad tampi silpnaprote - tik jis turbūt turėjo omeny Alzheimerio ligą - ne vien dėl nemigos, bet dėl nemigos, lydimos kažko kito... ką jis pavadino haliucinacijomis. Tiesa?

- Tikriausiai, bet jis man apie tai neužsiminė. Kai papasakojau jam, ką matau, - spalvas ir visa kita, - atrodė, kad jis viską supranta.

- Aha, o kai tik uždarei duris, jis paskambino tavo sūnui ir liepė važiuoti į Derį bei pasirūpinti senąja mamyte, kuri pradėjo matyti žmones, apgaubtus spalvų miglos su baliono siūleliais, kylančiais jiems iš galvų.

- Tu ir juos matai? *Ralfai, tu matai ir juos?*

- Taip, - atsakė Ralfas ir nusijuokė.

Jis norėjo paklausti šimtus klausimų ir degė iš nekantrumo. Ir dar. Įvyko netikėtas dalykas, toks netikėtas, kad Ralfas iš pradžių ir nesusigaudė: jo daikčiukas pasistojo. Tikrai pasistojo.

Luiza vėl pravirko. Jos ašaros buvo ūko virš ežero spalvos. Ralfas žinojo, kad jų skonis panašus į pavasarinio paparčio.

- Ralfai... tai... tai... *Dieve*!

- Spalvingiau nei Maiklo Džeksono koncertas, tiesa?

Ji silpnai nusijuokė.

- Na... tu žinai, tik truputį.

- Tai, kas mums nutiko, turi savo pavadinimą, tik tai ne nemiga, silpnaprotystė ar Alzheimerio liga. Tai hiperrealumas.

- Hiperrealumas, - sumurmėjo Luiza. - Dieve, kas per egzotiškas žodis!

- Taip. Taip man pasakė Džo Vaizeris, vaistininkas iš "Rait Eido". Tik ir jis ne viską žinojo. Paprastu protu to nesuvoksi.

- Taip, lyg telepatija... jei tik tai iš tikrųjų vyksta. Ralfai, ar mes *nepamišome*?

- Ar tavo marti paėmė auskarus?

- Aš... ji... taip, - Luiza atsitiesė. - Taip, ji paėmė.

- Jokių abejonių?

- Jokių.

- Tada tu atsakei į savo klausimą. Mes esame sveiko proto... bet, manau, kad tu klysti dėl telepatijos. Mes skaitome ne protą, o auras. Klausyk, Luiza, noriu paklausti tavęs daugybės dalykų, bet dabar norėčiau išsiaiškinti tik viena. Ar matei... - Ralfas prikando liežuvį, svarstydamas, ar tikrai verta to klausti.

- Ar mačiau ką?

- Gerai. Tai atrodys tikra nesąmonė, kokios dar negirdėjai, bet aš nesu beprotis. Ar tiki? Aš nesu beprotis.

- Tikiu tavim, - atsakė Luiza, ir Ralfas pajuto, tarsi didžiulis akmuo būtų nusiritęs nuo širdies. Luiza kalbėjo tiesą. Nebuvo jokios abejonės, nes jos tikėjimas švytėjo aplink ją.

- Gerai, paklausyk. Ar nuo tokių įvykių pradžios matei tam tikrus žmones, kurie neatrodė panašūs į Hariso aveniu gyventojus? Žmones, kurie išvis neatrodė panašūs į mūsų pasaulio gyventojus?

Luiza žvelgė į jį visiškai nieko nesuprasdama.

- Jie pliki, maži, dėvi baltus chalatus ir atrodo panašūs į ateivius iš kosmoso, kokius piešia ant žurnalų, pardavinėjamų "Raudonajame obuolyje", viršelių. Ar matei tokius per savo hiperrealumo priepuolius?

- Ne.

Ralfas nusivylęs stuktelėjo kumščiu per kelį ir truputį pagalvojęs vėl prabilo.

- Pirmadienio rytą, dar prieš farams pasirodant prie ponios Ločer namo... ar matei mane?

Luiza iš lėto linktelėjo galvą. Jos aura truputį patamsėjo ir raudonos spyruoklės, plonos it siūleliai, ėmė dilgčioti joje.

- Tada tikriausiai nutuoki, kas iškvietė policiją, - tarė Ralfas. - Tiesa?

- Žinau, kad tai tu, - tyliai atsakė Luiza. - Jau ir anksčiau įtariau, bet nebuvau tikra iki dabar. Kol nepamačiau to... tavo spalvose.

Mano spalvose, - susimąstė Ralfas. Edas kalbėjo tą patį.

- Bet nematei dviejų sumažintų pono Švaruolio kopijų, išeinančių iš jos namo?

- Ne, bet tai dar nieko nereiškia. Aš netgi nematau ponios Ločer namo pro savo miegamojo langą. Jį užstoja "Raudonojo obuolio" stogas.

Ralfas susiėmė rankomis už galvos. Na žinoma, ir jis turėjo tai žinoti.

- Pamaniau, kad tu iškvietei policiją, nes eidama į dušą pastebėjau, jog žiūri į kažką pro žiūronus. Taip anksčiau niekada nedarei, bet pagalvojau, kad galbūt norėjai geriau įsižiūrėti į benamį šunį, kuris apieško šiukšlių konteinerius ketvirtadienio rytais, - Luiza parodė į kalvos papėdę. - Į jį.

Ralfas išsišiepė.

- Tai ne jis, o gražuolė Rozali.

- O! Taigi ilgai užtrukau duše, nes turiu specialų kondicionierių plaukams. Jokios spalvos, - aštriai pridūrė ji, tarsi Ralfas būtų ją tuo apkaltinęs, - tik proteinas ir dar kažkas, kad plaukai atrodytų storesni. Kai išėjau, aplink zujo policija. Žvilgtelėjau į tavo langą, bet tavęs nebeišvydau. Tu arba išėjai į kitą kambarį, arba susirangei atokiau kėdėje. Kartais tu taip darai.

Ralfas papurtė galvą, norėdamas išsiblaškyti. Naktimis jis nesėdėjo tuščiame teatre: ten buvo dar kažkas. Tik jiedu užsiėmė vietas skirtingose ložėse.

- Luiza, su Biliu susipykau ne dėl šachmatų. Tai...

Kalvos papėdėje Rozali suamsėjo ir pašoko ant kojų. Ralfas pažvelgė į tą pusę ir pajuto, kaip jam sutraukė skrandį. Nors jiedu čia sėdėjo jau gerą pusvalandį ir niekas net neprisiartino prie tualetų, plastmasinės kabinos su užrašu "VYRŲ" durys buvo truputį praviros.

Jose pasirodė Dr. nr.3. Makgoverno panama su iškąstu bryliumi kiurksojo atsmaukta ant galvos, todėl daktariūkštis atrodė taip pat keistai kaip ir Makgovernas, kai Ralfas pirmą kartą išvydo jį su ruda fetrine skrybėle - lyg įkyrus žurnalistas iš penktojo dešimtmečio kriminalinės dramos.

Iškeltoje rankoje plikas ateivis laikė surūdijusį skalpelį.

13 skyrius

1

- Luiza? - Ralfui pačiam jo balsas nuskambėjo it aidas iš gilaus kanjono. - Luiza, ar tu tai matai?

- Aš ne... - ji nutilo. - Ar vėjas atidarė tas tualeto duris? Juk ne? Ar ten kas nors yra? Ir dėl to šuo taip jaudinasi?

Rozali iš lėto traukėsi nuo plikio, priglaudusi ausis ir prašiepusi dantis, kurie gąsdino ne daugiau už guminius. Ji keliskart sulojo ir ėmė beviltiškai inkšti.

- Taip! Ar matai jį, Luiza? Pažvelk! Jis *ten*!

Ralfas atsistojo. Luiza pasekė jo pavyzdžiu, viena ranka prisidengdama akis. Ji atidžiai įsižiūrėjo į kalvos papėdę.

- Matau tik žybčiojimą. Lyg orą virš krematoriumo.

- Sakiau, kad paliktum ją ramybėj! - sušuko Ralfas. - Liaukis! Dink po velnių!

Plikis atsigręžė į Ralfo pusę, tačiau visai nenustebusiu žvilgsniu. Jis pakėlė vidurinį dešinės pirštą į viršų, tarsi parodydamas senovinį pasisveikinimo gestą, ir iššiepė dantis (daug aštresnius ir grėsmingesnius nei pačios Rozali).

Rozali susirietė, kai žmogutis murzinu chalatu ėmė prie jos artintis, po to pakėlė vieną leteną ir užsidengė ja galvą. Šis gestas būtų buvęs juokingas, jei nebūtų išreiškęs begalinio jos siaubo.

- Ko aš nematau, Ralfai? - sudejavo Luiza. - Matau *kažką,* bet...

- *Eik ŠALIN nuo jos*! - šūktelėjo Ralfas ir vėl sustingo toje karatė smūgiavimo pozoje.

Ranka, iš kurios anksčiau išlėkė mėlynos šviesos juosta, vis dar atrodė it neužtaisytas šautuvas, ir šįkart plikas daktariūkštis tai suprato. Jis žvilgtelėjo į Ralfą ir išsiviepė.

[*Ei, liaukis, Trumpy - atsisėsk, užsičiaupk ir mėgaukis vaidinimu.*]

Būtybė kalvos papėdėje vėl sutelkė dėmesį į Rozali, kuri spaudėsi prie senos pušies. Tirštas žalias rūkas sunkėsi iš plyšių medžio ka-

miene. Plikas daktariūkštis pasilenkė prie kalaitės, rūpestingai išties-damas vieną ranką, kuri visai nesiderino su kitos kumštyje suspaustu skalpeliu.

Rozali suinkštė... ištiesė kaklą į priekį ir palaižė plikos būtybės delną.

Ralfas dėbtelėjo į savo paties rankas, jausdamas jose kažką (tik ne jėgą, kurią jautė anksčiau). Staiga ryškiai balti žiburėliai ėmė šokti aplink jo nagus, tarsi jo pirštai būtų pavirtę į mašinos žvakes. Luiza stipriai įsikibo į Ralfą.

- Kas atsitiko šuniui? Ralfai, kas jam atsitiko?

Nesuvokdamas, ką bedarąs, Ralfas uždėjo rankas ant Luizos akių, lyg žaistų "Atspėk, kas?" su mylimu žmogumi. Jo pirštai blykstelėjo akinančiu baltumu. *Tokiu baltumu, kurį nuolat mini per skalbimo miltelių reklamas,* - pamanė Ralfas.

Luiza suriko. Jos rankos suspaudė jo kumščius ir vėl atleido.

- Dieve, Ralfai, ką tu man padarei?

Ralfas atitraukė rankas ir išvydo švytintį aštuonetą aplink jos akis, tarsi ji ką tik būtų nusiėmusi akinius, kurie buvo panardinti į konditerio cukrų. Baltumas ėmė nykti, kai Ralfas atitraukė rankas... tik...

Jis ne nyksta, - suprato Ralfas. - *Jis geriasi gilyn.*

- Nekreipk dėmesio, - atsakė jis ir parodė. - Žiūrėk!

Išsiplėtusios Luizos akys pasakė viską. Dr. nr.3, nepasidavęs beviltiškoms Rozali pastangoms susidraugauti, nusuko jos snukį ranka, laikančia skalpelį. Kita ranka jis pačiupo seną skarelę, aprištą aplink kalaitės kaklą ir pakėlė jos galvą. Rozali nelaimingai sustaugė. Seilės varvėjo per snukį. Plikis taip šiurkščiai sukikeno, kad Ralfas net nusipurtė.

[- *Ei*! *Dink*! *Baik erzinti šunį*!]

Plikis atsisuko. Šypsnis dingo nuo veido, ir daktariūkštis, it pats būtų šuo, suurzgė žvelgdamas į Luizą.

[*Kurgi ne, stora Trumpalaike kale*! *Šuo mano, kaip jau sakiau tavo kreivakočiui draugužiui*!]

Plikis paleido mėlyną skarelę, kai Luiza ant jo užriko, ir Rozali vėl ėmė spaustis prie pušies, išsproginusi akis ir drimbančiomis iš nasrų seilėmis. Ralfas dar niekada savo gyvenime nebuvo matęs tokio įbauginto padaro.

- *Bėk*! - riktelėjo Ralfas. - *Bėk šalin*!

Atrodė, kad Rozali jo negirdi. Ralfas tik po kelių akimirkų suvokė, jog ji ir negali girdėti, nes jos ten *beveik* ir nebuvo. Plikas daktariūkštis jau spėjo jai kažką padaryti: bent jau pusiau išstūmė Rozali iš įprastos tikrovės, it koks ūkininkas traktoriumi ir grandine vilkdamas didelį kelmą.

Visgi Ralfas pamėgino dar kartą.

[- *Bėk, Rozali*! *Bėk šalin*!]

Šįkart ji pastatė ausis ir ėmė sukti galvą Ralfo pusėn. Ralfas nežinojo, ar ji jam paklus, nes plikis vėl pastvėrė ją už skarelės, jai nespėjus ir krustelėti. Plikis pakėlė Rozali galvą.

- *Jis ruošiasi ją užmušti*! - suriko Luiza. - *Jis ruošiasi perrėžti jai gerklę tuo savo daikčiuku*! *Neleisk jam, Ralfai*! *Sustabdyk jį*!

- Negaliu! Gal tu gali! Šauk į jį! Šauk pirštu į jį!

Luiza nieko nesuprasdama pažvelgė į Ralfą. Šis parodė jai savo karatė gestą, bet Luizai nespėjus sureaguoti Rozali beviltiškai sustaugė. Plikas daktariūkštis pakėlė skalpelį ir mostelėjo žemyn. Tačiau jis neperrėžė Rozali gerklės.

Jis nupjovė jos baliono siūlelį.

2

Iš Rozali šnervių išlindo siūleliai ir pakilo į viršų. Jie susipynė į kiaulės uodegėlę per šešis colius virš jos galvos, ir būtent toje vietoje pasidarbavo Plikio nr.3 skalpelis. Sustingęs iš siaubo, Ralfas stebėjo, kaip nupjauta uodegėlė kyla į viršų it paleisto į dangų helio baliono virvelė, tačiau daugiau ji nebesipynė. Ralfas pamanė, kad ji užstrigs tarp pušų šakų, bet taip neatsitiko. Kai baliono siūlelis pasiekė šaką, jis paprasčiausiai perėjo per ją.

Žinoma, - pagalvojo Ralfas. - *Kaip ir tie šio vyruko draugeliai perėjo pro užrakintas Mėjos Ločer lauko duris, kai baigė tokį patį darbą.*

Šią mintį sekė dar viena, tokia paprasta ir logiška, kad neįmanoma buvo ja nepatikėti: tai ne ateiviai iš kosmoso, ne maži pliki daktariūkščiai, o centurionai. Edo Dypno centurionai. Jie nebuvo panašūs

į romėnų karius iš tokių epų kaip "Spartakas" ar "Benhuras", tačiau jie *vis tiek buvo* centurionai... ar ne?

Pakilęs į maždaug dvidešimties pėdų aukštį, Rozali baliono siūlelis visiškai išnyko.

Ralfas spėjo išvysti, kaip plikagalvis nykštukas nuriša nublukusią mėlyną skarelę nuo šuns kaklo ir pastumia jį arčiau prie medžio. Ralfas atidžiau įsižiūrėjo į Rozali ir pajuto, kaip stingsta kraujas. Prieš akis stojo siaubingas sapnas su Karolina... ir Ralfas vos susilaikė garsiai nesurikęs.

Teisingai, Ralfai, nerėk. Nereikia to daryti, nes jei pradėsi, gali nebesustoti - rėksi, kol gerklė plyš. Nepamiršk Luizos, nes ir ji į tai įsipainiojo. Nepamiršk Luizos ir nepradėk rėkti.

Tačiau buvo sunku susilaikyti, nes vabalai iš sapno, kurie veržėsi lauk iš Karolinos galvos, dabar juodomis srovelėmis pylėsi iš Rozali šnervių.

Tai ne vabalai. Nežinau, kas tai, bet tik ne vabalai.

Ne, ne vabalai - tik kažkokia aura. Košmariška juoda materija (ne skystis ir ne dujos) veržėsi iš Rozali su kiekvienu jos iškvėpimu. Ji nesisklaidė, o tik palengva ėmė vytis apie šunį. Juodumas būtų visiškai jį uždengęs, bet taip neatsitiko. Ralfas matė įbaugintos Rozali akis, kai tamsa apgaubė ją ir pradėjo slinkti jos nugara, šonais bei kojomis.

Tai buvo tikras lavonmaišis. Ralfas stebėjo, kaip Rozali su nupjautu baliono siūleliu susipina nuodingoje placentinėje plėvelėje. Ši metafora sąmonėje pažadino jau girdėtus Edo Dypno žodžius, kai jis sakė, jog centurionai plėšia kūdikius iš jų motinų įsčių ir uždarais sunkvežimiais veža juos už miesto.

"Ar kada susimąstei, kas po tais brezentais?" - tada paklausė Edas.

Dr. nr.3 išsišiepęs pažvelgė į Rozali ir atrišęs skarelės mazgą užsirišo ją it bohemišką menininko kaklaryšį sau ant kaklo. Tada su atstumiančiu pasitenkinimu savimi dėbtelėjo į Ralfą ir Luizą. *Na, štai*! - bylojo jo žvilgsnis. - *Pagaliau atlikau savo reikalus, ir jūs nepajėgėte man sutrukdyti.*

[- *Ralfai, daryk ką nors*! *Prašau*! *Sustabdyk jį*!]

Per vėlu, bet galbūt dar galima buvo jam atkeršyti, kol jis nepasidžiaugė nustipusia prie medžio kamieno Rozali. Ralfas neabejojo,

kad Luiza negali karatė kirčiu pasiųsti mėlynos šviesos juostos, bet galbūt ji sugebėjo ką nors kita.

Taip - ji gali šauti į jį savuoju būdu.

Ralfas nežinojo, kodėl jautėsi toks užtikrintas, bet taip jau buvo. Jis sugriebė Luizą už peties, kad ji pažvelgtų į jį, ir pakėlė dešinę ranką. Tada užlenkė nykštį, o smilių nukreipė į plikį. Ralfas tapo panašus į vaikėzą, žaidžiantį policininkus ir plėšikus.

Luiza dėbtelėjo į jį kupinu sumišimo ir nesupratimo žvilgsniu. Ralfas sugriebė jos ranką ir numovė pirštinę.

[- *Tu*! *Tu, Luiza*!]

Luiza suprato, pakėlė ranką ir, ištiesusi smilių, vaikiškai iššovė: *Pykšt*! *Pykšt*!

Du rombo kontūrai, tokie pat pilkai mėlyni kaip ir Luizos aura, tik daug ryškesni, išskrido iš jos piršto ir nuvilnijo kalvos papėdės link.

Dr. nr.3 riktelėjo ir pašoko, ištiesęs sugniaužtas į kumščius rankas ir juodų batų galus prispaudęs prie pasturgalio, kai pirmoji "kulka" pralėkė po juo. Ji trenkėsi į žemę, pašoko it lygus akmenukas, skrosdamas vandens paviršių, ir atsimušė į tualeto kabiną su užrašu "MOTERŲ". Akimirką jos priekis nušvito kaip ir skalbyklos durys.

Antra pilkai mėlyna "kulka" kliudė kairį plikio klubą ir rikošetu nuskriejo į dangų. Daktariūkštis suriko: skardus dūžtantis garsas it kirminas rangėsi Ralfo galvoje. Ralfas užsikimšo ausis, nors ir suprato, kad tai nepadės. Jis pastebėjo, kad Luiza seka jo pavyzdžiu. Ralfas buvo tikras, kad jei šis riksmas nesiliaus, jo galva subyrės į tūkstančius smulkių šukelių.

Dr. nr.3 parkrito ant spygliais nusėtos žemės šalia Rozali ir susiėmęs už šono ėmė voliotis, kaukdamas lyg mažas vaikas, nukritęs nuo triratuko. Po kelių minučių riksmas pradėjo rimti, ir jis vėl atsistojo ant kojų. Plikio akys žvelgė į juos iš po baltų antakių. Bilio panama buvo atsmaukta atgal, o kairys chalato šonas - juodas ir aprūkęs.

[Aš jums dar parodysiu! Abiems! Prakeikti visur nosį kišantys Trumpalaikiai snargliai! AŠ JUMS DAR ABIEMS PARODYSIU!]

Jis apsisuko ir pasileido tekinas takeliu, vedančiu į žaidimų aikštelę ir teniso kortus, tarsi astronautas mėnulyje. Sprendžiant iš jo šuolių, Luiza tikrai jo nesužeidė.

Luiza suspaudė Ralfo petį ir jį papurtė: staiga auros vėl pradėjo blėsti.

[- *Vaikai*! *Jis eina prie vaik*...]

Žodžiai ėmė slopti, bet tai buvo natūralu, kadangi staiga Ralfas pamatė, kad Luiza nekalbėjo, o tik įdėmiai žvelgė į jį savo tamsiomis akimis.

- Aš tavęs negirdžiu! - prakalbo jis. - Luiza, aš tavęs negirdžiu!

- Kas atsitiko, ar apkurtai? Jis eina prie žaidimų aikštelės! Prie vaikų! *Negalime leisti, kad jis nuskriaustų vaikus*!

Ralfas giliai atsiduso.

- Jis taip nepadarys.

- Kodėl toks užtikrintas?

- Nežinau, bet toks esu.

- Aš jį pašoviau, - Luiza pasuko pirštą į save it moteris, mėgdžiojanti savižudybę. - Aš jį pašoviau savo pirštu.

- Aha. Ir įgėlei. Sprendžiant iš jo išvaizdos, gana stipriai.

- Nebematau spalvų, Ralfai.

Šis linktelėjo.

- Jos atsiranda ir dingsta it radijo stotys naktį.

- Nežinau, kaip jaučiuosi... net nežinau, kaip norėčiau jaustis!

Ralfas apkabino Luizą. Nepaisant visų dabartinių įvykių, viena buvo aišku: nuostabu vėl laikyti moterį glėbyje.

- Viskas gerai, - paguodė ją Ralfas ir prispaudė savo veidą prie jos viršugalvio.

Luizos plaukai kvepėjo saldžiai, be jokių chemikalų priemaišų, kuriuos jau dešimt ar penkiolika metų Ralfas užuosdavo Karolinos plaukuose.

- Pamirškime dabar visa tai, gerai?

Luiza pažvelgė į jį. Ralfas jau nebematė ūkelio, plaukiančio iš jos akių, tačiau neabejojo, kad jis ten yra. Be to, tos akys buvo nuostabios ir be papildomų aksesuarų.

- Dėl ko visa tai, Ralfai? Ar žinai, dėl ko visa tai?

Ralfas papurtė galvą. Galvoje sukosi nesuderinami dalykai: skrybėlės, daktariūkščiai, vabalai, protesto plakatai, lėlės, aptaškančios

langus dirbtiniu krauju. Tačiau dažniausiai galvoje sukosi senojo Doro pasakyta nesąmonė: *Kas padaryta, tas padaryta.*

Ralfas pagalvojo, kad, be abejo, tai tiesa.

3

Liūdnas inkštimas pasiekė Ralfo ausis, ir jis pažvelgė į kalvos papėdę. Rozali gulėjo prie didžiulės pušies ir bandė keltis. Ralfas nebematė juodo maišo aplink ją, bet jautė, jog jis ten yra.

- O, Ralfai, vargšelė! Ką mes galime padaryti?

Deja, nieko. Ralfas tuo neabejojo. Jis suėmė Luizos ranką savosiomis ir ėmė laukti, kol Rozali nugaiš.

Tačiau ši atsispyrė ir taip staigiai atsistojo, kad vos nepersivertė per galvą. Akimirką Rozali sustingo, nuleidusi galvą beveik iki pat žemės, ir tris keturis kartus nusičiaudėjo. Tada nusipurtė ir žvilgtelėjusi į Ralfą su Luiza gyvai amtelėjo. Ralfui pasirodė, jog ji tarytum liepė jiems liautis nerimauti. Po to Rozali apsisuko ir nutepeno pro pušynėlį parko įėjimo link. Ralfas dar spėjo pamatyti jai būdingą šlubčiojimą bei nerūpestingą risnojimą. Sužeista koja nepagijo po Dr. nr.3 įsikišimo, bet jos būklė ir nepablogėjo. Pasenusio, bet dar nesiruošiančio mirti padaro ristele (*kaip ir daugelis "senųjų Hariso aveniu sukriošėlių",* - pagalvojo Ralfas) ji dingo tarp medžių.

- Maniau, kad ta būtybė ruošėsi ją nugalabyti, - tarė Luiza. - Tiesą pasakius, *maniau*, kad ją ir nugalabijo.

- Aš taip pat,- atsakė Ralfas.

- Ralfai, ar visa tai iš tikrųjų įvyko? Juk tiesa?

- Taip.

- Baliono siūleliai... ar jie yra gyvenimo linijos, kaip tu manai?

Ralfas iš lėto linktelėjo galvą.

- Taip. Lyg bambagyslės. O Rozali...

Ralfas prisiminė pirmą aurų pasirodymą, kai jis atvėpusiu žandikauliu stovėjo prie "Rait Eido", atsirėmęs į mėlyną pašto dėžutę. Tada jis pastebėjo gal šešiasdešimt ar septyniasdešimt žmonių, kol auros vėl ėmė blėsti, ir tik keli iš jų vaikštinėjo apgaubti tamsos, kurią dabar vadino lavonmaišiu. Tačiau Rozali maišas buvo daug juodesnis nei matyti tą dieną. Ir vis dėlto žmonės parkavimo aikštelėje, kurių

auros buvo tamsios, atrodė tikrai nesveikai... kaip Rozali, kurios aura švietė senų medvilninių kojinių spalva, dar Plikiui nr.3 neprikišus prie jos nagų.

Galbūt jis tik paspartino natūralų procesą, - pamanė Ralfas.

- Ralfai? - pasiteiravo Luiza. - Ką norėjai pasakyti apie Rozali?

- Manau, kad sena mūsų drauguže Rozali dabar gyvena iš skolinto laiko.

Luiza susimąstė, žvelgdama į kalvos papėdę ir giraitę, kurioje dingo Rozali. Pagaliau ji vėl atsisuko į Ralfą.

- Ar neūžauga su skalpeliu yra vienas iš vyrukų, kuriuos matei išeinančius iš Mėjos Ločer namo?

- Ne. Ten buvo kiti du.

- Ar daugiau jų nematei?

- Ne.

- Kaip tu manai, ar jų yra daugiau?

- Nežinau.

Ralfas laukė, kad dabar Luiza paklaus jo, ar jis pastebėjo Bilio panamą ant to padaro viršugalvio, bet ji nepaklausė. Galbūt ji neatpažino skrybėlės. Ir taip daug keistenybių sukasi aplinkui, o be to, Luiza tikrai nematė, kad Bilis nešiotų panamą su iškąstu bryliaus gabalu. *Išėję į pensiją istorijos mokytojai nelinkę kandžioti savo skrybėlių,* - dingtelėjo Ralfui, ir jis išsišiepė.

- Na ir rytelis, Ralfai, - Luiza atvirai sutiko jo žvilgsnį. - Manau, kad mums reikia apie tai pasikalbėti. Privalau sužinoti, kas čia vyksta.

Ralfas prisiminė, kai šį rytą - prieš kokį tūkstantį metų - jis ėjo iš poilsiavietės namo, svarstydamas, su kuo galėtų pasikalbėti. Jis išbraukė Luizą iš savo sąrašo, bijodamas, kad ji gali viską išplepėti savo draugėms, o dabar krimtosi dėl tokio lengvabūdiško sprendimo, pagrįsto daugiau Makgoverno piešiamu Luizos paveikslu nei savo paties nuomone. Pasirodė, kad vienintelis asmuo, kuriam Luiza patikėjo savo pasakojimą apie auras iki šios dienos, buvo tas, kuriuo ji manė galinti pasitikėti.

Ralfas linktelėjo.

- Tu teisi. Mums reikia pasikalbėti.

- Gal grįžtam pas mane namo vėlyvųjų pietų? Galiu paruošti visai neblogus pietus, kaip senutė, nesugebanti sužiūrėti savo auskarų.

- Mielai. Papasakosiu, ką žinau, bet tai užtruks. Kai šįryt kalbėjausi su Biliu, gerokai viską sutrumpinau.

- Taigi, - tarė Luiza, - jūs susikivirčijote dėl šachmatų, tiesa?

- Na, galbūt ir ne, - šypsodamasis atsakė Ralfas. - Galbūt tai buvo šiek tiek panašu į tavo kivirčą su sūnumi ir marčia. O aš jam netgi neprasitariau apie beprotiškiausius dalykus.

- Bet man tai juk papasakosi?

- Taip, - sutiko Ralfas ir pradėjo keltis. - Be to, galiu lažintis, kad esi velniškai gera virėja. Tiesą pasakius...

Staiga jis užsičiaupė ir prispaudė vieną ranką sau prie krūtinės. Išplėtęs akis ir išsižiojęs, Ralfas vėl klestelėjo ant suoliuko.

- Ralfai? Kas atsitiko?

Atrodė, kad sunerimęs Luizos balsas sklinda iš labai toli. Proto akimi Ralfas vėl regėjo Plikį nr.3, stovintį tarp skalbyklos ir gyvenamojo namo. Jis bandė prisivilioti Rozali per Hariso aveniu, kad galėtų nupjauti jos baliono siūlelį. Tada jam nepavyko, bet jis baigė šį darbą

(Aš žaisiu su ja!)

dar rytui nepasibaigus.

Galbūt, senas drauguži Ralfai, vien tai, kad Bilis Makgovernas nelinkęs kandžioti savo skrybėlės, nebuvo vienintelė priežastis, kodėl Luiza nepastebėjo, kieno skrybėlę nešiojo Plikis nr.3. Galbūt ji jos nepastebėjo, nes nenorėjo pastebėti. Galbūt čia yra du suderinami dalykai, ir jei tu teisus, tada atsiranda labai platus paaiškinimų spektras. Supranti?

- Ralfai? Kas atsitiko?

Ralfas matė, kaip gnomas atkanda gabalą panamos ir vėl užsimaukšlina ją ant galvos. Girdėjo, kaip jis atkerta, kad galbūt vertėjo geriau pažaisti su Ralfu.

Ne tik su manim. Manim ir mano draugais. Manim ir mano pasmirdusiais draugais.

Dabar, sukdamas galvoje šį filmuką, Ralfas dar šį tą pastebėjo. Saulė sužibo laužo kibirkštėlėmis nuo Dr. nr.3 ausų, kai jis sukando Makgoverno panamos brylių. Tokių atsiminimų nepaneigsi, taip pat ir paaiškinimų.

To plataus paaiškinimų spektro.

Nusiramink, juk tu nieko tiksliai nežinai, o beprotnamis visai netoli, bičiuli. Ir geriau niekada nepamiršk apie tai. Man nusispjaut, ar Luiza mato tuos pačius dalykus, ar ne. Kiti vyrai baltais chalatais, ne tie mažučiai plikiai, o raumeningi vyrukai su tramdomaisiais marškiniais ir raminančiais vaistais gali pasirodyti bet kuriuo metu. Bet kada.

Bet vis dėlto.

Vis dėlto.

- Ralfai? Viešpatie Dieve, *tark nors žodį*!

Luiza stipriai purtė jį lyg žmona, bandanti pažadinti vėluojantį į darbą vyrą.

Ralfas atsisuko į ją ir pabandė nusišypsoti. Tikriausiai išoriškai šypsena pavyko, nes Luiza nurimo. Bent jau truputį.

- Atleisk, - atsiprašė Ralfas. - Akimirką viskas... žinai, užgriuvo ant manęs.

- Nedrįsk daugiau manęs taip gąsdinti! Viešpatie, kai tu taip griebeisi už krūtinės!

- Jaučiuosi gerai, - Ralfas dar labiau praplatino apgaulingą šypsenėlę. Jis jautėsi it vaikas, tempiantis kramtomąją gumą, norėdamas sužinoti, kada ji truks. - Ir jei tu vis dar gamini valgį, tai aš vis dar valgau.

Trys-šeši-devyni, štai ir žąsinai girti.

Luiza įdėmiai nužvelgė jį ir apsiramino.

- Gerai. Bus smagu. Jau seniai neruošiau niekam pietų, išskyrus mano drauges Simoną ir Miną, - Luiza nusijuokė. - Nors tai ne dėl to. Bus smagu ne dėl to.

- Ką turi omeny?

- Jau seniai neruošiau pietų *vyrui*. Tikuosi, kad nepamiršau, kaip tai daryti.

- Vienąkart mudu su Biliu žiūrėjom žinias pas tave ir valgėme makaronus su sūriu. Buvo skanu.

Luiza numojo ranka.

- Ne tas pats.

Prisirūkiusi žolės, beždžionėlė gatvėj dvės. Atvažiavo mašina...

Ralfas išsišiepė plačiai kaip niekada, laukdamas, kada plyš lūpos.

- Esu tikras, kad nepamiršai, kaip tai padaryti, Luiza.

- Ponas Čeisis turėjo labai gerą apetitą. O tada prasidėjo problemos su kepenimis ir...

Ji atsiduso ir droviai, bet kartu ir ryžtingai paėmė Ralfo ranką.

- Nekreipk dėmesio. Pavargau verkšlenti dėl praeities. Paliksiu tai Biliui. Eime.

Ralfas atsistojo, įsikibo Luizai į parankę, ir jiedu nusileido į pakalnę parko įėjimo link. Kai jiedu ėjo pro jaunas mamas žaidimų aikštelėje, Luiza įsistebeilijo į jas. Ralfas apsidžiagė. Jis vertė save susilaikyti nuo sprendimo, nuolat primindamas sau, kad dar pakankamai nežino apie įvykius, nutikusius jam ir Luizai, tačiau vis tiek prieidavo vieną išvadą. Ji atrodė priimtina širdžiai, o Ralfas jau beveik įtikėjo, jog aurų pasaulyje jautimas ir žinojimas tampa beveik identiškais dalykais.

Nežinau apie tuodu, bet Dr. nr.3 - pamišęs daktariūkštis, mėgstantis rinkti suvenyrus. Lygiai kaip ir kai kurie pamišėliai Vietname rinko ausis.

Ralfas neabejojo, kad pagauta įniršio Luizos marti išėmė deimantinius auskarus iš kiniško indo ir įsikišo sau džinsų kišenėn. Tačiau dabar Žaneta Čeis jų nebeturėjo. Be abejo, ji griaužė save, kad juos pametė ir pyko, kad išvis juos tada nušvilpė.

Ralfas žinojo, kad tas grybas su skalpeliu nešiojo Makgoverno panamą, netgi jei ir Luiza jos neatpažino. Be to, jie abu matė, kaip plikis pasisavino Rozali skarelę. Besikeldamas nuo suolelio, Ralfas suprato, kad šviesos blyksniai, atsispindintys nuo plikio ausų, reiškė, jog Dr. nr.3 pasiglemžė ir Luizos auskarus.

4

Pono Čeisio supamoji kėdė stovėjo ant išblukusio linoleumo šalia durų į užpakalinę verandą. Luiza palydėjo Ralfą iki jos ir liepė jam "nesimaišyti po kojom". Ralfas su tuo sutiko. Kai jis atsisėdo ir pradėjo suptis, stipri vidurdienio šviesa apglėbė kelius. Ralfas nebesuprato, kaip taip greitai įsidienojo, bet buvo būtent taip.

Galbūt užsnūdau, - pamanė jis. - *Galbūt ir dabar miegu ir sapnuoju visa tai.* Ralfas stebėjo, kaip Luiza nusiėmė dubenį (tikrai ho-

bitų dydžio) nuo indų spintelės viršaus. Po penkių minučių virtuvę užtvindė pikantiški kvapai.

- *Sakiau*, kad vieną dieną gaminsiu valgį tiktai tau, - kalbėjo Luiza, įdėdama daržoves iš šaldiklio ir įberdama prieskonius iš spintelės virš galvos. - Tada, kai vaišinau judu su Biliu makaronų su sūriu likučiais. Ar atsimeni?

- Regis, kad taip, - šypsodamasis atsakė Ralfas.

- Priekinėje verandoje pieno dėžėje yra šviežio obuolių vyno ąsotis. Vyną visada geriausia laikyti ore. Ar galėtum atnešti? Galėtum ir išpilstyti. Mano gerosios stiklinės yra spintelėje virš kriauklės, kurios niekad nepasiekiu, neužlipusi ant kėdės. Spėju, kad tau jos neprireiks. Koks tavo ūgis, Ralfai, maždaug šešios su trupučiu pėdos?

- Šešios kablelis trys. Bent jau toks buvo anksčiau. Galbūt praradau kokius porą colių per pastaruosius dešimt metų. Stuburas susmunka, ar kaip ten. Be to, dėl manęs labai nesivargink. Tikrai.

Luiza nužvelgė jį, įsirėmusi rankomis į klubus. Šaukštas, kuriuo maišė dubenio turinį, kyšojo vienoje iš jų. Jos pyktį mažino šypsenėlė.

- Pasakiau *gerąsias* stiklines, Ralfai Robertsai, o ne *geriausias*.

- Taip, ponia, - išsišiepęs atsakė Ralfas ir dar pridūrė: - Iš kvapų sprendžiu, kad dar atsimeni, kaip gaminti valgį vyrui.

- Paragausi, pamatysi, - atšovė Luiza, bet Ralfui pasirodė, kad ji jautėsi pamaloninta, kai vėl nusisuko dubenio pusėn.

5

Pietūs buvo skanūs, ir jiedu mėgavosi jais, neaptarinėdami įvykių parke. Ralfo apetitas sumažėjo, kai nemiga pradėjo savo antpuolius, tačiau šiandien jis kirto iš peties, užsigerdamas aštrius pietus trimis stiklinėmis obuolių vyno (tikėdamasis, kad likusią dienos dalį praleis kur nors netoli tualeto). Pavalgiusi Luiza atsistojo ir priėjusi prie kriauklės ėmė leisti šiltą vandenį indams. Tada ir atnaujino juodviejų pradėtą pokalbį, tarsi jis būtų koks mezginys, laikinai atidėtas į šalį, nes atsirado neatidėliotinų darbų.

- Ką tu man padarei? - Luiza paklausė Ralfo. - Ką padarei, kad spalvos sugrįžtų?

- Nežinau.

- Tarytum aš stovėjau ant pasaulio krašto, o uždėjęs rankas man ant akių tu pastūmei mane vidun.

Ralfas linktelėjo, prisimindamas, kaip ji atrodė pirmomis akimirkomis, kai jis atitraukė rankas: lyg ką tik būtų nusiėmusi akinius, kuriuos pirma panardino į cukraus pudrą.

- Tai tik instinktas. Ir tu teisi, tai tikrai tarytum pasaulis. Aš jį vis dar vadinu aurų pasauliu.

- Nuostabu, tiesa? Baugoka, o kai tai nutiko pirmą kartą - liepos pabaigoje ar rugpjūčio pradžioje - buvau tikra, kad kraustausi iš proto, bet netgi tada man tai patiko. Paprasčiausiai patiko.

Ralfas nustebęs pažvelgė į Luizą. Ar jis ką tik nemanė, jog ji - plepė? Neįstengianti išsaugoti paslapties?

Bijau, kad buvo dar blogiau, bičiuli. Manei, kad ji lėkšta. Tiesą pasakius, matei ją Bilio akimis, kaip "mūsų Luizą". Ne mažiau... bet ir ne daugiau.

- Ką? - sutrikusi paklausė Luiza. - Kodėl taip į mane įsispoksojai?

- Tu matei auras jau *nuo vasaros*? Taip ilgai?

- Taip. Vis ryškiau ir ryškiau. Ir dažniau. Todėl pagaliau ryžausi nueiti pas tą palaidaliežuvį. Ar aš tikrai pirštu pašoviau tą padarą, Ralfai? Kuo daugiau laiko praeina, tuo mažiau galiu tuo patikėti.

- Tu tai padarei. Aš taip pat padariau, prieš sutikdamas tave.

Ralfas papasakojo apie ankstesnį susidūrimą su Dr. nr.3 ir kaip atsikratė neūžaugos... bent jau laikinai. Jis pakėlė ranką iki pečių lygio ir greitai ją nuleido.

- Štai kaip padariau. Lyg vaikiščias, vaizduojantis Čaką Norisą ar Stiveną Segalą. Tačiau iš pirštų mėlynos šviesos linija šovė tiesiai į jį, ir jis pasiskubino pasišalinti. Galbūt taip ir geriau, nes antrąsyk to padaryti nebevaliojau. Nežinau, *kaip* tai padariau. Ar galėtum vėl iššauti iš piršto?

Luiza prunkštelėjo ir pasisukusi į Ralfą ištiesė pirštą jo pusėn.

- Nori sužinoti?

- Nenukreipk šio daikčiuko į mane, ledi, - paprieštaravo Ralfas.

Kalbėdamas jis šypsojosi, nors nebuvo tikras, kad nori juokauti.

Luiza nuleido pirštą ir nusisuko į kriauklę. Viena ranka pradėjusi maišyti vandenį, iki iškilo baltos muilo putos, ji ėmė uždavinėti, Ralfo nuomone, "svarbiausius" klausimus.

- Iš kur atsiranda šie milteliai, Ralfai? Ir kam jie?

Atsistodamas jis papurtė galvą ir priėjo prie indų džiovintuvo.

- Nežinau, nežinau. Ar reikia pagalbos? Kur tavo indų rankšluostėliai, Luiza?

- Nesirūpink, kur laikau savo indų rankšluostėlius. Atsisėsk. Prašau patvirtink, kad tu ne vienas iš tų modernių vyrukų, Ralfai, kurie nuolat glėbesčiuojasi ir linksminasi.

Ralfas nusijuokė ir papurtė galvą.

- Ne. Aš tik gerai apmokytas.

- Puiku. Jei tik po to nepradėsi aiškinti, koks tu jautrus. Kai kuriuos dalykus merginos mėgsta atrasti pačios, - Luiza atidarė spintelę po kriaukle ir ištiesė Ralfui nublukusį, bet nepriekaištingai švarų rankšluostėlį. - Tik nusausink juos ir padėk ant spintelės. Pati sudėsiu indus, kur reikia. Kol dirbsi, gali papasakoti savo istoriją. Savo nesutrumpintą versiją.

- Sutarta.

Ralfas vis dar nežinojo, nuo ko pradėti, kai burna prasivėrė ir ėmė pasakoti už jį.

- Kai pagaliau beveik save įtikinau, kad Karolina mirs, pradėjau daug vaikščioti. Vieną dieną, eidamas atšaka...

6

Ralfas papasakojo jai viską, pradedant jo įsikišimu į Edo ir storulio beisbolo kepuraite grumtynes ir baigiant Bilio žodžiais, kad jam vertėtų nueiti pas gydytoją, nes tokiame amžiuje psichinės ligos - velniškai įprastas dalykas. Jis kelis kartus turėjo grįžti atgal, kad pridurtų, ką užmiršo pasakyti, - pavyzdžiui, kaip pačiame Ralfo pastangų įkarštyje sulaikyti Edą nuo muštynių pasirodė senasis Doras, - tačiau tai visiškai netrukdė, o Luiza be vargo sekė jo pasakojimą. Ralfas jautė tokį gilų palengvėjimą, kai jis toliau dėstė savo istoriją, kad net suskaudo: lyg kažkas būtų sukrovęs krūvą plytų jam ant širdies ir smegenų, o dabar po vieną jas nuiminėjo.

Kol Ralfas baigė pasakoti, jiedu susidorojo su indais ir įsitaisė svetainėje su tuzinu įrémintų forografijų ir, žinoma, pono Čeisio atvaizdu ant televizoriaus.

- Taigi? - baigė Ralfas. - Kokia viso to dalimi tu tiki?

- Žinoma, viskuo, - atsakė Luiza, nepastebėdama palengvėjimo išraiškos Ralfo veide arba nekreipdama į ją dėmesio. - Po to, ką matėme šįryt, - nekalbant jau apie mano nuostabią marčią, - negaliu kuo nors netikėti. Toks mano pranašumas prieš Bilį.

Ir ne vien šis, - pagalvojo Ralfas, bet garsiai neprasitarė.

- Juk niekas neįvyko atsitiktinai? - paklausė Luiza.

Ralfas papurtė galvą.

- Ne, nemanau.

- Kai man buvo septyniolika, motina pasamdė tokį Ričardą Hendersoną iš tos pačios gatvės, kad padėtų tvarkytis namuose. Ji galėjo pasirinkti iš daugybės berniukų, bet pasamdė būtent Ričį, nes jis jai patiko... ir ji galvojo apie mane, jei supranti, ką noriu pasakyti.

- Na, žinoma. Ji bandė piršliauti.

- Aha, tačiau ji bent negrūdo man jo per prievartą. Ačiū Dievui, nes Ričis man visiškai nerūpėjo. Vis dėlto motina stengėsi iš visų jėgų. Jei ruošdavau pamokas prie virtuvės stalo, ji liepdavo jam prinešti malkų į dėžę, nors būdavo gegužė ir gana šilta. Jei lesindavau viščiukus, ji liepdavo Ričiui pjauti žolę šalia kiemelio. Ji norėjo, kad visur jį matyčiau... priprasčiau prie jo... ir jei mes būtume susidraugavę, ir jis būtų pakvietęs mane į šokius ar į miesto mugę, ji, be abejo, būtų neprieštaravusi. Postūmis buvo švelnus, bet jis vis tiek buvo. Kaip ir dabar.

- Man postūmiai neatrodo tokie švelnūs, - paprieštaravo Ralfas.

Jo ranka nenoriai palietė šoną, kur Čarlis Pikeringas baksnojo savo peilio smaigaliu.

- Žinoma, ne. Turbūt siaubinga, kai tau tarp šonkaulių suvaro peilį. Ačiū Dievui, kad turėjai tą dujų balionėlį. Ar tiki, kad senasis Doras taip pat mato auras? Jog kažkas iš ano pasaulio *liepė* įdėti balionėlį tau kišenėn?

Ralfas beviltiškai patraukė pečiais. Luizos svarstymai jau buvo šovę jam į galvą, tačiau įsigilinus rimčiau, žemė imdavo slysti iš po kojų. Nes jei Dorensas tai padarė, iš to sekė, jog kažkokia

jėga ar būtybė žinojo, kad Ralfui prireiks pagalbos. Ir tai dar ne viskas. Ta jėga - ar būtybė - taip pat žinojo, kad (a) Ralfas išeis sekmadienio popietę iš namų; (b) oras, buvęs giedras iki tol, taps atšiaurus, ir prireiks švarko; (c) kokį švarką jis vilkės. Taigi kalbama apie kažką, kuris gali įspėti ateitį. Mintis, jog tokia jėga jį pastebėjo, mirtinai gąsdino Ralfą. Jis pripažino, kad aerozolio balionėlio atveju įsikišimas tikriausiai išgelbėjo jam gyvybę, bet vis tiek mirtinai jį baugino.

- Galbūt, - atsakė jis. - Galbūt kas nors tikrai pasinaudojo Dorensu kaip pasiuntinuku. Bet kodėl?

- Ir ką gi mes dabar darysime? - pridūrė Luiza.

Ralfas tik papurtė galvą.

Luiza žvilgtelėjo į laikrodį, įspraustą tarp vyro meškėno kailiniais ir lengvabūdiškos merginos fotografijų, ir pasiekė telefono ragelį.

- Beveik pusė keturių! Dieve!

Ralfas palietė jos ranką.

- Kam skambini?

- Simonai Kastongėj. Susitariau su ja ir Mina šią popietę važiuoti į Ladlou sužaisti kortų partiją, tačiau po viso to, kas nutiko, negaliu. Praloščiau net savo marškinius, - ji nusijuokė ir nuraudo. - Tai tik žodžių žaismas.

Ralfas padėjo savo ranką ant josios, jai dar nespėjus pakelti ragelio.

- Važiuok žaisti kortomis, Luiza.

- Tikrai? - Luiza atrodė dvejojanti ir truputį nusiminusi.

- Taip.

Ralfas dar negalėjo galutinai suprasti, kas čia vyksta, bet jautė, jog greitai viskas pasikeis. Luiza sakė, kad ją tarytum stumia, tačiau Ralfui atrodė, kad jį *neša,* lyg upė neštų žmogų mažoje valtelėje. Bet jis nematė, kur jį neša: tirštas rūkas gaubė krantus, o kai srovė tapo sraunesnė, Ralfas girdėjo iš priekio sklindantį upės slenksčių dundesį.

Vis dėlto kontūrai yra, Ralfai. Kontūrai rūke.

Taip. Bet ne patys maloniausi. Tai galėjo būti medžiai, panašūs į suspaustus pirštus... ir atvirkščiai, suspausti pirštai, bandantys atrodyti it medžiai. Kol kas Ralfas negalėjo atspėti, todėl jam visiškai patiko

Luizos mintis išvažiuoti užmiestin. Jis turėjo intuiciją, - o galbūt viltį, prisidengusią intuicijos kauke, - kad Dr. nr.3 tikrai neseks jai iš paskos iki Ladlou, kad jis neįstengs nusekti paskui ją Barenso gatve į rytinę miesto dalį.

Negali būti tikras, Ralfai.

Galbūt ir ne, bet jis *jautėsi* besąs teisus ir vis dar tikėjo, kad aurų pasaulyje jutimas ir žinojimas yra beveik tas pat. Ralfas tik *neabejojo*, kad Dr. nr.3 dar nenupjovė Luizos baliono siūlelio. Ralfas pats matė jį kartu su gyvybinga pilkai švytinčia aura. Tačiau Ralfas negalėjo nusikratyti minties, kad Dr. nr.3 - Daktaras pamišėlis - *ketino* jį nupjauti, ir nesvarbu, kokia sveika Rozali atrodė, risnodama iš Strofordo parko: to siūlelio nupjovimas prilygo žmogiškai žmogžudystės formai.

Tarkim, jog tu teisus, Ralfai. Tarkim, jis neprisigretins prie jos šią popietę, jei ji žais kortomis Ladlou. O šiąnakt? Rytoj? Kitą savaitę? Kokia gi išeitis? Ar jai teks paskambinti savo sūnui ir tai kalei marčiai bei pasakyti, jog ji apsigalvojo dėl "Riveview Estates" ir su malonumu ten nuvažiuos?

Ralfas nežinojo. Jam reikėjo laiko pagalvoti, tačiau jis neabejojo, kad nesugebės konstruktyviai mąstyti, kol neįsitikins, jog Luiza bent jau kol kas yra saugi.

- Ralfai? Tu vėl žvelgi tuo apsinešusiu žvilgsniu.

- *Kokiu* žvilgsniu?

- Apsinešusiu, - Luiza pasitaisė šukuoseną. - Šitaip aš apibūdindavau poną Čeisį, kai jis apsimesdavo, kad manęs klausosi, o iš tikrųjų galvodavo apie savo monetų kolekciją. Iškart galiu atpažinti apsinešusį žvilgsnį, Ralfai. Apie ką galvojai?

- Bandžiau atspėti, kada grįši po kortų partijos?

- Tai priklauso...

- Nuo ko?

- Nuo to, ar užsuksim į Tubio kavinę išgerti šokoladinio likerio. Luiza kalbėjo it moteris, atskleidžianti savo slaptą ydą.

- Tarkim, kad grįši iškart po žaidimo.

- Septintą. Galbūt pusę aštuonių.

- Paskambink, kai tik sugrįši. Ar padarysi, kaip prašau?

- Taip. Tu juk *nori*, kad išvažiuočiau iš miesto, tiesa? Štai ką reiškė tas tavo apsinešęs žvilgsnis.

- Na...

- Tu juk manai, kad tas šlykšus plikas padaras nori mane įskaudinti, tiesa?

- Manau, kad yra tokia galimybė.

- Jis gali įskaudinti ir tave!

- Taip, bet...

Bet jis neturi nė vieno iš mano aksesuarų, Luiza.

- Bet ką?

- Man nieko nenutiks, kol tu grįši, ir tiek.

Ralfas prisiminė smerkiančią pastabą dėl modernių vyrų, besiglėbesčiuojančių ir besilinksminančių, ir pabandė meistriškai suraukti antakius.

- Važiuok žaisti kortomis ir palik šituos reikalus man, bent jau kol kas. Tai įsakymas.

Karolina būtų nusijuokusi arba supykusi dėl tokios komiškos pozos. Luiza, kuri priklausė visiškai skirtingai moteriškos minties mokyklai, tik linktelėjo, atrodydama dėkinga, kad pačiai nereikėjo spręsti.

- Gerai, - ji palenkė Ralfo smakrą žemyn, kad galėtų pažvelgti tiesiai jam į akis. - Ar žinai, ką darai, Ralfai?

- Ne. Dar ne.

- Gerai. Daryk, kaip išmanai.

Luiza uždėjo ranką jam ant peties ir pakštelėjo į lūpų kamputį. Ralfas pajuto šilimos antplūdį kirkšnyse.

- Važiuoju į Ladlou ir išlošiu kelis dolerius, žaisdama pokerį su tomis kvailomis moteriškėmis. Šįvakar pasikalbėsime, ką daryti toliau. Gerai?

- Taip.

Jos maža šypsenėlė, kuri atsispindėjo daugiau akyse nei ant lūpų, bylojo, kad jie galbūt ne tik paplepės, jei tik Ralfas pasitikės savimi. O dabar Ralfas jautėsi būtent šitaip. Netgi rūstus pono Čeisio žvilgsnis nuo televizoriaus viršaus nesugebėjo sumenkinti to jausmo.

Stephen King

NEMIGA

Romanas

Redaktorius J.Vabuolas
Dailininkas A.Šimakauskas

Formatas 84x108 1/32. Popierius ofsetinis. Garnitūra 10 p.
SL Nr. 929. Ofsetinė spauda 9,75 sąl.sp.l.
Užsakymo Nr. 44 Kaina sutartinė.
"Eridanas", 3009 Kaunas, Partizanų 4.
Spausdino Adomo Jakšto spaustuvė,
Girelės 22, 4320, Kaišiadorys.

DAUGIAMILIJONINIS BESTSELERIS

Ralfą Robinsą pradeda kamuoti tolydžio progresuojanti nemiga, o netrukus jo akims atsiveria spalvingas aurų pasaulis. Ekstrasensorinė įžvalga padeda Ralfui atspėti ne tik būsimus žmonių likimus, bet ir išvysti fiziškai įsikūnijusias dvasių pasaulio būtybes, kurių paskirtis - įtakoti žmogiškąją lemtį...